

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך לז -

אחרי - קדושים

דף ס"ז ע"א - דף פ"ג ע"ב

מבאר בלשון הקדש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחנך, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת **"נהר שלום"** (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

דְּמַדְנוּ, מִכָּל חֲטָאֵתֵיכֶם לִפְנֵי ה'.
כִּינּוֹן שְׁכָתוֹב מִכָּל חֲטָאֵתֵיכֶם,
לְמָה לִפְנֵי ה'? אֵלָּא אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, לִפְנֵי ה' מִמָּשׁ.

שְׁשֻׁנָנוּ, מֵרֵאשׁ חֲדָשׁ הַסְּפָרִים
פְּתוּחִים וְהַדְּיָנִים דְּנִים. בְּכָל יוֹם
וְיוֹם בְּתֵי הַדִּין נִמְסָרִים לְהַפְתֵּחַ
לְדִין, עַד אוֹתוֹ יוֹם שֶׁנִּקְרָא תְּשֻׁעָה
לְחֲדָשׁ. בְּאוֹתוֹ יוֹם כָּל הַדְּיָנִים
עוֹלִים לְכַעַל הַדִּין וּמִתְקַנִּים כִּסָּא
עֲלִינָן שֶׁל רַחֲמִים לְמַלְךְ הַקְּדוֹשׁ.
בְּאוֹתוֹ יוֹם צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה
לְשִׁמְח בְּשִׂמְחָה לִפְנֵי אֲדוֹנָם
שְׁעֵתִיד לְיוֹם אַחַר לְשִׁבְתָּ עֲלֵיהֶם
בְּכִסָּא הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַחֲמִים, בְּכִסָּא
שֶׁל וַתְּרַנּוֹת.

וְכָרְ אֹתָם הַסְּפָרִים הַפְּתוּחִים
לִפְנֵי וּכְתוּבִים לִפְנֵי אֶת כָּל
אֹתָם הַחֲטָאִים, הוּא מְזַכֵּה אוֹתָם
וּמְטַהֵר אוֹתָם מִכָּל. זֶהוּ שְׁכָתוֹב
מִכָּל חֲטָאֵתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תְּטַהֲרוּ.
לִפְנֵי ה' מִמָּשׁ. אוֹתָם שְׂאוֹמְרִים
אֶת הַפְּסוּק, אוֹמְרִים עַד כָּאֵן וְלֹא
יִתַר. וְאֵין רְשׁוֹת לְאַחַר לֹאמַר
תְּטַהֲרוּ, אֵלָּא הִכְהֵן הַגְּדוֹל
שְׁעוֹבֵד אֶת הַעֲבוּדָה, וְקוֹשֵׁר אֶת
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּפִיּוֹ. וּכְשֶׁהִיָּה
נִקְשֵׁר וּמִתְבָּרֵךְ בְּפִיּוֹ, אוֹתוֹ קוֹל
יִוֵּרֵד וּמִכָּה בּוֹ, וּמֵאִירָה הַמְּלָה
בְּפִי הִכְהֵן, וְאוֹמַר תְּטַהֲרוּ. עַבְד
עֲבוּדָה, וּמִתְבָּרְכִים כָּל אוֹתָם
הַעֲלִינָם שְׁנִשְׂאָרוֹ.

אַחַר כֶּף רוּחָן גּוֹפוֹ וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו
לְהַכְנִס לְעֲבוּדָה קְדוֹשָׁה אַחֲרָת.
עַד שִׁיתְּכַנּוֹן לְהַכְנִס לְמִקּוֹם אַחַר
עֲלִינָן קְדוֹשׁ מִהַכָּל. שְׁלֹשׁ שׁוֹרוֹת
מְקִיפּוֹת אוֹתוֹ; שֶׁל אֲחִיו הַכְּהֻנִּים,
וְלוֹיִם, וּמִכָּל שְׂאֵר הָעָם. (מְרַכּוֹת
לִפְנֵי) זוֹקְפִים יָדִים עֲלָיו בְּתַפְלָה,
וְקָשֵׁר שֶׁל זָהָב תְּלוּי בְּרַגְלוֹ. נוֹטֵל
שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, וְכָלֶם עוֹמְדִים
בְּמִקּוּמָם וְלֹא הוֹלְכִים אַחֲרָיו. (הִיָּה)

מְקַטֵּיר קְטֵרֹת.

הוֹלֵךְ שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת אַחֲרוֹת,

הָאָנָּא, מִכָּל חֲטָאֵתֵיכֶם לִפְנֵי יי', כִּינּוֹן דְּכָתִיב
מִכָּל חֲטָאֵתֵיכֶם, אֲמַאי לִפְנֵי יי'. אֵלָּא
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לִפְנֵי יי' מִמָּשׁ.

דְּתַנְיָא, מֵרִישָׁא דִּירְחָא סְפָרִין פְּתִיחִין, וְדִינֵי
דִּינִין. בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּתֵי דִינִין
אַתְּמַסְרָן, לְאַתְּפַתְחָא בְּדִינָא, עַד הֵהוּא יוֹמָא
דְּאִקְרִי תְּשֻׁעָה לִירְחָא. בְּהֵהוּא יוֹמָא, סְלָקִין
דִּינִין כְּלָהוּ לְמֵאֲרִי דְּדִינָא, וּמִתְקַנִּי כּוֹרְסֵיָא
עֲלָאָה דְּרַחֲמִי, לְמַלְפָּא קְדִישָׁא. בְּהֵהוּא יוֹמָא
בְּעָאן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְמַחְדֵי בְּחֲדוּוֹתָא
לְקַדְמוֹת מְאֲרִיהוֹן, דְּזַמִּין לְיוֹמָא אַחֲרָא,
לְמִיתַב עֲלֵיהֶוּ בְּכוֹרְסֵיָא קְדִישָׁא דְּרַחֲמִי,
כְּכוֹרְסֵיָא דְּוַתְּרַנּוֹתָא.

וְכָרְ אֵינּוֹן סְפָרִין דְּפְתִיחִין קָמִיָּה, וּכְתִיבִין
קָמִיָּה כָּל אֵינּוֹן חוֹבִינָן, הוּא מְזַכֵּי לֹון,
וּמְדַפֵּי לֹון מְכַלְהוּ, הָדָא הוּא דְּכָתִיב מִכָּל
חֲטָאֵתֵיכֶם לִפְנֵי יי' תְּטַהֲרוּ. לִפְנֵי יי' מִמָּשׁ,
אֵינּוֹן דְּאִמְרִין קָרָא, עַד הָכָא אִמְרִין, וְלֹא יַתִּיר.
וְלִית רְשׁוֹ לְאַחֲרָא דְּלִימָא תְּטַהֲרוּ, אֵלָּא כְּהֵנָּא
רַבָּא, דְּפָלַח פּוֹלְחָנָא, וְקָשֵׁר שְׂמָא קְדִישָׁא
בְּפוֹמִיָּה, וְכַד הָוָה אַתְּקָשֵׁר וּמִתְבָּרֵךְ בְּפוֹמִיָּה,
הֵהוּא קָלָא נְחִית וּבִטְשׁ בֵּיָּה, וְאַתְנַהִיר מְלָה
בְּפוֹמִיָּה דְּכְהֵנָּא, וְאוֹמַר תְּטַהֲרוּ. פָּלַח פּוֹלְחָנָא,
וּמִתְבָּרְכִין כָּל אֵינּוֹן עֲלָאִין דְּאַשְׁתָּאָרוֹ.

וְלְבָתַר אֲסַחֵי גּוֹפִיָּה, וְקַדֵּשׁ יָדָיו, לְאַעֲלָא
בְּפוֹלְחָנָא אַחֲרָא קְדִישָׁא. עַד דִּיתְּפוּוֹן
לְמִיעַל לְאַתַר אַחֲרָא עֲלָאָה, קְדִישָׁא מְכַלָּא.
תְּלַת שׁוֹרִין סְחָרִין לִיָּה, כְּהֵנִי אַחֲוִי, וְלִיּוֹאֵי,
וּמִכָּל שְׂאֵר עֲמָא כְּלָהוּ. (מְרַבָּאן קָמִיָּה) זְקָפִין יָדִין
עֲלֵיהֶם בְּצִלוֹתָא וְקָטְרָא דְּדַהֲבָא זְקָפָא בְּרַגְלֵיהֶם.
נְטִיל תְּלַת פְּסִיעָן, וְכַלְהוּ קְיִמִין בְּקִיּוּמֵיהֶוּ,
וְלֹא נְטִלִין בְּתַרִּיָּה (הִוָּה אִקְטִיר קְטֵרֹת).

נְטִיר תְּלַת פְּסִיעָן אַחֲרָן, (רְשִׁימָא בְּלָפָא) אֲסַחַר

(רשומה בלב) מקיף את מקומו. הולך שלש פסיעות, וסותם את עיניו ונקשר למעלה. נכנס למקום שנכנס, שומע קול כנפי הכרובים שמזמרים ומקיישים בכנפים הפרושות למעלה. היה מקטיר את הקטרת, ושוכף קול כנפיהם ונדבקים בלחש.

אם הכהן זוכה, שהרי למעלה נמצא בשמחה - אף כאן באותה שעה יוצא רצון האור המתפשט מריחות של הרי אפרסמון טהור שלמעלה, והולך בכל אותו המקום. נכנס הריח לשני נקבי חטמו, ולבו מתישב. אז הכל הוא בלחש, ולא נמצא שם פתחון פה. פותח הכהן את פיו בתפלה ברצון, בשמחה, ומתפלל את תפלתו.

אחר שנים, זוקפים הכרובים כמו מקדם את כנפיהם ומזמרים. אז יודע הכהן שהיה רצון, ועת שמחה לכל, והעם יודעים שתפלתו התקבלה, כמו שכתוב (ישעיה א) אם יהיה חטאיכם כשנים כשילג ילבינו. והוא שב לאחוריו ומתפלל תפלתו. אשרי חלקו של הכהן, שהרי על ידו שמחה על שמחה נמצאת באותו יום למעלה ולמטה. על אותה שעה פתוב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו. והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם וגו'. רבי חייא פתח, (ישעיה כו) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך וגו'. נפשי אויתך בלילה, נפשי אותך בלילה היה צריך להיות! מהו נפשי אויתך? אף רוחי בקרבי אשחרך, ישחרך היה צריך להיות! אלא כף למדנו, הקדוש ברוך הוא רוח ונפש של הכל, וישראל כף

לדוכתיה. נטיל תלת פסיען, אסתים עינין, ואתקשר לעילא. עאל לאתר דעאל, שמע קול גדפי דכרוביאי מזמרין, ואקישן גדפין פרישאן לעילא. הוה אקטיר קטורת, משתפכא קול גדפייהו ובלחישו אתדבקן. אי פהנא זכי, דהא לעילא בחידו אשתכח, אוף הכא בההיא שעתא נפיק רעוא דנהורא, מתבסמא מריחין דטורי אפרסמונא דכינא דלעילא, ואזלא בכל ההוא אתר, אעיל ריחא בתרי נוקבי דחוטמיה, ואתישבא לבא. כדין פלא הוא בלחישו, ופטרא לא אשתכח תמן. פתח פהנא פומיה בצלותא ברעותא בחדוותא, וצלי צלותיה.

בתר דסיים, זקפין פרוביאי כמלקדמין גדפייהו, ומזמרין. כדין ידע פהנא דרעותא הו, ועידן חדוותא לכלא, ועמא ידעין דאתקבל צלותיה, כמה דכתיב, (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשילג ילבינו. והוא תב לאחוריה, וצלי צלותיה. זכאה חולקיה דכהנא, דהא על ידוי חידו על חידו אשתכח ההוא יומא לעילא ותתא, על ההיא שעתא כתיב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו, אשרי העם שיי' אלהיו.

והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם וגו'. (ויקרא ט"ז) רבי חייא פתח, (ישעיה כו) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך וגו'. נפשי אויתך בלילה. נפשי אותך בלילה מיבעי ליה, מאי נפשי אויתך. אף רוחי בקרבי אשחרך, ישחרך מיבעי ליה. אלא הכי תאנא, קדשא בריך הוא רוחא ונפשא דכלא, וישראל אמרי נפשי ורוחי אנת. בגין כף

אומרים: נפשי ורוחי אָתָה. משום כך אֵוִיתָךְ לְדַבֵּק בְּךָ, וְאַשְׁחַרְךָ לְמִצָּא אֶת רְצוֹנְךָ.

רבי יוסי אָמַר, בְּשַׁעֲהַ שְׂאָדָם יִשָּׁן בְּמִטָּתוֹ, יוֹצֵאת נִפְשׁוֹ, עוֹלָה וּמְעִידָה בְּאָדָם עַל כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה בְּכָל הַיּוֹם. הַגּוֹף אוֹמֵר לְנִפְשׁוֹ: נִפְשִׁי אֵוִיתָךְ בְּלִילָה, אָף רוּחִי בְּקַרְבִּי אֲשַׁחְרְךָ.

דְּבַר אַחַר נִפְשִׁי אֵוִיתָךְ, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִפְשִׁי אֵוִיתָךְ בְּלִילָה, בְּעוֹד דְּאָנָּא בְּגִלוּתָא בִּינִי עִמְמִיא, וּמְנִיעָא נִפְשִׁי מִכָּל בִּישְׁתָּא (נ"א וְרוּיָא נִפְשִׁי מִכָּל בִּישְׁתָּא) דְּקוּטְרָא בְּנִי עִמְמִיא, נִפְשִׁי אֵוִיתָךְ, בְּגִין לְאַתְבָּא לְאַתְרִי. אָף רוּחִי בְּקַרְבִּי אֲשַׁחְרְךָ, כְּלוּמַר, אָף עַל גַּב דְּאִינוּן מְשַׁעֲבָדִין לְבְנֵי, בְּכָל שַׁעֲבוּדָא, רוּחָא קְדִישָׁא לֹא אֲתַעְדִּי מִנְאִי, בְּגִין לְמַשְׁחַר לָךְ, וּלְמַעַבַּד פְּקוּדֵיךָ.

רבי יצחק אָמַר, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעוֹד דְּנִפְשִׁי בִּי, אֵוִיתָךְ בְּלִילָה. מָאִי טַעְמָא בְּלִילָה, אֶלָּא בְּגִין דְּהֵאִי נִפְשׁ בְּהֵאִי שַׁעֲתָא, אֲצַטְרִיךְ לְחַמְדָּא לָךְ. אָף רוּחִי בְּקַרְבִּי אֲשַׁחְרְךָ, כִּד אֲתַעַר בִּי רוּחָא קְדִישָׁא, אֲשַׁחְרְךָ בְּאַתְעֵרוּתָא לְמַעַבַּד רַעוּתָךְ. כִּי כְּאֲשֶׁר מְשַׁפְּטִיךְ לְאַרְצָא בְּזַמְנָא דְּמַשְׁפֵּט נְחִית בְּאַרְעָא, לְבִשְׁמָא עֲלָמָא, כְּדִין צְדָק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תַבְל. כְּלוּמַר יְכַלִּין לְמַסְכַּל דִּינָא דְצְדָק, וְלֹא יִשְׁתַּצִּי עֲלָמָא מְגִיָּה. אִימְתִי צְדָק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תַבְל, כְּאֲשֶׁר מְשַׁפְּטִיךְ לְאַרְצָא. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, נִפְשִׁי אֵוִיתָךְ בְּלִילָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אָף רוּחִי בְּקַרְבִּי אֲשַׁחְרְךָ, דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רבי אבא הוּא יְתִיב קָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּפִלְגּוֹ לִילִיא, לְמַלְעִי בְּאוּרֵייתָא. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא עִמֵּיהּ. הַלִּילָה לְעַסְק בַּתּוֹרָה. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא עִמּוֹ. פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תְּחִלִּים מִב) כְּאִיל

אֵוִיתָךְ לְאֲדַבְקָא בְּךָ, וְאַשְׁחַרְךָ לְאֲשַׁכְּחָא רַעוּתָךְ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נֶשׂ נְאִים בְּעַרְסִיָּה. נִפְקָא נִפְשִׁיָּה, סִלְקָא וְאַסְהִידַת בֵּיהּ בְּבַר נֶשׂ, עַל כָּל מַה דְּעַבַּד בְּכָל יוֹמָא. גּוּפָא אָמַר לְנִפְשָׁא, נִפְשִׁי אֵוִיתָךְ בְּלִילָה, (דף ס"ז ע"ב) אָף רוּחִי בְּקַרְבִּי אֲשַׁחְרְךָ.

דְּבַר אַחַר נִפְשִׁי אֵוִיתָךְ, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִפְשִׁי אֵוִיתָךְ בְּלִילָה, בְּעוֹד דְּאָנָּא בְּגִלוּתָא בִּינִי עִמְמִיא, וּמְנִיעָא נִפְשִׁי מִכָּל בִּישְׁתָּא (נ"א וְרוּיָא נִפְשִׁי מִכָּל בִּישְׁתָּא) דְּקוּטְרָא בְּנִי עִמְמִיא, נִפְשִׁי אֵוִיתָךְ, בְּגִין לְאַתְבָּא לְאַתְרִי. אָף רוּחִי בְּקַרְבִּי אֲשַׁחְרְךָ, כְּלוּמַר, אָף עַל גַּב דְּאִינוּן מְשַׁעֲבָדִין לְבְנֵי, בְּכָל שַׁעֲבוּדָא, רוּחָא קְדִישָׁא לֹא אֲתַעְדִּי מִנְאִי, בְּגִין לְמַשְׁחַר לָךְ, וּלְמַעַבַּד פְּקוּדֵיךָ.

רבי יצחק אָמַר, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעוֹד דְּנִפְשִׁי בִּי, אֵוִיתָךְ בְּלִילָה. מָאִי טַעְמָא בְּלִילָה, אֶלָּא בְּגִין דְּהֵאִי נִפְשׁ בְּהֵאִי שַׁעֲתָא, אֲצַטְרִיךְ לְחַמְדָּא לָךְ. אָף רוּחִי בְּקַרְבִּי אֲשַׁחְרְךָ, כִּד אֲתַעַר בִּי רוּחָא קְדִישָׁא, אֲשַׁחְרְךָ בְּאַתְעֵרוּתָא לְמַעַבַּד רַעוּתָךְ. כִּי כְּאֲשֶׁר מְשַׁפְּטִיךְ לְאַרְצָא בְּזַמְנָא דְּמַשְׁפֵּט נְחִית בְּאַרְעָא, לְבִשְׁמָא עֲלָמָא, כְּדִין צְדָק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תַבְל. כְּלוּמַר יְכַלִּין לְמַסְכַּל דִּינָא דְצְדָק, וְלֹא יִשְׁתַּצִּי עֲלָמָא מְגִיָּה. אִימְתִי צְדָק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תַבְל, כְּאֲשֶׁר מְשַׁפְּטִיךְ לְאַרְצָא. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, נִפְשִׁי אֵוִיתָךְ בְּלִילָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אָף רוּחִי בְּקַרְבִּי אֲשַׁחְרְךָ, דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רבי אבא הוּא יְתִיב קָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּפִלְגּוֹ לִילִיא, לְמַלְעִי בְּאוּרֵייתָא. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא עִמֵּיהּ. הַלִּילָה לְעַסְק בַּתּוֹרָה. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא עִמּוֹ. פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תְּחִלִּים מִב) כְּאִיל

רבי אבא הוּא יְתִיב קָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּפִלְגּוֹ לִילִיא, לְמַלְעִי בְּאוּרֵייתָא. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא עִמֵּיהּ. הַלִּילָה לְעַסְק בַּתּוֹרָה. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא עִמּוֹ. פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תְּחִלִּים מִב) כְּאִיל

תַּעֲרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם כִּן נַפְשֵׁי תַּעֲרַג אֲלֵיךְ אֱלֹהִים. הַפְּסוּק הַזֶּה פֶּרְשׁוֹהוּ הַחֲבָרִים, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָעַמִּים, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לָהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה וְהוֹרִישׁ לָהֶם נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת מִמְּקוֹם קְדוֹשׁ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִצְוֹתָיו וּלְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בַּתּוֹרָה. שְׁכַל מִי שֶׁמִּשְׁתַּעֲשֵׁעַ בַּתּוֹרָה, לֹא פוֹחַד מִכָּל, שְׁכָתוֹב (תהלים קיט) לוֹלִי תוֹרַתְךָ שֶׁעֲשִׂי אֲז אֲבֹדְתִי בְּעֵנִי. מִי הֵם שֶׁעֲשִׂעִי תוֹרָה. שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרָאת שֶׁעֲשׂוּעִים, שְׁכָתוֹב (משלי

ח) וְאֶהְיֶה שֶׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְזֶהוּ שֶׁשְׁנִינוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַצְּדִיקִים בְּגִן עֵדֶן. מִה זֶה לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ? כְּדֵי לְשַׂמַּח עִמָּהֶם, שֶׁשְׁנִינוּ, אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים, שְׁכָתוֹב בָּהֶם (ישעיה נח) אֲז תִתְעַנֵּג עַל ה', כְּדֵי לְהִתְעַנֵּג מֵאוֹתָהּ הַשְּׂקָאָה שֶׁל הַנַּחַל, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצַחוֹת נַפְשׁוֹ. כְּבִיכּוֹל מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּהֶם מֵאוֹתָהּ הַשְּׂקָאָה הַנַּחַל שְׁבֵה מִתְעַנֵּגִים הַצְּדִיקִים, וְעַל כֵּן בָּא לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַצְּדִיקִים. וְכֵל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, זוֹכֵה לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַצְּדִיקִים מֵאוֹתָהּ הַשְּׂקָאָה הַנַּחַל.

רַעִיָּא מְהִימְנָא (רועה הנאמן)
אָמַר הַרּוּעָה הַנְּאָמֵן, בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּעֵלֵי הַמְּשֵׁנָה הִלְלוּ, בְּעֵלֵי הַחֲקֵמָה הַעֲלִינָה, בְּעֵלֵי קַבְלָה, בְּעֵלֵי רְזִי תוֹרָה, הַשְּׂעָה דְחוּקָה לָהֶם. וְזֶהוּ שְׁאָמַר כְּפִיל תַּעֲרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם, שְׁאוֹתָם אֲפִיקֵי מַיִם שֶׁל הַתּוֹרָה אֶל הַשְּׂכִינָה. וְאִין תּוֹרָה אֶלָּא עֲמוּד הַאֲמֻצְעִי, שִׁיְהִי אֲפִיקֵי הַמַּיִם הִלְלוּ בְּצַעַר, בְּיָגוֹן וּבְעֵנִי, וְאֶלּוּ הֵם חֲבָלִים, צִירִים שֶׁל יוֹלְדָה, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, שְׁבֵה נְאָמַר (משלי כג) וְתִגַּל יוֹלְדְתְךָ. וּבְאוֹתָם הַחֲבָלִים תִּהְיֶה בְּצַעַר שְׁלָהֶם.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים מב) כְּפִיל תַּעֲרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם כִּן נַפְשֵׁי תַּעֲרַג אֲלֵיךְ אֱלֹהִים. הַי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרְיָא, זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִי לוֹן אוֹרִייתָא קְדִישָׁא, וְאוֹרִית לוֹן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין מֵאַתֵּר קְדִישָׁא, בְּגִין לְמַעַבְדַּ פְּקוּדוֹי, וְלֹא שְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּאוֹרִייתָא, דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּאוֹרִייתָא, לָא דְחִיל מִכְּפִלָּא. דְּכָתִיב, (תהלים קיט) לוֹלִי תוֹרַתְךָ שֶׁעֲשׂוּעִי אֲז אֲבֹדְתִי בְּעֵנִי.

מָאן אֵינוֹן שֶׁעֲשׂוּעִי. אוֹרִייתָא. דְּאוֹרִייתָא שֶׁעֲשׂוּעִים אֲקָרִי, דְּכָתִיב, (משלי ה) וְאֶהְיֶה שֶׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְדָא הוּא דְתַנְיִן, קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתִי לְאִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם צְדִיקֵי אֵי בְּגִינָתָא דְעֵדֶן. מֵאִי לְאִשְׁתַּעֲשֵׁעַ. בְּגִין לְמַחְדֵי בְּהוּ. דְתַנְיִן, זְכָאִין אֵינוֹן צְדִיקֵי, דְכָתִיב בְּהוּ, (ישעיה נח) אֲז תִתְעַנֵּג עַל יי', בְּגִין לְאִתְעַנֵּג מֵהֵהוּא שְׁקִיּוֹ דְנַחְלָא, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (ישעיה נח) וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצַחוֹת נַפְשׁוֹ. כְּבִיכּוֹל, קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּהוּ, מֵהֵהוּא שְׁקִיּוֹ דְנַחְלָא, דְמִתְעַנֵּגִי בְּהוּ צְדִיקֵי אֵי. וְעַל דָּא אֲתִי לְאִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם צְדִיקֵי אֵי. וְכֵל מָאן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִייתָא, זְכִי לְאִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם (דף ט"ז פ"א ע"א) צְדִיקֵי אֵי, מֵהֵהוּא שְׁקִיּוֹ דְנַחְלָא.

רַעִיָּא מְהִימְנָא

אָמַר רַעִיָּא מְהִימְנָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא, אֵלִין מְאָרִי מִתְנִיתִין מְאָרִי חֲכַמְתָּא עֲלָאָה, מְאָרִי קַבְלָה, מְאָרִי רְזִי תוֹרָה, שְׂעֵתָא דְחִיקַת לוֹן. וְהֵאִי אֵיְהוּ דְאָמַר כְּפִיל תַּעֲרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם, דְּאֵינוֹן אֲפִיקֵי מַיִם דְּאוֹרִייתָא לְגַבֵּי שְׂכִינְתָּא. וְלִית תּוֹרָה, אֶלָּא עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא. דִּיהוֹן אֵלִין אֲפִיקֵי מַיִם, בְּצַעֲרָא בִיגוּנָא בְּעֵנוּתָא, וְאֵלִין אֵינוֹן חֲבָלִים צִירִין דִּיּוֹלְדָה, דְּאֵיְהִי שְׂכִינְתָּא, דְּאֵתְמַר בְּהוּ, (משלי כג) וְתִגַּל יוֹלְדְתְךָ. וּבְאֵינוֹן חֲבָלִים, תְּהֵא בְּצַעֲרָא דְלְהוֹן.

ובאינון חבלים דצווחת בהון, אתערת שבועין סנהדרין
דלעילא, עד דיתער קול דילה עד יהנ"ה, ומיד
(תהלים כט) קול יי' יחולל אילות, דאינון מארי מתניתין,
(תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה, פלהון יהון לון חיל
פיולדה ממש, בדחקין, דדחקא לון שעתא, בכמה נשיכין
דיצר הרע, דתויא דנשיף לון בכמה דחקין.

במהווא זמנא אתפתחת לאולדא משיחא, בגין חבלים
ודוחקים דצדיקים, ומארי מדות, ומארי רזין
דאורייתא, מארי בושת ועונה, מארי יראה ואהבה, מארי
חסד, אנשי חיל יראי אלהים, אנשי אמת, שונאי בצע,
דדחקא לון שעתא. והאי הוא דאוקמוה מארי מתניתין,
דו שבן דוד בא, אנשי חיל יסובבו מעיר לעיר ולא
יחוננו, ויראי חטא ומאסו, וחכמת סופרים תסרח, ותהי
האמת נעדרת, והגפן תתן פריה, והיין ביוקר.

ומאינון קלין דיהיבת, דאינון שבועין, לקבל שבועין
תיבין דינגד יי' ביום צרה, אתפתחת רחמה,
דאיהי תרין, כלילא מתרין ביתין, לאולדא תרין משיחין,
ואעילת רישה בין ברפחא, דאיהו רישא דילה, עמונדא
דאמצעיתא. תרין שוקהא, נצח והוד, תרין נביאים. מתמן
אולידת תרין משיחין. ביהיא זמנא ויחשוף יערות,
יתעבר נחש מעלמא (ע"כ רעיא מהימנא).

תאנא, כאיל תערוג על אפיקי מים, דא כנסת
ישראל. כמה דאת אמר, (תהלים כב)
אילותי לעזרתי חושה. תערוג על אפיקי מים,
ודאי לאשתקיא משקיו דמבועי דנחלא, על
ידי דצדיק. תערוג: כמה דאת אמר, (שיר השירים
ו) לערוגת הבושם, כן נפשי תערוג אליך
אלהים. לאשתקייא מנד, בעלמא דין ובעלמא
דאתי.

מבועי נחלא מאן אינון. מבועא חד לעילא,
דכתיב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן

ובאותם חבלים שצועקת בהם,
מתעוררים שבועים סנהדרין
שלמעלה, עד שיתעורר קולה עד
יהנ"ה, ומיד - (תהלים כט) קול ה'
יחולל אילות, שהם בעלי
המשנה, בתולות אחריה רעותיה,
לכלם יהיה חיל פיולדה ממש
בדחקים שהשעה דוחקת אותם
בכמה נשיכות של יצר הרע, של
נחש שנושף אותם בכמה דחקים.
באותו זמן נפתחת להוליד את
המשיח, משום החבלים
והדחקים של הצדיקים, ובעלי
מדות ובעלי רזים של התורה,
בעלי בשת ועונה, בעלי יראה
ואהבה, בעלי חסד, אנשי חיל
יראי אלהים, אנשי אמת, שונאי
בצע, שדחקה אותם השעה. וזהו
שבארוה בעלי המשנה, דוד שבן
דוד בא, אנשי חיל יסובבו מעיר
לעיר ולא יחוננו, ויראי חטא
ומאסו, וחכמת סופרים תסרח,
ותהי האמת נעדרת, והגפן תתן
פריה, והיין ביוקר.

ובאותם קולות שהיא נותנת,
שהם שבועים, כנגד שבועים תבות
של יענד ה' ביום צרה, נפתחת
רחמה, שהיא שפיתם, כלולה
משתי ביתיים, להוליד שני
משיחים, ומכניסה את ראשה בין
ברפיה, שהוא הראש שלה,
העמוד האמצעי. שתי שוקיה,
נצח והוד, שני נביאים. משם
מולידה שני משיחים. באותו זמן
ויחשוף יערות, יעבר הנחש
מהעולם. (עד כאן רעיא מהימנא).

למדנו, כאיל תערג על אפיקי
מים - זו כנסת ישראל, כמו
שנאמר אילותי לעזרתי חושה.
תערג על אפיקי מים, ודאי כפי
להשקות מהשקיה של מעינות

להשקות את הגן וגו'. ומתמן נגיד ונפיק, ומשקי גנתא, וכל אינון נחלין,

הנחל על ידי הצדיק. תערג, כמו שנאמר (שיר 1) לערגות הבשם. פן נפשי תערג אליך אלהים, לקבל ממך השקאה בעולם הזה ובעולם הבא.

מענינות הנחל מי הם? מעין אחד למעלה, שכתוב (בראשית 6) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן וגו', ומשם שופע ויוצא ומשקה את הגן. כל אותם הנחלים שופעים ויוצאים ומתכנסים לשני מעינות שנקראים נצח והוד, ואלו נקראים אפיקי מים, באותה דרגה של צדיק, שממנו שופע ויוצא ונשקה הגן. משום כך איל וצבי נמצאים כאחד, (איל וצבי נקראים עשרת יוסד) צדק וצדיק.

למדנו, כתוב קול ה' יחולל אילות. אילות, אילות, אילות (נ"א זו אילות השחר) (ד"א אילות השדה). אילות השדה, ששנינו, בחצות הלילה, בשעה שהקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, הקול הזה יוצא ומכאיב לכל אותן האילות שסביב הפסא הנכבד הקדוש, זהו שכתוב (שיר 1) ששים גברים סביב לה. דבר אחר יחולל אילות - כמו שנאמר (איוב 1) חללה ידו נחש ברח. ויחשוף יערות, כמו שנאמר (שמואל א-יד) ביערת הדבש, וכתוב (שיר 7) אכלתי יערי עם דבשי, ומיניקה אותם כמו אם שמיניקה את הבנים.

אמר לו רבי אבא, (ישעיה 1) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך. הנה צריך להיות נפשי אויתך בלילה! אשחרך?! ישחרך הנה צריך להיות! אמר לו, הרי

פרשה, כמו שנאמר (איוב 1) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש. בא ראה, הנפש והרוח נודעות (בגשות) (משתתפות) כאחד לעולמים. למדנו, עבודה שלמה שצריך אדם לעבד את הקדוש ברוך הוא, כמו שלמדנו ואהבת את ה' אלהיך, שיאהב את הקדוש ברוך הוא אהבת נפש ממש, וזוהי אהבה שלמה, אהבת נפשו ורוחו. כמו שאלה נדבקים בגוף, והגוף

נגדין ונפקין ומתפנשין בתרי מבועין, דאקרון נצח והוד, ואלין אקרון אפיקי מים, בההוא דרגא וצדיק, דמניה נגיד ונפיק ומשתקנא גנתא. בגין כך איל וצבי פחדא משתכחי, (נ"א איל וצבי אקרון עשרת יוסד) צדק וצדיק.

האנא, פתיב (תהלים 137) קול יי' יחולל אילות, אילות, אילות פתיב חסר, דא אילות השדה (נ"א דא אילות השחר). (ד"א אילות השדה), דתניא, בפלגות ליליא, בשעתא דקודשא בריך הוא עאל לגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, האי קול נפיק, וכאיב כל אינון אילתא דסחרני כורסייא יקירא קדישא, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים 1) ששים גבורים סביב לה. דבר אחר יחולל אילות, כמה דאת אמר (איוב 1) חללה ידו נחש ברח. ויחשוף יערות כמה דאת אמר.

(שמואל א יב) ביערת הדבש, וכתוב (שיר השירים 7) אכלתי יערי עם דבשי, וינקא להו כאמא דינקא לבנין.

אמר ליה רבי אבא, (ישעיה 1) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך, נפשי אויתך בלילה מיבעי ליה. אשחרך, ישחרך מיבעי ליה. אמר ליה הא אוקמוה, (בראשית 1) כמה דאת אמר (איוב 1) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש.

הא חזי נפשא ורוחא אשתמודע (ס"א אשתעי) (ס"א אשתתפי) פחדא לעלמין. תנא פולחנא שלימתא דבעי בר נש למפלח לקודשא בריך הוא, כמה דתנינן (דברים 1) ואהבת את יי' אלהיך וגו'. דירחים ליה לקודשא בריך הוא

פרשה, כמו שנאמר (איוב 1) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש. בא ראה, הנפש והרוח נודעות (בגשות) (משתתפות) כאחד לעולמים. למדנו, עבודה שלמה שצריך אדם לעבד את הקדוש ברוך הוא, כמו שלמדנו ואהבת את ה' אלהיך, שיאהב את הקדוש ברוך הוא אהבת נפש ממש, וזוהי אהבה שלמה, אהבת נפשו ורוחו. כמו שאלה נדבקים בגוף, והגוף

אוהב אותם, (אז) כף ידבק אדם לאהב את הקדוש ברוך הוא אהבת נפשו ורוחו לדבק בו. זהו שכתוב נפשי אויתך בלילה, (כלומר) נפשי ממש.

אף רוחי בקרבי אשחרך, אתדבק כף אהבה רבה בלילה, שצריך אדם מאהבתו של הקדוש ברוך הוא לעמד בכל לילה להשתדל בעבודתו עד שיתעורר הבקר, וימשך עליו חוט של חסד. ששנינו, אשרי חלקו של אותו אדם שאוהב את הקדוש ברוך הוא אהבה כזו, וצדיקי האמת הללו שאוהבים את הקדוש ברוך הוא כף, העולם מתקיים בעבורם, ושולטים על כל הגזרות הקשות שלמעלה ולמטה.

(היא) (כדי שיתקיים העולם בעבורם).

למדנו, אותו צדיק שנדבק ברוחו ונפשו למעלה במלך הקדוש באהבה כראוי, שולט בארץ שלמטה, וכל מה שגזור על העולם מתקיים. מנין לנו? מאליהו, שכתוב (מלכים א' יז) ה' אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי.

בא ראה, בשעה שבאות הנשמות הקדושות ממעלה למטה, ואותם צדיקי העולם שולפים אותם מהמלך ומהגבירה, מעטים הם. שבאותה שעה שירדת, עומדת לפני המלך, ורצונו של המלך להתבונן בה, כמו שבארנו, בשעה שנושב הקדוש ברוך הוא רוח בכל חיל וחיל של השמים, כל החילות נעשים, ועומדים במקומם. זהו שכתוב וברוח פיו כל צבאם. ומהן מתעכבות עד שהקדוש ברוך הוא מוריד אותן למטה.

רחימותא דנפש ממש, ודא הוא רחימותא שלימתא, רחימותא דנפשיה ורוחיה. כמה דאתדבקו אלין בגופא, וגופא רחים לון. (פ"א גרין) כף יתדבק בר נש לרחמא ליה לקודשא בריך הוא, רחימותא דנפשיה ורוחיה, לאדבקא ביה. הדא הוא דכתיב נפשי אויתך בלילה (כלומר) נפשי ממש.

אף רוחי בקרבי אשחרך, אתדבקא כף ברחימותא סגיא, בלילה. דבעי בר נש מרחימותא דקודשא בריך הוא, למיקם בכל ליליא, לאשתדלא בפולחניה, עד דיתער צפרא, ויתמשך עליה חוטא דחסד. דתניא, זכאה חולקיה דההוא בר נש דרחימותא דא רחים ליה לקודשא בריך הוא, והגי (אניו) זכאי קשוט דמרחמין ליה לקודשא בריך הוא הכי, עלמא מתקיימא בגיניהון, ושלטין על כל גזירין קשין דלעילא ותתא. (נ"א היא) (גרין דוחקנים עלמא בגיניהון).

תאנא, ההוא זכאה דאתדבק ברוחיה ונפשיה לעילא, במלכא קדישא, ברחימותא כדקא יאות. שליט בארעא דלתתא, וכל מה דגזר על עלמא אתקיים. מנא לן, מאליהו. דכתיב, (מלכים א' יז) ה' יי אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי.

תא חזי, בשעתא דאתין נשמתין קדישין מעילא לתתא, ואינון זכאי עלמא משלפי להו ממלכא ומטרוניתא, זעירין אינון, דבההוא שעתא דנחית, קיימא קמי מלכא, ורעותא דמלכא לאסתכלא בה, כמה דאוקימנא, בשעתא דנשב קדשא בריך הוא רוחא בכל חילא וחילא דשמיא, כלהו חילין אתעבידו, וקיימי בקיומיהו, הדא הוא דכתיב (תהלים לב) וברוח פיו כל צבאם. ומנייהו אתעכבו עד דקודשא בריך הוא (דף ט"ז ע"ב)

ממעלות ממעלה למטה, ואותם צדיקי העולם שולפים אותם מהמלך ומהגבירה, מעטים הם. שבאותה שעה שירדת, עומדת לפני המלך, ורצונו של המלך להתבונן בה, כמו שבארנו, בשעה שנושב הקדוש ברוך הוא רוח בכל חיל וחיל של השמים, כל החילות נעשים, ועומדים במקומם. זהו שכתוב וברוח פיו כל צבאם. ומהן מתעכבות עד שהקדוש ברוך הוא מוריד אותן למטה.

וְלַמְדָּנוּ, מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הֵן עוֹמְדוֹת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְעַפְּכוֹת עַד שֶׁמִּגִּיעַ הַזְּמַן לְהוֹרִיד אוֹתָן לָאָרֶץ, וְאֵלּו שׁוֹלְטוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב חֵי ה' אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לִפְנָיו. אֲשֶׁר אֲנִי עוֹמֵד לֹא כְּתוֹב, אֲלֵא אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי. אַחַר כֵּן חוֹזְרֹת לְמִקוּמָהּ וְנִכְנַסְתָּ לְחִדְרָהּ, וְאוֹתָן אַחֲרוֹת לֹא עוֹלוֹת עַד שְׁיִמוּתוֹ, כִּי לֹא עֲמַדוּ קִדְּם כְּאוֹתָן הָאֲחֵרוֹת. וּמִשּׁוּם כֵּן אֵלֶיהוּ נִעְשֶׂה שְׁלִיחַ, מְלַאֲכֵי לְמַעְלָה, וְאֵלּו שְׁמַתְדַּבְּקִים יוֹתֵר לְמַלְאָךְ.

מִצָּאֵנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל אָדָם הֵרָאשׁוֹן, שְׁכַל הַרוּחוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁלְמַעְלָה עוֹשׂוֹת שְׁלִיחוֹת, וְכֵלֶן בָּאוֹת מִמְּקוֹם אֶחָד. שְׁנֵשׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל הַצַּדִּיקִים הֵן מִשְׁפַּי דְּרָגוֹת שְׁכָלוֹלוֹת בְּאַחַת, וּמִשּׁוּם כֵּן עוֹלוֹת יוֹתֵר, וְדוֹרְגָתָן יִתְרָה, וְכֵן זֶה. וְכֵל אוֹתָן שֶׁהֵיוּ טְמוּנוֹת שָׁם, יָרְדוּ וְעָלוּ בְּחַיִּיקָן, כְּמוֹ חֲנוּךְ שֶׁלֹּא נִמְצָאָה בּוֹ מִיתָה. וְהָרִי בְּאֶרְצוֹ הַדְּבָר הַזֶּה בְּחֲנוּךְ וְאֵלֶיהוּ. וְלַמְדָּנוּ, מֵאֵה וְעֲשָׂרִים וְחֲמֵשֶׁה אֵלֶּף דְּרָגוֹת (לְצַדִּיקִים) הֵן לְנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁעָלוּ בְּרִצּוֹן בְּטָרָם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִזְּמַן אוֹתָן לְעוֹלָם הַזֶּה בְּכֹל דוֹר וָדוֹר, וְעוֹלוֹת וְטָסוֹת בְּעוֹלָם, וְנִקְשְׁרוֹת לְצָרוֹר הַחַיִּים. וְעַתִּיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַדֵּשׁ בְּהֵן אֵת הָעוֹלָם. עֲלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה סו) כִּי כְּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה וְגו'.

הַעֲנֵנוּ אֵת נִפְשׁוֹתֵיכֶם, נִפְשׁוֹתֵיכֶם הוּא אָמַר, כִּי יִשְׂרָאֵל נִמְצָאִים צַדִּיקִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וְיִהְיֶה הַרְצוֹן שֶׁלָּהֶם אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִהְדַּבֵּק בּוֹ כְּדִי שִׁיתְּכַפֵּר לָהֶם חֲטָאִים. וְלִכְּזוֹ, מִי שְׁאוּכַל וְשׁוֹתֵה בְּתַשְׁיַעִי וּמַעֲנֵג אֵת נִפְשׁוֹ בְּמֵאֵכֵל וּבְמִשְׁתֶּה, נִמְצָא בְּעֵשִׂירֵי עֲנוּי נִפְשׁ בְּשָׁנֵי חֲלָקִים, וְנִמְצָא כְּאֵלּו הַתְּעֵנָה תַשְׁיַעִי

וְתֵאנָא, מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, קִיִּימֵי קָמִיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְעַפְּכוּ עַד דְמִטָּא זְמַנָּא לְאַחְתָּא לֹוֹן בְּאַרְעָא, וְאַלִּין שְׁלִיטוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב חֵי יְי' אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לִפְנָיו, אֲשֶׁר אֲנִי עוֹמֵד לֹא כְּתוּב, אֲלֵא אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי. לְבַתֵּר אַהֲדָר לְאַתְרֵיהּ, וְסָלִיק לְאַדְרֵיהּ, וְאַיְנוּן אַחֲרַנִּין לֹא סָלִיקִין עַד דִּימוּתוֹן. בְּגִין דְלֹא קִיִּימוּ קוּדְם לְכֵן פְּאַיְנוּן אַחֲרַנִּין. וּבְגִין כֵּן אֵלֶיהוּ אֲתַעַבִּיד שְׁלִיחָא, מְלַאֲכָא לְעֵילָא, וְאַלִּין דְמַתְדַּבְּקִין יִתִּיר לְמַלְכָּא. אֲשַׁבְּחָנָא בְּסִפְרָא דְאָדָם קוּדְמָאָה דְכָל רוּחִין קוּדִישִׁין דְלְעֵילָא, עֲבָדִין שְׁלִיחוֹתָא, וְכִלְהוּ אֲתֵינִין מֵאַתֵּר חַד. דְנִשְׁמַתְהוֹן דְצַדִּיקֵי אֵי מִתְרֵי דְרָגִין דְכִלְיֵלֶן בְּחַד, וּבְגִין כֵּן סָלִיקִין יִתִּיר, וְדוֹרְגֵיהוֹן יִתִּיר, וְהָכִי הוּא. וְכֹל אֵינּוֹן דְהוּוּ טְמִירִין תְּמָן, נַחְתּוּ וְסָלִיקוּ בְּחַיִּיהוֹן, כְּגוֹן חֲנוּךְ דְלֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ מִיתָה. וְהָא אוֹקִימָנָא מְלָה דָא, בְּחֲנוּךְ וְאַלִּיהוּ.

וְתֵאנָא מֵאֵה וְעֲשָׂרִין וְחֲמֵשׁ אֵלֶּף דְּרָגִין (לְצַדִּיקֵי) לְנִשְׁמַתְהוֹן דְצַדִּיקֵי אֵי, סָלִיקוּ בְּרַעוּתָא, עַד לֹא אַתְבְּרִי עֲלֵמָא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַמְנָא לָהּ בְּעֲלֵמָא דִּין, בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, וְסָלִיקִין וְטָאסִין עֲלֵמָא, וּמִתְקַשְׂרֵי בְּצִרוּרָא דְחַיִּי, וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַדְתָּא עֲלֵמָא בְּהוּ, עֲלֵייהוּ כְּתוּב, (ישעיה סו) כִּי כְּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה וְגו'.

הַעֲנֵנוּ אֵת נִפְשׁוֹתֵיכֶם, (ויקרא ט"ז) נִפְשׁוֹתֵיכֶם קָאָמַר, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתַּכְּחִין קָמִי מְלַכָּא קוּדִישָׁא זְפָאִין, וְיִהְיֶה רַעוּתָא דְלְהוֹן לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹאֲתַדְבְּקָא בֵּיהּ, בְּגִין דִּיתְּכַפֵּר לָהּ חוּבֵייהוּ. וְעַל דָּא, מָאֵן דְאָכַל וְשָׁתִי בְּתַשְׁיַעֲאָה, וּמַעֲנֵגָא נִפְשִׁיהּ בְּמִיכְלָא אֵת נִפְשׁוֹ בְּמֵאֵכֵל וּבְמִשְׁתֶּה, נִמְצָא בְּעֵשִׂירֵי עֲנוּי נִפְשׁ בְּשָׁנֵי חֲלָקִים, וְנִמְצָא כְּאֵלּו הַתְּעֵנָה תַשְׁיַעִי

ועשירי. את נפשתיכם - להכליל את הכל, גוף ונפש, ולהכנע ביום הזה, כדי לכפר על חטאם.

דמננו, כי ביום הזה יכפר עליכם. ביום הזה?! היום הזה היה צריך להיות! אלא ביום הזה דוקא, שבו מתגלה העתיק הקדוש לכפר על חטאי כלם.

דבר אחר תענו את נפשתיכם - רבי אבא פתח ואמר, (קהלת ט) עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו'. עיר קטנה, הרי פרשוה. אבל עיר קטנה, כמו שנאמר (ישעיה כו) עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחל וגו'. וכתוב (חושע יא) ולא אבוא בעיר. עיר קטנה, קטנה היא, שיהא אחרונה מהכל ותחתונה מהכל. חומותיה גדולות, חזקות, קדושות, נקראת עיר הקדוש. ואנשים בה מעט, מעטים אותם שזוכים לפגס לתוכה ולשרות בה, כמו שנאמר (תהלים כד) מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו וגו'. ועל זה אנשים בה מעט.

ובא אליה מלך גדול - זה הקדוש ברוך הוא, להודיג עמה ולשרות בה. וסבב אתה, כמו שנאמר (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב וגו'. ובנה עליה מצודים גדלים, שבנה חומותיה גדולים וחזקים, נאים ויפים (מכל אבנים קרות) וקדושים. ונקראת עיר הקדוש, ואת כל כבוד המלך הכניס לתוכה. ומשום כך היא לבדה כלולה מכל עטרות המלך, וכל עטרות המלך מתעטרים בה. משום כך כתוב, ואנשים בה מעט.

ומצא בה איש מספן (ח) חכם, זהו שכתוב נקי כפים ובר לבב. מספן, כמו שנאמר (שמות א) ויבן

ומשתיא, אשתכח בעשיראה ענויא דנפשא בתרין חולקין, ואשתכח פאלו אתעני תשיעאה ועשיראה. את נפשתיכם: לאכללא פלא, גופא ונפשא, ולא תכנעא בהאי יומא, לאתפפרא על חוביהון.

האנא פי ביום הזה יכפר עליכם. ביום הזה היום הזה מיבעי ליה. אלא ביום הזה דייקא, דביה אתגלי עתיקא קדישא, לכפרא על חוביהון דכלא.

דבר אחר תענו את נפשתיכם. רבי אבא פתח ואמר, (קהלת ט) עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו'. עיר קטנה, הא אוקמוה. אבל עיר קטנה, כמה דאת אמר, (ישעיה כו) עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחיל וגו'. וכתוב (חושע יא) ולא אבא בעיר. עיר קטנה, זעירא היא, דהיא בתראה מפלא, תתאה מכלא, שורוי רברבין תקיפין, קדישין, עיר הקדוש אקרי. ואנשים בה מעט, זעירין אינון דזפאן לסלקא לגווה, ולמשרי בה, כמה דאת אמר (תהלים כד) מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו וגו'. ועל דא אנשים בה מעט.

ובא אליה מלך גדול, דא קדשא בריך הוא. לאזדווגא בה, ולמשרי בה, וסבב אותה, כמה דאת אמר (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב וגו'. ובנה עליה מצודים גדולים, דבנה שורוי, רברבין תקיפין יאנאן ושפירין (ס"א מכל אבנין וקרוין) קדישין. עיר הקדוש אקרי, וכל יקרא דמלפא עייל בגווה. ובגין כך, היא בלחודהא כלילא מפל עטרי דמלפא, וכל עטרי מלפא בה מתעטרין. בגין כך, ואנשים בה מעט פתיב.

ומצא בה איש מספן וחכם, הדא הוא דכתיב,

(תהלים טו) נקי כפים ובר לבב. מספן: פמה דאת אמר (שמות א) ויבן ערי

מִסְכְּנוֹת לַפְרָעָה, מִתְעַטֵּר בְּעֵטְרִין תְּקִיפִין,
בְּעֵטְרֵי אֹרֵייתָא, בְּעֵטְרֵי פְקוּדֵי אֹרֵייתָא
דְּמִלְפָא. וְחָכָם, דְּזָכִי בָּהּ בְּהַאי חֲכָמָה. וְחָכָם,
דְּהוּא חֲפִים יִתִּיר מִכְּלָא לְעֵינָא בְּפוּלְחָנָא
דְּמֵאֲרִיָּה, בְּגִין לְמִזְפֵי בָּהּ, וְלֹאֲעֲלָא בָּהּ. הָדָא
הוּא דְכַתִּיב, וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֲכָמָתוֹ.
וּמִלֵּט: כְּמוֹ (שְׂמוּאֵל א' כ') אִמְלִטָה נָא וְאַרְאֵה אֶת
אָחִי, (בְּרֵאשִׁית יט') אִמְלִטָה נָא שְׁמָה. אוֹף הֲכָא
וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֲכָמָתוֹ.

עָרֵי מִסְכְּנוֹת לַפְרָעָה. מִתְעַטֵּר
בְּעֵטְרוֹת חֲזָקוֹת, בְּעֵטְרוֹת
הַתּוֹרָה, בְּעֵטְרוֹת שְׁל מִצְוֹת
תּוֹרַת הַמִּלְכָּה. וְחָכָם, שְׂזוּכָה בָּהּ
בְּחֲכָמָה הַזֹּאת. וְחָכָם, שֶׁהוּא יוֹתֵר
חָכָם מִכָּל לְעִין בְּעִבּוּדֵי רַבּוֹנוֹ
כְּדֵי לְזַכּוֹת בָּהּ וּלְהַכְנִס אֲלֵיהָ. זֶהוּ
שְׂכֵתוֹב וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר
בְּחֲכָמָתוֹ. וּמִלֵּט, כְּמוֹ (שְׂמוּאֵל א' כ')
אִמְלִטָה נָא וְאַרְאֵה אֶת אָחִי,
אִמְלִטָה נָא שְׁמָה. אִף כְּאֵן, וּמִלֵּט
הוּא אֶת הָעִיר בְּחֲכָמָתוֹ.

וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמְּסַפֵּן הַהוּא, וְאָדָם
לֹא זָכַר, לְמַעַבְד פְּקוּדֵי אֹרֵייתָא,
לְאִשְׁתְּדִלָּא בְּאֹרֵייתָא, כִּי הוּא גִבֵּר מִסְכְּנָא
דְּאִתְחַבֵּר בְּכָלֵא, (דף ט"ט ע"א) בְּגִין לְמִזְפֵי בָּהּ.
(קהלת ט') וְאִמְרַתִּי אֲנִי טוֹבָה חֲכָמָה מִגְּבוּרָה. דְּהָא
בְּהַהוּא עֲלֵמָא, לֹא יִהְיִין רִשׁוֹ לְמִיעֵל, בַּר הַגִּי
זְכָאֵי קְשׁוּט, הַגִּי דְּמִשְׁתְּדִלֵי בָּהּ בְּאֹרֵייתָא
יּוֹמָא וְלֵילֵי, וּמִתְעַטְרֵי בְּפְקוּדֵי אֹרֵייתָא בְּהַאי
עֲלֵמָא, לְמִיעֵל בְּהוּ לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמְּסַפֵּן
הַהוּא. וְאָדָם לֹא זָכַר, לְעֵשׂוֹת
מִצְוֹת הַתּוֹרָה, לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה
כְּאוֹתוֹ אִישׁ עֲנִי שֶׁהִתְחַבֵּר בְּכָל
כְּדֵי לְזַכּוֹת בָּהּ. (קהלת ט') וְאִמְרַתִּי
אֲנִי טוֹבָה חֲכָמָה מִגְּבוּרָה. שֶׁהִרִי
כְּאוֹתוֹ עוֹלָם לֹא נוֹתֵינִים רְשׁוֹת
לְהַכְנִס, פְּרָט לְאוֹתָם צְדִיקֵי אָמֵת,
אֵלוֹ שֶׁמִּשְׁתְּדִלִים בְּתוֹרָה יָמִים
וְלֵילוֹת, וּמִתְעַטְרִים בְּמִצְוֹת
הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַכְנִס בָּהֶם
לְעוֹלָם הַבָּא.

וְחֲכָמַת הַמְּסַפֵּן בְּזוּיָה וּדְבָרֵי אֵינָם נִשְׁמָעִים.
דְּהָא בְּנֵי נֶשְׂאָ לֹא מִסְתַּכְּלִין בֵּיהּ, וְלֹא
בְּעָאן לְאִתְחַבְּרָא בֵּיהּ, וְלֹאֲצִית לְמַלּוּי. דְּתַנָּא,
כָּל מָאן דְּאֲצִית לְמַלּוּי דְּאֹרֵייתָא, זְכָאָה הוּא
בְּהַאי עֲלֵמָא, וּכְאֵלוֹ קִבִּיל תּוֹרָה מְסִינֵי. וְאִפְּלוּ
מִכָּל בַּר נֶשׂ נִמֵי בְּעֵי לְמִשְׁמַע מַלּוּי דְּאֹרֵייתָא.
וּמָאן דְּאֲרַכִּין אוּדְגִיָּה לְקַבְּלֵיהּ, יִהְיִב יְקָרָא
לְמִלְפָא קְדִישָׁא, וְיִהְיִב יְקָרָא לְאֹרֵייתָא. עֲלֵיהּ
כְּתִיב, (דְּבָרִים כז') הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם לִי
אֱלֹהֶיךָ.

וְחֲכָמַת הַמְּסַפֵּן בְּזוּיָה וּדְבָרֵי
אֵינָם נִשְׁמָעִים. שֶׁהִרִי בְּנֵי אָדָם
אֵינָם מִסְתַּכְּלִים עָלָיו, וְלֹא רוֹצִים
לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ וּלְהַקְשִׁיב לְדְבָרָיו.
שְׁלִמְדְנוּ, כָּל מִי שֶׁמִּקְשִׁיב לְדְבָרֵי
הַתּוֹרָה, אֲשֶׁרֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וּכְאֵלוֹ קִבֵּל תּוֹרָה מְסִינֵי. וְאִפְּלוּ
מִכָּל אָדָם גַּם כֵּן צְרִיךְ לְשַׁמַּע
דְּבָרֵי תּוֹרָה. וּמִי שֶׁמִּרְפִּין אָזְנוֹ
כְּנִגְדוֹ, נוֹתֵן כְּבוֹד לְמִלְכָּה הַקְּדוּשָׁה
וְנוֹתֵן כְּבוֹד לְתוֹרָה. עֲלֵיו כְּתוּב,
הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם לִי אֱלֹהֶיךָ.
לְמַדְנֵנוּ, יוֹם אֶחָד הָיוּ הוֹלְכִים
הַחֲבָרִים עִם רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, רְאִיתִי שְׁהַעֲמִים
הִלְלוּ כָּלֵם עֲלֵינוֹנִים, וַיִּשְׂרָאֵל
תַּחְתּוֹנִים מִכָּלֵם. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוֹם שֶׁהַמִּלְכָּה שְׁלַח מִמְּנוֹ אֶת

הַתַּנָּא, יּוֹמָא חַד הוּוּ אֲזֵלִי חֲבַרְיָא עִמִּיהּ דְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִינָא אֲלֵין
עִמִּין כָּלְהוּ עֲלָאֵי, וַיִּשְׂרָאֵל תַּתָּאֵי מִכְּלָהוּ, מָאֵי
טַעְמָא. בְּגִין דְּמִלְפָא אֲשַׁדֵּר מִטְרוּנֵיתָא מִינָּה,
וְאֵעִיל אִמְהוּ בְּאִתְרָהּ (כְּלוּמַר שְׂפַחָה). כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (מְשִׁלִּי ל) תַּחַת שְׁלֹשׁ רַגְזָה

וְאֵעִיל אִמְהוּ בְּאִתְרָהּ (כְּלוּמַר שְׂפַחָה). כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (מְשִׁלִּי ל) תַּחַת שְׁלֹשׁ רַגְזָה

אַרְץ וְגו'. תחת עֶבֶד פִּי יִמְלוֹךְ וְגו'. וְשִׁפְחָה
כִּי תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ. מֵאֵן שִׁפְחָה. הִיא כְּתָרָא
נוֹכְרָאָה, דְּקָטִיל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹכְרָא דְלֵהוּן
בְּמִצְרַיִם. דְּכְתִיב (שמות יא) עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר
אֲחֵר הֶרְחַבְתָּ. אֲחֵר הֶרְחַבְתָּ הוֹת יִתְבָּא
בְּקַדְמִיתָא, וְהִשְׁתָּא, הֵאִי שִׁפְחָה תִירַשׁ
גְּבִירָתָהּ.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, מְלָפָא בְּלָא
מְטְרוֹנִיתָא, לָא אֶקְרִי מְלָפָא. מְלָפָא
דְּאֲתַדְבֵּק בְּשִׁפְחָה בְּאִמְהוּ (דִּילָהּ) דְּמְטְרוֹנִיתָא,
אֵן הוּא יִקְרָא דִּילֵיהּ. וְזִמְינָא קָלָא לְבִשְׂרָא
לְמְטְרוֹנִיתָא, וְלִימָא (זכריה ט) גִּילִי מְאֹד בֵּת צִיּוֹן
הָרִיעִי בֵּת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מְלַפֵּךְ יִבָּא לָךְ צְדִיק
וְנוֹשָׁע הוּא. כְּלוֹמַר, צְדִיק הוּא נוֹשָׁע, בְּגִין
דְּהוּהוּ רָכִיב עַד הִשְׁתָּא בְּאֲתֵר דְּלָאוּ דִּילֵיהּ,
בְּאֲתֵר נּוֹכְרָאָה, וְיִנִּיק לֵיהּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, עֲנִי (דְּלֵא)
הָוָה בְּקַדְמִיתָא, וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, כְּמָה
דְּאוּקִימְנָא, אֵינּוּן כְּתָרִין תְּתַאֲיִן דְּעַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוּדָה זָרָה, דְּקָטִיל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹכְרָא
דְּלֵהוּן בְּמִצְרַיִם, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות יא) וְכָל
בְּכוֹר בְּהֵמָה, וְהָא אוּקִימְנָא מְלִי. כְּבִיכוֹל צְדִיק
וְנוֹשָׁע הוּא, הוּא וְדָאֵי יִתִּיר מְכַלָּא. בְּגִין דְּעַד
הִשְׁתָּא שְׂאֵרֵי צְדִיק בְּלָא צְדִיק. וְהִשְׁתָּא
דִּזְדִּירוּגוֹן כְּתָדָא, צְדִיק וְנוֹשָׁע הוּא, דְּהָא לָא
יִתִּיב בְּסִטְרָא אֲחֵרָא. תְּאֵנָא, (ישעיה נז) הַצְדִּיק
אָבָד וְאֵין אִישׁ שָׁם עַל לֵב וְגו', הֵאִי קְרָא
קְשִׂיא, הַצְדִּיק אָבָד, נְאָבָד מִיבְעֵי לֵיהּ, מַהוּ
אָבָד. אֲלָא אָבָד מְמֹשׁ, וּמַאי אָבָד. אָבָד
לְמְטְרוֹנִיתָא, וְאֲתַדְבֵּק בְּאֲתֵר אֲחֵרָא, דְּאֶקְרִי
שִׁפְחָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵי נִיחָא קָמִי

הַגְּבִירָה, וְהַכְּנִיס אָמָה בְּמִקוּמָה
(כְּלוֹמַר שִׁפְחָה), כְּמוֹ שְׁנֵאמַר, (משלי ל)
תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְגו'. תַּחַת
עֶבֶד פִּי יִמְלוֹךְ וְגו'. וְשִׁפְחָה פִּי
תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ. מִי הַשִּׁפְחָה? זֹהִי
כְּתוּב הַנְּכָרִי, שְׁהֵרַג הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הַבְּכוֹר שְׁלֵהֶם בְּמִצְרַיִם,
שְׁכַתוּב (שמות יא) עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה
אֲשֶׁר אֲחֵר הֶרְחַבְתָּ. אֲחֵר הֶרְחַבְתָּ
הִיא הִתְהָה יוֹשְׁבַת בְּרֵאשׁוֹנָה,
וְעַכְשָׁו הַשִּׁפְחָה הַזֹּאת תִירַשׁ
גְּבִירָתָהּ.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, מְלָפָא בְּלִי
גְּבִירָה לָא נִקְרָא מְלָפָא. מְלָפָא
שְׁנַדְבֵּק בְּשִׁפְחָה, בְּאִמָּה (שְׁלָהּ) שֶׁל
הַגְּבִירָה, אֵיפֹה כְבוֹדוֹ? וְעַתִּיד
קוּל לְבִשְׂרָא לְגְבִירָה לְלוֹמַר: (זכריה
ט) גִּילִי מְאֹד בֵּת צִיּוֹן הָרִיעִי בֵּת
יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מְלַפֵּךְ יִבָּא לָךְ צְדִיק
וְנוֹשָׁע הוּא. כְּלוֹמַר, צְדִיק הוּא
נוֹשָׁע, פִּי הִיָּה רוֹכֵב עַד עַכְשָׁו
בְּמִקוּם שְׂאֵינּוּ שְׁלוֹ, בְּמִקוּם נְכָרִי,
וּמִינִיק אוֹתוֹ.

וְעַל זֶה כְּתוּב עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר.
עֲנִי (שְׁלָא) הִיָּה בְּרֵאשׁוֹנָה, וְרוֹכֵב עַל
חֲמוֹר, כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוּ, אוֹתָם
כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי
עֲבוּדָה זָרָה שְׁהֵרַג הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֵת הַבְּכוֹר שְׁלֵהֶם בְּמִצְרַיִם.
זֶהוּ שְׁכַתוּב (שמות יא) וְכָל בְּכוֹר
בְּהֵמָה, וְהָרִי בְּאֲרָנוּ הַדְּבָרִים.
כְּבִיכוֹל צְדִיק וְנוֹשָׁע הוּא, הוּא
וְדָאֵי יוֹתֵר מִהַכֵּל. פִּי עַד עַכְשָׁו
שְׂרׁוּי צְדִיק בְּלִי צְדִיק. וְעַכְשָׁו
שְׁיִזְדִּיגוּ כְּאָחָד, צְדִיק וְנוֹשָׁע הוּא,
שְׁהָרִי אֵינּוּ יוֹשֵׁב בְּצַד הָאֲחֵר.
לְמַדְנּוּ, (ישעיה נז) הַצְדִּיק אָבָד וְאֵין
אִישׁ שָׁם עַל לֵב וְגו'. פְּסוּק זֶה
קָשָׁה. הַצְדִּיק אָבָד! מַה זֶה אָבָד? אֲלָא
אָבָד מְמֹשׁ. וּמַה אָבָד? אָבָד
לְגְבִירָה, וְנִדְבֵּק בְּמִקוּם אֲחֵר,
שְׁנַקְרָא שִׁפְחָה.

שְׁכַתוּב (משלי י) וְצְדִיק יְסוּד עוֹלָם,

זֶה שְׁשִׁנְיָנוּ אִם נוּחַ לְפָנֵי מוֹרִי, זֶה שְׁשִׁנְיָנוּ

יש מי שאומר שעל שבִּעָה
עמוּדים עומד העולם, ויש מי
שאומר על עמוד אחד עומד
העולם, איך הדברים מתישבים?
אמר לו, הכל הוא דבר אחד,
שהרי שבִּעָה הם, ובהם יש עמוד
אחד שנקרא צדיק, ועומדים
עליו, והעולם מתקיים על זה.
וכשהעולם מתקיים עליו, כאלו
שהתקיים על כל השבִּעָה, ועל פן
כתוב וצדיק יסוד עולם, והרי
בארנו את הדברים בכמה
מקומות.

ולמדנו, השפחה הזו עתידה
לשלט בארץ הקדושה שלמטה,
כמו שהיתה הגבירה שולטת
בראשונה, שכתוב צדק ילין בה,
ועליו שפחה כי תירש גברתה,
בכל. ועתיד הקדוש ברוך הוא
להשיב את הגבירה למקומה
בבראשונה, ואז של מי היא
השמחה? הוי אומר, שמחת
המלך ושמחת הגבירה. שמחת
המלך, משום שישב אותה
ויפרד מן השפחה כפי שאמרנו.
ושמחת הגבירה, פי תשוב
להזדווג עם המלך. זהו שכתוב
גילי מאד בת ציון וגו'.

בא ראה, כתוב והיתה זאת לכם
לחקת עולם. והיתה לכם היתה
צריך להיות! מה זה זאת? זה
שאמרנו, לחקת עולם. בכל מקום
ומקום חקת עולם נקראת, גזרת
המלך, שמכניס את כל הנהגותיו
במקום הזה ומסתיר אותם, כמו
שמסתיר הכל באוצר אחד. חקת
עולם ודאי. בזאת הזו רשם וחקק
את כל הגנזים שלו ואת כל
המטמונים שלו.

בחדש השביעי בעשור לחדש.
בעשור בדיוק, כמו שבארנו.
תענו את נפשתיכם, ודאי כך זה,
והרי נאמר נפשתיכם ודאי. שהרי
בנפש תלוי הדבר, ומשום כך

דמר, הא דתנינן, דכתיב (משלי י)
עולם, מאן דאמר, דעל שבִּעָה קיימין קיימא
עלמא. ומאן דאמר, על חד קיימא עלמא,
היך מתיישבן מלי. אומר ליה, פלא מלה חד
הוא, דהא שבִּעָה אינון ובהו אית חד קיימא,
דאקרי צדיק, וקיימי עליה, ועלמא בהאי
אתקיימא. וכד אתקיימא עלמא עליה, כאלו
אתקיים על פלהו שבִּעָה. ועל דא כתיב, וצדיק
יסוד עולם. והא אוקימנא מלי בכמה אתר.

ותאנא, האי שפחה זמינא לשלטאה בארעא
קדישא דלתתא, כמה דהות

מטרוניתא שלטא בקדמיתא, דכתיב (ישעיה א)
צדק ילין בה, והשתא שפחה פי תירש גבירתה
בכלא. וזמין קדשא בריך הוא, לאתבא
למטרוניתא לאתרהא כקדמיתא, וכדין ממאן
הוא חדוותא, הוי אימא חדוותא דמלפא,
וחדוותא דמטרוניתא. חדוותא דמלפא, בגין
דיתוב לה ויתפרש משפחה, בדקא אמינא.
וחדוותא דמטרוניתא, בגין דתיתוב לאזדווגא
במלפא, הדא הוא דכתיב גילי מאד בת ציון
וגו'.

הא חזי, פתיב והיתה זאת לכם לחקת עולם.
והיתה לכם מיבעי ליה, מאי זאת. הא
דאמרן, לחקת עולם. בכל אתר ואתר חקת
עולם אתקרי, גזרה דמלפא, דעייל כל נמוסוי
באתר דא, ואסתים לון, פמאן דסתים פלא,
באסקופא חדא. חקת עולם ודאי. בהאי זאת
(דף ט"ט ע"ב) רשם וחקק כל גניזין דיליה, וכל
טמירין דיליה.

בחדש השביעי בעשור לחדש. (ויקרא ט"ז)
דייקא, כמה דאוקימנא. תענו את
נפשתיכם, ודאי הכי הוא, והא אתמר
נפשתיכם ודאי. דהא בנפשא תליא מלתא,

אכילה פך, ואכילה ושתיה מתשיעאה, יתיר מיומא אחרא. ואף על גב דהאי מלה אתמר בגוונא אחרא, וכלא שפיר, והאי והאי מלה חדא, וכל חד באתריה, והכי הוא.

ותאנא, בהאי יומא, כל חידו, וכל נהירו, וכל ותננותא דעלמין, פלהו תליין באימא עלאה, דכל מבוועין נגדין ונפקין מנה. וכדין נהירין פל אינון בוצינין, ונהרין בנהירו בחדותא, עד דמתבסם פלא. וכדין פל אינון דינין אשתכחו בנהירו, ודינא לא אתעביד, ועל דא תענו את נפשותיכם.

אמר רבי אבא, הא אוקים לה מר, מן גופא דמתניתא, לא גלו ישראל מארצם, עד שפפרו בקודשא פריף הוא. דכתיב, (שמואל ב כ) אין לנו חלק בדרך ולא נחלה (לנו) בכין ישי, והרי נאמר. פסוק אחר מצאנו על זה, שכתוב (מלכים א יב) ראה ביתך דוד. אמר לו, פך זה ודאי, בית דוד נקרא, כמו שכתוב (ישעיה ה) בית יעקב לכו ונלכה באור ה'. בית יעקב, כמו שנאמר (שם ט) ובית תפארתי אפאר. לכו ונלכה באור ה', שכתוב ונהר יצא מעדן להשקות את הגן, ונטע את הגן הזה להשתעשע בו עם הצדיקים, שבו הם שרויים.

דמדנו פתוב אף בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא וגו' ועניתם את נפשתיכם. וכתוב והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו'. מה שכתוב אף, מה הוא רוצה כאן? אמר לו, זה בא למעט, שביין שאמר ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש, אמר (אחר כך) אף בעשור, והיה צריך להיות אף עשור! שבעשור הדבר תלוי.

מבתיכם, ושנינו אף - חלק, חזיו

אמר רבי אבא, הא אוקים לה מר, מן גופא דמתניתא, לא גלו ישראל מארצם, עד שפפרו בקודשא פריף הוא. דכתיב, (שמואל ב כ) אין לנו חלק בדרך ולא נחלה (לנו) בכין ישי, והרי נאמר. קרא אחרניא אשפחנא בהאי, דכתיב, (מלכים א יב) ראה ביתך דוד. אמר ליה, הכי הוא ודאי, בית דוד אקרי, כמה דכתיב, (ישעיה ב) בית יעקב לכו ונלכה באור יי'. בית יעקב, כמה דאת אמר (ישעיה ט) ובית תפארתי אפאר. לכו ונלכה באור יי', דכתיב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ונטע האי גן לאשתעשעא ביה עם צדיקייא, דביה שריין.

ותאנא, פתיב אף בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא וגו' ועניתם את נפשתיכם. וכתוב והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו'. אף דכתיב, מאי קא בעי הכא. אמר ליה, למעוטא קא אתיא. דכיון דאמר ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש, אמר (לכתר) אף בעשור. אף עשור מיבעי ליה, דבעשור תליא מלתא.

אמר רבי אבא, הא אוקים לה מר, מן גופא דמתניתא, לא גלו ישראל מארצם, עד

שפפרו בקודשא פריף הוא. דכתיב, (שמואל ב כ) אין לנו חלק בדרך ולא נחלה בכין ישי, והרי נאמר. קרא אחרניא אשפחנא בהאי, דכתיב, (מלכים א יב) ראה ביתך דוד. אמר ליה, הכי הוא ודאי, בית דוד אקרי, כמה דכתיב, (ישעיה ב) בית יעקב לכו ונלכה באור יי'. בית יעקב, כמה דאת אמר (ישעיה ט) ובית תפארתי אפאר. לכו ונלכה באור יי', דכתיב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ונטע האי גן לאשתעשעא ביה עם צדיקייא, דביה שריין.

ותאנא, פתיב אף בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא וגו' ועניתם את

נפשתיכם. וכתוב והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו'. אף דכתיב, מאי קא בעי הכא. אמר ליה, למעוטא קא אתיא. דכיון דאמר ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש, אמר (לכתר) אף בעשור. אף עשור מיבעי ליה, דבעשור תליא מלתא.

אמר ליה אי הכי, (שמות יב) אף ביום הראשון

אמר לו, אם פך, (שמות יב) אף ביום הראשון תשביתו שאר

אָסוּר בְּאֲכִילַת חֶמֶץ וְחֻצְיוֹ מִתּוֹ.
אָף כָּאֵן אָף בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ, אָמַר
שְׁחֻצְיוֹ אָסוּר בְּמִלְאָכָה (בַּאֲבִילָה)
וְחֻצְיוֹ מִתּוֹ. אָמַר לוֹ, אָף כָּאֵן
בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם זֶה תְלוּי,
שְׁהָרִי עֲנוּי לֹא נִמְצָא אֶלָּא מִחֻצוֹת
הַיּוֹם וְאֵילָף, וְיָפָה הוּא אָף חֶלֶק
בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב כִּי בַיּוֹם
הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגו'. אָכְפָר
עֲלֵיכֶם הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! אֶלָּא
יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם - לְהַכְלִיל אֶת הַיּוֹבֵל
שְׁשׁוּפֵעַ מַעֲנִינֹת לְהַשְׁקוֹת בַּיּוֹם
הַזֶּה לְכָל עֶבֶר לְרוּוֹת אֶת הַכֹּל
וְלְהַשְׁקוֹת אֶת הַכֹּל. זֶה עֲלֵיכֶם,
כְּלוּמַר עֲבוּרְכֶם, לְטַהַרְכֶם בַּיּוֹם
הַזֶּה, שְׁכַתּוּב לְפָנַי ה' תְּטַהְרוּ, וְלֹא
יִשְׁלַט עֲלֵיכֶם הַדִּין.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲשֶׁרִיָּהֶם
יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא
הַתְּרַצָּה בָּהֶם וְרוּצָה לְטַהַר אוֹתָם
שֶׁלֹּא יִמְצָא בָּהֶם חֲטָא, כְּדֵי שְׁיִהְיוּ
בְּנֵי הַיִּכְלוֹ וְיִדְוֲרוּ בְּהִיכְלוֹ.
וְלַעֲתִיד לְבֹא כְּתוּב, (יִחְזַקָּאל לו')
וְזָרְקֵתִי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוּרִים וְגו'.
רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תְּהִלִּים קל) שִׁיר
הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְמָקִים קָרָאתִיךָ ה'.
שְׁנִינּוּ, בְּשַׁעַר שְׁפָרָא הַקְּדוּשׁ
בְּרוּף הוּא אֶת הָעוֹלָם, רָצָה לְבְרָא
אָדָם. נִמְלָף בְּתוֹרָה. אָמְרָה לְפָנָיו:
תְּרַצָּה לְבְרָא הָאָדָם הַזֶּה? ! עֲתִיד
הוּא לְחַטָּא לְפָנֶיךָ וְעֲתִיד הוּא
לְהַרְגִּיז לְפָנֶיךָ. אִם תַּעֲשֶׂה לוֹ
כְּמַעֲשֵׂיו, תְּרִי הָעוֹלָם לֹא יוּכַל
לְעַמֵּד לְפָנֶיךָ, כָּל שֶׁפֶן אוֹתוֹ
הָאִישׁ. אָמַר לָהּ: וְכִי לְחַנּוּם
נִקְרָאתִי (שְׁמוֹת לד) אֵל רַחוּם וְחַנּוּן
אָרְךָ אִפְסִים?

וְטָרַם שְׁפָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא
אֶת הָעוֹלָם, בְּרָא תְּשׁוּבָה. אָמַר
לָהּ לְתְּשׁוּבָה: אֲנִי רוּצָה לְבְרָא
אָדָם בְּעוֹלָם, עַל מְנַת שְׁפָשִׁישׁוּבוֹ

תְּשׁוּבָתוֹ שְׁאֹר מִבְּתִיכֶם, וְתִנְיָן אָף חֶלֶק, חֻצְיוֹ
אָסוּר בְּאֲכִילַת חֶמֶץ, וְחֻצְיוֹ מוֹתָר. אוּף הָכָא
אָף בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ, אִימָא דְחֻצְיוֹ אָסוּר
בְּמִלְאָכָה (נ"א בַּאֲבִילָה), וְחֻצְיוֹ מוֹתָר. אָמַר לִיה
אוּף הָכָא בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם תְּלִיא, דְּהָא
עֲנוּי לֹא אֲשַׁתְּכַח אֶלָּא מִפְּלִגּוֹת יוּמָא וְלְהִלְאָה,
וְשִׁפִּיר הוּא אָף חֶלֶק בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (וַיִּקְרָא טו) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה
יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגו'. אָכְפָר עֲלֵיכֶם מִיבְעֵי
לִיה. אֶלָּא יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם, לְאַכְלִלָּא יוּבְלָא,
דְּנִגִּיד מִבּוֹעֵי לְאַשְׁקָאָה בְּהֵאֵי יוּמָא לְכָל עֵיבָר,
לְאַרוּאָה כְּלָא, וְלְאַשְׁקָאָה כְּלָא. וְדָא עֲלֵיכֶם,
כְּלוּמַר, בְּגִינִיכוּן לְדַכָּאָה לְכוּן בְּהֵאֵי יוּמָא,
דְּכְתִיב לְפָנַי יִי תְּטַהְרוּ. וְלֹא יִשְׁלוּט עֲלֵיכֶם
דִּינָא.

רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתְרַעֵי בְּהוּ, וּבְעֵי
לְדַכָּאָה לְהוּ, דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח בְּהוּ חוּבָה, בְּגִין
דִּיהוּן בְּנֵי הַיִּכְלִיָּה, וְיִדְוֲרוּן בְּהִיכְלִיָּה. וְלִזְמַנָּא
דְּאֵתִי כְּתִיב, (יִחְזַקָּאל לו') וְזָרְקֵתִי עֲלֵיכֶם מִיַּם
טְהוּרִים וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תְּהִלִּים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
מִמַּעַמְמָקִים קָרָאתִיךָ יי'. תְּנִינָן, בְּשַׁעַתָּא
דְּבְרָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא עֲלֵמָא, בְּעָא לְמַבְרִי
בְּרַנְשׁ, אֲמַלִּיף בְּאוּרִיָּתָא, אָמְרָה קַמִּיהּ, תְּבְעֵי
לְמַבְרִי הָאֵי בְּרַנְשׁ, זְמִין הוּא לְמַחְטֵי קַמִּי,
זְמִין הוּא לְאַרְגָּזָא קַמִּי. אִי תַעֲבִיד לִיה
כְּעוּבְדוּי, הָא עֲלֵמָא לֹא יְכִיל לְמִיקָם קַמִּי,
כָּל שֶׁפֶן הֵהוּא בְּרַנְשׁ. אָמַר לִיה, וְכִי לְמַגְנָא
אֲתְקַרִּינָא, (שְׁמוֹת לד) אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אָרְךָ אִפְסִים.
וְעַד לֹא בְרָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא עֲלֵמָא, בְּרָא
תְּשׁוּבָה, אָמַר לָהּ לְתְּשׁוּבָה, אָנָּא בְּעֵינָא
לְמַבְרִי בְּרַנְשׁ בְּעֵלְמָא, עַל מְנַת דְּכַד יְתוּבוּן לָךְ מִחוּבִיָּהוּן, דְּתַהְיוּ זְמִינָא

לְמַשְׁבֵּק חוֹבֵיהוֹן, וּלְכַפְרָא עֲלֵיהוּ. וּבְכָל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא תְּשׁוּבָה זְמִינָא לְגַבֵּי בְנֵי נָשָׂא, וְכַד בְּנֵי נָשָׂא תִּיַּיְבִין מִחוּבֵיהוּ, הַאי תְּשׁוּבָה תַּבַּת לְגַבֵּי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְכֹפֵר עַל כְּלָא, וְדִינִין אֲתַפְפִּיז, וּמִתְבַּסְּמִין כְּלָהוּ, וְיַבְר נָשׁ אֲתַדְכִּי מִחוּבֵיהּ.

אִמְרֵי אֲתַדְכִּי בַר נָשׁ מִחוּבֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵל בְּהַאי תְּשׁוּבָה כְּדָקָא חֲזִי. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, דְּתַב קָמִי מִלְפָּא עֲלָאָה, וְצִלִּי (דף ע"ו א") צְלוֹתָא מִעוּמְקָא דְלָבָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ יי'.

רַבִּי אַבְאָ אָמַר, מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ יי', אֲתֵר גְּנִיזָא הוּא לְעֵילָא, וְהוּא עֲמִיקָא דְבִירָא, וּמַהֲהִי נִפְקִין נַחְלִין וּמִבּוּעֵין לְכָל עֵיבֵר, וְהַהוּא עֲמִיקָא דְעֲמִיקָתָא אֲקָרִי תְּשׁוּבָה. וּמֵאן דְּבַעֵי לְאַתְבָּא וּלְאַתְדַּכָּא מִחוּבֵי, בְּהַאי עוּמְקָא אֲצִטְרִיף לְמִקְרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ יי'.

תַּאנְא, בְּשַׁעֲתָא דְהוּה בַר נָשׁ חָב קָמִי מְאָרִיָּה, וְקָרִיב קְרַבְגִּיָּה עַל מְדַבְּחָא, וְכַהֲנָא מְכַפֵּר עָלֶיהָ, וּבַעֵי בְּעוֹתִיָּה עָלֶיהָ, מִתְעָרִין רַחֲמֵי, וְדִינִין מִתְבַּסְּמִין, וְתְּשׁוּבָה אָרִיק בְּרַכָּאן, בְּמִבּוּעֵין דְּנִגְדִין וְנִפְקִין, וּמִתְבַּרְכִּין כְּלָהוּ בּוּצִינִין כַּחְדָּא, וְיַבְר נָשׁ אֲתַדְכִּי מִחוּבֵיהּ.

תַּא חֲזִי, קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אֲפִיק עֶשֶׂר כְּתָרִין, עֶטְרִין קְדִישִׁין לְעֵילָא, דְּאַתְעֵטֵר בְּהוּ, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְהוּא אֵינּוֹן, וְאֵינּוֹן הוּא, כְּשִׁלְהוּבָא דְאַחִידָא בְּגוּמְרָא, וְלִית תַּמָּן פְּרוּדָא. לְקַבִּיל דְנָא, אִית עֶשֶׂר כְּתָרִין דְלָא קְדִישִׁין לְתַתָּא, וְאֵינּוֹן אַחִידָן בְּזוּהָמָא דְטוּפְרָא דְחַד עֶטְרָא קְדִישָׁא, דְּאַקְרִי חֲכָמָה. וְעַל דָּא אֲקָרוּן חֲכָמוֹת.

לְךָ מִחֲטֵאֵיהֶם, שְׁתַּהֲי עֲתִידָה לְעֹזֵב אֶת חֲטֵאֵיהֶם וּלְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. וּבְכָל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא תְּשׁוּבָה זְמִינָה לְאֲנָשִׁים, וּכְשֶׁאֲנָשִׁים שָׁבִים מִחֲטֵאֵיהֶם, תְּשׁוּבָה הַזֹּאת שְׂבָה לְקִדּוּשׁ בְּרוּף הוּא, וְהוּא מְכַפֵּר עַל הַכֹּל, וְהַדִּינִים נִכְנָעִים, וְכֹלָם מִתְבַּשְׂמִים, וְאָדָם נִטְהַר מִחֲטָאוֹ. מִתִּי נִטְהַר אָדָם מִחֲטָאוֹ? בְּשַׁעֲתָא שְׁנַכְנַס לְתְּשׁוּבָה הַזֹּאת כְּרַאוּי. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שָׁשֵׁב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה מִעֵמֶק הַלֵּב. זֶהוּ שְׁפָתוֹב מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ ה'.

רַבִּי אַבְאָ אָמַר, מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ ה', מְקוֹם גְּנוּזָא הוּא לְמַעְלָה, וְהוּא עֵמֶק הַבָּאָר, וּמַזְהָ יוֹצֵאִים נַחְלִים וּמַעֲיִנוֹת לְכָל עֵבֵר, וְאוֹתוֹ עֵמֶק הָעֵמֶקִים נִקְרָא תְּשׁוּבָה. וּמִי שְׂרוּצָה לְשׁוּבָה וְלַהֲטָהָר מִחֲטָאוֹ, מְהַעֲמֵק הַזֶּה הוּא צְרִיף לְקָרָא לְקִדּוּשׁ בְּרוּף הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ ה'.

לְמַדְנֵי, בְּשַׁעֲתָא שְׁהִיָּה אָדָם חוּטָא לְפָנֵי רַבּוּנָא וּמִקְרִיב קְרַבְנֵי עַל הַמְזֻבָּח, וְהַכֹּהֵן מְכַפֵּר עָלָיו, וּמִבְּקֵשׁ בְּקִשְׁתּוֹ עָלָיו, מִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים, וְהַדִּינִים מִתְבַּשְׂמִים, וְהַתְּשׁוּבָה מְרִיקָה בְּרֻכּוֹת בְּמַעֲיִנוֹת שְׁשׁוּפְעִים וְיוֹצֵאִים, וְכֹל הַמְאֹרוֹת מִתְבַּרְכִּים כְּאַחַד, וְהָאָדָם נִטְהַר מִחֲטָאוֹ.

בַּא רָאָה, הַקִּדּוּשׁ בְּרוּף הוּא הוֹצִיא עֶשְׂרֵה כְּתָרִים, עֶטְרוֹת קְדוּשׁוֹת לְמַעְלָה, שְׁהַתְעֵטֵר בְּהֶם וּמִתְלַבֵּשׁ בְּהֶם, וְהוּא זֶה הֵם, וְהֵם זֶה הוּא, כְּשִׁלְהִבְתַּת הָאֲחוּזָה בְּגַחְלַת, וְאֵין שֵׁם פְּרוּד. כְּנִגְדָּא זֶה יֵשׁ עֶשְׂרֵה כְּתָרִים שְׁאֵינֶם קְדוּשִׁים לְמַטָּה, וְהֵם אַחוּזִים בְּזוּהָמָת הַצִּפְרָן שֶׁל עֶטְרָה קְדוּשָׁה. שְׁנַקְרָאת חֲכָמָה, וְעַל כֵּן נִקְרְאוּ חֲכָמוֹת.

וְתִמְנְנוּ, עֲשֶׂרֶת מִיַּי הַחֲכָמוֹת
הִלְלוּ יָרְדוּ לְעוֹלָם, וְכֻלָּם נִטְמְאוּ
(נשאבו) בְּמִצְרַיִם, פָּרַט לְאֶחָד
שֶׁהִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם, וְכֻלָּם הֵם מִיַּי
כְּשֵׁפִים, וּמֵהֶם יָדְעוּ הַמִּצְרַיִם
כְּשֵׁפִים עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.
וּכְשֶׁהִמְצְרִים רָצוּ לַעֲשׂוֹת כְּנוֹס
בְּכִשְׂפֵיהֶם לְמַעֲשֵׂיהֶם, הָיוּ
יוֹצְאִים לַשָּׂדֶה לְהָרִים הַגְּבוּהִים,
וְזוֹכְחִים זְכָחִים, וְעוֹשִׂים גְּמוֹת
בְּאֶרֶץ, וּמְסוֹכְבִּים אוֹתוֹ הַדָּם
סָבִיב הַגְּמוֹת הִלְלוּ, וְשָׂאָר הַדָּם
מְכַנְסִים בַּגְּמוֹת הִלְלוּ, וְשָׂמִים
עֲלֵיהֶם בְּשׂוֹר, וּמְקַרְבִּים אֶת
קְרִבְנוּתֵיהֶם לְאוֹתָם הַמִּינִים
הָרָעִים, וְאוֹתָם הַמִּינִים הָרָעִים
מִתְפַּנְסִים וּמִתְקַרְבִּים כְּאֶחָד,
וּמִתְפַּיְסִים עִמָּם בְּאוֹתוֹ הַהֵר.

יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ מִשְׁעַבְדִּים לָהֶם,
הָיוּ מִתְקַרְבִּים לָהֶם, וְלִמְדוּ מֵהֶם,
וְהָיוּ טוֹעִים אַחֲרֵיהֶם. וְהִינּוּ מֵה
שְׂכָתוֹב, כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲשֶׁר יִשְׁבַּתְּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ
וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו'. וְכָתוּב
וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זְבַחֵיהֶם
לְשַׁעִירִים וְגו'. לְמַדְנֵנוּ, בְּשַׁעֲה
שֶׁהָיוּ מְקַרְבִּים לָהֶם עַל גְּבֵי
הַשָּׂדֶה וְהָיוּ מְזַמְנִים אוֹתוֹ הַדָּם
וּמְקַרְבִּים קְרִבְנוּתֵיהֶם, הָיוּ
מִתְפַּנְסִים כָּל אוֹתָם מִינֵם רָעִים,
וְרוֹאִים אוֹתָם כְּמוֹ הַשַּׁעִירִים,
כֻּלָּם מְלֵאִים בְּשַׁעֲרָם, וּמוֹדִיעִים
לָהֶם מֵה שֶׁהֵם רוֹצִים.

בֵּא רָאָה, מֵה פְּתוּב בְּיַצְחָק?
(בראשית כו) וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל יַצְחָק
אֲבִיו וַיִּמְשָׁהוּ. אָמַר, זֶה לֹא חֶסֶד
(כֵּן לֹא מִתְעוֹרֵר), אֲלֵא מִטַּל הַשָּׁמַיִם
שְׂנוּזֵל עַל הָאֶרֶץ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
וּמִשְׁמַנֵּי הָאֶרֶץ, בְּכָל הוּא בְּרַף
אוֹתוֹ. מֵה הַטַּעַם? כִּי רָאָה אוֹתוֹ
עִם שַׁעֲרָם. אָמַר, שְׂכָדֵי לְהַעֲבִיר
אֶת זֶה, צְרִיף וּמִשְׁמַנֵּי הָאֶרֶץ, וְלֹא
זִמְמַת הָאֶרֶץ, שֶׁהָרִי זִמְמָה הִיא
שֶׁל הָאֶרֶץ, וּכְשֶׁטַּל הַשָּׁמַיִם וּמַגֵּד הָאֶרֶץ מִתְחַבְּרִים, עוֹבְרַת הַזִּמְמָה הַזֹּאת.

וְתִמְנְנוּ, עֲשֶׂרֶת זִמְנֵי חֲכָמוֹת אֲלֵינִי נִחַתוּ לְעֵלְמָא.
וְכֻלְהוּ אִסְתְּאָבוּ (ס"א אִשְׁתְּאָבוּ) בְּמִצְרַיִם,
בַּר מַחֲד דְּאִתְּפִשֵּׁט בְּעֵלְמָא, וְכֻלְהוּ זִמְנֵי חֲרָשֵׁי
אֵינּוּן, וּמִנִּייהוּ יָדְעֵי מִצְרַיִם חֲרָשֵׁין, עַל כָּל
בְּנֵי עֵלְמָא. וְכַד מִצְרַאֲי בְּעָאן לְמַעֲבַד כְּנוֹפְיָא
בְּחֲרָשֵׁיהוּ לְעוֹבְדֵיהוּן, הָוּוּ נִפְקֵי לְחַקְלָא
לְטוֹרֵי רְמָאֵי, וְדִבְחִין דְּבַחִין, וְעַבְדִּין גּוֹמִין
בְּאַרְעָא, וְסַחְרִין הֵהוּא דְמָא סוֹחְרָנִיה דְּהָנִי
גּוֹמִין, וְשָׂאָר דְמָא מִתְפַּנְפִּי בְּהִנְהוּ גּוֹמִין,
וּבְשָׂרָא שׁוֹיִן עֲלֵיהוּ. וּקְרִבִין קְרִבְנֵיהוּן, לְאֵינּוּן
זִמְנֵין בִּישִׁין, וְאֵינּוּן זִמְנֵין בִּישִׁין מִתְפַּנְשִׁין
וּמִתְקַרְבִּין כְּחֵדָא, וּמִתְפַּיְסִין בְּהַדִּייהוּ בְּהֵהוּא
טוֹרָא.

יִשְׂרָאֵל דְּהוּוּ בְּשַׁעֲבוּדֵיהוּן, הָוּוּ מִתְקַרְבִּין
לְהוּן, וְאוֹלְפוּ מִנִּייהוּ, וְהוּוּ טַעְאָן
בְּתַרְיֵיהוּ, וְהִינּוּ דְכָתִיב כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲשֶׁר יִשְׁבַּתְּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ
כְּנָעַן וְגו', וְכָתִיב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זְבַחֵיהֶם
לְשַׁעִירִים וְגו'. תִּמְנְנוּ, בְּשַׁעֲתָא דְּהוּוּ מְקַרְבִּין
לְהוּן עַל גְּבֵי חַקְלָא, וְהוּוּ מְזַמְנֵי הֵהוּא דְמָא,
וּמְקַרְבֵי קְרִבְנֵיהוּ, הָוּוּ מִתְפַּנְפִּי כָּל אֵינּוּן זִמְנֵין
בִּישִׁין, וְחֵמָאן לְהוּן כְּנוֹנָא דְשַׁעִירִים, כְּלָהוּ
מְלִיִין שַׁעֲרָא, וּמוֹדְעֵי לְהוּ מֵה דְאֵינּוּן בְּעֵיִן.
הָא חֲזִי, יַצְחָק מֵה כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כו) וַיִּגַּשׁ
יַעֲקֹב אֶל יַצְחָק אֲבִיו וַיִּמְשָׁהוּ, אָמַר, דָּא
לֹא אִתְּעָדִי (ס"א חָכָא לֹא אִתְּעָר), אֲלֵא מִטַּלָּא דְשָׁמַיָא
דְּנִגִּיד עַל אֶרְעָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּמִשְׁמַנֵּי
הָאֶרֶץ, בְּכָלָא בְּרַכִּיה. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּחֵמָא
לִיה בְּשַׁעֲרָא, אָמַר לְמַעֲבַר דָּא, וּמִשְׁמַנֵּי הָאֶרֶץ
אֲצִטְרִיף, וְלֹא זוֹהֵמָא דְאַרְעָא, דְּהָאֵי זוֹהֵמָא
הוּא דְאַרְעָא, וְכַד טַלָּא דְשָׁמַיָא וּמַגֵּדָא דְאַרְעָא
מִתְחַבְּרָאן אִתְּעַבְּרָא הָאֵי זוֹהֵמָא.

שֶׁל הָאֶרֶץ, וּכְשֶׁטַּל הַשָּׁמַיִם וּמַגֵּד הָאֶרֶץ מִתְחַבְּרִים, עוֹבְרַת הַזִּמְמָה הַזֹּאת.

אמר רבי חייא, בתרייתא דאינון כתרין תתאיין
 דלא קדישין האי הוא, הדא הוא דכתיב,
 (דברים יח) ודורש אל המתים, ודא הוא עשיראה
 דכלא. דתניא אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה,
 נפשתא דרשיעייא אלין אינון מזיקין דעלמא.
 אמר רבי יוסי, אי הכי טב להו לחייביא
 דאתעבדין מזיקין בעלמא, אן הוא
 עונשא דגיהנם. אן הוא בישא דזמינא להו
 בהווא עלמא. אמר רבי חייא, הכי תנינן, והא
 אוקימנא מלי, נפשתא דרשיעייא בשעתא
 דנפקין מעלמא, פמה גרדיני נמוסין מזדמני
 לקבלא להו, ולא עלאה להו לגיהנם, ועאלין
 להו בתלת דינין בכל יומא, בגיהנם. לבתר
 מזדווגי בהו, ואזלין ושאטין בעלמא, ומטען
 להו לרשיעייא, לאינון דקא אסתים תשובה
 מקמייהו. לבתר תיביין להו לגיהנם,
 ואתסאבין (נ"א ואתדנין) תמן, וכך בכל יומא.
 לבתר דאזלין בהו, ושאטין בהו בעלמא,
 מהדרין לקברייהו, וחמן תולעתא
 דגופא מנקרי בשרא ומתאבלן עלייהו, ואינון
 חרשין הוו אזלי לבי קברי, וחרשי בחרשייהו,
 ועבדין חד צלמא דבר נש, ודבחיין קמיה חד
 צפירא. לבתר עאלין להווא (דף ע"ב) צפירא,
 בהווא קברא, והווא צלמא מתברין (כ"א מדברין)
 ליה לארבע סטריין, ומעלין ליה לארבע זיוויין
 דקברא. פדין מחרשי בחרשייהו, ומתכנפי
 אינון פנופי, ואינון זינין בישין, ומייתין ההיא
 נפשתא, ועאל בקברא ומשתעי בהדייהו.
 אמר רבי יצחק, זפאין אינון צדיקייא בעלמא
 דין, ובעלמא דאתי, דהא כלהו קדישין.
 גופא דלהון קדישא. נפשא דלהון קדישא.

אמר רבי חייא, האחרון של
 אותם הכתרים התחתונים שאינם
 קדושים, זהו הוא מה שכתוב
 (דברים י) ודורש אל המתים, וזהו
 העשירי של הכל. שלמדנו, אמר
 רבי יצחק אמר רבי יהודה,
 נפשות הרשעים אלו הם מזיקי
 העולם.

אמר רבי יוסי, אם כך טוב
 לרשעים שנעשים מזיקים
 בעולם, איפה הוא ענש הגיהנם?
 איפה הרע שעתיד להם בעולם
 ההוא? אמר רבי חייא, כך שנינו,
 והרי בארנו את הדברים. נפשות
 הרשעים בשעה שיוצאים מן
 העולם, פמה שומרי החקים
 מזדמנים כנגדם ולהכניסם
 בגיהנם, ומכניסים אותם
 בשלשה דינים בכל יום בגיהנם.
 אחר כך מזדווגים עמם, והולכים
 ומשוטטים בעולם, ומטעים את
 הרשעים לאותם שנסתמה
 מלפניהם התשובה. אחר כך
 משיבים אותם לגיהנם, ונטמאים
 (וגדונים) שם, וכך בכל יום.

אחר שהולכים עמם ומשוטטים
 עמם בעולם, מחזירים לקברייהם,
 ורואים את התולעת של הגוף
 מנקרת את הבשר ומתאבלים
 עליהם, ואותם מכשפים היו
 הולכים לבית הקברות ומכשפים
 בכשפיהם, ועושים צלם אחד של
 האדם, וזוכחים לפניו שעיר
 אחד. אחר כך מכניסים אותו
 השעיר לאתו קבר, ואת אותו
 צלם משברים (מנהיגים) אותו
 לארבעה צדדים, ומכניסים אותו
 לארבע זויות הקבר, ואז
 מכשפים בכשפיהם, ומכניסים
 אותם פנוסים ואותם מינים רעים,
 ומביאים אותה הנפש, ומכניסים
 לקבר ומדברים עמם.

אמר רבי יצחק, אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי כלם קדושים. גופם קדוש.
 נפשם קדושה. רוחם קדושה. נשמתם קדש קדשים. שלש דרגות הן כמו שלמעלה. ששנינו,

אמר רבי יהודה, כתוב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה, זוהי נשמה (עליונה) של אדם הראשון (עליון). בא ראה, שלש דרגות הן, ונדבקו כאחת - נפש, רוח, נשמה. והעליונה מהן - נשמה. שאמר רבי יוסי, בכל האנשים יש נפש, ויש נפש עליונה מהנפש. זכה אדם בנפש הזו - מריקים עליו עטרה אחת שנקראת רוח. זהו שכתוב (ישעיה ab) עד יערה עלינו רוח ממרום. אז מתעורר אדם בהתעוררות אחרת עליונה, להסתכל בנימוסי המלך הקדוש. זכה אדם באותה הרוח - מעטרים אותו בכתר קדוש עליון שכולל הכל, שנקרא נשמה, שנקראת נשמת אלוהים. וכמדנו בסוד הסודות, בתוך הסודות של ספרו של שלמה המלך, הפסוק הזה שכתוב (קהלת d) ושבח אני את המתים שפכר מתו, כיון שכתוב ושבח אני את המתים, למה שפכר מתו? אלא שפכר מתו בעולם הזה בעבודת רבונם.

ושם כתוב, שלשה מדורים עשה הקדוש ברוך הוא לצדיקים, אחד (שזכו אותם צדיקים שלא נאבדו מהעולם הזה, וכך צריך) לנפשות אותם הצדיקים שלא הסתלקו מהעולם הזה ומצויים בעולם הזה. וכשהעולם צריך רחמים, ואותם החיים יושבים בצער, הם מתפללים עליהם תפלה, והולכים ומודיעים את הדבר לאותם ישני חברון, ומתעוררים ונכנסים לגן העדן של הארץ, ששם רוחות הצדיקים מלבשות בעטרות אור, ומתעצמים עמם, וגזרים גזרה, והקדוש ברוך הוא עושה את רצונם וחס על העולם.

ואותן נפשות הצדיקים נמצאות

רוחא דלהון קדישא. נשמתא דלהון קדש קדשים. תלת דרגין אינון, פגוונא דלעילא. דתניא אמר רבי יהודה, כתיב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה, דא היא נשמתא (עלאה) דאדם קדמאה (עלאה). תא חזי, תלת דרגין אינון, ואתדבקו כחד, נפש, רוח, נשמה. ועלאה מנייהו, נשמה.

דאמר רבי יוסי, בכלהו בני נשא אית נפש, ואית נפש עלאה מנפש. זכה בר נש בהאי נפש, מריקין עליה עטרא חד, דאקרי רוח. הדא הוא דכתיב, (ישעיה לב) עד יערה עלינו רוח ממרום. פדין אתער בר נש באתערוותא אחרא עלאה, לאסתכלא בנמוסי מלכא קדישא. זכה בר נש ביה בההוא רוחא, מעטרין ליה בכתרא קדישא עלאה, דכליל פלא, דאקרי נשמה. דאתקרי נשמת אלוהים.

ותאנא ברזא דרזין, בגו רזין דספרא דשלמה מלכא. האי קרא, דכתיב, (קהלת d) ושבח אני את המתים שפכר מתו, כיון דכתיב ושבח אני את המתים, אמאי שפכר מתו. אלא שפכר מתו בהאי עלמא, בפולחנא דמאריהון.

ותמן כתיב, תלת מדורין עבד קדשא בריך הוא לצדיקייא, חד (ס"א דוכו אינון צדיקייא דלא

אישתציוו מהאי עלמא וכד אצטריו) לנפשאן דאינון צדיקייא, דלא אסתלקו מהאי עלמא, ושכיחין בהאי עלמא. וכד אצטריו עלמא רחמין, ואינון חייין יתבין בצערא, אינון מצלו צלותא עליהו, ואזלין ומודעין מלה לאינון דמיכין דחברון, ומתערין, ועאלין לגן עדן דארעא, דתמן רוחיהון דצדיקייא, מתלבשן בעטרין דנהורא, ואתיעטו בהו, וגזרין גזרה, וקודשא בריך הוא עביד רעותא דלהון, וחס על עלמא.

ואינון נפשן דצדיקייא, משתפחין בהאי עלמא, לאגנא על חייא, והאי

בעולם הזה להגן על החיים, וזו נקראת נפש, וזו לא מסתלקת (אבדת) מן העולם הזה, ומצויה בעולם הזה כדי להסתכל ולדעת ולהגן על הדור. וזהו שאמרו החברים, שהמתים יודעים בצערו של העולם. וענש הרשעים שבארץ הוא בזה, שכתוב ונכרתה הנפש ההיא מעמיה.

והמדור השני הוא גן העדן שבארץ, בו עשה הקדוש ברוך הוא מדורים עליונים נכבדים, כמו שהעולם הזה וכמו שהעולם העליון, והיכלות בשני גנים שאין להם חשבון, ואילנות ועשבים וריחות שעולים בכל יום. ובמקום הזה שורה אותו שנקראת הרוח של אותם הצדיקים, והמדור של אותה רוח שבו שורה, וכל רוח ורוח מתלבשת בלבוש נכבד כמו של העולם הזה, וכמו של אותו עולם עליון.

המדור השלישי, אותו מדור קדוש עליון שנקרא צרור החיים, ששם מתעדנת אותה דרגה עליונה קדושה שנקראת נשמה, וזו דבקה להתענג בענג העליון. עליה כתוב, (ישעיה נח) אז תתענג על ה' והרפכתיה וגו'.

על ה' והרפכתיה וגו'. ורמזנו, בשעה שצריך העולם רחמים ואותם צדיקים זכאים, אותה הנפש שנומצאת בעולם להגן על העולם, הנפש עולה והולכת ומשוטטת בעולם ומודיעה לרוח, והרוח עולה ומתעטרת ומודיעה לנשמה, והנשמה לקדוש ברוך הוא, ואז חס הקדוש ברוך הוא על העולם. אז יורדת ממעלה למטה, והנשמה מודיעה לרוח, והרוח מודיעה לנפש.

ובב"ר שבת ושבת וראש חדש, פלם מתחברות ומתעטרות כאחד, עד שמזדווגות לבא להשתחוות

אקרי נפש, ודא לא אסתלקא (ס"א אשתמי) מהאי עלמא, ושכיחא בהאי עלמא, לאסתכלא ולמנדע ולאגנא על דרא. והאי הוא דאמרו חבריאי, דמתי ידעי בצערא דעלמא. ועונשא דחייבין די בארעא, בהאי הוא, דכתיב ונכרתה הנפש ההיא מעמיה.

ומדורא תניינא הוא גן עדן די בארעא. ביה עבד קדשא בריך הוא מדורין עלאין יקירין, כגוונא דהאי עלמא, וכגוונא דעלמא עלאה. והיכלין בתרין גוונין, דלית להון חשבנא, ואילנין ועשבין וריחין דסלקין בכל יומא. ובהאי אתר שארי ההוא דאקרי רוח דאינון צדיקייא, ומדורא דההוא רוחא ביה שארי. וכל רוח ורוח מתלבשא בלבוש יקירא, כגוונא דהאי עלמא, וכגוונא דההוא עלמא עלאה.

מדורא תליתאה, ההוא מדורא עלאה קדישא דאיתקרי צורא דחיי. דתמן מתעדנא ההוא דרגא עלאה קדישא, דאקרי נשמה. והאי אתדבק לאתענגא בעדוונא עלאה. עליה כתיב, (ישעיה נח) אז תתענג על יי' והרפכתיה וגו'.

ותאנא, בשעתא דאצטריך עלמא רחמי, ואינון צדיקייא זפאין. ההוא נפש דאשתפחא בעלמא, לאגנא על עלמא. נפש סליק ואזיל ושאט בעלמא, ומודע לרוח. ורוח סליק ואתעטר, ומודע לנשמה. ונשמה לקודשא בריך הוא. וכדין חס קדשא בריך הוא על עלמא. כדין נחתא מעילא לתתא, נשמה אודע לרוח, ורוח אודע לנפשא.

ובב"ר שבתא ושבתא, וריש ירחא, פלהו, מתחברין ומתעטרין כחד, עד דאזדווגו

לְמִיתֵי לְסַגְדָּא לְמַלְכָּא עֲלָאָה. וּלְבַתֵּר
תִּיבִינְ לְאַתְרֵיהּוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(ישעיה טו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמִדֵּי
שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר וְגו'.

וּבְשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיף עֲלֵמָא רַחְמֵי, וְחֵיָא
אַזְלִי וּמוֹדְעֵי לְהוּ לְנַפְשֵׁיהּוּ
דְצַדִּיקָיָא, וּבְכָאן עַל קְבָרֵיהּוּ, אֵינּוּן
דְאַתְחִזּוּ לְאַוֹדְעָא לְהוּ. מָאִי טַעְמָא.
דְשׁוּיִין רַעוּתָא דְלְהוּן לְאַתְדַּבְּקָא נַפְשָׁא
בְּנַפְשָׁא, (דף ע"א ע"א) פְּדִין אַתְעָרִין
נַפְשֵׁיהּוּ דְצַדִּיקָיָא, וּמִתְפַּנְפִּי וְאַזְלִין
וְשֹׁאטִין לְדַמִּיכֵי חֲבֵרוֹן, וּמוֹדִיעֵי לְהוּ
צַעְרָא דְעֲלָמָא. וְכִלְהוּ עֲאֲלִין בְּהַהוּא
פְּתַחַא דְגֵן עֲדָן, וּמוֹדִיעֵי לְרוּחַ. וְאֵינּוּן
רוּחִין דְמִתְעַטְרִין בְּגֵן עֲדָן, מְלֹאכֵי עֲלֵאִין
אַזְלִי בִּינֵיהּוּ. וְכִלְהוּ מוֹדִיעֵין לְנִשְׁמָה.
וּנְשָׁמָה אֹדְעַת לְקוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא,
וְכִלְהוּ בְּעֵאן רַחְמֵי עַל חֵיָין, וְחָס קֹדְשָׁא
בְּרִיף הוּא עַל עֲלָמָא בְּגִינֵיהּוּן. וְעַל דָּא
אָמַר שְׁלֹמֹה, וְשַׁבַּח אָנִי אֶת הַמֵּתִים
שְׁכָּבֵר מִתּוֹ וְגו'.

לְמַלְכָּהּ הַעֲלִינּוּ. וְאַחַר כֵּךְ חוֹזְרוֹת לְמִקְוָם.
זְהוּ שְׁכַתּוֹב (שם טו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ
וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֵא כָּל בֶּשֶׂר וְגו'.

וּבְשַׁעְתָּהּ שֶׁהָעוֹלָם צָרִיף רַחֲמִים, וְהַחֵיִים
הוֹלְכִים וּמוֹדִיעִים לְנַפְשוֹת הַצַּדִּיקִים
וּבוֹכִים עַל קְבָרֵיהֶם, אוֹתָם שְׂרָאוּיִים
לְהוֹדִיעַ לָהֶם. מָה הַטַּעַם? כִּי שְׂמִים
רְצוֹנִם לְהִדְבֵּק נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ, אִזּוּ מְעוֹרְרִים
אֶת נַפְשוֹת הַצַּדִּיקִים, וּמִתְפַּנְסִים הוֹלְכִים
וּמְשׁוֹטְטִים לִישְׁנֵי חֲבֵרוֹן, וּמוֹדִיעִים לָהֶם
אֶת צַעַר הָעוֹלָם. וְכֹלָם נִכְנָסִים לְאוֹתוֹ
פְּתַח גֵּן הָעֵדֶן וּמוֹדִיעִים לְרוּחַ. וְאוֹתָן
רוּחוֹת שְׁמַתְעַטְרוֹת בְּגֵן עֲדָן, הוֹלְכִים
בִּינֵיהֶן מְלֹאכֵים עֲלִינּוּם, וְכֹלָם מוֹדִיעִים
לְנִשְׁמָה. וְהַנְּשָׁמָה מוֹדִיעָה לְקַבְ"ה, וְכֹלָם
מְבַקְשִׁים רַחֲמִים עַל הַחֵיִים, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא חָס עַל הָעוֹלָם בְּעַבְרוֹם. וְעַל
זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, וְשַׁבַּח אָנִי אֶת הַמֵּתִים
שְׁכָּבֵר מִתּוֹ וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֵיָא, תְּמַהֲנִי אִם יֵשׁ מִי שִׂוְדַע
לְהוֹדִיעַ לַמֵּתִים פֶּרֶט לְנוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
הַצַּעַר מוֹדִיעַ לָהֶם, הַתּוֹרָה מוֹדִיעָה לָהֶם.
שְׁהָרִי בְּשַׁעְתָּהּ שְׂאִין מִי שְׂמַכִּיר אֶת זֶה,
מוֹצִיאִים אֶת הַתּוֹרָה סְמוּךְ לְקַבְרִים, וְהֵם
מִתְעוֹרְרִים עַל הַתּוֹרָה עַל מָה גָּלְתָה
לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וְאִזּוּ דוּמָה מוֹדִיעַ לָהֶם.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהֵם יוֹדְעִים שְׁהָרִי הָעוֹלָם
בְּצַעַר, וְהַחֵיִים לֹא רְאוּיִים וְלֹא יוֹדְעִים
לְהוֹדִיעַ לָהֶם. בְּאוֹתָהּ שַׁעְתָּהּ פְּלִם צוּחִים
עַל שֶׁהַתּוֹרָה נִקְלְתָה וְגָלְתָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם.
אִם בְּנֵי אָדָם שׁוֹבִים וּבוֹכִים בְּלֵב שְׁלֵם
וְשׁוֹבִים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִזּוּ פְּלִם
מִתְפַּנְסִים וּמְבַקְשִׁים רַחֲמִים וּמוֹדִיעִים
לְאוֹתָם יִשְׁנֵי חֲבֵרוֹן, וְנִכְנָסִים וּמוֹדִיעִים
לְרוּחַ שְׁבִגֵן עֲדָן, כְּמוֹ שְׂאִמְרוֹנוּ.

אַחֲרֵיהֶם עַל מָה אַתְגְּלִיָּא לְהַהוּא אַתֵּר, פְּדִין דוּמָה אֹדְעַ לְהוּן.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְאֵינּוּן יוֹדְעֵי דְהָא עֲלָמָא בְּצַעְרָא, וְחֵיָא לֹא אַתְחִזּוּן, וְלֹא
יֹדְעֵי לְאוֹדְעָא לְהוּ. בִּיהַּ שַׁעְתָּא פְּלְהוּן צוּחִין עַל אוֹרֵייתָא דְאַתְקַלְנָא
וְאַתְגְּלִיָּא לְהַהוּא אַתֵּר. אִי בְּנֵי נֶשָׂא תִּיבִינְ וּבְכָאן בְּלִפְאָ שְׁלִים, וְתִיבִינְ
קָמִי קֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא, פְּלְהוּ מִתְפַּנְשִׁי, וּבְעֵאן רַחְמֵי, וּמוֹדִיעֵין לְאֵינּוּן
דְמִיכֵי חֲבֵרוֹן, וְעֲאֲלִין וּמוֹדְעֵין לְרוּחַ דְבִּגְנֵן עֲדָן, כְּמָה דְאַמְרוּן.

ואם הם לא שבים בלב שלם לבקש ולככות על צער העולם - אוי להם! שפלים מתכנסים לריק ואומרים: מי גרם לתורה הקדושה לגלות על ידיהם בלי תשובה? וכלם באים לחדש (להזכיר) חטאיהם. משום כך אל ילכו לשם בלי תשובה ובלי תענית לבקש בקשה לפניהם. רבי אבא אמר, (הבל על שלש) בלי שלש תעניות. רבי יוסי אמר, אפלו אחת ובאותו יום, ובלבד שהעולם ישב בצער יתר, אז כלם מזדווגים לבקש רחמים על העולם.

רמדנו, אמר רבי יהודה, יום אחד היו הולכים רבי חזקיה ורבי ייסא בדרך. פגעו בגוש חלב, והיה חרב. ישבו סמוך לבית הקברות, ובדי רבי ייסא היה מקל (קשר) של ספר תורה שנקרע. בעוד שישבו, רעש קבר אחד לפניהם וצוח: אוי אוי! שתרי העולם מצוי בצער. הרי התורה גלתה לכאן, או שהחיים באו לצחק עלינו ולבייש אותנו בבושה בתורתם! הודעו רבי חזקיה ורבי ייסא.

אמר רבי חזקיה, מי אתה? אמר לו: אני מת, והרי התעוררתי לספר התורה. שפעם אחת היה העולם יושב בצער, ובאו לכאן החיים לעורר אותנו עם ספר תורה, ואני וחברי הקדמנו אל ישגי חברון, וכשהתחברו בגן עדן עם רוחות הצדיקים, נמצא לפניהם, שאותו ספר תורה שהביאו לפנינו אותם החיים היה פסול ומשקר בשם המלך, על שנמצאה וא"ו יתרה באותו פסוק של (ויקרא יא) ושסעת שסע שתי פרסות. ואמרו, שהואיל ושקרו בשם המלך, שלא ישבו אליהם, ודחו אותי ואת החברים שלי מבית הלישיבה.

ואי אינון לא תייבין בלבא שלים למבעי ולמבפי על צערא דעלמא. ווי להון, דכלהו מתפנפי לריקא אמרי מאן גרם לאורייתא קדישא דאתגלייא על ידיהו בלא תשובה. וכלהו אתאן לאתחדתא (ס"א לאברא) חובייהו בגיני כך לא נהכון תמן בלא תשובה ובלא תעניתא למבעי בעותא קמייהו. רבי אבא אמר, (ס"א בלא אתלת) בלא תלת תעניתא. רבי יוסי אמר, אפילו חד, ובההוא יומא, ובלבד דעלמא יתיב בצערא טפי, כדין פלהו מזדווגי למבעי רחמין על עלמא.

תאנא, אמר רבי יהודה, יומא חד הוה אזלי רבי חזקיה ורבי ייסא באורחא, ערעו בגוש חלב, והוה חריב, יתבו סמיך לבי קברי, ורבי ייסא הוה בידיה חד חוטרא (ס"א חוטרא) דספר תורה דאקרע, עד דיתבו אתרגיש חד קברא קמייהו, וצווח ווי ווי, דהא עלמא בצערא שכיח, הא אורייתא הכא דאתגלייא, או חייא אתו לחייכא עלן, ולכספא בכסופא עלן באורייתיהו. אזדעזעו רבי חזקיה ורבי ייסא.

אמר רבי חזקיה מאן את. אמר ליה מיתא אנא, והא אתערנא לגבי ספר תורה. דזמנא חדא הוה יתיב עלמא בצערא, ואתו חייא הכא, לאתערא לן בספר תורה, ואנא וחבראי אקדימנא לגבי דמיכי חברון, וכד אתחברו בגן עדן ברוחיהון דצדיקייא, אשתכח קמייהו, דההוא ספר תורה דאיתו לקמן אינון חייא, הוה פסול ומשקר בשמא דמלפא, על דאשתכח וא"ו יתיר בההוא קרא (ויקרא יא) דושסעת שסע שתי פרסות, ואמרו דהואיל ושקרו בשמא דמלפא דלא יתובון לגביהון, ודחו לי ולחבראי בההוא שעתא מפי מתיבתא.

עד שזקן אחד שהיה ביניהם הלך והביא את ספרו של רב המנונא סבא, ואז התעורר רבי אלעזר בן רבי שמעון, שהיה קבור עמו, והלך וביקש בגן עדן עליהם, ונרפא העולם. ואז התיירו לנו, ומאותו יום שהעלו את רבי אלעזר מבית הקברות הזה ונתנו לאביו, אין מי שיתעורר לעמד לפני ישיני חברון, שאנו פוחדים מאותו היום שדחו אותי ואת חברי ועכשו באתם אלינו עם ספר תורה עמכם, אמרנו שהרי העולם מצוי בצער. ועל כן הזדעזענו, שאמרנו: מי יקדים להודיע לאתם צדיקי אמת ישיני חברון? נשמט רבי ייסא עם אותו חלק של ספר תורה. אמר רבי חזקיה, חס ושלום אין העולם בצער, ואנו לא באנו לכך.

קמו רבי חזקיה ורבי ייסא והלכו. אמרו, ודאי בשעה שצדיקים לא נמצאים בעולם, העולם אינו מתקיים אלא בשביל המתים. אמר רבי ייסא, בשעה שהעולם צריך את המטר, למה הולכים אצל המתים, והרי פתוב (דברים יח) ודרש אל המתים, ואסור? אמר לו, עד כאן לא ראתי כנף צפור העדן. ודרש אל המתים, דוקא אל המתים. שהם רשעי העולם שהם מעמים עובדי עבודה זרה שנמצאים תמיד עם המתים. אבל ישראל, שהם צדיקי אמת, עליהם קרא שלמה, (קהלת) ושבת אני את המתים שפבר מתו, בזמן אחר ולא עכשו. שפבר מתו, ועכשו הם חיים.

ועוד, ששאר העמים, כשהם באים למתייהם, הם באים עם כשפים לעורר עליהם מינים רעים. וכשישראל באים למתייהם, באים בכמה תשובה לפני הקדוש ברוך הוא, בשברון

עד דחד סבא דהוה בינייהו, אזל ואיתי ספרא דרב המנונא סבא, וכדין אתער רבי אלעזר ברבי שמעון, דהוה קביר עמנא, ואזל ובקעא בגן עדן עלייהו, ואתסי עלמא, כדין שארו לן, ומן ההוא יומא דסליקו ליה לרבי אלעזר מבי קברא דא, ואתייהב לגבי אבוה, לית מאן דאתער למיקם קמייהו דדמיכי חברון, דמסתפינא מן ההוא יומא דדחו לי ולחברי. והשתא אתיתון לגבן, וספר תורה גביכון, אמינא דהא עלמא בצערא אשתכח. ועל דא אזדעזענא, דאמינא מאן יקדים לאודעא לאינון זכאי קשוט דמיכי חברון, אשתמיט רבי ייסא בההוא קיטרא דספר תורה. אמר רבי חזקיה, חס ושלום לית עלמא בצערא, ואנן לא אתינן להאי.

קמו רבי חזקיה ורבי ייסא ואזלו. אמרי, ודאי בשעתא דזכאין לא אשתכחו בעלמא, עלמא לא מתקיימא אלא בגיניהון דמתתיא. אמר רבי ייסא, בשעתא דאצטריך עלמא למטרא, אמאי אזלינן לגביהון דמתתיא, והא כתיב (דף ע"א ע"ב) (דברים יח) ודורש אל המתים ואסור. אמר ליה עד כאן לא חמיתא גדפא דצפרא דעדן. ודורש אל המתים, אל המתים דייקא. דאינון חייבי עלמא, דאינון מעמיין עובדי עבודה זרה, דאשתכחו תדיר מתים. אבל ישראל דאינון זכאי קשוט, שלמה קרא עלייהו (קהלת ד) ושבת אני את המתים שפבר מתו, בזמנא אחרא ולא השתא. שפבר מתו, והשתא אינון חייין.

ועוד, דשאר עמין פד אתאן למתייהון, אתיין בחרשין, לאתערא עלייהו זינין בישין. וכד ישראל אתאן למתייהון, אתיין בכמה תשובה לקמי קדשא בריך הוא. בתבירו

לב ובתענית כנגדו, והכל כדי ששמות הקדושים יבקשו רחמים לפני הקדוש ברוך הוא עליהם, והקדוש ברוך הוא חס על העולם בעבורם.

ועל זה שנינו, צדיק, אף על גב שגפטר מהעולם הזה, לא מסתלק ולא נאכד מכל העולמות, שהרי בכל העולמות הוא נמצא יותר מבחיינו, שפחיינו נמצא בעולם הזה בלבדו, ואחר כך נמצא בשלשה עולמות ומזמן אליהם, שכתוב (שיר א) עלמות אהבוך, אל תקרי עלמות אלא עולמות. אשרי חלקם.

למדנו, כתוב (שמואל א כה) והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים. והיתה נפש אדני? נשמת אדני היה צריך להיות! אלא כמו שאמרנו, שאשרי חלקם של הצדיקים שהכל נקשר זה עם זה, נפש ברוח, ורוח בנשמה, ונשמה בקדוש ברוך הוא. נמצא שהנפש צרורה בצרור החיים.

אמר רבי אלעזר, זה שאמרו החברים, גלותו של ספר תורה אפלו מבית כנסת לבית כנסת אחר אסור, וכל שפן לרחוב. למה לרחוב? אמר רבי יהודה, כמו שאמרנו, כדי שיתעוררו עלינו ויבקשו רחמים על העולם. אמר רבי אבא, כששכינה גלתה כך גם ממקום למקום, עד שאמרה (ירמיה ט) מי יתנני במדבר מלון אורחים וגו', אף כאן בראשונה מבית כנסת לבית כנסת, אחר כך לרחוב, אחר כך במדבר מלון אורחים. אמר רבי יהודה, בני ככל פוחדים ולא מעבירים אפלו מבית כנסת לבית כנסת, כל שפן זה.

למדנו, אמר רבי שמעון

דלפא, בתעניתא לקבליה, וכלא בגין דנשמתינן קדישין יבעון רחמי לקמי קדשא בריך הוא עליהו, וקודשא בריך הוא חייס על עלמא בגיניהון.

ועל דא תנינן, צדיקא אף על גב דאתפטר מהאי עלמא, לא אסתלק ולא אתאביד מפלהו עלמין, דהא בכלהו עלמין אשתכח יתיר מחייו. דבחייו אשתכח בהאי עלמא בלחודו, ולבתר אשתכח בתלת עלמין, וזמין לגבייהו, דכתיב, (שיר השירים א) עלמות אהבוך, אל תקרי עלמות, אלא עולמות. זכאה חולקיהון.

האנא, פתיב (שמואל א כה) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים, והיתה נפש אדוני, נשמת אדוני מיבעי ליה. אלא כמה דאמרן, דזכאה חולקיהון דצדיקיא דכלא אתקשר דא בדא, נפש ברוח, ורוח בנשמה, ונשמה בקודשא בריך הוא. אשתכח דנפש צרורה בצרור החיים.

אמר רבי אלעזר, האי דאמרו חבריא, גלותא דספר תורה אפילו מבי כנישתא לבי כנישתא אחרא אסיר. ופל שפן לבי רחוב, אמאי לבי רחוב. אמר רבי יהודה, כמה דאמרן, בגין דיתערון עליה ויתבעון רחמי על עלמא. אמר רבי אבא, שכינתא כד אתגלייא הכי נמי מאתר לאתר, עד דאמרה (ירמיה ט) מי יתנני במדבר מלון אורחים וגו' אוף הכא בקדמיתא מבי כנישתא לבי כנישתא, לבתר לבי רחוב, לבתר במדבר מלון אורחים. אמר רבי יהודה, בני ככל מסתפו ולא קא עברי אפילו מבי כנישתא לבי כנישתא, כל שפן האי.

תניא, אמר להו רבי שמעון לחבריא, ביומאי לא יצטרכון בני עלמא

לְהָאֵי. אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, צְדִיקָא מְגִינִין עַל
עֲלָמָא בְּחַיֵּיהוֹן, וּבְמִיתָתְהוֹן יוֹתֵר מִחַיֵּיהוֹן.
הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה לז) וּגְנוּתֵי עַל הָעִיר
הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי,
וְאֵילוּ בְּחַיֵּיהוּי לֹא כָתִיב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מָאֵי
שָׁנָא הָכָא דְכָתִיב לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי,
דְּשָׁקִיל הָאֵי לְגַבֵּי הָאֵי. אֵלָּא, בְּגִין דְּדוּד זָכָה
לְאַתְקִשְׂרָא בְּרִיתִיכָא קְדִישָׁא דְאַבְהָתָא, וּבְגִין
כֶּף פְּלֵא חַד, בְּרִיף הוּא לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא.
כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַּתְתֶּם בָּהּ לֹא

תַּעֲשׂוּ, (ויקרא יח) רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים
קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְיָ וּתְהַלְלוּ בִירוּשָׁלַם.
תַּמָּן תְּגִינּוּ, שְׁמָא קְדִישָׁא סְתִים וּגְלִיא.
וְאוֹרִייתָא דְהִיא שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָא, סְתִים
וּגְלִיא. וְכָל קָרָא דְבְּאוֹרִייתָא, וְכָל פְּרִשְׁתָּא
דְּאוֹרִייתָא, סְתִים וּגְלִיא.

דְּתַנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַחְצִיפּוּתָא דְצַדִּיקָתָא
חָדָא, נִפְקֵן כְּמָה טְבָאן לְעֲלָמָא. וּמָאן
הִיא. תַּמָּר. דְכָתִיב, (בראשית לח) וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח
עַיִנִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּרִשְׁתָּא דָּא מוֹכַח,
דְּאוֹרִייתָא סְתִים וּגְלִיא. וְהָא אִסְתַּפְּלִנָּא
בְּאוֹרִייתָא כְּלָא, וְלֹא אֲשַׁכְּחָנָא אֲתֵר דְּאִקְרִי
פֶתַח עַיִנִים, אֵלָּא כְּלָא סְתִים, וְרָזָא דְרִזִּין הוּא.
וְתַנָּא, מָאֵי חֲמַאת צַדִּיקָתָא זֵו לְעוֹבְדָא דָּא. אֵלָּא
יְדַעַת בְּבִיתָא דְחַמוּהֵי אֶרְחוּי דְקוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא, הִיף מְדַבֵּר הָאֵי עֲלָמָא עִם בְּנֵי נָשָׂא.
וּבְגִין דְּהִיא יְדַעַת, קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא אוּקִים
מְלָה עַל יְדֵהָ. וְאִזְלָא הָא כְּמָה דְתַנָּיִן,
אִזְדַּמְנַת הוֹת בַּת שְׁבַע מְשֻׁשֶׁת יָמֵי בְּרַאשִׁית
לְמַהוּי אַמִּיהָ דִּשְׁלָמָא מְלִכָּא. אוּף הָכָא
אִזְדַּמְנַת הוֹת תַּמָּר לְדָא, מִיוֹמָא דְאַתְבְּרִי
עֲלָמָא.

לְחַבְרִים, בְּיָמֵי לֹא יִצְטָרְכוּ בְּנֵי
הָעוֹלָם אֶת זֶה. אָמַר לֹו רַבִּי יוֹסִי
הַצְדִּיקִים מְגִנִים עַל הָעוֹלָם
בְּחַיֵּיהֶם, וּבְמִיתָתָם יוֹתֵר
מִבְּחַיֵּיהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה לז)
וּגְנוּתֵי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ
לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי. וְאֵלוּ
בְּחַיֵּיו לֹא כָתוּב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
מָה שׁוֹנָה כָּאן שְׁכָתוּב לְמַעַנִי
וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי, שְׁשָׁקוּל זֶה
לְזֶה? אֵלָּא מְשׁוּם שְׁדוּד זָכָה
לְהַקְשֵׁר לְמַרְכָּבָה הַקְדוּשָׁה שֶׁל
הָאֲבוֹת, וּמְשׁוּם כֶּף הַכֹּל אַחַד.
בְּרוּף הוּא לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים.

כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
יִשְׁבַּתְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ. רַבִּי יִצְחָק
פָּתַח, (תהלים קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם
יְיָ וּתְהַלְלוּ בִירוּשָׁלַם. שֵׁם שְׁנִינּוּ,
הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ נִסְתָּר וּנְגַלָּה.
וְהַתּוֹרָה, שְׁהִיא הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ
הַעֲלִיּוֹן, נִסְתָּרַת וּנְגַלִּית. וְכָל
פְּסוּק שְׁבַתּוֹרָה, וְכָל פְּרִשָׁה שֶׁל
הַתּוֹרָה, נִסְתָּר וּנְגַלָּה.

שְׁלִמְדֵנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
מַחְצִפּוּתָהּ שֶׁל צְדִיקָה אַחַת יִצְאוּ
כְּמָה טוֹבוֹת לְעוֹלָם, וּמִי הִיא?
תַּמָּר, שְׁכָתוּב (בראשית לח) וַתֵּשֶׁב
בְּפֶתַח עַיִנִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
פְּרִשָׁה זֹו מוֹכִיחָה שְׁהַתּוֹרָה
נִסְתָּרַת וּנְגַלִּית. וְהִרִי הַסְתַּפְּלִיתִי
בְּכָל הַתּוֹרָה וְלֹא מִצְאֵתִי מְקוֹם
שְׁנִקְרָא פֶתַח עַיִנִים, אֵלָּא הַכֹּל
נִסְתָּר, וְסוּד הַסּוּדוֹת הוּא.

וְלִמְדֵנוּ, מָה רֵאָתָה הַצְדִּיקָתָא הַזֹּו
לְמַעֲשֵׂה הַזֶּה? אֵלָּא הַכִּיָּרָה בְּבִית
חַמִּיָּה אֶת דְּרִכֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּף
הוּא, אִיף מְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם עִם
בְּנֵי הָאָדָם. וּמְשׁוּם שְׁהִיא הַכִּיָּרָה,
הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא הַקִּים אֶת
הַדָּבָר עַל יְדֵהָ. וְזֶה הוֹלֵךְ כְּמוֹ
שְׁשִׁנּוּ, מְזַמְנַת הֵיתָה בַּת שְׁבַע
מְשֻׁשֶׁת יָמֵי בְּרַאשִׁית לְהִיּוֹת אִמּוֹ.

שֶׁל שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ. אִף כָּאן מְזַמְנַת הֵיתָה תַּמָּר לְכֶף מִיּוֹם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם.

והַשֵּׁב בַּפֶּתַח עֵינַיִם. מִי זֶה פֶּתַח עֵינַיִם? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל. וְכַתּוּב (שְׁמוֹת יב) וּפָסַח ה' עַל הַפֶּתַח. וְכַתּוּב (תְּהִלִּים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק וְגו'. עֵינַיִם - שֶׁכָּל עֵינֵי הָעוֹלָם מִצְפִּים לַפֶּתַח הַזֶּה. אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תְּמַנְתָּהּ, מֵה זֶה תְּמַנְתָּה? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר יב) וְתִמְוֶנֶת ה' יִבִּיט. וְכֵן בְּאַרְנוֹ, תִּמְרֵי הַקִּימָה הַדְּבָר לְמִטָּה, וְהַפְּרִיחָה פְּרֻחִים וְנִצְנְצָה עֲנַפִּים בְּסוֹד הָאֱמוּנָה.

וַיְהוּדָה עַד רַד עִם אֵל וְעַם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן (הוֹשֵׁעַ יב). וַיִּרְאֶה יְהוּדָה וַיַּחֲשֹׁבָה לְזוֹנָה וְגו'. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ל) כִּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֶפֶת. כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ, וּבִאֲרָנוּ כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֲכַלָּה וּמַחֲתָה פִּיהָ, שְׂרָפָה אֵת הָעוֹלָם בְּשִׁלְהַבּוֹתֶיהָ, וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אֲנִי. מֵה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ, וְאִין מִי שִׂוֹדֵעַ דְּרַכִּיָּה לְהַנְצִיל מִמֶּנָּה. וַיֵּט אֶלֶיהָ אֵל הַדֶּרֶךְ, אֵל הַדֶּרֶךְ מִמֶּשׁ, לְחַבֵּר לְבָן בְּאָדָם. וַיֹּאמֶר הִבָּה נָא אָבוּא אֵלֶיךָ וְגו'. הִרִי בְּאַרְנוֹ הִבָּה בְּכָל מְקוֹם.

כִּי לֹא יָדַע כִּי כָלְתוּ הִיא. כִּי כָלְתוּ הִיא שֶׁל הָעוֹלָם, מִתְרַגְּמִים: אֲשֶׁר הַשְּׂמֵדֵת הָעוֹלָם הִיא. מֵה הַטַּעַם לֹא יָדַע? מִשּׁוּם שֶׁהָאִירוּ פְּנֵיהָ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְהַזְדַּמְנָה לְבַשֵּׁם וּלְרַחֵם עַל הָעוֹלָם. כִּי כָלְתוּ הִיא - זו פֶּלֶה מִמֶּשׁ, שֶׁפְּתוּב (שִׁיר ד) אֲתִי מְלַבְּנוֹן פֶּלֶה.

וְהֵאמַר מֵה תִתֵּן לִי כִי תְבוֹא אֵלַי. עֲכָשׁוּ הַפֶּלֶה צְרִיכָה תְכַשִּׁיטֶיהָ. וַיֹּאמֶר אֲנִכִי אֲשַׁלַּח גְּדֵי עֲזִים מִן הַצֹּאן. לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ בֵּן מִשְׁפַּחָה אַחַת שֶׁהֶלֶף בְּהִיכָל, רָצָה הַמֶּלֶךְ לְשַׂאת גְּבִירָה עֲלֵיוֹנָה וְלִהְיוֹתָה לְהִיכָל. אָמְרָה: מִי

וְהַשֵּׁב בַּפֶּתַח עֵינַיִם, מִאֵן פֶּתַח עֵינַיִם כְּמָה דָּאָתְ אָמַר, (בְּרַאשִׁית יח) וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל. וְכַתּוּב, (שְׁמוֹת יב) וּפָסַח יי' עַל הַפֶּתַח. וְכַתּוּב (תְּהִלִּים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק וְגו'. עֵינַיִם: דְּכָל עֵינַיִן דְּעֵלְמָא (דף ע"ב ע"א) לְהֵאֵי פִתְחָא מִצְפִּאָן. אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תְּמַנְתָּהּ, מֵאֵי תְמַנְתָּהּ. כְּמָה דָּאָתְ אָמַר (בַּמִּדְבָּר יב) וְתִמְוֶנֶת יי' יִבִּיט. וְהִכִּי אוֹקִימָנָא, תִּמְרֵי אוֹקִימַת מְלָה לְתַתָּא, וּפְרֻחַת פְּרֻחִין, וְאַנִּיצַת עֲנַפִּין בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא.

וַיְהוּדָה עוֹד רַד עִם אֵל וְעַם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן. (הוֹשֵׁעַ יב) וַיִּרְאֶה יְהוּדָה וַיַּחֲשֹׁבָה לְזוֹנָה וְגו'. כְּמָה דָּאָתְ אָמַר, (מִשְׁלֵי ל) כִּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֶפֶת. כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ, וְאוֹקִימָנָא כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ, כְּמָה דָּאָתְ אָמַר, אֲכַלָּה וּמַחֲתָה פִּיהָ, אוֹקִידַת עֵלְמָא בְּשִׁלְהַבּוֹי, וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אֲנִי. מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ, וְלִית מֵאֵן דִּידַע אוֹרְחָהָא, לְאַשְׁתַּזְבָּא מִנָּה. וַיֵּט אֶלֶיהָ אֵל הַדֶּרֶךְ, אֵל הַדֶּרֶךְ מִמֶּשׁ, לְאַתְחַבְּרָא חוּוֹרָא בְּסוּמְקָא. וַיֹּאמֶר הִבָּה נָא אָבָא אֵלֶיךָ וְגו', הָא אוֹקִימָנָא הִבָּה בְּכָל אֲתֵר.

כִּי לֹא יָדַע כִּי כָלְתוּ הִיא. כִּי כָלְתוּ הִיא דְעֵלְמָא, מִתְרַגְּמִין אֲרִי שַׁצִּיטָא דְעֵלְמָא הִיא. מֵאֵי טַעְמָא לֹא יָדַע. בְּגִין דְּהָא מְנַהֲרִין אֲנַפְּהָא, לְקַבֵּל מִנֵּיהּ, וְאַזְדַּמְנָא לְאַתְבַּסְמָא וּלְרַחֲמָא עֵלְמָא כִּי כָלְתוּ הִיא, דָּא פֶּלֶה מִמֶּשׁ, דְכַתּוּב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) אֲתִי מְלַבְּנוֹן פֶּלֶה.

וְהֵאמַר מֵה תִתֵּן לִי כִי תְבוֹא אֵלַי. הַשְּׂתָא כְּלָה בְעֵינָא תְכַשִּׁיטָהָ. וַיֹּאמֶר אֲנִכִי אֲשַׁלַּח גְּדֵי עֲזִים מִן הַצֹּאן. לְמַלְכָּא דְהוּא לִיָּה בְרָא מֵאֲמָהוּ חָדָא, וְאַזִּיל בְּהִיכָלָא, בְּעָא מְלָכָא לְאַתְנַסְבָּא בְּמִטְרוֹנִיתָא עֲלָהָה, וְלֵאעֲלָהָה

בְּהִיכָלֶיהָ. אָמְרָה מֵאֵן יְהִיב לִיָּה בְּהִיכָלֶיהָ דְמְלָכָא (נ"א מֵאֵן יְהִיב לִיָּה לְדִין בְּהִיכָלֶיהָ)

נתן את זה בתוך היכל המלך?
(מי נתן את זה בהיכל המלך? אמר המלך):
אמר: מכאן והלאה אשלח
ואגרש את בן השפחה מהיכלי.
כך גם כאן, אנכי אשלח גדי עזים
מן הצאן. והרי בארנו בלא תבשל
גדי. וכל אותם שמצד בכור
הבהמה הם באו. ועל פן לא כתוב
אנכי אתן, אלא אנכי אשלח,
אגרש ואשלח אותו שלא ימצא
בהיכלי.

ותאמר אם תתן ערבון עד
שלחך. אלו הם סימני הגבירה
שהתברכה מהמלך בזווגה.
ויאמר מה הערבון אשר אתן לך,
ותאמר חתמך ופתיילך ומטף. אלו
הם (צדדי) הקשרים העליונים,
תכשיטיה של הפלה מתברכים
משלשת אלה, נצח הוד יסוד,
והכל נמצא בשלשת אלה,
והפלה (מנצח הוד יסוד) מתברכת
מכאן. מיד - ויתן לה ויבא אליה
ופהר לו.

ויהי כמשלש חדשים. מה זה
משלש חדשים? אחר שישלשו
החדשים, והרי שלשה חדשים
בארנו. וכאן כמשלש חדשים,
שהתחיל החדש הרביעי לעורר
דינים בעולם מחטאי בני אדם,
והיא יונקת מצד האחר. אז - ויגד
ליהודה לאמר זנתה תמר פלתיך.
הרי פלה בצד האחר נמצאת. מה
פתוב? הוציאונה, כמו שכתוב,
(איכה ב) השליף משמים ארץ
תפארת ישראל. ותשרף,
בשלהבת הצהרים בגלות.

מה פתוב? היא מוצאת, להמשך
לגלות. והיא שלחה אל חמיה
לאמר לאיש אשר אלה לו. לא
כתוב לאיש אשר אלה ממנו,
אלא לאיש אשר אלה לו. שלו
הסימנים הללו המצויים, אנכי
הרה. מיד - ויכר יהודה ויאמר
הנה. חזר ואמר, ממני, שפתוב כי

דמלכא. אמר מלכא), אמר מכאן והלאה אשדר
ואתריף לברא דאמהו מהיכלא דילי.
כך נמי הכא, אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן.
והא אוקימנא, בלא תבשל גדי. וכל אינון
בסטרא דבכור בהמה קא אתו. ועל דא לא
כתיב אנכי אתן, אלא אנכי אשלח, אתריף
ואשדר ליה, דלא ישתפח בהיכלי.

ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך. אלין אינון
סימנין דמטרוניתא, דאתברכא מן
מלכא בזווגהא. ויאמר מה הערבון אשר אתן
לך, ותאמר חותמך ופתיילך ומטף. אלין אינון
(ג"א סמרי) קטרי עלאי, תכשיטה דכלה אתברכא
מתלתא אלין, נצח הוד יסוד, וכלא אשתכח
בתלתא אלין וכלה (ס"א מנצח הוד יסוד) מהכא
מתברכא. מיד ויתן לה ויבא אליה ופתה לו.
ויהי כמשלש חדשים. מאן משלש חדשים.
בתר דיתלתון ירחיא, והא תלתא ירחין
אוקימנא. והכא כמשלש חדשים, דשאר
ירחא רביעאה לאתערא דינין בעלמא בחובי
בני נשא, והיא ינקא מסטרא אתרא. פדין,
ויוגד ליהודה לאמר זנתה תמר פלתיך, הא
פלה בסטרא אתרא אשתכחת. מה כתיב,
הוציאונה. פמה דכתיב, (איכה ב) השליף משמים
ארץ תפארת ישראל. ותשרף, בשלהובי
טיהרא בגלותא.

מה פתיב, היא מוצאת, לאתמשכא בגלותא.
והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר
אלה לו. לאיש אשר אלה ממנו לא כתיב,
אלא לאיש אשר אלה לו. דיליה סימנין אלין
משתפחין, אנכי הרה. מיד ויכר יהודה ויאמר
צדקה ממני. צדקה ודאי, ושמא גרים. מאן
גרים לה, שמא דא. הדר ואמר ממני, דכתיב,
צדקה ממני. צדקה ודאי, והשם גורם. מה גרם לה? השם

צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו
פנימו. צדקה - צדק ה', שממני
נטלה את השם הזה. ממני ירשה,
ממני נמצאת.

אמר רבי יוסי, מה הטעם כתוב
חמיה במקום אחד, ויהודה
במקום אחר? אמר לו, הכל נקשר
זה עם זה. חמיה תלוי במקום
עליון.

אמר רבי אלעזר, הפרשה הזו
בארנו בסוד עליון בכמה גונים.
כשיתבוננו בדברים, ממנה
ישמעו הסודות של דרכי הקדוש
ברוך הוא ודיניו בכל מקום. והיא
ידעה והקדימה עצמה לדבר
הזה, להשלים את דרכי הקדוש
ברוך הוא פדי שיצאו ממנה
מלכים שליטים, שעתידים
לשלט על העולם. ורות עשתה
כגון זה.

אמר רבי אבא, פרשה זו נקשרה
בסוד חכמת התורה, והכל נסתר
ונגלה. וכל התורה מצויה כגון
זה, ואין לה דבר בתורה שלא
רשום בו השם הקדוש העליון
שנסתר ונגלה. משום כך
הנסתרות שבתורה, קדושים
עליונים יורשים אותם, ונגלית
לשאר בני העולם. כמו כן כתוב,
(תהלים קב) לספר בציון שם ה'
ותהלתו בירושלם. שהרי בציון
במקדש מתר להזכיר את השם
הקדוש פראוי, ובחזק בכנויו.
ולכן הפל נסתר ונגלה. למדנו,
כל מי שגורע אות אחת מהתורה
או מוסיף אות אחת לתורה, כמי
שמשקר בשם הקדוש העליון של
המלך.

אמר רבי יצחק, מעשה של
מצרים שעובדים לשפחה, כמו
שבארנו. מעשה של כנען
שעובדים לאותו שנקרא (שמות יב)
שבי אשר בבית הבור. ועל זה
כך פלם מכתבים (מקבצים) משום

(תהלים יא) פי צדיק יי' צדקות אהב ישר יחזו
פנימו. צדקה: צדק ה', דממני נטלת שמא
דא. ממני ירשא. ממני אשתכחת.

אמר רבי יוסי, מאי טעמא חמיה כתיב באתר
חד, יהודה באתר אחרא. אמר ליה, פלא
אתקטר דא בדא. חמיה, באתר עלאה תלי.

אמר רבי אלעזר, פרשתא דא אוקימנא ברזא
עלאה, בכמה גוונים. פד יסתפלון מלי,
מינה ישתמע רזין דאורחוי דקודשא בריך
הוא, ודינוי בכל אתר. והיא ידעת ואקדימת
גרמאה למלה דא, לאשלמא אורחוי דקודשא
ברוך הוא, בגין דינפקו מינה מלכין שליטין,
וזמינין לשלטאה על עלמא. ורות פהאי גוונא
עבדת.

אמר רבי אבא, פרשתא דא ברזא דחכמתא
דאורייתא אתקשרא, וכלא סתים וגליא.

ואורייתא כלא פהאי גוונא אשתכחת. ולית
לה מלה באורייתא, דלא רשים בה שמא
קדישא עלאה, דסתים וגליא. (דף ע"ב ע"ג) בגיני
כה, סתימי דאורייתא, קדישי עליונין ירתין
לה, ואתגליא בשאר בני עלמא. כגוונא דא
כתיב, (תהלים קב) לספר בציון שם יי' ותהלתו
בירושלם, דהא בציון במקדשא, שרי
לאדפרא שמא קדישא כדקא חזי. ולבר
בכינורו. ועל דא כלא סתים וגליא. תאנא, פל
מאן דגרע את חד מאורייתא. או יוסיף את
חד באורייתא, כמאן דמשקר בשמא קדישא
עלאה דמלכא.

אמר רבי יצחק, עובדא דמצרים פלחין
לשפחה, כמה דאוקימנא. עובדא
דכנען, פלחין לההוא דאקרי (שמות יב) שבי אשר
בבית הבור. ועל דא כתיב, (בראשית ט) ארור כנען
כתוב, (בראשית ט) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. משום

בְּדַבְרֵי קְדוּשִׁים, וְעוֹשִׁים מַעֲשִׂים (עֲרִיזוֹת) בְּכֹל. מִשׁוּם כֶּף, כַּמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַּתְּם בָּהּ וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שְׁעוֹשִׁים דִּינִים (מִיָּנִים) רְעִים לְשִׁלֹּט (לְטַמֵּא) עַל הָאֶרֶץ, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר וְלֹא תִטְמָא אֶת אֲדַמְתְּךָ. וְכַתּוּב וַתִּטְמָא הָאֶרֶץ.

כַּמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו'. רַבִּי חֲיִי אֵי פָתַח, (אִיּוֹב ל"ח) לְאַחֲזוֹ בְּכַנְפוֹת הָאֶרֶץ וְגו'. לְמַדְנֹה, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטַהֵר אֶת אֶרְצוֹ מִכָּל טְמֵאת הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה שְׁטֵמָאוֹ אוֹתָהּ, כְּמִי שְׁאוּחֲזוֹ בְּטַלְיָתוֹ וּמִנְעֵר אֶת הַטְּנַפֶּת מִמֶּנָּה. וְכֹל אוֹתָם שְׁנִקְבְּרוּ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, לְזֹרֵק אוֹתָם הַחוּצָה, וְלִטְהַר אֶת הָאֶרֶץ מִהַצַּד הָאֲחֵר (קְדוּשׁ אַחֵר), כְּכִכּוֹל שֶׁהֵיטָה מְזִינָה אֶת שְׂאֵר גְּדוּלֵי הָעַמִּים וְלִקְבֹּל אֶת טְמֵאתָם וּלְהַנְהִיגֵם, וְעֲתִיד לְטַהֵר אוֹתָהּ וּלְהַעֲבִירָם הַחוּצָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן הֵיךְ מְטַהֵר אֶת (הַרִי) שׁוֹקֵי טְבָרִיָּה, וְכֹל שֶׁהֵיטָה שֵׁם מֵת, הֵיךְ מַעֲלָה אוֹתוֹ וּמְטַהֵר אֶת הָאֶרֶץ. לְמַדְנֹה, כְּתוּב וַתִּבְאֹר וַתִּטְמָאוּ אֶת אֶרְצֵי וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל מִי שְׁזוּכָה בְּחַיָּו לְהַשְׁרוֹת מְדוּרוֹ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה. שְׁכַל מִי שְׁזוּכָה לֵה, זוּכָה לְהַשְׁפִּיעַ מְטַל הַשָּׁמַיִם שְׁלֹמַעֲלָה שִׁיּוּרָד עַל הָאֶרֶץ. וְכֹל מִי שְׁזוּכָה לְהַקְשֵׁר בְּחַיָּו בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, זוּכָה לְהַקְשֵׁר אַחֵר כֶּף לְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה הַעֲלִיּוֹנָה.

וְכֹל מִי שֶׁלֹּא זוּכָה בְּחַיָּו, וּמְבִיאִים אוֹתוֹ לְהַקְבֹּר שֵׁם, עָלָיו כְּתוּב וּנְחַלְתִּי שְׁמַתְּם לְתוֹעֵבָה. רוּחֹו יִצְאָה בְּרִשׁוֹת נְכַרְיָה אַחֲרָת, וְגוּפוֹ בָּא תַחַת רִשׁוֹת הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה כְּכִכּוֹל, עֲשֵׂה קֹדֶשׁ חַל, וְחַל קֹדֶשׁ. וְכֹל מִי שְׁזוּכָה לְהוֹצִיא

עֶבֶד עֲבָדִים יְהִיֶה לְאַחֲיוֹ. בְּגִין כֶּף כְּלָהוּ מַכְתִּיבִין (ס"א מְכַרְבִּין) (ס"א מְכַרְבִּין) בְּמַלִּין קְדִישִׁין, וְעוֹבְדִין עוֹבְדִין (ס"א עֲרִיזוֹ) בְּכֹלָא. בְּגִינֵי כֶף כַּמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַתְּם בָּהּ וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דְּעוֹבְדִין דִּינִין (ס"א וִינִין) בִּישִׁין לְשִׁלֹּטָא עַל (ג"א לְטַמֵּא) אֶרְעָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וְלֹא תִטְמָא אֶת אֲדַמְתְּךָ. וְכַתִּיב וַתִּטְמָא הָאֶרֶץ. כַּמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו', (ויקרא יח) רַבִּי חֲיִי אֵי פָתַח, (אִיּוֹב ל"ח) לְאַחֲזוֹ בְּכַנְפוֹת הָאֶרֶץ וְגו', תֵּאנָא, זְמִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה לְאַרְעִיָה, מִכָּל מְסַאְבוּתָא דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, דְסָאִיבוּ לָהּ. כְּהֵאִי מָאן דְאַחִיד בְּטַלְיָתִיהּ, וְאַנְעֵר טְנוּפָא מִנִּיהּ. וְכֹל אִינּוּן דְאַתְקַבְּרוּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, לְמַשְׁדֵּי לוֹן לְבָר, וְלְדַכָּאָה אֶרְעָא קְדִישָׁא מְסַטְרָא אַחֲרָא (ס"א קְדִישָׁא אַחֲרָא), כְּכִכּוֹל דְהוּוּ מִתְזַנָּא לְשְׂאֵר רַבְרַבֵּי עַמִּין, וְלִקְבֹּלָא מְסַאְבוּתָא דְלַהוֹן, וְלְדַפְרָא לוֹן. וְזְמִין לְדַכָּאָה לָהּ וְלֹא עֲבָרָא לוֹן לְבָר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הֵוּוּ מְדַפֵּי טוּרֵי (ס"א שׁוֹקֵי) דְטְבָרִיָּא, וְכֹל דְהוּוּ תַפְזֵן מִית, הֵוּוּ סְלִיק לֵיהּ, וּמְדַפֵּי אֶרְעָא. תֵּאנָא, כְּתִיב (ירמיה ב) וַתִּבְאֹר וַתִּטְמָאוּ אֶת אֶרְצֵי וְגו', אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זְכָאָה חוּלְקִיָה מָאן דְזָכִי בְּחַיָּו לְמַשְׁרֵי מְדוּרָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. דְכֹל מָאן דְזָכִי לָהּ, זָכִי לְאַנְגָּדָא מְטַלָּא דְשְׁמִיָּא דְלַעִילָא, דְנַחֲתֵי עַל אֶרְעָא. וְכֹל מָאן דְזָכִי לְאַתְקַשְׂרָא בְּחַיָּו בְּהֵאִי אֶרְעָא קְדִישָׁא, זָכִי לְאַתְקַשְׂרָא לְבַתֵּר בְּאַרְעָא קְדִישָׁא עַלְמָה.

וְכֹל מָאן דְלֹא זָכִי בְּחַיָּו, וּמִיִּיתִין לֵיהּ לְאַתְקַבְּרָא תַפְזֵן, עָלֵיהּ כְּתִיב, (ירמיה ב) וּנְחַלְתִּי שְׁמַתְּם לְתוֹעֵבָה. רוּחִיָה נְפִיק בְּרִשׁוֹתָא וּנְכַרְיָה אַחֲרָא, וְגוּפִיָה אֵתִי תַחֲתוֹת רִשׁוֹתָא דְאַרְעָא קְדִישָׁא, כְּכִכּוֹל עֶבֶד קֹדֶשׁ חוֹל, וְחוֹל קֹדֶשׁ. וְכֹל מָאן דְזָכִי

דְאַרְעָא קְדִישָׁא, כְּכִכּוֹל עֶבֶד קֹדֶשׁ חוֹל, וְחוֹל קֹדֶשׁ. וְכֹל מָאן דְזָכִי

נְשַׁמְתוּ בְּאַרְצָךְ הַקְדוּשָׁה,
מִתְכַפְּרִים חֲטָאֵיו, וְזוֹכָה לְהַקְשֵׁר
תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׁכִינָה, שְׁפָתוֹב (דברים
ל) וְכִפֵּר אֶדְמָתוֹ עִמּוֹ. וְלֹא עוֹד,
אֲלֵא אִם זוֹכָה בְּחַיָּיו, זוֹכָה לְמִשְׁפָּחָה
עָלָיו רוּחַ קְדוּשָׁה תְּמִיד, וְכֹל מִי
שִׁיּוֹשֵׁב בְּרִשּׁוֹת אַחֲרָת, נִמְשָׁכֵת
עָלָיו רוּחַ אַחֲרָת נְכַרְיָה.

לְמַדְנֵנוּ, כְּשֶׁעָלָה רַב הַמְּנוּנָא סְבָא
לְשָׁם, הָיוּ עִמּוֹ שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּנֵי
הַיְשִׁיבָה שְׁלוֹ. אָמַר לָהֶם, אִם אֲנִי
הוֹלֵךְ לְדֶרֶךְ הַזֶּה, לֹא עַל שְׁלֵי אֲנִי
עוֹשֶׂה, אֲלֵא כְּדֵי לְהַשִּׁיב הַפְּקֻדוֹן
לְבַעֲלָיו. שְׁנִינֵנוּ, כֹּל אוֹתָם שֶׁלֹּא
זָכוּ לָזֶה בְּחַיָּיהֶם, הֵם מְשִׁיבִים
אֶת פְּקֻדוֹן רַבּוֹנָם לְאַחֲרָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשּׁוּם כֶּף, כֹּל
מִי שֶׁמְעַבֵּיר מֵאוֹתָם מִיָּנִים רַעִים
אוֹ רִשּׁוֹת אַחֲרָת לְאַרְצָךְ, הָאֲרָץ
נִטְמָאת. אוֹי לְאוֹתוֹ הָאִישׁ! אוֹי
לְנַפְשׁוֹ! שֶׁהָרִי הָאֲרָץ הַקְדוּשָׁה
לֹא תִקְבַּל אוֹתוֹ אַחַר כֶּף, עָלָיו
כְּתוּב (תהלים קד) יִתְמוּ חֲטָאִים מִן
הָאֲרָץ - בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא. וְרַשְׁעִים עוֹד אֵינָם - בְּתַחֲמִית
הַמֵּתִים. אַז - בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה'
הַלְלוּיָהּ.

אֶת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֶת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ לְלִכְתּ
בְּהֵם וְגו', (ויקרא יח) רַבִּי אַבָּא אָמַר, זַכָּאָה
חוֹלְקָא דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי
בְּהוּ מְכַל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּבְגִין
רַחֲמוֹתָא דִּילֵיהּ עֲלִיָּהּ, יְהִיב לִזְוֹן נִימוּסִין
דְּקִשׁוּט, נִטְע בְּהוּ אֵילָנָא דְחַיִּי, אֲשֶׁרֵי שְׁכִינְתָּא
בִּינְיָהּ. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל רְשִׁימִין
בְּרִשְׁמֵימָא קְדִישָׁא בְּכַשְׂרִיהוֹן. וְאַשְׁתַּמוּדְעִין
דְּאֵינְהוּ דִּילֵיהּ, (אשתמודעו) מְבַנֵּי הֵיכְלָיָהּ.

וּבְגִינֵי כֶּף, כֹּל אֵינּוֹן דְּלֹא רְשִׁימִין בְּרִשְׁמֵימָו
קְדִישָׁא (דף ע"ג ע"א) בְּכַשְׂרִיהוֹן לָאוּ אֵינּוֹן
דִּילֵיהּ, וְאַשְׁתַּמוּדְעִין דְּכִלְהוּ מִסְטָרָא
לְהַתְּחַבֵּר עִמָּהֶם וּלְדַבֵּר עִמָּם בְּדַבְרֵי הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, וְאַסוּר

לְמִיפְקֵי נִשְׁמַתֵּיהּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אֶתְכַפְּרוּ
חוֹבוּי, וְזָכִי לְאַתְקַשְׂרָא תַּחּוֹת גְּדַפְוֵי דְשְׁכִינְתָּא,
דְּכַתִּיב, (דברים לב) וְכִפֵּר אֶדְמָתוֹ עִמּוֹ. וְלֹא עוֹד
אֲלֵא אִי זָכִי בְּחַיָּיו, זָכִי לְאַתְמַשְׁכָּא עָלֵיהּ רוּחָא
קְדִישָׁא תְּדִיר, וְכֹל מָאן דִּיתִיב בְּרִשּׁוֹתָא אַחֲרָא,
אַתְמַשְׁךְ עָלֵיהּ רוּחָא אַחֲרָא נוֹכְרָאָה.

הַתָּאנָא, כִּד סְלִיק רַב הַמְּנוּנָא סְבָא לְהֵתָם, הוּו
עַמִּיהַ תְּרִיסָר בְּנֵי מְתִיבְתָּא דִּילֵיהּ, אָמַר
לִזְוֹן, אִי אָנָא אֲזִיל לְאַרְחָא דָּא, לָאוּ עַל דִּידי
קָא עֲבִידְנָא, אֲלֵא לְאַתְבָּא פְּקֻדוֹנָא לְמֵאֲרִיָּה.
תְּנִינֵן כֹּל אֵינּוֹן דְּלֹא זָכוּ לְהָאִי בְּחַיָּיו, אֶתִּיבִין
פְּקֻדוֹנָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן לְאַחֲרָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּגִינֵי כֶּף, כֹּל מָאן דְּאַעְבֵּר
מֵאֵינּוֹן זֵינִין בִּישִׁין, אוֹ רִשּׁוֹתָא אַחֲרָא
בְּאַרְעָא, אַרְעָא אֶסְתַּאבֵּת, וְוִי לֵיהּ לְהֵהוּא גְבַר,
וְוִי לְנַפְשֵׁיהּ, דְּהָא אַרְעָא קְדִישָׁא לֹא מְקַבְּלָא
לֵיהּ לְבַתְרָה. עָלֵיהּ כְּתִיב, (תהלים קד) יִתְמוּ חֲטָאִים
מִן הָאֲרָץ, בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְרַשְׁעִים
עוֹד אֵינָם, בְּתַחֲמִית הַמֵּתִים, כְּדִין בְּרַכִּי נַפְשִׁי
אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ.

אֶת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֶת חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ לְלִכְת
בְּהֵם וְגו', (ויקרא יח) רַבִּי אַבָּא אָמַר, זַכָּאָה
חוֹלְקָא דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי
בְּהוּ מְכַל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּבְגִין
רַחֲמוֹתָא דִּילֵיהּ עֲלִיָּהּ, יְהִיב לִזְוֹן נִימוּסִין
דְּקִשׁוּט, נִטְע בְּהוּ אֵילָנָא דְחַיִּי, אֲשֶׁרֵי שְׁכִינְתָּא
בִּינְיָהּ. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל רְשִׁימִין
בְּרִשְׁמֵימָא קְדִישָׁא בְּכַשְׂרִיהוֹן. וְאַשְׁתַּמוּדְעִין
דְּאֵינְהוּ דִּילֵיהּ, (אשתמודעו) מְבַנֵּי הֵיכְלָיָהּ.

וּבְגִינֵי כֶּף, כֹּל אֵינּוֹן דְּלֹא רְשִׁימִין בְּרִשְׁמֵימָו
קְדִישָׁא (דף ע"ג ע"א) בְּכַשְׂרִיהוֹן לָאוּ אֵינּוֹן
דִּילֵיהּ, וְאַשְׁתַּמוּדְעִין דְּכִלְהוּ מִסְטָרָא
לְהַתְּחַבֵּר עִמָּהֶם וּלְדַבֵּר עִמָּם בְּדַבְרֵי הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, וְאַסוּר

דְּמִסְאָבוּתָא אַתְיִין, וְאָסִיר לְאַתְחַבְרָא בְּהוּ, וְלֹא שְׁתַּעֲי בַּהֲדֵייהוּ, בְּמַלּוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאָסִיר לְאוּדְעָא לְהוּ מְלִי דְאוּרֵייתָא, בְּגִין דְאוּרֵייתָא כִּלָּא שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכָל אֶת דְאוּרֵייתָא, מִתְקַשְׂרָא בְשְׂמָא קְדִישָׁא. וְכָל מָאן דְלֹא אַתְרָשִׁים בְּרִשְׁמֵא קְדִישָׁא בְּבִשְׂרֵיהּ, אָסִיר לְאוּדְעָא לִיָּה מְלָה דְאוּרֵייתָא. וְכָל שְׂפָן לְאַשְׁתַּדְלָא (נ"א לְאַתְחַבְלָא) בֵּיהּ.

רְבִי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (שְׁמוֹת י"ב) זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל בֶּן נֹכַר לֹא יֹאכַל בוֹ, וְכֹתִיב וְכָל עֶבֶד אִישׁ וְגוֹ'. וְכֹתִיב תּוֹשֵׁב וְשֹׁכֵר לֹא יֹאכַל בוֹ. וּמָה פֶּסַחָא דְאִיהוּ בְשָׂרָא לְמִיכְלָא, עַל דְאַתְרַמִּיז בְּמְלָה קְדִישָׁא, אָסִיר לְכָל הַגִּי לְמִיכַל בֵּיהּ, וְלִמְיַהֵב לְהוּ לְמִיכַל, עַד דְאַתְגָּזְרוּ. אוּרֵייתָא דְהִיא קִדְשׁ קְדָשִׁים (דְקִדְשֵׁי) שְׂמָא עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

רְבִי אֶלְעָזָר שְׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבוּהִי, אָמַר לִיָּה, הָא תְּנִינָן אָסוּר לְלַמֵּד תּוֹרָה לְעוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים וּמְזֻלּוֹת, וְשִׁפִּיר אַתְעֵרוּ חֲבֵרֵיָא דְבָבֵל, דְכֹתִיב, (תְּהִלִּים קמ"ז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי, אֲבָל בֵּינָן דְאָמַר מַגִּיד דְבָרֵינוּ לְיַעֲקֹב, אֲמַאי חֲקִינוּ וּמְשַׁפְּטִינוּ לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר לִיָּה, אֶלְעָזָר תָּא חֲזִי, זַכַּאיִן אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְחוּלְקָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דָּא נָטַע בְּהוּ קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא, דְכֹתִיב, (מְשִׁלִּי ד) כִּי לָקַח טוֹב נִתְתִּי לָכֶם, לָכֶם, וְלֹא לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה.

וּבְגִין דְאִיהִי גְנִיזָא עֲלָאָה יְקִירָא, שְׁמִיָּה מְמַשׁ, אוּרֵייתָא כִּלָּא סְתִים וּגְלִיָּא, בְּרִזָּא דְשְׁמִיָּה. וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל בְּתַרְיִן דְרַגִּין אֵינּוֹן, סְתִים וּגְלִיָּא, דְתְּנִינָן תְּלַת דְרַגִּין אֵינּוֹן מִתְקַשְׂרָן דָּא בְדָא, קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא, אוּרֵייתָא, וְיִשְׂרָאֵל. וְכָל חַד, דְרַגָּא עַל דְרַגָּא, סְתִים וּגְלִיָּא. קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא דְרַגָּא עַל דְרַגָּא,

כִּלָּה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל אוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה נִקְשְׂרַת לְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. וְכָל מִי שֶׁלֹּא רָשׁוּם בְּרִשְׁם הַקְּדוֹשׁ בְּבִשְׂרוֹ, אָסוּר לְהוֹדִיעוֹ דְבַר תּוֹרָה, וְכָל שְׂפָן לְהִתְעַסֵּק (לְהִסְתַּכֵּל) עִמּוֹ.

רְבִי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (שְׁמוֹת י"ב) זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל בֶּן נֹכַר לֹא יֹאכַל בוֹ, וְכֹתִיב וְכָל עֶבֶד אִישׁ וְגוֹ', וְכֹתִיב תּוֹשֵׁב וְשֹׁכֵר לֹא יֹאכַל בוֹ. וּמָה פֶּסַח שְׂהוּא בְשָׂרָא לְמִאֲכָל, עַל שְׁנַרְמְזוּ בְּדַבְרֵי קְדוֹשׁ אָסוּר לְכָל אֱלֹהִים לְאֲכָל בוֹ וְלִתֵּת לָהֶם לְאֲכָל עַד שִׁימּוּלוֹ - הַתּוֹרָה שֶׁהִיא קִדְשׁ קְדָשִׁים (שֶׁל קְדוּשָׁה), הַשֵּׁם הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

רְבִי אֶלְעָזָר שְׂאִיל אֶת רְבִי שְׁמַעוֹן אָבוּי. אָמַר לוֹ, הָרִי שְׁנִינּוּ שְׂאָסוּר לְלַמֵּד תּוֹרָה לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלּוֹת, וְיִפְּהַ הַעִירוּ הַחֲבֵרִים מִבָּבֵל, שְׁכֹתוֹב לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי. אֲבָל בֵּינָן שְׂאָמַר מַגִּיד דְבָרֵינוּ לְיַעֲקֹב, לְמָה חֲקִינוּ וּמְשַׁפְּטִינוּ לְיִשְׂרָאֵל? אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר, בָּא רָאָה, אֲשֶׁרִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁחֲלַק הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה נָטַע בְּהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכֹתוֹב כִּי לָקַח טוֹב נִתְתִּי לָכֶם, לָכֶם וְלֹא לְעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה.

וּכְמוֹשׁ שֶׁהִיא גְנִיזָה עֲלִיוֹנָה נִכְבְּדָה, שְׁמוֹ מְמַשׁ, הַתּוֹרָה כִּלָּה נִסְתָּר וְנִגְלָה בְּסוּד שֶׁל שְׁמוֹ, וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל הֵם בְּשִׁפְתֵי דְרַגּוֹת, נִסְתָּר וְנִגְלָה. שְׁשִׁנִּינוּ, שֶׁלֹּשׁ דְרַגּוֹת הֵן שְׁנַקְשְׂרוֹת זוּ בְּזוּ: הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, תּוֹרָה וְיִשְׂרָאֵל. וְכָל אַחַת דְרַגָּה עַל דְרַגָּה, נִסְתָּר וְנִגְלָה. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְרַגָּה עַל דְרַגָּה, נִסְתָּר וְנִגְלָה. הַתּוֹרָה גַּם כֵּן נִסְתָּר

בְּרִיךְ הוּא דְרַגָּא עַל דְרַגָּא,

סְתִים וְגִלְיָא. אורֵייתָא הָכִי נָמִי סְתִים וְגִלְיָא. יִשְׂרָאֵל הָכִי נָמִי דְרָגָא עַל דְרָגָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים קמז) מְגִיד דְבָרָיו לְיַעֲקֹב חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. שְׁתֵי דְרָגוֹת הֵן - יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל, אַחַד גִּלְיָו וְאַחַד נִסְתָר. מַה דָּהּ אוֹמֵר? אֵלָּא כָּל מִי שְׁנַמּוּל וְנִרְשָׁם בְּשֵׁם (בְּרִשָׁם) הַקְדוֹשׁ, נוֹתְנִים לוֹ בְּאוֹתָם דְּבָרִים שְׁהַתְגַּלוּ בַּתּוֹרָה, כְּלוּמַר, מוֹדִיעִים לוֹ בְּרָאשֵׁי אוֹתוֹת וּבְרָאשֵׁי פְרָקִים, נוֹתְנִים עָלָיו חֻמְרָה שֶׁל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, וְלֹא יוֹתֵר, עַד שִׁיתְעַלֶּה לְדְרָגָה אַחֲרַת. זְהוּ שְׁכַתּוּב מְגִיד דְבָרָיו לְיַעֲקֹב (לְיַעֲקֹב יִפְח). אֲבָל חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, שְׁהוּא בְּדְרָגָה יוֹתֵר עָלְיוֹנָה, וְכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית ל"ב) לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב וְגו'. חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, אֵלּוּ סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְהַנְהַגּוֹת הַתּוֹרָה וְסִתְרֵי תּוֹרָה, שְׁלֹא יִצְטָרְכוּ לְגַלוֹת אֵלָּא לְמִי שְׁהוּא בְּדְרָגָה יוֹתֵר עָלְיוֹנָה כְּרֵאוּי.

מַאי קָא מֵיירִי. אֵלָּא כָּל מָאן דְּאַתְגָּזֵר וְאַתְרָשִׁים בְּשֵׁמָא (נ"א בְּרֵשׁוּמָא) קְדִישָׁא, יְהִיבִין לֵיהּ בְּאַיְנוֹן מְלִין דְּאַתְגָּלִיין בְּאוֹרֵייתָא, כְּלוּמַר, מוֹדִיעִין לֵיהּ בְּרִישֵׁי אַתְוּוֹן, בְּרִישֵׁי פְרָקִין, יְהִיבִין עָלֵיהּ חוּמְרָא דְּפַקוּדֵי אוֹרֵייתָא, וְלֹא יוֹתֵר, עַד דִּיסְתַּלַּק בְּדְרָגָא אַחֲרָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב מְגִיד דְבָרָיו לְיַעֲקֹב (לְיַעֲקֹב שְׁפִיר). אֲבָל חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ בְּדְרָגָא עֲלָאָה יוֹתֵר. וְכַתִּיב (בְּרֵאשִׁית ל"ה) לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב וְגו'. חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, אֵלּוּ סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְהַנְהַגּוֹת הַתּוֹרָה וְסִתְרֵי תּוֹרָה, שְׁלֹא יִצְטָרְכוּ לְגַלוֹת אֵלָּא לְמִי שְׁהוּא בְּדְרָגָה יוֹתֵר עָלְיוֹנָה כְּרֵאוּי.

בְּדְרָגָא עֲלָאָה יוֹתֵר בְּדָקָא חֲזִי. וְכַה לְיִשְׂרָאֵל הָאִי, לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה, וְכָל מִי שְׁלֹא נִמּוּל וְנוֹתְנִים לוֹ אִפְלוּ אוֹת קִטְנָה שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּאֵלוּ הַחֲרִיב עוֹלָם וּמִשְׁקֵר בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּזָה, וְזֶה בְּזָה נִקְשָׁר, שְׁכַתּוּב (יְרֵמִיָּה ל"ג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקּוֹת שְׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. בַּא רָאָה, כְּתוּב וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מוֹשֶׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁם, אֲבָל לְשָׂאֵר הָעַמִּים לֹא שָׁם. מִשׁוּם כֶּף דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ויקרא ב) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמְרוּ. וְכֵן כָּלֵם. יְנוּחוּ אַבּוֹת הָעוֹלָם, הֵם הִלְל וְשִׁמְאִי, שְׁכַף אִמְרוּ לְאוּנְקְלוֹס, וְלֹא הוֹדִיעוּ לוֹ דְּבַר תּוֹרָה עַד שְׁנַמּוּל. וְכַא רָאָה, הַדְּבַר הָרֵאשׁוֹן שֶׁל

חֻקּוֹת שְׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. הָא חֲזִי, כְּתִיב (דְּבָרִים ד') וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מוֹשֶׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁם, אֲבָל לְשָׂאֵר עַמִּין לֹא שָׁם. בְּגִין כֶּף דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ויקרא כ) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמְרוּ. וְכֵן כָּלֵהוּ. יְנוּחוּן אַבְהֵן דְּעֲלָמָא, אִינּוּן הִלְל וְשִׁמְאִי, דְּהָכִי אִמְרוּ לְאוּנְקְלוֹס, וְלֹא אוֹדְעוּ לֵיהּ מְלָה דְּאוֹרֵייתָא עַד דְּאַתְגָּזֵר.

וְכַה לְיִשְׂרָאֵל הָאִי, לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה, וְכָל מָאן דְּלֹא אַתְגָּזֵר וְיְהִיבִין לֵיהּ אִפְלוּ אֵת זְעִירָא דְּאוֹרֵייתָא, כְּאֵלוּ חֲרִיב עֲלָמָא, וּמִשְׁקֵר בְּשֵׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכֹלָא בְּהָאִי תְּלִיא, וְדָא בְּדָא אַתְקֻשֵׁר, דְּכְתִיב, (יְרֵמִיָּה ל"ג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקּוֹת שְׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי.

וְכַה לְיִשְׂרָאֵל הָאִי, לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה, וְכָל מָאן דְּלֹא אַתְגָּזֵר וְיְהִיבִין לֵיהּ אִפְלוּ אֵת זְעִירָא דְּאוֹרֵייתָא, כְּאֵלוּ חֲרִיב עֲלָמָא, וּמִשְׁקֵר בְּשֵׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכֹלָא בְּהָאִי תְּלִיא, וְדָא בְּדָא אַתְקֻשֵׁר, דְּכְתִיב, (יְרֵמִיָּה ל"ג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקּוֹת שְׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי.

וְכַה חֲזִי, מְלָה קְדָמָא דְּאוֹרֵייתָא, דְּיְהִיבִין לִינוּקֵי, אֵל"ף בֵּי"ת, דָּא מְלָה

דְּלָא יַכְלִין בְּנֵי עַלְמָא לְאַדְבָּקָא בְּסוּכְלָתְנּוּ, וְלִסְלָקָא לִיה בְּרַעוּתָא, וְכַל שְׁפָן לְמַלְלָא בְּפוּמִיהוּן. וְאַפִּילוּ מְלָאכֵי עַלְאֵי, וְעַלְאֵי דְעַלְאֵי, לֹא יַכְלִין לְאַדְבָּקָא, בְּגִין דְּאֵינוּן סְתִימִין דְּשִׁמְא קְדִישָׁא. וְאַלְף וְאַרְבַּע מֵאָה וְחֲמֵשׁ רֶבֶבן דְּעַלְמִין, כְּלָהוּ תְלִיין בְּקוּצָא דְּאַלְף, וְשִׁבְעִין וְתֵרִין שְׁמָהן קְדִישִׁין גְּלִיפִין בְּאַתּוּוֹי רְשִׁימִין, דְּקִימוּ בְּהוּ עַלְאֵי וְתַתְּאֵי, שְׁמִיא וְאַרְעָא, וְכוּרְסֵיא יְקָרָא דְּמַלְכָּא, תְּלִיין מְסֻטָּרָא חָדָא לְסֻטָּרָא חָדָא, דְּפְשִׁיטוּתָא דְּאַלְף, קִיּוּמָא דְּעַלְמִין כְּלָהוּ, וְסִמְכִין דְּעַלְאֵין וְתַתְּאֵין בְּרִזָּא דְּחֲכָמָא.

וְשִׁבְרִין סְתִימִין, וְנִהְרִין עֲמִיקִין, וְעֶשֶׂר אַמִּירִין, כְּלָהוּ נְפָקִין מֵהֵוּא קוּצָא תַתְּאָה דְּתַחֲוֹת אַלְף. מִכָּאן וְלֵהֲלָאָה שְׂאֵרֵי לְאַתְפְּשֻׁטָּא אַלְף בְּבִי"ת. וְלִית חֲשָׁפִין לְחֲכָמָא דְּהָכָא אַתְגְּלִיף.

בְּנֵי (דף ע"ג ע"ב) כָּף, אֹרִייתָא קִיּוּמָא דְּכָלָא, וּמֵהֵימְנוּתָא דְּכָלָא, לְקִשְׁרָא קִשְׁרָא דְּמֵהֵימְנוּתָא דָּא בְּדָא כְּדָא חֲזִי. וּמֵאֵן דְּאַתְגְּזֹר, אַתְקֶשֶׁר בְּהֵוּא קִשְׁרָא דְּמֵהֵימְנוּתָא. וּמֵאֵן דְּלֹא אַתְגְּזֹר, וְלֹא אַתְקֶשֶׁר בִּיה, כְּתִיב בִּיה, (ויקרא כב) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. (שמות יב) וְכָל עָרַל לֹא יֹאכַל בּוֹ. דְּהָא אַתְעֵר רִיחַ מְסֻאָבָא דְּמְסֻטְרִיה, וְאַתִּי לְאַתְעֵרְבָא בְּקְדוּשָׁה. בְּרִיף רְחֻמְנָא, דְּפְרִישׁ לְיִשְׂרָאֵל בְּנוֹי, רְשִׁימִין בְּרִשִׁימָא קְדִישָׁא, מְנִייהוּ וּמְזוּהָמָא דְּלֵהוּן. עַלְיֵיהוּ כְּתִיב, (ירמיה ב) וְאַנְכִי נֹטְעֵתִיף שׁוּרְק כְּלָה זָרַע אֲמֵת. וּבְגִינֵי כָף, (מיכה ז) תַתְּן אֲמֵת לְיַעֲקֹב, וְלֹא לְאַחֲרָא. תּוֹרַת אֲמֵת, לְזָרַע אֲמֵת. אַתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקִיה עַל יְדוּי.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, כְּתִיב (שמואל א יב) כִּי לֹא יִטַּשׁ

הַתּוֹרָה שְׁנוֹתָנִים לְתַיִנּוּקוֹת אֲלִף בִּי"ת, זֶה דְּכַר שְׂאֵין בְּנֵי הָעוֹלָם יְכוּלִים לְהַשִּׁיג בְּשִׁכְלָם וְלַהֲעֵלוֹתוֹ בְּרָצוֹן, וְכַל שְׁפָן לְדַבֵּר אוֹתוֹ בְּפִיָּהֶם, וְאַפְלוּ מְלָאכֵים עַלְיוֹנִים וְעַלְיוֹנֵי הָעַלְיוֹנִים אֵין יְכוּלִים לְהַשִּׁיג, כִּי הֵם נִסְתָּרוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. וְאַלְף וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְחֲמֵשׁ רֶבָבוֹת שֶׁל עוֹלָמוֹת, כֻּלָּם תְּלוּיִים בְּקוּצוֹ שֶׁל אֲלִף, וְשִׁבְעִים וְשָׁנַיִם שְׁמוֹת קְדוּשִׁים חֲקוּקִים בְּאוֹתֵיהֶן רְשׁוּמִים, שְׁעֵמְדוּ בְּהֵם עַלְיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים, שָׁמַיִם וְאַרְצֵן, וְכֹסֵא הַכְּבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ, תְּלוּיִים מְצַד אֶחָד לְצַד אֶחָד, שְׁפִשִׁיטוֹת הָאֲלִף קִיּוּמָם שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְתוֹמְכִים שֶׁל עַלְיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים בְּסוּד הַחֲכָמָה.

וְשִׁבְרִים נִסְתָּרִים וְנִהְרִים עֲמִיקִים וְעֶשֶׂר אַמִּירוֹת, כֻּלָּם יוּצְאִים מֵאוֹתוֹ קוֹץ תַּחֲתוֹן שְׁתַּחַת הָאֲלִף. מִכָּאן וְלֵהֲלָאָה מִתְּחִיל לְהַתְּפַשֵּׁט אַלְף בְּבִי"ת, וְאֵין חֲשָׁפוֹן לְחֲכָמָה שְׁנַחֲקָהּ כָּאֵן.

מִשׁוּם כִּף הַתּוֹרָה הִיא הַקִּיּוּם שֶׁל הַכָּל וְאַמִּוּנַת הַכָּל, לְקֶשֶׁר קֶשֶׁר שֶׁל הָאֲמוּנָה זֶה עִם זֶה כְּרִאוּי. וּמִי שְׁנִמּוֹל, נִקְשֵׁר בְּאוֹתוֹ קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה. וּמִי שֶׁלֹּא נִמּוֹל וְלֹא נִקְשֵׁר בּוֹ, כְּתוּב בּוֹ (ויקרא כב) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. (שמות יב) וְעַל עָרַל לֹא יֹאכַל בּוֹ. שְׁהִרֵי הַתְּעוֹרְרָה רִיחַ הַטְּמָאָה שְׁמַצְדוֹ, וְכֹא לְהַתְּעֵרֵב בְּקְדוּשָׁה. בְּרוּף הַרְחָמֵן שֶׁהַפְּרִיד אֶת יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי, רְשׁוּמִים בְּרִשְׁם קְדוּשׁ, מֵהֵם וּמְזוּהָמָתָם. עַלֵּיהֶם כְּתוּב, (ירמיה ב) וְאַנְכִי נֹטְעֵתִיף שׁוּרְק כְּלָה זָרַע אֲמֵת. וּמִשׁוּם כִּף, (מיכה ז) תַתְּן אֲמֵת לְיַעֲקֹב, וְלֹא לְאַחֲרָא. תּוֹרַת אֲמֵת, לְזָרַע אֲמֵת. כֹּא רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקוּ עַל יְדוּי.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, כְּתוּב (שמואל א יב) כִּי לֹא יִטַּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ בְּעַבּוּר שְׁמוֹ וְגו'. כִּי לֹא יִטַּשׁ ה' אֶת

עמו, מה הטעם בעבור שמו הגדול? כי הכל נקשר זה עם זה. ובמה נקשרו ישראל בקדוש ברוך הוא? באותו רשם קדוש שנקרשם בכשרם, ומשום כך לא יטש ה' את עמו. ולמה? בעבור שמו הגדול שנקרשם בהם.

למדנו, התורה נקראת ברית, והקדוש ברוך הוא נקרא ברית, והרשם הקדוש הזה נקרא ברית. ולכן הכל נקשר זה עם זה ולא נפרד זה מזה. אמר לו רבי ייסא, תורה וישראל - יפה, אבל הקדוש ברוך הוא מנין לנו שנקרא ברית? אמר לו, שכתוב (תהלים קו) ויזכר להם בריתו, והרי נודע, והרי נתבאר.

ואת חקתי תשמרו (ויקרא יח). חקתי - אלו הן הנהגות המלך. משפטי - אלו הן גזרות התורה. רבי יהודה אמר, כל אותן הנהגות שנקראות צדק, נקראו חקתי, והן גזרת המלך. ובכל מקום שנקרא משפט, הן נקראות דינו של המלך, שהוא המלך הקדוש, הקדוש ברוך הוא המלך שפל השלום שלו, שהוא המלך הקדוש במקום ששני חלקים אחוזים זה עם זה. ועל זה כתוב, (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך, והם דין ורחמים. ומשום כך חק ומשפט. ועל זה כתוב, (שם קמז) חקיו ומשפטיו לישראל. לישראל ולא לשאר העמים.

מה כתוב אחריו? לא עשה כן לכל גוי. ושנינו, אף על גב שגמול ולא עשה את מצוות התורה, הרי הוא כמו גוי בכל, ואסור ללמדו דברי תורה. ועל זה שנינו, (שמות כ) מזבח אבנים, זה מזבח אבנים ממש. והרי קשי הלב עומד במקומו, והזהמה לא פסקה ממנו.

וזוהמא לא אתפסק מגיה.

י' את עמו בעבור שמו וגו', כי לא יטש י' את עמו, מאי טעמא בעבור שמו הגדול. בגין דכלא אתקשר דא בדא, ובמה אתקשרו ישראל בקודשא ברוך הוא. ביהוא רשימא קדישא דאתרשים בבשריהון. ובגניי כן, לא יטש י' את עמו. ולמה. בעבור שמו הגדול דאתרשים בהו.

האנא, אורייתא אקרי ברית, וקודשא ברוך הוא אקרי ברית. והאי רשימא קדישא אקרי ברית. ועל דא כלא אתקשר דא בדא, ולא אתפרש דא מן דא. אמר ליה רבי ייסא, אורייתא וישראל שפיר. אבל קדשא ברוך הוא מנלן דאקרי ברית. אמר ליה דכתיב, (תהלים קו) ויזכור להם בריתו, והא אתיידע, והא אתמר.

ואת חקתי תשמרו, חקותי: אלין אינון נמוסי מלכא. משפטי: אלין אינון גזרי אורייתא, רבי יהודה אמר, כל אינון נמוסין מאתר דאקרי צדק, אקרוין חקותי, ואינון גזרת מלכא. ובכל אתר דאקרי משפט אקרוין דינא דמלכא, דאיהו מלכא קדישא, קדשא ברוך הוא, מלכא דשלמא כלא דיליה הוא. דהוא מלכא קדישא, באתר דתריין חולקין אחידן דא בדא. ועל דא כתיב, (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך, ואינון דינא ורחמי. ובגניי כן חק ומשפט. ועל דא כתיב (תהלים קמז) חקיו ומשפטיו לישראל. לישראל ולא לשאר עמין.

בתריה מה כתיב, לא עשה כן לכל גוי. ותנינן, אף על גב דאתגזר ולא עביד פקודי אורייתא, הרי הוא כגוי בכלא, ואסיר למילף ליה פתגמי אורייתא. ועל דא תנינן (שמות כ) מזבח אבנים, דא מזבח אבנים ממש. והא קשיו דלביה באתריה קיימא, וזוהמא לא אתפסק מגיה.

משום כך לא עולה בידו אותה מילה ולא מועילה לו. ועל זה כתוב, כי חרבך הנפת עליה ותחללה. משום כך, לא עשה כן לכל גוי סתם. ומשפטים כל ידעום, לעולם ולעולמי ועולמי. דבר אחר (קטז), לא נותנים להם כל שפן סודות תורה ונהגות התורה. וכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו.

משנה, בדרכי האורות העליונים. ארבעה מפתחות נעשו לארבעת צדדי העולם, ובגויותיהם נמצאים אחד לצד ארבעה, וארבעה לצד אחד. נחקקים (בחלק) בגון אחד. באותו גון, תכלת וארגמן וצבע זוהר ולבן ואדם. זה נכנס לגון של חברו, ושל רשום בו.

ארבעה ראשים עלו כאחד, ובדיוקן אחד נדבקים. ראש אחד עולה מתוך הרחצה שרוחץ. שתי אילות קצובות בשעור אחד עולות מאותה רחצה, שכתוב (שיר ד) פעדר הקצובות שעלו מן הרחצה. בשער שלהם מראה של אבן טובה של ארבעה גונים. ארבע כנפים שמכסות על הגוף, וידיים קטנות תחת כנפיהם. וחמש בחמש חקוקים. טסים (שואפים) למעלה למעלה מן ההיכל, שהוא יפה תאר ונאה למראה.

ע"ם אחד ילד יוצא שנון חרב, שמתהפכת לגברים ולנקבות. לוקחים מדידת האיפה בין שמים ובין ארץ. לפעמים לוקחים (עולים) לה בכל העולם, וכל המדידות מודדים בה, שכתוב איפת צדק וגו'.

מראה אחד של בדולח עומד על חרב אחת, בראש אותו ילד (חב)

בגני כף, לא סליק בידיה ההוא גזירו, ולא מהניא ליה. ועל דא כתיב, (שמות כ) פי חרבך הנפת עליה ותחללה. בגני כף, לא עשה כן לכל גוי סתם. ומשפטים כל ידעום לעלם ולעלמי עלמין. מלה אחרא (נ"א ועדא), לא יבהינן להו, כל שפן רזי אורייתא, ונמוסין דאורייתא. וכתיב, (דברים לב) כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי' אלהיו.

מתניתין, בנמוסי טהירין. ארבע מפתחין שויין לארבע סטרי עלמא. בזוייתהון אשתכחו. חד לסטר ארבע, וארבע לסטר חד. אתגלפן (ס"א אתפלגן) בחד גוונא. בההוא גוונא, תכלא, וארגוונא וצבע זהורי, וחוורא, וסומקא. דא עייל בגוונא דחבריה, ודידיה ביה רשים.

ארבע רישין פחדא אסתליקו, ובחד דיוקנא מתדבקן. חד רישא אסתליק, מגו סחיו דאסתחי. תרי איילתא קציבין בשיעורא חד, סלקן מההוא סחיותא, דכתיב, (שיר השירים ד) פעדר הקצובות שעלו מן הרחצה. בשערא דלהון, חיזו דאבן טבא דארבע גוונין.

ארבע גדפין דכסיין על גופא, וידין זעירין תחות גדפיהו. וחמש בחמש גליפן. טאסין (ס"א שאפין) לעילא לעילא מהיכלא, דשפירא בריוא ויאה למחזי.

חד עולים רביא, נפיק שגן חרבא, דמתהפכא לגוברין לנוקבין. נטלין למשיחא דאיפה בין שמיא ובין ארעא. לזמנין נטלין (ס"א עולין) לה בכל עלמא, וכל משיחין בה משיחין, דכתיב, (ויקרא יט) איפת צדק וגו'.

חד חיזו דבדולחא, קיימא על חרבא חד, ברישא דההוא רביא (נ"א חרבא) מלהטא

מלהט אדם מתוך הבדולח. שני צדדים מצד זה ומצד זה, נראית אותה החרב ברשמים עמקים, גבר אחד תקיף, סלם שעומד בשלשה עשר עולמות חגור אותה החרב לעשות נקמות, ועמו חגורים ששים אחרים, כלם מחלפים (מלמדי) (שולפי) מנצחי קרב. זהו שכתוב (תהלים מה) חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך. וכתוב (שיר א) כלם אחזי חרב מלמדי מלחמה וגו'. בכמה גונים מתהפכים פניהם, שאין מפיר אותם פרט לתולעת אחת ששטה (ששורה) בין דגי הים, כל האבנים שעוברות עליהם נבקעות.

באותו זמן הקול שיוצא מאותם חגורי החרב, מבקע שמונה עשר הרים גדולים, ואין מי שיפזין אזניו. כל העולם סתומי עינים, אטומי לב, אין מי שישגיח, שהרי הבנין סתור כשעושים מעשים שאינם פשרים, סוטים מדרך תקינה, הימין סרה והשמאל שולטת, ואז מצויות עריות. אוי לרשעים שגורמים את זה בעולם, שהרי אין מתברכים למעלה עד שיכלו אותם למטה. זהו שכתוב (תהלים קד) ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה.

(עד כאן)

ערות אביך וערות אמה לא תגלה. רבי חייא פתח, (שיר ב) כתפוח בעצי היער פן דודי בין הבנים וגו'. את הפסוק הזה בארו החברים, אבל כמה חביבה פנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא שהיא משבחת אותו בזה. פאן יש להתבונן, למה היא משבחת אותו בתפוח ולא בדרך אחר, או בגונים או בריח או בטעם?

אבל הואיל וכתוב תפוח, בכל היא משבחת אותו - בגונים, בריח, ובטעם. מה תפוח הוא

סומקא מגו בדולחא. (דף ע"ד ע"א) תרין סטרין מהאי גיסא ומהאי גיסא, אתחזי ההוא חרבא, ברשימין עמיקין, חד גבר תקיף, סולמא דקיימא בי"ג עלמין. חגיר ההוא חרבא, למעבד נוקמין. עמיה חגירין שתין אתרנין, פלהו משתלחפי (נ"א מתילפי) (ס"א משלפי) נצחין קרבא, הדא הוא דכתיב, חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך. וכתוב (שיר השירים ג) כלם אחזי חרב מלומדי מלחמה וגו'. בכמה גוונים מתהפכין אנפיהו, לית דידע לון, בר חד תולעתא דשאט (ס"א דשאר) בין נוני ימא, כל אבנין דאעבר עלייהו מתבקעין.

בהוא זמנא, קלא דנפיק מאינון דחגירי חרבא, מבקע תמניסר טורין רברבין, ולית מאן דירפין אודניה. פלהו עלמא סתימין עיינין, אטימין לפא, לית מאן דישגח דהא בנינא לסתור פד עבדין עובדן דלא מתפשרון, סאטין מארחא דתקנא, ימינא אעדי, ושמאלא שלטא, פדין עריין אשתכחו. ווי לחיביא דגרמין דא בעלמא, דהא לא מתברכין לעילא, עד דישתצון אינון לתתא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי' הללויה. (ע"ב).

ערות אביך וערות אמה לא תגלה. (ויקרא ח"י) רבי חייא פתח. (שיר השירים ב) כתפוח בעצי היער פן דודי בין הבנים וגו'. האי קרא אוקמוה חברייא, אבל כמה חביבה פנסת ישראל קמי קדשא בריך הוא. דהיא משבחת ליה בהאי. הכא אית לאסתפללא, אמאי משבחת ליה בתפוח, ולא במלה אחרא, או בגונון או בריחא או בטעמא.

אבל הואיל וכתוב תפוח, בכלא היא משבחת ליה, בגונון, בריחא, ובטעמא. מה

רפואה לכל - אף הקדוש ברוך הוא רפואה לכל. מה תפוח נמצא בגוונים, כמו שבארנו - אף הקדוש ברוך הוא נמצא בגוונים עליונים. מה תפוח יש בו ריח דק מכל שאר העצים - אף הקדוש ברוך הוא פתוח בו וריח לו כלבנון. מה תפוח טעמו מתוק - אף הקדוש ברוך הוא פתוח בו חכו ממתקים.

והקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל כמו שושנה, והרי בארנו את הדברים למה כמו שושנה, והרי נתבאר. רבי יהודה אמר, בשעה שמתרבים צדיקים בעולם, כנסת ישראל מעלה ריחות טובים, ומתברכת מן המלך הקדוש, ופניה מאירים. ובזמן שמתרבים הרשעים בעולם, כביכול אין כנסת ישראל מעלה ריחות טובים, וטועמת מהצד האחר המר, אז פתוח (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו', ופניה חשוכים.

רבי יוסי אמר, בשעה שמתרבים צדיקים בעולם, פתוח (שם ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ובזמן שמתרבים רשעים בעולם, פתוח השיב אחר ימינו. רבי חזקיה אמר מפאן, (משלי טז) ונרגן מפריד אלוף, פלומר, מפריד את המלך מהגבירה. זהו שפתוח ערות אביך וערות אמהך לא תגלה.

רבי אלעזר היה יושב לפני אביו. אמר לו, אם פרקליט יש בעולם, הוא נמצא עם הגבירה. ואם יש בעולם קטגור, הוא נמצא עם הגבירה. למה? אמר לו, למלך שהיה לו בן מן הגבירה - כל זמן שאותו הבן עושה את רצון המלך, המלך שם מדורו עם

תפוח הוא אסותא לכלא, אוף קדשא בריך הוא אסותא לכלא. מה תפוח אשתכח בגווי, כמה דאוקימנא, אוף קדשא בריך הוא אשתכח בגוויין עלאין. מה תפוח אית ביה ריחא דקיק מכל שאר אילני, אוף קדשא בריך הוא כתיב ביה (הושע יד) וריח לו כלבנון. מה תפוח טעמיה מתיקא, אוף קדשא בריך הוא כתיב ביה (שיר השירים ה) חכו ממתקים.

וקודשא בריך הוא משבח לה לפנסת ישראל בשושנה, והא אוקימנא מלי, אמאי כשושנה, והא אתמר. רבי יהודה אמר, בשעתא דאסגיא זכאי בעלמא, כנסת ישראל סלקא ריחין טבין, ומתברכא ממלכא קדישא, ואנפיה נהירין. ובזמנא דאסגיא חייבין בעלמא, כביכול כנסת ישראל לא סלקא ריחין טבין, ואטעמת מסטרא אחרא מריא. פדין, כתיב (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו', ואנפיה חשוכן.

רבי יוסי אמר, בשעתא דאסגיא זכאין בעלמא, פתיב (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ובזמנא דאסגיא חייבין בעלמא, פתיב (איכה ב) השיב אחר ימינו. רבי חזקיה אמר מהכא, (משלי טז) ונרגן מפריד אלוף, פלומר פריש מלכא מן מטרוניתא, הדא הוא דכתיב ערות אביך וערות אמהך לא תגלה.

רבי אלעזר היה יתיב קמי אבוי, אמר ליה, אי פרקליטא בעלמא במטרוניתא אשתכח, ואי קטיגוריא בעלמא במטרוניתא אשתכח, אמאי. אמר ליה, למלכא דהיה ליה בר ממטרוניתא, פל זמנא דההוא ברא עביד רעותא דמלכא, מלכא עביד מדוריה במטרוניתא. וכל זמנא דלא היה

ההוא בר עביד רעותא

דְּמַלְפָּא, מַלְפָּא פְּרִישׁ מְדוּרָה גְּבִירָה. וְכָל זְמַן מְטוּרָה נִתְּנָא

עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹן הַמֶּלֶךְ, מִפְּרִיד אֶת מְדוּרוֹ מִן הַגְּבִירָה.

כִּךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל - כֹּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂים אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁם מְדוּרוֹ עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכָל זְמַן שְׂאִין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁם מְדוּרוֹ עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מָה הַטַּעַם? כִּי יִשְׂרָאֵל הוּא בְּנוֹ הַבְּכוֹר שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁפָתוֹב בְּנֵי כְּכַרִּי יִשְׂרָאֵל. הָאֵם זֹו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁפָתוֹב (משלי א)

וְאֵל תַּטֵּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. בָּא רְאָה, כֹּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל רְחוּקִים מֵהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, כְּבִיכּוֹל הַגְּבִירָה הַתְּרַחֲקָה עִמָּהֶם. מָה הַטַּעַם? כִּי הַגְּבִירָה לֹא הַקְּדִימָה שְׁבֻטָּה לְבֵן הַזֶּה לְהִלְקוֹתוֹ כְּדִי לְלַכֵּת בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמֶּלֶךְ לֹא מַלְקָה אֶת בְּנוֹ לְעוֹלָמִים, אֲלֹא מִשְׁאִיר הַכֹּל בְּיַד הַגְּבִירָה לְהַנְהִיג אֶת הַהֵיכַל וּלְהִלְקוֹת אֶת בְּנֵה וּלְהַנְהִיגוֹ בְּדַרְךְ הָאֵמֶת כְּנֶגֶד הַמֶּלֶךְ.

וְסוּד הַדְּבָר - שְׁפָתוֹב (משלי לא) דְּבַרִּי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרַתּוּ אִמּוֹ, (אמנו ודאי), דָּא בַת שְׁבַע, וְהָא אֲתַמַּר כְּתִיב, (משלי י) מִשְׁלִי שְׁלֵמָה בֵּן חָכָם יִשְׁמַח אָב וּבֵן כְּסִיל תּוֹגַת אִמּוֹ. תּוֹגַת אִמּוֹ וְדָאִי. חֲמִי מָה כְּתִיב, בֵּן חָכָם יִשְׁמַח אָב, בְּעוֹד דְּהָאִי בַר אֲזִיל בְּאוֹרַח מִישָׁר, וְהוּא חֲפִימָא, יִשְׁמַח אָב (כָּלֵל), דָּא מַלְפָּא קְדִישָׁא לְעִילָא. יִשְׁמַח אָב סְתָם. אֲשַׁתְּכַח הָאִי בַר בְּאוֹרַחָא תְקֵלָא, מָה כְּתִיב וּבֵן כְּסִיל תּוֹגַת אִמּוֹ. תּוֹגַת אִמּוֹ וְדָאִי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְרִזָּא דְמַלְקָה כְּתִיב, (ישעיה ג) וּבִפְשַׁעְכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.

בָּא רְאָה, לֹא נִמְצְאָת שְׁמָחָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ

בֶּךְ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כֹּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל עֵבְדִין רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂוֵי מְדוּרִיהּ בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכָל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל לֹא עֵבְדִין רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שְׂוֵי מְדוּרִיהּ בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל הוּא בְּרָא בּוּכְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכְתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. אִמָּא, דָּא הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְכְתִיב, (משלי יא) וְאֵל תַּטֵּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ.

הָא חֲזִי, כֹּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל רְחֻקִין מֵהֵיכַל דְּמַלְפָּא, כְּבִיכּוֹל מְטוּרָה נִתְּנָא אֲתַרְחֻקָת עִמָּהוֹן. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּמְטוּרָה נִתְּנָא לֹא אֲקַדִּימַת קִיסְטָא לְהָאִי בַר, לְאֶלְקָאָה לִיהּ, לְמִיְהוּ בְּאוֹרַח מִישָׁר. בְּגִין דְּמַלְפָּא לֹא אֶלְקִי לְבַרְיָה לְעֵלְמִין. אֲלֹא שְׁבִיק כֹּלָא בִידָא דְּמְטוּרָה נִתְּנָא, לְאַנְהָגָא הֵיכַלָא, וּלְאֶלְקָאָה בְּרָהּ, וּלְדַבְּרָא לִיהּ בְּאוֹרַח קְשׁוּט, לְקַבְּלִיהּ דְּמַלְפָּא.

(דף ע"ד ע"ב).

וְרִזָּא דְמַלְקָה דְכְתִיב, (משלי לא) דְּבַרִּי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרַתּוּ אִמּוֹ (אמנו ודאי), דָּא בַת שְׁבַע, וְהָא אֲתַמַּר כְּתִיב, (משלי י) מִשְׁלִי שְׁלֵמָה בֵּן חָכָם יִשְׁמַח אָב וּבֵן כְּסִיל תּוֹגַת אִמּוֹ. תּוֹגַת אִמּוֹ וְדָאִי. חֲמִי מָה כְּתִיב, בֵּן חָכָם יִשְׁמַח אָב, בְּעוֹד דְּהָאִי בַר אֲזִיל בְּאוֹרַח מִישָׁר, וְהוּא חֲפִימָא, יִשְׁמַח אָב (כָּלֵל), דָּא מַלְפָּא קְדִישָׁא לְעִילָא. יִשְׁמַח אָב סְתָם. אֲשַׁתְּכַח הָאִי בַר בְּאוֹרַחָא תְקֵלָא, מָה כְּתִיב וּבֵן כְּסִיל תּוֹגַת אִמּוֹ. תּוֹגַת אִמּוֹ וְדָאִי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְרִזָּא דְמַלְקָה כְּתִיב, (ישעיה ג) וּבִפְשַׁעְכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.

הָא חֲזִי, לֹא אֲשַׁתְּכַח חֲדוּתָא קְמִי קְדָשָׁא בָּא רְאָה, לֹא נִמְצְאָת שְׁמָחָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ

ברוך הוא, כיומא דסליק שלמה לחכמתא, ואמר שיר השירים. פדין נהירו אנפוי דמטרוניתא, ואתי מלפא למשרי מדוריה עמה. הדיא הוא דכתיב, (מלכים א ה) ותרב חכמת שלמה וגו'. מאי ותרב. דסלקא שפירו דמטרוניתא, ואתרביאת בדרגהא על כל שאר דרגין, בגין דמלפא שוי מדוריה בה. וכל כף למה. בגין דאפיקת ברא חפימא דא לעלמא.

(נ"א למלפא)

וכד אפיקת ליה לשלמה, לכל ישראל אפיקת, וכלהו הוו בדרגין עלאין ופאין כשלמה (כ"א בשלמא). דקודשא ברוך הוא חדי בהו, ואינון ביה. וביומא דשכלל שלמה ביתא לתתא, אתקינת מטרוניתא ביתא למלפא. ושוי מדוריהון פחדא, ונהירו אנפיהא בחדנה שלימו. פדין אשתכח חדוותא לכלא, לעילא ותתא. וכל כף למה. בגין דכתיב, משא אשר יסרתו אמו, דדברת ליה לרעותא דמלפא.

וכד האי בר פמה דאמינא, (כ"א דאצטרף) לא אתדבר לרעותיה דמלפא. פדין היא ערייתא דכלא, ערייתא דכל סטרין דהא מלפא פריש ממטרוניתא, ומטרוניתא אתרחקת מהיכליה, ובגין כף ערייתא היא דכלא. וכי לא ערייתא הוא, מלפא בלא מטרוניתא, ומטרוניתא בלא מלפא. ועל דא כתיב, ערות אביך וערות אמה לא תגלה אמה היא. אמה היא ודאי, ושריא עמה, בגיני כף לא תגלה ערותה.

רבי שמעון אקיש ידוי ובכה, ואמר ווי אי אימא וגלינא רזא, ווי אי לא אימא, דייבדון חבריא מלה. (יחזקאל יא) אהה יי' אלהים פלה אתה עושה את שארית ישראל. מאי אהה. ומאי כלה אתה עושה. אלא רזא דמלה, בזמנא דה' תתאה אתתרכת

שיר השירים. אז האירו פני הגבירה, ובא המלך להשרות את מדורו עמה. זהו שכתוב (מלכים א-ד) ותרב חכמת שלמה וגו'. מה זה ותרב? שעלה היפי של הגבירה והתגדלה בדרגותיה על כל שאר הדרגות, כי המלך שם את מדורו עמה. וכל כף למה? כי הוציאה את הבן החכם הזה לעולם (למלך).

ובשהוציאה את שלמה, היא הוציאה לכל ישראל, וכלם היו בדרגות עליונות צדיקים כשלמה (בשלום), שהקדוש ברוך הוא שמח בהם, והם בו. וכיום שתקן שלמה את הבית למטה, תקנה הגבירה בית למלך, ושמו מדורם יחד, והאירו פניה בשמחה ושלמות. אז נמצאה שמחה לכל, למעלה ולמטה. וכל כף למה? כי כתוב משא אשר יסרתו אמו, שהנהיגה אותו לרצון המלך.

ובשהבן הזה, כמו שאמרנו (שצדק), אינו מתנהג לרצון המלך, אז זו ערות הפל, ערות כל הצדדים, שהרי המלך פורש מהגבירה, והגבירה התרחקה מהיכלו, ומשום כף זוהי ערות הפל. וכי אין זו ערוה, מלך בלי גבירה, וגבירה בלי מלך? ועל זה כתוב, ערות אביך וערות אמה לא תגלה אמה היא. אמה היא ודאי, ושורה עמה. משום כף לא תגלה ערותה.

רבי שמעון הקיש ידיו ובכה ואמר: אוי אם אמר ואגלה סוד, אוי אם לא אמר, שיאבדו החכמים דבר. (יחזקאל יא) אהה ה' אלהים פלה אתה עושה את שארית ישראל. מה זה אהה? ומה זה פלה אתה עושה? אלא סוד הדבר - בזמן שה' תחתונה

בזמנא דה' תתאה אתתרכת

התגִּרְשָׁה מֵהִיכַל הַמֶּלֶךְ, ה' אַחֲרַת
עֲלִיֹנָה מוֹנַעַת בְּרֻכְתָּהּ, וְאֵז
כְּתוּב, אָהָה כָּלָה אֶתָּה עֲשֵׂה.
מִשׁוּם שֶׁכָּשָׂהיָא (הה' הוֹאֵת) נִמְנַעַת
מִבְּרֻכּוֹת, ה' אַחֲרַת מוֹנַעַת אוֹתָם
מֵהַפֵּל. מָה הַטַּעַם? כִּי בְּרֻכּוֹת
אֵינָן מְצוּיֹת, אֲלֵא בְּמִקּוֹם
שְׁשׁוּרִים זָכַר וְנִקְבָּה.

וְעַל זֶה כְּתוּב, (יִרְמִיָּה כ"ה) ה' מִמְרוֹם
יִשְׁאָג וּמִמְעוֹן קִדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ
שְׁאָג יִשְׁאָג עַל גְּוָהוּ. עַל גְּוָהוּ
מִמֶּשׁ. זֶה הַגְּבִירָה, וְזֶהוּ וְדָאִי.
וּמָהוּ אוֹמֵר? אִוִי שְׁהַחֲרַבְתִּי אֶת
בֵּיתִי וְכוּ'. בֵּיתִי זֶהוּ זְוִיג הַגְּבִירָה.
וְזֶהוּ וְדָאִי עֲרֹנֹת אֲבִיךָ וְעֲרֹנֹת אִמְךָ
לֹא תִגְלַח. שְׁהָרִי מִכָּל הַצְּדָדִים זֶה
עֲרוּהָ, וְאֵז, לְבָשׁוּ שָׁמַיִם קִדְרוֹת
וְשָׁק הוֹשֵׁם כְּסוּתָם, שְׁהָרִי מִקּוֹם
יְרֻשַׁת הַבְּרֻכּוֹת שֶׁל מְעִינֹת
הַנְּחָלִים שֶׁהָיוּ שׁוֹפְעִים וּמִשְׁקִים
כְּרָאוּי, נִמְנָעוּ.

שְׁנֵינּוּ, כְּשֶׁנִּפְרַד הַמֶּלֶךְ מִן הַגְּבִירָה
וְאֵינן בְּרֻכּוֹת מְצוּיֹת, אֵז נִקְרָא ו"י.
מָה הַטַּעַם ו"י? שְׁלֵמְדָנוּ, רֹאשׁ
הַיְסוּד י', שְׁהָרִי יְסוּד הוּא ו'
קְטָנָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא ו'
גְּדוּלָה עֲלִיֹנָה. וְלִכֵּן כְּתוּב ו"ו,
שְׁתִּי וו"יִם כְּאֶחָד. וְהֵרֹאשׁ שֶׁל
הַיְסוּד הַזֶּה הוּא י'. וּכְשֶׁמִּתְרַחֶקֶת
הַגְּבִירָה מִן הַמֶּלֶךְ וְהַבְּרֻכּוֹת
נִמְנָעוֹת מִן הַמֶּלֶךְ, וְהַזְוִיג לֹא
נִמְצָא בְּרֹאשׁ הַיְסוּד, נוֹטֵל ו'
הַעֲלִיֹן אֶת הֵרֹאשׁ הַזֶּה שֶׁל
הַיְסוּד, שְׁהוּא י', וּמִשְׁפִּיעוֹ אֵלָיו,
וְאֵז הוּא ו"י, ו"י לְכָל, לְעֲלִיֹנִים
וְלַתְּחֻתּוֹנִים.

וְעַל זֶה שְׁנֵינּוּ, מִיּוֹם שֶׁחֲרָבָה
יְרוּשָׁלַיִם לֹא נִמְצְאוּ בְּרֻכּוֹת
בְּעוֹלָם, וְאֵינן לָךְ יוֹם שֶׁלֹּא מְצוּיִים
בּוֹ קְלָלוֹת, שְׁהָרִי הַבְּרֻכּוֹת
מְנוּעָת בְּכָל יוֹם. אָמַר לוֹ, אוֹ כָּף:
או"י, או: הו"י. (או ויה) מָה הוּא?
אָמַר לוֹ, כְּשֶׁהִדְבַּר תְּלוּי בַתְּשׁוּבָה
וְלֹא שָׁבִים, אֵז ה' הַעֲלִיֹנָה נוֹטֵלֶת

מֵהִיכָלָא דְּמִלְפָּא, ה' אַחֲרָא עֲלָאָה בְּגִינָה מוֹנַעַת
בְּרֻכְתָּא. וּכְדִין כְּתִיב, אָהָה כָּלָה אֶתָּה עוֹשֵׂה.
בְּגִין דְּכַד אֵיחֵי (נ"א הָאִי ה') אֶתְּמוֹנַעַת מִבְּרַכְאֵן, ה'
אַחֲרָא מוֹנַעַת לוֹן מִכָּלָא. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין
דְּבִרְכָאֵן לָא מִשְׁתַּכְּחִי, אֲלֵא בְּאַתְרֵי דְּשְׁרִיין דְּכַר
וְנוֹקְבָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (יִרְמִיָּה כ"ה) י"י מִמְרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְעוֹן
קִדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שְׁאָג יִשְׁאָג עַל גְּוָהוּ. עַל
גְּוָהוּ מִמֶּשׁ. דָּא מִטְרוֹנִיתָא, וְדָא הוּא וְדָאִי.
וּמָאִי אוֹמֵר. אִוִי שְׁהַחֲרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְכוּ'.
בֵּיתִי זְוִיגָא דְּמִטְרוֹנִיתָא. וְדָא הוּא וְדָאִי, עֲרֹנֹת
אֲבִיךָ וְעֲרֹנֹת אִמְךָ לֹא תִגְלַח. דְּהָא מִכָּל סְטָרִין
עֲרִייתָא הוּא. וּכְדִין, (ישעיה ג) לְבָשׁוּ שָׁמַיִם קִדְרוֹת
וְשָׁק הוֹשֵׁם כְּסוּתָם דְּהָא אֶתְרֵי אַחֲסַנַת בְּרַכְאֵן
דְּמִבּוּעִין דְּנַחֲלִין דְּהוּוּ נְגִידִין וְשְׁקִיין כְּדָקָא
חֲזוּ, אֶתְמוֹנַעוּ.

תְּנִינָן, כַּד אֶתְפָּרַשׁ מִלְפָּא מִמִּטְרוֹנִיתָא, וּבִרְכָאֵן
לֹא מִשְׁתַּכְּחֹן, כְּדִין אִקְרִי ו"י. מָאִי
טַעְמָא ו"י. דְּתְנִינָא, רִישָׁא דִּיְסוּד י', דְּהָא יְסוּד
ו' זְעִירָא הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ו' רְבִרְבָא
עֲלָאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב ו'ו תְּרִין ווִין כְּחֲדָא,
וְרִישָׁא דְּהָאִי יְסוּד י' הוּא. וְכַד אֶתְרַחֶקֶת
מִטְרוֹנִיתָא מִמִּלְפָּא, וּבִרְכָאֵן אֶתְמוֹנַעוּ מִמִּלְפָּא,
וְזְוִיגָא לֹא אֶשְׁתַּכַּח בְּרִישָׁא דִּיְסוּד, נְטִיל ו'
עֲלָאָה לְהָאִי רִישָׁא דִּיְסוּד דְּהוּא י', וְנְגִיד לִיָּה
לְגַבִּיָּה, כְּדִין הוּא ו"י, ו"י לְכָלָא, לְעֲלָאִין
וְתַתְּאִין.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, מִיּוֹמָא דְּאֶתְחַרִּיב יְרוּשָׁלַם,
בְּרַכְאֵן לֹא אֶשְׁתַּכְּחוּ בְּעֲלָמָא, וְלִית לָךְ
יוֹם דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּח בֵּיָה לְוֹטִין, דְּהָא בְּרַכְאֵן
אֶתְמוֹנַעוּ בְּכָל יוֹם. אָמַר לִיָּה, אִי הָכִי, או"י
או הו"י, (נ"א או ויה) מָהוּ.

אָמַר לִיָּה, כַּד מִלָּה תִלְיָא בַתְּשׁוּבָה, וְלֹא

אוֹתָם וּמִשְׁפִּיעָה לְאֹ"ו וְי' אֵלֶיהָ, פִּי לֹא שָׁבִים, וְאִזּוּ נִקְרָא הוּי. הוּי כְּשֶׁהִסְתַּלַּק הַמֶּלֶךְ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְצוּוּחִים כְּגוֹ אָדָם וְאִין מִשְׁגִּיחַ בָּהֶם. וְאוֹתוֹ הָעֲלִיּוֹן אֶהְיֶה הוּא הַטְּמִיר, מַעְלָה לּו', וְי' אֵלֶיּוֹ, פִּי לֹא הִתְקַבְּלָה תְּפִלָּתוֹ, אִזּוּ נִקְרָא אוֹי, שְׁהָרִי א' עוֹלָה לּו' וְי', (שְׁהִיא א' עוֹלָה לַה' לּו' לִי) וְאִזּוּ אִין מְצוּיָה תְּשׁוּבָה, וְלִכְּן הִסְתַּלַּקָה מִהָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ ה', שְׁהָרִי לֹא תִלּוּי בַתְּשׁוּבָה.

וְדֹא' כְּשֶׁהִתְרַבּוּ יוֹתֵר חֲטָאֵי הָעוֹלָם, וְתְשׁוּבָה הֵיחָה תִּלּוּיָה בְּרֵאשׁוֹנָה וְלֹא רְצוּ, אִזּוּ הִסְתַּלַּקָה ה', וְא' הָעֲלָתָה אֶת ו' וְיִו"ד אֵלֶיּוֹ, וְנִקְרָא אוֹי. וְכִשְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהִתְשׁוּבָה הִסְתַּלַּקָה (וְלֹא מַעְלָה), אִזּוּ צָוּחוּ וְאָמְרוּ, (יִרְמִיָּה ו') אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם. מַה זֶה כִּי פָּנָה הַיּוֹם? זֶהוּ הַיּוֹם הָעֲלִיּוֹן, שְׁנִקְרָא תְּשׁוּבָה, שֶׁהִסְתַּלַּק וְעֵבֶר וְלֹא מְצוּי. אוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁנִדְעָה, לְפָשֶׁט הַיָּמִין כְּנֶגֶד הַרְּשָׁעִים, וְהָרִי הִתְפַּנָּה מִהַכֹּל וְלֹא נִמְצָא, וְלִכְּן אָמְרוּ אוֹי וְלֹא הוּי. כִּי יִנְטוּ צִלְלֵי עָרֵב, שְׁהָרִי נִתְּנָה רְשׁוּת לְגִדּוּלֵי הַמְּמַנִּים שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים לְשִׁלֵּט עֲלֵיהֶם.

לְמַדְנֵנוּ, עֲלָתָה ו' לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהַיִּכָּל נִשְׂרָף, וְהָעַם גָּלָה, וְהַגְּבִירָה גִּרְשָׁה, וְהַבַּיִת נִחְרַב. אַחַר כֵּן שִׁיבַד וְיִו לְמִקְוָמוֹ, הַשְּׂגִיחַ עַל בֵּיתוֹ וְהִנֵּה חָרַב, בְּקֶשׁ אֶת הַגְּבִירָה, וְהִנֵּה הִתְרַחַקָה וְהִלְכָה. רָאָה אֶת הַיִּכָּלוֹ, וְהִנֵּה נִשְׂרָף. בְּקֶשׁ אֶת הָעַם, וְהִנֵּה גָלָה. רָאָה אֶת בְּרֻכּוֹת הַנְּחָלִים הָעַמִּיקִים שֶׁהָיוּ שׁוֹפְעִים, וְהִנֵּה נִמְנָעוּ. וְאִזּוּ כְּתוּב, (יִשְׁעִיָּה כב) וְיִקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבַכִּי וְלִמְסַפֵּד וְלִקְרָחָה וְלַחְגוֹר שֶׁק. וְאִזּוּ לְבָשׁוּ שְׂמֵימִים קְדְרוֹת.

תִּיבִינְךָ, כְּדִין ה' עֲלָאָה נְטִיל לּוֹן, וְאִנְגִיד לְאֹ"ו וְי', לְגַבְיָהּ, (דף ע"ה ע"א) בְּגִין דְּלֹא תִיבִינְךָ, כְּדִין אֶקְרִי הוּי. הוּי כַּד אִסְתַּלַּק מִלְּפָא לְעִילָא לְעִילָא, וְצוּוּחִין בְּנֵי נֶשָׂא וְלֹא אֲשַׁגַּח בָּהוּ. וְהַהוּא עֲלָאָה אֶהְיֶה טְמִירָא, סָלִיק לּו', וְי' לְגַבְיָהּ, בְּגִין דְּלֹא אִתְקַבֵּיל צְלוֹתֶיהָ, כְּדִין אֶקְרִי אוֹי, דְּהָא א' סָלִיק לְגַבְיָהּ דְּו' וְי'. (ס"א דְּהוּא א' סָלִיק גַּבְיָהּ לַה' לּו' לִי) וְכִדִּין תְּשׁוּבָה לֹא אֲשַׁתְּכַח. וְעַל דָּא אִסְתַּלַּק מֵאֲלִין אֲתוּוֹן ה', דְּהָא בַתְּשׁוּבָה לֹא תִלְיָא.

וְדֹא' כַּד אִסְגִּיאוּ חוֹבֵי עֲלָמָא טְפִי, וְתְשׁוּבָה הוּי תִּלְיָא בְּקַדְמִיתָא, וְלֹא בְּעוּ, כְּדִין אִסְתַּלַּק ה', וְא' סָלִיק לּו' וְיִו"ד לְגַבְיָהּ, וְאֶקְרִי אוֹי. וְכַד חָרִיב בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְתְשׁוּבָה אִסְתַּלַּקָת (וְלֹא מַעְלָא), כְּדִין צָוּחוּ וְאָמְרוּ, (יִרְמִיָּה ו') אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם. מַאי כִּי פָּנָה הַיּוֹם. דָּא הוּא יוֹמָא עֲלָאָה, דְּאֶקְרִי תְּשׁוּבָה, דְּאִסְתַּלַּק וְאִתְעַבֵּר, וְלֹא שְׂכִיחַ. הַהוּא יוֹמָא דְּאִשְׁתְּמוּדַע, לְפָשֶׁטָא יְמִינָא לְקַבְּלָא חִיבִינְךָ, וְהָא אִתְפַּנֵּי מִכְּלָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח, וְעַל דָּא אָמְרוּ אוֹי, וְלֹא הוּי. כִּי יִנְטוּ צִלְלֵי עָרֵב, דְּהָא אִתְיִיְהִיב רְשׁוּ לְרַבְרַבֵּי מְמַנִּין דְּשְׂאֵר עַמִּין, לְמַשְׁלֵט עֲלֵיהוּ.

הַתַּנְאָה, סָלִיק ו' לְעִילָא לְעִילָא, וְהַיִּכָּלָא אִתּוּקַד, וְעַמָּא אִתְגָּלִי, וּמִטְרוּנִיתָא אִתְתַּרְכַּת, וּבֵיתָא אִתְחַרְבַּת. לְבַתֵּר כַּד נִחִית וְיִו לְאִתְרִיָּה, אֲשַׁגַּח בְּבִיתָהּ וְהָא אִתְחַרְיב, בְּעֵי לְמִטְרוּנִיתָא, וְהָא אִתְרַחַקָת וְאִזְלַת. חֲמָא לְהַיִּכָּלִיָּה, וְהָא אִתּוּקַד. בְּעָא לְעַמָּא, וְהָא אִתְגָּלִי. חֲמָא לְבַרְפָּאן דִּנְחַלִּין עַמִּיקִין דִּהוּוּ נִגְדִין, וְהָא אִתְמַנְעוּ. כְּדִין כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה כב) וְיִקְרָא יְי' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבַכִּי וְלִמְסַפֵּד וְלִקְרָחָה וְלַחְגוֹר שֶׁק. וְכִדִּין לְבָשׁוּ שְׂמֵימִים קְדְרוֹת.

אזי ו' ה' (ס"א ר"ה) נמשכו אחד פנגד האחד, וה' העליונה השפיעה את המעיינות לצד האחר, והברכות לא נמצאו, שהרי לא נמצאו הנזכר והנזכרה ולא שרויים כאחד. אזי שאג ישאג על נהוה. בכה רבי שמעון, ובכה רבי אלעזר. אמר רבי אלעזר, בכיה תקועה בלפי מצד אחד, ושמחה בלפי מצד אחר, שהרי שמעתי דברים שלא שמעתי עד עתה. אשרי חלקי! ערות אשת אביך לא תגלה. מי זו אשת אביך? אמר רבי שמעון, הרי שנינו, כל דברי התורה נסתר ונגלה, כמו שהשם הקדוש נסתר ונגלה, התורה שהיא שם קדוש, כך גם נסתר ונגלה. כאן הכל בנגלה, ידיעה נסתרת כמו שבארנו.

והפסוק הזה הוא כך: אשת אביך - למדנו, כל זמן שהגבירה נמצאת עם המלך והיא מיניקה אותו, נקראת אמה. בעת שגלתה עמו והתרחקה מן המלך, היא נקראת אשת אביך. אשת המלך הקדוש לא נפטרת בגרושין ממנו, היא ודאי אשתו, כמו שכתוב (שם א) כה אמר ה' אי זה ספר בריתות אמכם אשר שלחתיה. אלא ודאי שהיא אשת המלך, אף על גב שגלתה.

ורבן צוה עליה פעמים - כשישבה עם המלך בזווג אחד, ונקראת אמה, שכתוב ערות אמה לא תגלה, אל תעשה שיתרחקו זה מזו ותשלח על חטאך, כמו שכתוב ובפשעכם שלחה אמכם. ואחד כשהיא בגלות עמו ונגלתה מהיכל המלך, ונקראת אשת המלך. אף על גב שהתרחקה ממנו, אל תעשה כדי שתזוז מבינה וישלטו בה

כדין ו' ה' (ס"א ר"ה) אתנגיד חד לקביל חד. וה' עלאה, נגיד מבויעי לסטרא אחרא, וברפאן לא משתפחן. דהא דבר ונוקבא לא אשתכחו, ולא שריין פחדא. פדין (ירמיה כה) שאג ישאג על נהוה. בכה רבי שמעון, ובכה רבי אלעזר, אמר רבי אלעזר, בכיה תקיעא בלבאי מסטרא חדא, וחדוותא בלבאי מסטרא אחרא. דהא שמענא מלין, דלא שמענא עד השתא, זכאה חולקי.

ערות אשת אביך לא תגלה, (ויקרא ח"י) מאן אשת אביך. אמר רבי שמעון, הא תנינן, כל מלוי דאורייתא סתים וגליא, כמה דשמא קדישא סתים וגליא, אורייתא דהיא שמא קדישא, הכי נמי סתים וגליא. הכא כלא באתגלייא, ידיעה סתים כמה דאוקימנא.

והאי קרא הכי הוא, אשת אביך: תאנא, כל זמנא דמטרוניתא אשתכחת במלפא, וינקה לך, אקרי אמה. השתא דאתגליא עמך ואתרחקת מן מלפא, אשת אביך אתקרי. אנתו היא דמלפא קדישא לא אתפטרת בתרוכין מניה, אנתתיה היא ודאי. כמה דכתיב, (ישעיה א) כה אמר יי' אי זה ספר בריתות אמכם אשר שלחתיה. אלא ודאי אנתו היא דמלפא, אף על גב דאתגלייא.

ועל דא פקיד עליה תרי זמני, כד יתבא במלפא בזווגא חד, ואתקרי אמה, דכתיב ערות אמה לא תגלה, לא תעביד דיתרחקון דא מן דא, ותשתלח על חובך, כמה דכתיב, (ישעיה א) ובפשעכם שלחה אמכם. וחד, כד היא בגלותא עמך, ואתגלייא מהיכלא דמלפא, ואתקרי אנתו דמלפא. אף על גב דאתרחקת מניה לא תעביד בגין דתעדי מבינה, וישלטון בה שנאך, ולא תסתמר עלך בגלותא. הדא הוא דכתיב ערות אשת אביך

דא פקיד עליה תרי זמני, כד יתבא במלפא בזווגא חד, ואתקרי אמה, דכתיב ערות אמה לא תגלה, לא תעביד דיתרחקון דא מן דא, ותשתלח על חובך, כמה דכתיב, (ישעיה א) ובפשעכם שלחה אמכם. וחד, כד היא בגלותא עמך, ואתגלייא מהיכלא דמלפא, ואתקרי אנתו דמלפא. אף על גב דאתרחקת מניה לא תעביד בגין דתעדי מבינה, וישלטון בה שנאך, ולא תסתמר עלך בגלותא. הדא הוא דכתיב ערות אשת אביך

שונאיך, ולא תשמר עליך בגלות.
זהו שכתוב ערות אשת אביך לא
תגלה. מה הטעם? משום כי
ערות אביך הוא. אף על גב
שהתרחקה מן המלך, בה
השגחת המלך תמיד, וצריך
להשמר כנגדה יותר ולא תחטא
אליה.

רבי שמעון פתח, (דברים כג) כי ה'
אלהיך מתהלך בקרב מחנהך
להצילך וגו'. כי ה' אלהיך - זו
השכינה שנמצאת עם ישראל,
וכל שכן בגלות, להגן עליהם
תמיד מכל הצדדים ומכל שאר
העמים כדי שלא ישמידו את
ישראל.

שרמדנו, לא יכולים שונאייהם
של ישראל להזיק להם עד
שישראל מחלישים פת השכינה
מלפני גדולי הממנים של שאר
העמים, ואז יכולים להם שונאי
ישראל ושולטים עליהם וגוזרים
עליהם כמה גזרות רעות. וכשהם
שבים אליה, היא משפרת הכח
והתקף של שונאי ישראל
ונפרעת להם מן הכל.

ועל פן והיה מחניף קדוש,
שצריך אדם שלא יטמא בחטאיו
ויעבר על דברי תורה. שאם הוא
עושה כף, מטמאים אותו, כמו
שכתוב ונטמתם בם, בלי א'.
ולמדנו, מאתים ארבעים ושמונה
איברים בגוף, וכלם נטמאים
כשהוא נטמא. כלומר, כשהוא
רוצה להטמא.

ועל פן והיה מחניף קדוש. מה
זה מחניף? אלו הם איברי הגוף.
ולא יראה כף ערות דבר, מה זה
ערות דבר? ערוה נכריה שזה
(שהוא) דבר רמו, לדבר הזה, כמו
שבארנו. שאם כף, ושב מאחריך
ודאי. ועל פן ערות אשת אביך
לא תגלה. מה הטעם? משום
שכתוב ערות אביך הוא, כמו
שבארנו.

לא תגלה. מאי טעמא. בגין פי ערות אביך
היא. אף על גב דאתרחקת מן מלפא,
אשגחיתא דמלפא בה תדירא, ובעינא
לאסתמרא לקבלה יתיר, ולא תיחוב לגבה.

רבי שמעון פתח, (דברים כג) כי יי' אלהיך מתהלך
בקרב מחנהך להצילך וגו'. כי יי' אלהיך:
דא שכינתא, דאשתכחת בהו בישראל, ופל
שפן בגלותא, לאגנא עליהו תדירא מפל
סטרין, ומפל שאר עמין, דלא ישיצון להו
לישראל.

דתנאי, לא יכלין (דף ע"ה ע"ב) שנאיהון דישראל
לאבאשא להו, עד דישראל מחלישין
חילא דשכינתא מקמי רבבי ממנן דשאר
עמין. כדין יכלין להון שנאיהון דישראל,
ושלטין עלייהו, וגזרין עלייהו כמה גזירין
בישין. וכד אינון תייבין לקבלה, היא מתפרת
חילא ותוקפא דכל אינון ממנן רבבין, ותפרת
חילא ותוקפא דשנאיהון דישראל, ואתפרעא
להו מפלא.

ועל דא והיה מחניף קדוש, דבעי בר נש דלא
יסתאב בחובוי, ויעבר על פתגמי
אורייתא. דאי עביד הכי, מסאבין ליה, כמה
דכתיב ונטמתם בם, בלא א'. ותאנא, מאתן
ותמנא וארבעין שייפין בגופא, וכלהו
אסתאבן, כד איהו אסתאב. כלומר, כד בעי
לאסתאבא.

ועל דא, והיה מחניף קדוש. מאי מחניף, אלין
אינון שייפי גופא. ולא יראה כף ערות
דבר, מאי ערות דבר. ערייתא נוכראה דהאי
(כ"א רס"ו) דבר רמו, כמה דאוקימנא. דאי הכי,
ושב מאחריך ודאי. ועל דא ערות אשת אביך
לא תגלה. מאי טעמא. בגין דכתיב ערות אביך
היא, כמה דאוקימנא.

למדנו, על שלשה דברים מתעכבים ישראל בגלות: על שעושים קלון בשכינה בגלות, ומחזירים פניהם מהשכינה, ועל שמטמאים את עצמם לפני השכינה, ואת כלם בארנו במשנתנו.

רבי אבא היה הולך לקפוטקיא, והיה עמו רבי יוסי. עד שהיו הולכים, ראו איש אחד שהיה בא עם רשם אחד בפניו. אמר רבי אבא, נסטה מהדרך הזו, שהרי פניו של זה מעידים עליו שעבר על ערוה של התורה, כי כף רשום בפניו. אמר לו רבי יוסי, אם הרשם הזה היה לו כשהיה תינוק, איזו ערוה תמצא בו? אמר לו, אני רואה בפניו שמעידים על ערוה של התורה.

קרא לו רבי אבא, אמר לו, אמר דברך, הרשם הזה שבפניך מה זה? אמר להם, בכקשה מכס, אל תענישו יותר את אותו אדם, שהרי חטאיו גרמו לו. אמר רבי אבא, מהו? אמר לו, יום אחד הייתי הולך בדרך אני ואחותי, ושהינו במלון אחד ושתיתי יין, וכל אותו הלילה אחזתי באחותי. בבקר קמנו, ובעל בית המלון התקוטט עם איש אחד, ונכנסתי ביניהם, וקשרו אותי זה מצד זה וזה מצד זה, והרשם הזה היה נכנס למח, ונצלת על ידי רופא אחד שיש בתוכנו.

אמר לו, מי הרופא? אמר לו, זה רבי שמלאי. אמר לו, איזו רפואה נתן לך? אמר לו, רפואת הנפש. ומאותו יום חזרתי בתשובה. ובכל יום אני רואה את פני במראה אחת, ואני בוכה לפני הקדוש ברוך הוא, שהוא רבון העולמים, על אותו החטא,

האנא, על תלת מלין מתעכבין ישראל בגלותא. על דעבדין קלנא בשכינתא בגלותא. ומהדרי אנפיהו מן שכינתא, ועל דמסאבי גרמיהו קמי שכינתא. וכלהו אוקימנא במתניתא דילן.

רבי אבא, הוה אזיל לקפוטקיא, והוה עמיה רבי יוסי. עד דהוו אזלי, חמו חד בר נש, דהוה אתי, ורשימא חד באנפוי. אמר רבי אבא, נסטי מהאי אורחא, דהא אנפוי דדין אסהידו עליה, דעבר בערייתא דאורייתא, בגיני כף אתרשים באנפוי. אמר ליה רבי יוסי, אי האי רשימא הוה ליה פד הוה ינוקא, מאי ערייתא אשתכח ביה. אמר ליה, אנא חמינא באנפוי, דאסהידו בערייתא דאורייתא.

קרא ליה רבי אבא, אמר ליה אימא מלה, האי רשימא דאנפך, מה הוא. אמר לון, במקוטא מנייכו, לא תענשו יתיר להווא בר נש, דהא חובוי קא גרמו ליה. אמר רבי אבא מהו. אמר ליה, יומא חד הוינא אזיל בארחה אני ואחתי, שרינא בחד אושפיזא, ורוינא חמרא, וכל ההוא ליליא אחידנא באחתי. בצפרא קמנא, ואושפיזאי קטט בחד גברא, עיילנא בינייהו, וקטרו לי דא מהאי גיסא, ודא מהאי גיסא, ורשימא דא הוה עייל לבי מוחא, ואשתזבנא על ידא דחד אסייא דאית בגוון.

אמר ליה, מאן הוא אסייא. אמר ליה, רבי שמלאי הוא. אמר ליה מאי אסוותא ירב לך. אמר ליה אסוותא דנפשא. ומההוא יומא אהדרנא בתשובה. ובכל יומא חזינא אנפאי בחד חיזו, ובכינא קמי קדשא בריך הוא, דהוא רבון עלמין על ההוא חובה.

ומאינון דמעין אסחינא אנפאי. אמר רבי אבא, אי לאו דאתמנע מןך

ומאותן דמעות רחצתי פני. אמר רבי אבא, אם לא שנמנעה ממך תשובה, הייתי מעביר מפניך את אותו הרשם, אבל אני קורא עליך, (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. אמר לו, אמר שלש פעמים. אמר לו שלש פעמים והרשם עבר.

אמר רבי אבא, ודאי אדונך רצה להעבירו ממך, שודאי נמצאת בתשובה. אמר לו, נדרתי מהיום הזה לעסק בתורה יומם ולילה. אמר לו, מה שמך? אמר לו, אלעזר. אמר לו, אל עזר, ודאי שהשם גורם שאלקיך סיע לך והיה בעזרך. שלח אותו רבי אבא וברך אותו.

בפעם אחרת היה רבי אבא הולך אל רבי שמעון, נכנס לעירו, מצא אותו שהיה יושב ודורש (תהלים צ) איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת. איש בער לא ידע וגו', פמה טפשים אותם בני העולם שלא משגיחים ולא יודעים ולא מסתכלים לדעת את דרכי הקדוש ברוך הוא על מה הם עומדים בעולם, מי מעכב אותם לדעת? טפשותם, כי לא עוסקים בתורה. שאלו עוסקים בתורה, היו יודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא.

וכסיל לא יבין את זאת, שלא מתבונן ולא יודע ההנהגות של זאת בעולם. (שאף על צב) שדן את העולם בדיניו ורואים את דיניה של זאת הזו שמגיעים לבני אדם שהם צדיקים, ולא מגיעים על הרשעים החיבים שעוברים על דברי התורה, שכתוב בפרוץ רשעים כמו עשב וגו'. שאת העולם הזה הם יורשים אותו בכל צדדיו, והדינים לא מגיעים אליהם בעולם הזה. ואלמלא שדוד המלך הודיע אותו בסוף הכתוב, לא היינו יודעים, שכתוב להשמדם

תשובה, אעברנא מאנפך ההוא רשימא. אבל קרינא עליך, (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. אמר ליה, תלת זמנין אימא. אמר ליה תלת זמנין, ואתעבר רשימא.

אמר רבי אבא, ודאי מארך הא בעא לאעברא מנך, וודאי בתשובה אשתכחת. אמר ליה, נדרנא מהאי יומא לאתעסקא באורייתא יממא ולייליא. אמר ליה, מה שמך. אמר ליה אלעזר. אמר ליה אל עזר, ודאי שמא גרים, דאלהך סייעך, והוה בסעדה, שדריה רבי אבא וברכיה.

לזמנא אחרא, הוה רבי אבא אזיל לגבי רבי שמעון, עאל במאתיה, אשפחיה דהוה יתיב ודריש, (תהלים צב) איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת. איש בער לא ידע וגו', פמה טפשין אינון בני עלמא, דלא משגיחין ולא ידעין ולא מסתכלין למנדע אורחוי דקודשא בריך הוא, על מה קיימין בעלמא. מאן מעכב להו למנדע, טפשותא דלהון. בגין דלא משתדלי באורייתא, דאילו הוו משתדלי באורייתא ינדעון אורחוי דקודשא בריך הוא. וכסיל לא יבין את זאת, דלא מסתכל ולא ידע (דף ע"ו ע"א) נימוסי דזאת בעלמא. (דאף על

צב) דדאין עלמא בדינוי וחמאן לדינוי דהאי זאת, דמטאן על בני נשא דאינון זפאין, ולא מטאן על רשיעיא חייבין, דעברין על פתגמי אורייתא, דכתיב, (תהלים צב) בפרוץ רשעים כמו עשב וגו'. דהאי עלמא ירתין ליה בכל סטרוי, ודינין לא מטון עלוי בהאי עלמא. ואלמלא דדוד מלכא אודעיה בסופיה דקרא, לא ידעינן, דכתיב להשמדם עדי עד, לשיצאה להון מההוא עלמא, ולמהוי עפרא תחות שדוד המלך הודיע אותו בסוף הכתוב, לא היינו יודעים, שכתוב להשמדם

מאותו העולם, ושיקוהו עפר תחת
רגלי הצדיקים, שפתוב (מלאכי א)
ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת
כפות רגליכם.

עוד פתח ואמר, (איוב טו) ויקם בי
כחשי בפני יענה. במה מדבר?
אלא אשרי חלקו של אדם
שמשתדל בתורה לדעת את דרכי
הקדוש ברוך הוא. שכל מי
שמשתדל בתורה, כאלו השתדל
בשמו ממש. מה שמו של הקדוש
ברוך הוא עושה הנגהגות, אף
התורה גם כן. בא וראה, מי
שעובר על דברי תורה, התורה
עולה ויורדת ועושה באדם
רשומים בפניו, כדי שישתכלו בו
עליונים ותחתונים, וכלם
שופכים קללות על ראשו.

והמדנו, כל אותם עיני ה'
שהולכים ומשוטטים בעולם
לדעת את דרכי בני אדם, כלם
זוקפים עינים ומסתכלים בפני
אותו האיש, ורואים אותם, וכלם
פותחים עליו: וי וי. אוי לו
בעולם הזה, ואוי לו בעולם הבא.
הסתלקו מסביב לפלוגי, שהרי
עדות בפניו, ורוח טמאה שורה
עליו. וכל אותם ימים שנמצא
רשם בפניו לעדות, אם מוליד כן,
הוא שולף לו רוח מצד הטמאה,
ואלו הם הרשעים של הדור, עני
הפנים, שרבונו עוזב אותם
בעולם הזה להשמידם לעולם
הבא.

שנינו, הצדיק הזכאי הזה
שמשתדל בתורה יומם ולילה,
הקדוש ברוך הוא מושף עליו
חוט אחד של חסד ונרשם לו
בפניו, ומאותו רשם פוחדים
עליונים ותחתונים. כך גם מי
שעובר על דברי תורה, מושכים
עליו רוח טמאה ונרשם לו בפניו,
וממנו בורחים עליונים

רגליהון דצדיקיא, דכתיב, (מלאכי ג) ועסותם
רשעים פי יהיו אפר תחת כפות רגליכם.

הו פתח ואמר, (איוב טו) ויקם בי כחשי בפני
יענה. במאי קא מיירי. אלא, זכאה
חולקיה דבר נש דאשתדל באורייתא, למנדע
אורחוי דקודשא בריך הוא. דכל מאן
דאשתדל באורייתא, פאלו אשתדל בשמיה
ממש. מה שמיה דקודשא בריך הוא עביד
נימוסין. אוף אורייתא הכי נמי. תא חזי, האי
מאן דעבר על פתגמי אורייתא, אורייתא
סלקא ונחתא ועבדא ביה נש רשימין
באנפוי, בגין דיסתפלון ביה עלאי ותתאי,
וכלהו אושדן לווטין על רישיה.

ותאנא, כל אינון עיני יי, דאזלין ושאטין
בעלמא למנדע אורחוי דבני נשא,
כלהון זקפין עינין, ומסתפלין באנפוי דההוא
בר נש, וחקמן להו, וכלהו פתחין עליה ווי
ווי. ווי ליה בהאי עלמא, ווי ליה בעלמא
דאתי. אסתלקו מסוחרניה דפלניא, דהא
סהדותא באנפוי, ורוחא דמסאבא שריא עלוי.
וכל אינון יומין דאשתכח רשימו באנפוי
לסהדותא, אי אוליד בר, אשליף ליה רוחא
מסטרא דמסאבא. ואלין אינון חייבי דרא,
תקיפי אנפין, דמאריהון שביק להון בהאי
עלמא, לשיצאה להו בעלמא דאתי.

תנינן, האי צדיקא זכאה דאשתדל באורייתא
יממא וליליא, קדשא בריך הוא משיף
עליה חד חוטא דחסד, ואתרשים ליה באנפוי,
ומההוא רשימא דחלי עלאי ותתאי. הכי נמי
מאן דעבר על פתגמי אורייתא, משכאן עליה
רוחא דמסאבא, ואתרשים ליה באנפוי, ומגיה
ערקין עלאי ותתאי. וכלא מכרזי עליה,
ותחתונים. וכלם מכריזים עליו: הסתלקו מסביב לפלוגי,

שעבר על דברי תורה ועל מצוות

רבנו. אוי לו ואוי לנפשו! הרי שלף ריח טמאה שנמצאת עמו והורישו לבנו, וזהו שהקדוש ברוך הוא אין לו בו חלק, ועוזב אותו להשמידו לעולם הבא.

אמר לו רבי אבא, יפה אמרת, אבל מנין לך את זה? אמר לו, כף למדתי, ולמדתי שהירשה הרעה הזו יורשים כל בניו, אם לא שישבו, שהרי אין דבר שעומד לפני תשובה. ואני כף למדתי, שרפואה זו נתנה לי פעם אחת, שהייתי רשום בפני, ויום אחד הייתי הולך בדרך ופגשתי צדיק אחד, ועל ידו עבר ממנו אותו הרשם. אמר לי, מה שמך? אמרתי לו, אלעזר, וקרא עלי אלעזר אחר. אמר לו, ברוך הרחמן שראיתי אותך וזכיתי לראותך בזה. אשרי חלקך בעולם הזה ובעולם הבא. (אמר לו) אני הוא שפגשתי כף.

השתטח לפניו והביאו לביתו. התקין לפניו חלת (טרבוסא) לחם ובשר של עגלה משלשת. אחר שאכלו, אמר לו אותו האיש: רבי, אמר לי דבר אחד, פרה אדמה יש לי, אמו של העגל שאת בשרו זה עתה אכלנו, ויום אחד טרם שהתעברה והולידה, הלכתי אחריה למרעה במדבר, בעוד שאני מנהיג אותה עבר לפני איש אחד, אמר לי, מה שמה של הפרה הזו? אמרתי, מיום שנולדה לא קראתיה בשם. אמר לי, היא נקראת בת שבע אם שלמה, אם תזכה לכפרה. ואני, בעוד שהחזרתי את ראשי, לא ראיתי אותו, וצחקתי מאותו הדבר.

ועכשיו שזכיתי בתורה, התעוררתי על הדבר ההוא,

אסתלקו מסחרניה דפלינא, דעבר על פתגמי אורייתא, ועל פקודי דמאריה, ווי ליה, ווי לנפשיה. האי אשליף ריחא דמסאבא, דאשתכח עמיה, ואורית ליה לבריה, והאי הוא דקודשא בריך הוא לית ליה ביה חולקא, ושביק ליה, לשיצאה ליה לעלמא דאתי.

אמר ליה רבי אבא, שפיר קאמרת, מנא לך האי. אמר ליה הכי אוליפנא. ואוליפנא, דהאי ירותא בישא, אחסינון פלהו בנוי, אי לא יתובון, דהא לית מלה קיימא קמי תשובה. ואנא הכי אוליפנא, דאסותא דא יתבו לי זמנא חדא, דהוינא רשים באנפאי, ויומא חד הוינא אזיל באורחא, ואערענא בחד זפאה, ועל ידוי אתעבר מנאי ההוא רשימא. אמר לי, מה שמך. אמר ליה אלעזר, וקרי עלי אלעזר אחרא. אמר ליה, בריך רחמנא, דחמינא לך, וזכינא למחמי לך בהאי זפאה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי, (אמר ליה) אנא הוא דאערענא לך.

אשתטח קמיה, אייתיה לביתיה, אתקין קמיה קורטיסא (כ"א טרבוסא) דנהמא, ובשרא דעגלא תליתאה. בתר דאכלו, אמר ליה ההוא גברא, רבי, אימא לי חד מלה, חדא תורתא סומקא אית לי, אימא דעגלא דבישרא דא דאכילנא, ויומא חד עד לא אתעברת ואולידת, אזילנא בתראה למרעא למדברא, עד דדברנא לה אעבר קמאי חד גברא, אמר ליה, מה שמה דתורתא דא. אמינא, מן יומא דאתיילידת לא קרינא לה בשמא. אמר ליה, בת שבע אם שלמה אתקרי, אי תזכה לכפרה. ואנא בעוד דאהדרנא רישאי, לא חמינא ליה, וחיכנא מההוא מלה. (דף ע"ו ע"ב)

והשתא דזכינא באורייתא, אתערנא על ההיא מלה, ומן יומא דאתפטר

ומיום שפטר מכאן רבי שמלאי, לא היה איש שיאיר לנו בתורה כמותו, ואני פחדתי לומר דבר תורה שלא למדתי. והדבר הזה שהסתכלתי שדבר חכמה הוא, ולא ידעתי. אמר לו, ודאי שזהו דבר חכמה, ורמז עליון הוא למעלה ולמטה.

אבל תא חזי, בת שבע נקראת ממש בסוד החכמה, משום פך כתוב בה הכל בשבע: שבע פרות, שבע שרפות, שבע הנאות, שבעה כבוסים, שבעה טמאים, שבעה טהורים, שבעה כהנים. ומשה ואהרן בחדשבוך, שכתוב וידבר ה' אל משה ואהרן וגו'. ויפה אמר אותו האיש שאמר בת שבע, והכל הוא סוד של חכמה. אמר לו, ברנף הרחמן ששמעתי דבר זה, ברנף הוא, שהרי הקדים לי שלום בראשונה לזכות לזה, שכתוב (ישעיה נז) שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה'. כשאני הייתי רחוק, הקדים לי הקדוש ברנף הוא שלום להיות קרוב. קרא עליו רבי אבא, (שמואל א כה) אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום.

ערות אחות אביך לא תגלה. רבי חייא פתח, ואיש אשר יקח את אחתו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וגו'. שם שנינו, מאה ושלשים שנה פרש אדם מאשתו ולא היה מוליד. משתרג קין את הכל לא רצה אדם להזדווג עם אשתו. רבי יוסי אמר, משעה שנגזרה עליו ועל כל העולם מיתה. אמר, למה אני אוליד לבהלה? מיד פרש מאשתו.

ושתי רוחות נקבות היו באות ומזדווגות עמו והולידו. ואותם שהולידו היו המזיקים של

רבי שמלאי מהכא, לא הוה בר נש דיננהיר לן באורייתא כוותיה. ואנא דחילנא למימר מלה דאורייתא דלא אוליפנא. ומלה דאסתפלנא דמלה דחכמתא היא, ולא ידענא. אמר ליה, ודאי מלה דחכמתא היא, ורמיזא עלאה היא לעילא ולתתא.

אבל תא חזי, בת שבע אתקרי ממש ברנא דחכמתא. בגין פך פתיב בה פלא בשבע. שבע פרות. שבע שרפות. שבע הנאות. שבע כבוסים. שבע טמאים. שבע טהורים. שבע כהנים. ומשה ואהרן בחושבנא דהא פתיב, וידבר יי' אל משה ואהרן וגו'. ושפיר קאמר ההוא גברא, דאמר בת שבע, וכלא רנא דחכמתא היא.

אמר ליה, בריך רחמנא דשמענא מלה דא. בריך הוא דהא אקדים לי שלום בקדמיתא, למזפי להאי. דכתיב (ישעיה נז) שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי'. אנא פד הוינא רחוק, קדשא בריך הוא אקדים לי שלום למהוי קרוב. קרא עליה רבי אבא, (שמואל א כה) אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום.

ערות אחות אביך לא תגלה. (ויקרא ח"י) רבי חייא פתח, ואיש אשר יקח את אחתו בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וגו'. תמן תנינן, מאה ותלתין שנין, אתפרש אדם מאתתיה, ולא הוה אוליד. מדקטל קין להבל, לא בעא אדם לאזדווגא באתתיה. רבי יוסי אמר, משעתא דאתגזר עליה ועל כל עלמא מיתה, אמר, אמאי אנא אוליד לבעתותא. מיד אתפרש מאתתיה.

ותריין רוחין נוקבין, הוו אתיין ואזדווגן עמיה, ואולידו. ואינן דאולידו הוו מזיקין

דעלמא, ואקרוין נגעי בני אדם. ואלין סאטן לבני אדם, ושריין בפתחא

דְּבִיתָא, וּבְבִירָאֵי, וּבְבִתֵּי כְסָאֵי. וְעַל דָּא בַר
נָשׁ, דְּאַשְׁתַּכַּח בְּפִתְחָא דְּבִיתֵיהּ שְׁמָא קְדִישָׁא
שְׂדֵי בְּכַתְרִין עֲלָאִין, פְּלָהוּ עֲרָקָאן וְאַתְרַחֲקוּן
מִנְיָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים צא) וְנָגַע לָא יִקְרַב
בְּאַהֲלָךְ. מָאֵי וְנָגַע לָא יִקְרַב. אֲלִין נִגְעֵי בְּנֵי
אָדָם.

וְתַאנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְנַחַת אָדָם בְּדִיוקְנָא עֲלָאָה,
בְּדִיוקְנָא קְדִישָׁא, וְחָמוּ לֵיהּ עֲלָאֵי
וְתַתָּאֵי, פְּלָהוּ קָרִיבוּ גַפֵּיהּ, וְאַמְלִיכוּהוּ עַל הַאי
עֲלָמָא. בְּתַר דְאַתָּא חוּיָא עַל חוּהָ, וְאַטִּיל בְּהָ
זוּהֵמָא, לְבַתָּר אֹלִידַת קִין. מִתְמָן (ס"א נתיבסו)
נִתְחַיִּיבוּ כָּל דְרִין חַיִּיבִין דְעֲלָמָא. וּמְדוּרָא
דְשַׁדִּין וְרוּחִין, מִתְמָן אֲשַׁתְּכַחוּ, וּמִסְטָרוּי.
וּבְגִינֵי פֶה פֶל רוּחִין וְשַׁדִּין, פְּלַגּוּתָא אִית בְּהוּ
מִבְּנֵי נֶשָׂא דְלַתְתָּא, וּפְלַגּוּתָא מִמְּלֶאכֵי עֲלָאֵי
דְלַעִילָא. וְכֵן כַּד אֲתִילִידוּ מֵאָדָם אֵינּוּן
אַחֲרַנִין, פְּלָהוּ אֲשַׁתְּכַחוּ כְּהַאי גְּוּוּנָא, פְּלָגּוּ
מִתְתָּאֵי, וּפְלָגּוּ מֵעֲלָאֵי.

בְּתַר דְאַתִּילִידוּ מֵאָדָם, (ס"א אהדרו ליה קצת מאיננו רוחין
דנפקו מתיאובותיה בחלמא) אֹלִיד מֵאֵינּוּן רוּחֵי
בְּנֵתָן, דְדַמְיָן לְשַׁפִּירוּ דְעֲלָאֵי, וְלְשַׁפִּירוּ
דְתַתָּאֵי. וְעַל דָּא כְתִיב, (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי
הָאֱלֹהִים אֵת בְּנוֹת הָאָדָם פִּי טוֹבוֹת הֵנָּה וּגְוִי,
וְטָעֲוּ פִלָּא בְתַרְיֵיהוּ. וְחַד דְכוּרָא אֲשַׁתְּכַח,
דְאַתָּא לְעֲלָמָא מְרוּחִיָּה דְסִטְרָא דְקִין, וְקָרוּן
לֵיהּ תּוּבַל קִין. וְחַדָּא נּוֹקְבָא נְפַקַת עֲמִיָּה, וְהוּוּ
בְרִיין טָעָאן בְּתַרְאָה, וְאַתְקַרִי נְעַמָּה. מִינְיָה
נְפַקוּ רוּחִין וְשַׁדִּין אַחֲרַנִין. וְאֵינּוּן תְּלִיין
בְּאוּרָא, וְאוּדְעִין מְלִין לְאֵינּוּן אַחֲרַנִין
דְשְׂכִיחִין לְתַתָּא.

וְדָא תּוּבַל קִין, אֲפִיק זַיְיָנֵי קְטוּלָא לְעֲלָמָא.
וְדָא נְעַמָּה אַתְרַגִּישַׁת בְּרִיגְשָׁהָא,
וְאַתְדַּבַּקַת בְּסִטְרָהָא. וְעַד כְּעַן הִיא קַיָּמָא,

הָעוֹלָם, וְנִקְרָאִים נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם,
וְאַלְהָ מְסִיתִים בְּנֵי אָדָם וְשׁוּרִים
בְּפִתְחַת הַבַּיִת וּבְכוּרוֹת וּבְבִתֵּי
הַכֶּסֶּא. וְעַל כֵּן בֶּן אָדָם שְׁנַמְצָא
בְּפִתְחַת בֵּיתוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שְׂדֵי
בְּכַתְרִים עֲלִיוּנִים, כְּלָם בּוֹרְחִים
וּמְתַרְחָקִים מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׁפַתּוּב
(תהלים צא) וְנָגַע לָא יִקְרַב בְּאַהֲלָךְ.
מָה זֶה וְנָגַע לָא יִקְרַב? אֵלּוּ נִגְעֵי
בְּנֵי אָדָם.

וְכַמְדַּנּוּ, בְּשַׁעְתָּא שְׂרַד שְׂרַד אָדָם
בְּדִיוקְנָא עֲלִיוּן, בְּדִיוקְנָא קְדוֹשׁ,
וְרָאוּ אוֹתוֹ עֲלִיוּנִים וְתַחְתּוֹנִים,
כְּלָם קָרְבוּ אֵלָיו וְהַמְלִיכוּהוּ עַל
הָעוֹלָם הַזֶּה. לְאַחַר שְׂבָא הַנְּחַשׁ
עַל חוּהָ וְהַטִּיל בְּהָ זִהְמָה, אַחַר
כֶּף הוֹלִידָה אֵת קִין, וּמִשָּׁם (נתיבסו)
נִתְחַיִּיבוּ כָּל דְּוֵרוֹת הַרְשָׁעִים
בְּעוֹלָם. וּמְדוּרַת הַשַּׁדִּים וְהַרוּחֹת
מִשָּׁם נִמְצְאוּ, וּמִצְדוֹ. וּמִשׁוּם כֶּף
כָּל הַשַּׁדִּים וְהַרוּחֹת, חֲצִי יֵשׁ
בְּהֵם מִבְּנֵי אָדָם שְׁלֵמָטָה, וְחֲצִי
מִמְּלֶאכִים עֲלִיוּנִים שְׁלֵמָעֵלָה. וְכֵן
כְּשֶׁנּוֹלְדוּ מֵאָדָם אוֹתָם אַחֲרִים,
כְּלָם נִמְצְאוּ כְּגוֹן זֶה - חֲצִי
מִהַתְתּוֹנִים, וְחֲצִי מִהָעֲלִיוּנִים.

אַחַר שְׁנוֹלְדוּ מֵאָדָם, (חירו לו קצת
מאותו רוחות שיצאו מתשוקתו בחלום) הוֹלִיד
מֵאוֹתָן רוּחֹת בְּנוֹת שְׂדוּמוֹת לִיפֵי
הָעֲלִיוּנִים וְלִיפֵי הַתְתּוֹנִים, וְעַל
זֶה כְּתוּב, (בראשית ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי
הָאֱלֹהִים אֵת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טוֹבוֹת
הֵנָּה וּגְוִי, וְטָעוּ כְּלָם אַחֲרֵיהֶן.
וְזָכַר אַחַד נִמְצָא שְׂבָא לְעוֹלָם
מְרוּחֹו שֶׁל צַד קִין, וְקָרְאוּ לוֹ
תּוּבַל קִין, וְנִקְבָּה אַחַת יְצָאָה
עֲמוּ, וְהִיוּ הַבְּרִיּוֹת טוֹעִים אַחֲרֵיהָ,
וְנִקְרָאת נְעַמָּה. מִמֶּנָּה יְצָאוּ
רוּחֹת וְשַׁדִּים אַחֲרִים, וְהֵם
תְּלִיִים בְּאוּרֵי וּמְוִדְעִים דְּכָרִים
לְאוֹתָם אַחֲרִים שְׁמַצּוּיִים לְמָטָה.
וְתוּבַל קִין הֵנָּה הוֹצִיא כְּלֵי זִין
לְהַרְגַּ לְעוֹלָם, וְנְעַמָּה הִזּוּ
הַתְרַעְשָׁה בְּרַגְשָׁה, וְנִדְבְּקָה

בצדקה. ועד עכשו היא קימת, ומדורה בין שאון הים הגדול, ויוצאת וצוחקת עם בני אדם, ומתחממת מהם בחלום באותה התשוקה של אדם, ונדבקת בו. תשוקה היא נוטלת, ולא יותר. ומאותה תשוקה היא מתעפרת, ומוציאה מינים אחרים לעולם. והבנים הללו שמולידה מבני אדם נמצאים כנגד נקבות בני האדם, ומתעברות מהם ומולידות רוחות, וכלם הולכים אל לילית הראשונה, והיא מגדלת אותם. והיא יוצאת לעולם ורוצה תינוקותיה. ורואה תינוקות של בני אדם ונדבקת להם להרג אותם, ולהשאב לרוחות תינוקות בני האדם, והולכת עם אותה הרוח (תינוק), ומזדמנים שם שלש רוחות קדושות, וטסים לפניה, ונוטלים ממנה אותה הרוח (תינוק), ומניחים אותה לפני הקדוש ברוך הוא, ושם נחקקים (לומדים) לפניו.

משום כך התורה מזכירה את בני האדם, והתקדשותם והייתם קדושים, ודאי. אם נמצא אדם קדוש, לא פוחד ממנה, שאז מזמין הקדוש ברוך הוא את אותם שלשת המלאכים הקדושים שאמרנו, ושומרים את אותו התינוק, והיא לא יכולה להרע לו. זהו שכתוב לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלה. מה הטעם לא תאנה אליך רעה? משום שפי מלאכיו יצוה לך. וכתוב פי בי חשק ואפלטוהו. שאם אדם לא נמצא קדוש, ושולף רוח מצד הטמאה, אזי היא באה וצוחקת עם אותו תינוק. ואם היא הורגת אותו, היא נשאבת לאותה הרוח ולא זזה ממנה לעולמים. ואם תאמר, אותם האחרים שהרגה אותם והזדמנו לפניו הם אותם שלשה קדושים, ונוטלים ממנה אותה

ומדורה בין ריגשי ימא רבא, ונפקת וחיבת בבני נשא, ואתחממת מנייהו בחלמא, בההוא תיאובתא דבר נש, ואתדבקת ביה. תיאובתא נטלת ולא יתיר. ומההוא תיאובתא אתעפרת, ואפיקת זינין אחרנין לעלמא.

ואלין בנין דאלידת מבני נשא, משתפחין לקבלי נוקבי בני נשא, ומתעפרין מנייהו, ואולידין רוחין, וכלהו אזלין ללילית קדמיתא, והיא מגדלת לון. והיא נפקת לעלמא, ובעיא (דף ע"ז ט"א) רבייהא, וחתת רביי בני נשא, ואתדבקת בהו, לקטלא להו, ולאשתאבא ברוחייהו דרביי בני נשא והיא אזלת בההוא רוחא (נ"א רביא), ואזדמנן תמן תלת רוחין קדישין, וטאסין קמה, ונטלין ההוא רוחא (נ"א רביא) מנה, ומניחין ליה קמי קדשא בריה הוא, ותמן מתגלפי (ס"א מהאלפי) קמיה.

בניי פך אורייתא אזהרת להו לבני נשא, והתקדשתם והייתם קדושים ודאי. אי אשתכח בר נש קדישא, לא מסתפי מינה, דכדין זמין קדשא בריה הוא לאלין תלת מלאכין קדישין דאמרן, ונטרין ליה לההוא רביא, והיא לא יכלא לאבאשא ליה, הדא הוא דכתיב, (תהלים צא) לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלה. מאי טעמא לא תאנה אליך רעה. בגין פי מלאכיו יצוה לך, וכתיב (תהלים צ) פי בי חשק ואפלטוהו.

דאי בר נש לא אשתכח קדישא, ואשליף רוחא מסטרא דמסאבא, כדין היא אתיא וחיבת ביה בההוא רביא. ואי קטילת ליה, אשתאבת בההוא רוחא, ולא תעדי מגיה לעלמין. ואי תימא אינון אחרנין, דקטילת לון, ואזדמנו קמה אינון תלתא קדישין, ונטלין ההוא אותם האחרים שהרגה אותם והזדמנו לפניו הם אותם שלשה קדושים, ונוטלים ממנה אותה

רוחא, הָא לָא בְּסִטְרָא דְמִסְתָּאבָא אֲשֶׁתְּכֹחוּ, אַמְאֵי שְׁלֵטָא לְקִטְלָא לְהוּ. אֵלָא, הָאֵי כַד בַּר נָשׁ לָא אֲתַקְדָּשׁ, אַבְל לָא אֲתַפְוּן לְאִסְתָּאבָא וְלָא אִסְתָּאב, בְּגִין כְּדָּ יִכְלָא לְשִׁלְטָא בְּגוֹפָא, וְלָא בְרוּחָא.

וְזַמְנִין אֲשֶׁתְּכֹחַ דְנִפְקַת נְעֻמָּה לְעֵלְמָא, לְאִתְחַמְמָא מִבְּנֵי נָשָׁא, וְאֲשֶׁתְּכֹחַ בַּר נָשׁ בְּקִשְׂרָא (נ"א בְּקִשְׂרָא) דְתִיאוּבְתָא עֵמָה, וְאֲתַעַר מִשְׁנַתִּיה, וְאֲחִיד בְּאַנְתִּיה, וְשָׁכִיב עֵמָה, וְרַעוּתָא דִּילֵיה בְּהוּא תִיאוּבְתָא דְהוּה לֵיה בְּחִלְמִיה, כְּדִין הוּא בַר דְאֹלִיד, מִסִּטְרָא דְנְעֻמָּה קָא אֲתִיָא, דְהָא בְּתִיאוּבְתָא דִילֵיה אֲשֶׁתְּכֹחַ הָאֵי, כְּדָּ נִפְקָא לִילִי"ת וְחִמְמָת לֵיה, יַדְעַת מְלָה, וְהִיא אֲתַקְטַרְת בֵּיה, וּמַגְדִּילַת לֵיה כְּאִינוּן אַחְרַנִין בְּנוֹי דְנְעֻמָּה, וְאֲשֶׁתְּכֹחַת עֵמִיה זַמְנִין סְגִיאִין, וְלָא קִטְלָא לֵיה.

הָאֵי הוּא בַר נָשׁ, דְבְכָל סִיְהָרָא וְסִיְהָרָא אֲתַפְגִּים, וְלָא אֲתִיָאֲשָׁא מַנִּיה לְעֵלְמִין, דְהָא בְכָל סִיְהָרָא וְסִיְהָרָא כְּדָּ אֲתַחְדָּשָׁא בְעֵלְמָא, לִילִי"ת נִפְקָא, וּפְקָדָא עַל כְּלָהוּ דְהִיא מַגְדִּילַת, וְחִיִּיבָא בְהוּ, וּכְדִין הוּא בַר נָשׁ פְּגִים בְּהוּא זְמָנָא, זְכָאִין אִינוּן צְדִיקֵיָא, דְמִתְקַדְשֵׁי בְקִדּוּשָׁה דְמִלְכָּא, עֲלֵיָהוּ כְתִיב (ישעיה טו) וְהִיָּה מְדֵי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוּ וּמְדֵי שַׁבַּת בְּשַׁבְתּוּ וְגו'.

מִלִּין אֵלִין גְּלִי שְׁלֵמָה מִלְכָּא, בְּסִפְרָא דְאֲשֶׁמְדָאֵי מִלְכָּא, וְאֲשַׁפְחָנָא בֵּיה אֵלְךָ וְאַרְבַּע מָאָה וְחִמְשׁ זִינֵי מִסְאָבוּתָא, דְמִסְתָּאבֵי בְהוּ בְנֵי נָשָׁא. דְגְלִי דָא אֲשֶׁמְדָאֵי לְשְׁלֵמָה מִלְכָּא.

וּוִי לְהוּ לְבְנֵי נָשָׁא, דְכְלָהוּ אֲטִימִין וְסִתִּימִין עֵינִינִין, וְלָא יַדְעִין, וְלָא שְׁמַעִין, וְלָא מְשַׁגִּיחִין, הִיךְ קִימִין בְּעֵלְמָא. וְהָא עֵיטָא וְאַסּוּתָא קִמִּיָּהוּ, וְלָא מִסְתַּכְּלִין. דְהָא לָא יִכְלִין בְּנֵי נָשָׁא לְאֲשֶׁתְּזָבָא,

הַרוּחַ, הָרִי לָא נִמְצָאוּ בְּצַד הַטְּמָאָה, לְמָהּ הִיא שׁוֹלְטַת לְהַרְגַּ אֹתָם? אֵלָא זֶה כְּשֶׁהָאִישׁ הַזֶּה אִינוּ מִתְקַדֵּשׁ, אַבְל לָא מִתְפָּוֵן לְהִטְמָא וְלָא נִטְמָא, כִּי כְּדָּ הִיא יְכוּלָה לְשִׁלְטַת בְּגוֹף וְלָא בְרוּחַ.

וְלִפְעֻמִּים נִמְצָא שְׁיֹצְאֵת נְעֻמָּה לְעוֹלָם לְהִתְחַמֵּם עִם בְּנֵי אָדָם, וְנִמְצָא אָדָם בְּקִשְׁרָא (בְּקִשְׂרָא) שֶׁל תְּשׁוּקָה עֵמָה, וּמִתְעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ, וְאוּחוּז בְּאִשְׁתּוֹ וְשׁוֹכֵב עִמָּה, וְהַרְצוֹן שֶׁלוֹ בְּאוֹתָהּ תְּשׁוּקָה שֶׁהִיָּתָה לוֹ בְּחִלּוּמוֹ, אִזּוֹ אוֹתוֹ הַבֶּן שְׁמוּלִיד בְּאִ מְצַדָּה שֶׁל נְעֻמָּה, שֶׁהָרִי בְּתְשׁוּקָה שֶׁלָּהּ זֶה נִמְצָא. כְּשִׁיֹּצְאֵת לִילִי"ת וְרוּאָה אוֹתוֹ, הִיא יוֹדַעַת הַדְּבָר וְנִקְשְׂרַת בּוֹ, וּמַגְדִּילַת אוֹתוֹ כְּמוֹ הָאֲחֵרִים בְּנֵי נְעֻמָּה, וְנִמְצָאֵת עִמּוֹ זְמַנִּים רַבִּים וְלָא הוֹרַגְתָּ אוֹתוֹ.

וְהוּ אִישׁ, שֶׁכָּכֵל לְבָנָה וּלְבָנָה נְחֹסֵר, וְלָא מִתִּיָּאֲשֵׁת מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים, שֶׁהָרִי בְכָל לְבָנָה וּלְבָנָה כְּשֶׁהִיא מִתְחַדֵּשֶׁת בְּעוֹלָם, לִילִי"ת יוֹצְאֵת, וּפּוֹקֵדַת עַל כָּל אֵלָה שֶׁהִיא מַגְדִּילַת וְצוֹחֵקַת בְּהֵם, וְאִזּוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ פְּגוּם בְּאוֹתוֹ זְמַן. אֲשֶׁרִיָּהֶם הַצְּדִיקִים שֶׁמִּתְקַדְּשִׁים בְּקִדְשַׁת הַמֶּלֶךְ, עֲלֵיהֶם כְּתוּב, (ישעיה טו) וְהִיָּה מְדֵי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוּ וּמְדֵי שַׁבַּת בְּשַׁבְתּוֹ וְגו'.

אֵת הַדְּבָרִים הַלְלוּ גְלָה שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ בְּסִפְרוֹ שֶׁל אֲשֶׁמְדָאֵי הַמֶּלֶךְ, וּמְצָאנוּ בּוֹ אֵלְךָ וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְחִמְשָׁה מֵינֵי טְמָאָה שְׁנִטְמָאִים בְּהֵם בְּנֵי אָדָם. אֵת זֶה גְלָה אֲשֶׁמְדָאֵי לְמֶלֶךְ שְׁלֵמָה.

אוֹי לְהֵם לְבְנֵי אָדָם, שֶׁכָּלֵם אֲטוּמִים וְסִתוּמֵי עֵינִים, וְלָא יוֹדְעִים וְלָא שׁוֹמְעִים וְלָא מְשַׁגִּיחִים אֵיךְ הֵם עוֹמְדִים בְּעוֹלָם. וְהִיָּה עֲצָה וּרְפוּאָה

וְאִסּוּתָא קִמִּיָּהוּ, וְלָא מִסְתַּכְּלִין. דְהָא לָא יִכְלִין בְּנֵי נָשָׁא לְאֲשֶׁתְּזָבָא,

לפניהם, ואינם מסתכלים. שהרי אין אנשים יכולים להנצל אלא בעצה של התורה, שכתוב (דברים כ) כי יהיה בך איש אשר לא טהור מקרה לילה. אשר לא יהיה טהור דוקא, מקרה לילה דוקא, והרי בארנו את הדברים בעצת התורה הקדושה. שפך כתוב בתורה הקדושה, והתקדשתם והייתם קדשים כי אני ה' אלהיכם.

למדנו, אחר שהסתלקו קין והבל, חזר אדם לאשתו, והתלבש ברוח אחרת, והוליד את שם. מפאן התיחסו דורות הצדיקים בעולם, והגדיל הקדוש ברוך הוא את החסד בעולם, ולכל אחד נולדה עמו נקבה, שיתישב העולם כמו שלמעלה. והרי פרשה החברים בסתם משנה, שכתוב ואיש אשר יקח את אחותו פת אביו או בת אמו וגו', חסד הוא. חסד הוא חסד הוא ודאי. ואחר ששרה החסד, יצאו גזעים ושרשים מתחת למעלה, ונפרדו הענפים, והקרוב התרחק. אז גדל הענף ובה להתחבר בזווג אחד עם האילן. זה בראשונה, וזה בסתר העולם, משום שכתוב (תהלים פב) אמרתי עולם חסד יבנה. אבל מפאן והלאה, אנשים שימצאו בו - ונכרתו לעיני בני עמם.

למדנו, ערות אחות אביך, כמו שנתגלה בנסתר. כתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם וגו'. אשרי חלקם של הצדיקים שיוצעים דרכי הקדוש ברוך הוא והולכים בהם ונודעים אליהם. אשרי חלקם.

למדנו, התעברת ה' עליונה באהבה וחכיבות שאין נפרד ממנה יו"ד לעולמים. התעברת והוציאה וא"ו, אחר כך עמד לפניה והיניקה אותו, וזו (דוד בעולם)

אלא בעיטא דאורייתא. דכתיב, (דברים כג) כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה. אשר לא יהיה טהור דייקא, מקרה לילה דייקא, והא אוקימנא מלי, בעיטא דאורייתא קדישא. דהכי כתיב באורייתא קדישא, והתקדשתם והייתם קדושים כי אני יי' אלהיכם.

האנא, בטר דאסתלקו קין והבל, אתהדר אדם לאנתתיה, ואתלבש ברוחא אחרא, ואוליד לשת. מפאן אתייחסו דרי דצדיקייא בעלמא. ואסגי קדשא בריך הוא חסד בעלמא, ובכל חד אתיילידת נוקבא עמיה, לאתיישבא עלמא כגוונא דלעילא. והא אוקמוה חברייא בסתימאה דמתניתין, דכתיב, (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחותו פת אביו או בת אמו וגו', חסד הוא. חסד הוא ודאי, ובטר דשאר חסד, גזעין ושרשין נפקין מתחות לעילא, ואתפרשן ענפין, וקריב אתרחק. כדין ענפא אסגי, ואתי לאתחברא בזווגא חד באילנא. האי בקדמיתא, האי בסתימא דעלמא. בגין דכתיב, (תהלים פט) אמרתי עולם חסד יבנה. אבל מפאן ולהלאה בני נשא דישתכחון ביה, ונכרתו לעיני בני עמם. (דף ע"ז ע"ב).

האנא ערות אחות אביך, פמה דאתגלייא בסתימא. כתיב, (הושע יד) כי ישרים דרכי יי' וצדיקים ילכו בם וגו', זפאה חולקיהון דצדיקייא, דידיעי ארחוי דקודשא בריך הוא, ואזלין בהו, ואשתמודען גפניהו. זפאה חולקיהון.

האנא, אתעברת ה"א עלאה ברחימותא וחכיבותא דלא מתפרש מנה יו"ד לעלמין. אתעברת ואפיקת וא"ו, לבתר קאים קמה, וננקא ליה. ודא (נ"א ודאין בעלמא) וא"ו כד

הוא"ו כְּשִׁינְאָה, בת זוגו יצאה
עמו. בא החסד והתעורר אליו,
והפריד אותם, ויצאו גזעים
מתחת למעלה, והתפשטו ענפים
והתרבו, ונעשתה ה"א תחתונה.
והתרבתה בענפיה למעלה
למעלה, עד שהודוּגָה באילן
העליון, והתחברו וא"ו עם ה"א.
מי גרם להם? חסד הוא. חסד

הוא ודאי. שחברם כאחד.
יו"ד עם ה"א עליונה, אין תלוי
חבורן בחסד, אלא חבורן תלוי
במזל, וחביבותן, שלא נפרדות
לעולמים. יו"ד נקשרת לה"א,
וה"א נקשרת לוא"ו, וא"ו
נקשרת בה"א, וה"א נקשרת
בכל. והכל הוא קשר אחד ודבר
אחד. לא נפרדות זו מזו
לעולמים. פכיכול מי שגורם את
הפרוד פאלו החריב עולם, ונקרא
ערוֹת הכל.

וְלַעֲתִיד לְבַא עֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא להשיב שכניה למקומה,
וְשִׁמְצָא הַכֹּל בְּזוּיג אֶחָד, שְׁכָתוּב
(זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד
וְשִׁמוֹ אֶחָד וְגו'. ואם תאמר,
עכשו אינו אחד? לא, שהרי
עכשו הרשעים של העולם גרמו
שלא ימצא אחד, שהרי הגבירה
התרחקה מן המלך, ולא נמצאים
בזווג. האם העליונה התרחקה
מהמלך ולא מיניקה אותו.

כי מלך בלי גבירה לא מתעטר
בעטרותיו עמה (של האם) כמו
בראשונה כשהתחבר עם
הגבירה, שעטרה אותו בכמה
עטרות, בכמה זקרים בעטרות
קדושות עליונות, שכתוב (שיר א)
צְאִינָה וּרְאִינָה בְנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ
שְׁלֹמֹה וְגו', שְׁהוֹדוּגָ עִם הַגְּבִירָה,
אז עטרה אותו האם העליונה
כראוי. וכעת שאין נמצא המלך
עם הגבירה, אזי האם העליונה
נוטלת את כתרה (עטרותה) ומונעת

נְפָקָא, בת זוגו נְפָקָא עִמָּיה. אֲתִיָּא חֶסֶד אֲתַעֲר
גְבִיָּה, וּפְרִישׁ לֹוֹן, וְנִפְקוּ גְזַעֲיָן מִתְּחֹת לְעִילָא,
וְאֲתַפְּשְׁטוּ עַנְפִּין, וְאַסְגִּיאוּ, וְאֲתַעְבִּידַת ה"א
תַּתָּא. וְאֲתַרְבִּיאת בַּעֲנַפְהָא לְעִילָא לְעִילָא,
עַד דְּאֲזַדְוּוּגַת בְּאִילָנָא עֲלָא, וְאֲתַחְבְּרוּ וְא"ו
עִם ה"א, מָאן גְּרִים לֹוֹן. חֶסֶד הוּא. חֶסֶד הוּא
וְדָאִי. דְּחִבְר לֹוֹן כְּחֵדָא.

יו"ד עם ה"א עלאה. לא תליא חבורא דלהון
בחסד, אלא במזל תלייא חבורא דלהון,
וחביבותא דלהון, דלא מתפרשן לעלמין.
יו"ד אתקשר בה"א, וה"א אתקשר בוא"ו,
וא"ו אתקשר בה"א, וה"א אתקשר בכלא.
וכלא חד קשורא הוא, וחד מלה. לא אתפרשו
דא מן דא לעלמין. פכיכול, מאן דגרים
פרודא, פאלו חריב עלמא, ואקרי ערייתא
דכלא.

וְלִזְמַנָּא דְאֲתִי, זְמִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲתַבָּא
שְׁכִינְתָא לְאֲתַרְהָא, וְלֹא שְׁתַּפְּחָא כְּלָא
בְּזוּיגָא חַד דְּכִתִּיב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי'
אֶחָד וְגו'. ואי תימא השתא לאו הוא אחד.
לא, דהא השתא חייבי עלמא גרמו, דלא
אשתכח חד. דהא מטרוניתא אתרחקת מן
מלכא, ולא משתפחי בזווגא. אמא עלאה
אתרחקת מן מלכא ולא ינקא ליה.

בְּגִין דְּמִלְכָּא בְּלָא מְטְרוֹנִיתָא, לָא מִתְעֵטֵר
בְּעֵטְרוֹי עִמָּה (ס"א דאמא), כְּמָה בְּקִדְמִיתָא
כַּד אֲתַחְבְּר בְּמְטְרוֹנִיתָא, דְּעֵטְרָא לִיה, בְּכְמָה
עֵטְרִין, בְּכְמָה זְהִירִין בְּעֵטְרִין קְדִישִׁין עֲלָאִין.
דְּכִתִּיב, (שיר השירים ג) צְאֲנָה וּרְאִינָה בְנוֹת צִיּוֹן
בְּמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה וְגו', דְּאֲזַדְוּוּג בְּמְטְרוֹנִיתָא, כְּדִין
עֵטְרָא לִיה אִימָא עֲלָא כְּדָקָא יֵאוֹת. וְהַשְׁתָּא
דְּלָא אֲשַׁתְּכַח מִלְכָּא בְּמְטְרוֹנִיתָא, כְּדִין אִימָא
עֲלָא נְטִלַת כְּתָרָה (נ"א עטרותה) וּמְנַעַת מְגִיָּה

ממנו את מעינות הנחלים, ולא נמצא בקשר אחד. כפיכול אינו בנמצא אחד.

ובזמן שתשוב הגבירה למקום היכלה והמלך יזדווג עמה בזווג אחד, אז יתחבר הכל כאחד בלי פרוד. ועל זה כתוב, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ביום ההוא, בזמן שתשוב הגבירה להיכל, אז הכל ימצא אחד בלי פרוד. ואז - (עובדיה א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט וגו'. שלמדנו, אמר רבי שמעון, לא תקנס הגבירה בשמחה להיכלו עד שתדון מלכות עשו ותקח ממנו נקמות שגרמה כל זה. אחר כך תזדווג עם המלך ותהיה שמחה שלמה. זהו שכתוב ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו - בראשונה, ואחר כך - והיתה לה' המלוכה. מי המלוכה? זו הגבירה. זהו שכתוב והיתה לה' המלוכה. ואחר שיזדווגו כאחד מה כתוב? והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

ערות אחי אביך לא תגלה, שנה רבי יהודה - זהו ישראל למטה. ואחות אבך - זו ירושלים שלמטה. בחטאים הללו יגלו ישראל לבין העמים ותחרב ירושלים למטה. ועל זה שנינו, אהבת הקדוש ברוך הוא שקרא לישראל אחים, שנאמר (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא וגו'. (ובארנו הדברים, ושם (דברים שם) בת בנה ובת בתה. ואף על גב שהם בנגלה ובנסתר וכן אחריו. שהרי העולם צריך להם, והם ישוב העולם, כמו שכתוב (משלי כז) רעך ורע אביך) וזה סוד הדבר. שאמר רבי שמעון.

אמר רבי יהודה, אם אחי, למה רעי? ואם רעי, למה אחי? אלא

מבועי דנחלין, ולא אשתכח בקשורא חד. כפיכול לא אשתכח חד.

ובזמנא דתיתוב מטרוניתא לאתר היכלא, ומלפא יזדווג עמה בזווגא חד. כדין, יתחבר פלא פחדא, בלא פרודא, ועל דא כתיב, ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד. ביום ההוא: בזמנא דיתוב מטרוניתא להיכלא, כדין פלא אשתכח חד בלא פרודא. וכדין (עובדיה א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט וגו'.

דתנא, אמר רבי שמעון, לא תיעול מטרוניתא בחדוותא בהיכליה עד דיתדן מלכותא דעשו, ותיסב מניה נוקמין דגרמא כל האי. לבתר תזדווג במלפא, ויהא חדו שלים, הדא הוא דכתיב, ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו בקדמיתא, ולבתר והיתה ליי' המלוכה. מאן מלוכה, דא מטרוניתא. הדא הוא דכתיב, והיתה ליי' המלוכה. ולבתר דזדווגן פחדא, מה כתיב. והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד.

ערות אחי אביך לא תגלה. (ויקרא ח"י) תאני רבי יהודה, דא ישראל לתתא. ואחות אבך: דא ירושלים דלתתא. דבחובין אליון, יגלון ישראל ביני עממייא, ויתחריב ירושלים לתתא. ועל דא תנינו, רחימותא דקודשא בריך הוא דקרא לישראל אחים, שנאמר (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא וגו'. (ואוקימנא מילין ותמן (ס"א מילי תמן) בת בנה ובת בתה ואף על גב דאינון כאתגלייא וכאתפסיא וכן בתריה. דהא עלמא איצטרך לון, ואינון ישובא דעלמא כמה דכתיב (משלי כ"ז) רעך ורע אביך) והאי רזא דמלה. דאמר רבי שמעון.

אמר רבי יהודה, אי אחי למה רעי, ואי רעי למה אחי. אלא תאנא, ההוא

למדנו, אותו דבר שלא סר לעולמים נקרא רע, כמו שנאמר רעך ורע אביך אל תעזוב. וזהו סוד הדבר שאמר רבי שמעון, האם העלינוה נקראת רעה, פי לא וזה אהבת האב ממנה לעולמים. והאם הפחתונה נקראת פלה, ונקראת אחות, כמו שבארנו (שיר ח) אחות לנו קטנה. והינו סתם משנה שלנו, שכתוב כאן ערות אחותך בת אביך או בת אמה. פיון שאמר בת אביך, מה זה או בת אמה? אלא, אם היא נמצאת מצד האב, נקראת חכמה. ואם מצד האם, נקראת בינה. ועל כל פנים, בין כך ובין כך, היא נמצאת מהאב והאם. שהרי יו"ד אינה וזה מה לעולמים. וזהו סוד הדבר, מולדת בית - מצד האב. או מולדת חוץ - מצד האם.

רבי אבא אמר, (משלי כד) בחכמה יבנה בית. מי הבית שנבנה בחכמה? הוי אומר זה הנדר שיוצא מעדן. משום כך מולדת בית או מולדת חוץ, כשצאה מו', כמו שכתוב (בראשית ב) עצם מעצמי ובשר מבשרי. וכתוב ויקח אחת מצלעותיו, וזהו מולדת חוץ, ממקום של זעיר אנפין נמצא, כמו שנתבאר.

ועל זה אמר רבי יהודה, ישראל לקודשא בריה הוא, שלא סרה אהבתם לעולמים. ירושלים שלמטה נקראת אחות אמה, כמו שכתוב (תהלים קכב) ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו וגו'. מה זה שחברה לה יחדו? כפי שיזדווג עמה המלך, משה צדדים, בכל צדדי המלך, בדרגת הצדיק, וכל פתרי המלך שכלולים בו. והינו שחברה לה יחדו.

מלה דלא אתעדי לעלמין, אקרי רע, כמה דאת אמר רעך ורע אביך אל תעזוב. והאי רזא דמלה דאמר רבי שמעון, אימא עלאה, רעיא אקרי, בגין דלא אתעדי רחימותא דאבא מנה (דף ע"ח ע"א) לעלמין. ואימא תתאה כלה אקרי, ואקרי אחות, כמה דאוקימנא (שיר השירים ח) אחות לנו קטנה.

והיינו סתם מתניתא דילן, דכתיב הכא, ערות אחותך בת אביך או בת אמה, פיון דאמר בת אביך, מאי או בת אמה. אלא, אי מסטרא דאבא אשתכחת, חכמה אתקרי. ואי מסטרא דאימא, בינה אתקרי. ועל כל פנים בין האי ובין האי, מאימא ואבא אשתכחת. דהא יו"ד לא אתעדי מן ה' לעלמין. ודא הוא רזא דמלה, מולדת בית: מסטרא דאבא. או מולדת חוץ: מסטרא דאימא.

רבי אבא אמר, (משלי כד) בחכמה יבנה בית, מאן הוא בית דאתבני בחכמה. הוי אימא דא נהר דנפיק מעדן, בגיגי כף מולדת בית. או מולדת חוץ. כד נפקת מן ו', כמה דכתיב, (בראשית ב) עצם מעצמי ובשר מבשרי. וכתוב (בראשית ב) ויקח אחת מצלעותיו, ודא הוא מולדת חוץ, מאתר דזעיר אנפין אשתכח, כמה דאתמר.

ועל דא אמר רבי יהודה, ישראל אחין אקרין לקודשא בריה הוא, דלא אעדי רחימותא דלהון לעלמין. ירושלים דלתתא אחות אמה אתקרי, כמה דכתיב, ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו וגו'. מאי שחברה לה יחדו. בגין דאזדווג בה מלפא משית סטריין, בכל סטרי מלפא, בדרגא דצדיק, וכל פתרי מלפא כלילן ביה. והיינו שחברה לה יחדו.

רבי יצחק אָמר, (תהלים קכב) שָׁשׁם עָלוּ שְׁבֻטִים
 שְׁבֻטֵי יְהוּ. מָאן שְׁבֻטִים. אֵלִין תְּרִיסר
 תְּחוּמִין, דְּמִתְפָּרְשֵׁן מִהֵהוּא אֵילָנָא רַבָּא
 וְתַקִּיף, דְּאֶחְסִין לֹון מִסְטָרָא דְאַבָּא וְאִימָא.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב שְׁבֻטֵי יְהוּ, מִשְׁפַּר סְהוּדוּתָא,
 דְּאַסְהִיד בְּרָא קְדִישָׁא (נ"א דְאַסְהִיד אַבָּא וְאִימָא בְּבְרָא קְדִישָׁא)
 דְּכְּתִיב שְׁבֻטֵי יְהוּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְאִינוּן נְהַרִין
 עֲמִיקִין, דְּנִגְדִין וְאַתְּמִשְׁכֵּן מִן יְהוּ. וְכֹלָא (ס"א
 וְכֹל כֹּד לְמַח). לְהוֹדוּת לְשֵׁם יְיָ. (ס"א וּבְנִין כֹּד) כִּי שָׁמָּה
 יִשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד,
 לְאַחְסִנָּא מְלָכוּתָא קְדִישָׁא הוּא וּבְנוֹי לְדָרֵי
 דָּרִין, וְדָא הֵיא שִׁירְתָּא דְאַמֵּר דָּוִד עַל מְלָכוּ
 עֲלָאָה קְדִישָׁא.

רבי חזקיה אָמר, כִּלָּא בְרִזָּא עֲלָאָה הוּא,
 לְאַחְזָאָה דְמָאן דְּפָגִים לְתַתָּא, פָּגִים
 לְעֵילָא. עֲרוֹת כְּלַתְף לֹא תִגְלֶה, דְּתִנְיִן עוֹנְתָן
 שְׁל תְּלַמְיָדֵי חֲכָמִים מִשְׁבַּת לְשַׁבַּת. בְּגִין דִּידְעִין
 רִזָּא דְמַלְאָה, וִיכוּוּנוּן לְבָא, וְיִשְׁתַּפַּח רְעוּתָהוּן
 שְׁלִים. וּבְנִין דְּאוּלִּידוּ אַקְרוּן בְּנִין דְּמַלְכָּא. וְאִי
 אֵלִין פְּגִימוּ מַלְאָה לְתַתָּא, כְּבִיכוּל פְּגָמִין אִינוּן
 כְּכֹלָה דְלְעֵילָא, כְּדִין כְּתִיב עֲרוֹת כְּלַתְף לֹא
 תִגְלֶה. דָּא בְּגִין אִינוּן דִּידְעִין אוּרְחִין
 דְּאוּרִייתָא. שְׂאָר עֲמָא הֵהוּא דְאַתְּגַלְיָא, כְּלַתְף
 מִמֶּשׁ, וּבְחוּבָא דָּא שְׁכִינְתָּא אֶסְתַּלְקַת
 מִבְּיַנְיָהוּ.

הַאֲנָא, אַתְּגַלִּיף שְׁמָא קְדִישָׁא בְּסִטְרִין יְדִיעֵן,
 בְּאַתּוּון רְשִׁימִין דְּעֵשְׂרִין וְתִרִין (ס"א)
 בָּא, א' בִּי, י' כְּב, ב' בִּי, י' בָּא, ב' כְּה, ו' בְּג, י' כְּה, ה' בִּי, ג'
 כְּה, ה' בְּד, אלו השני נוסחאות מצאנו בהעתקות אשר לפנינו) י' בָּא,
 א' בִּי, י' כְּב, ב' בִּי, י' בָּא, ה' בְּג, י' בָּא, י' בָּא,
 בְּה"א, יו"ד בְּגִימ"ל, ה"א בְּיו"ד גִּימ"ל
 בְּה"א, ה"א בְּדִל"ת. כְּלָהוּ מִתְּגַלְפֵי בְּיו"ד,
 יו"ד סְלִיק לֹון.

רבי יצחק אָמר, שָׁשׁם עָלוּ
 שְׁבֻטִים שְׁבֻטֵי יְהוּ. מִי הַשְׁבֻטִים?
 אֵלוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר תְּחוּמִים
 שֶׁנִּפְרָדִים מֵאוֹתוֹ אֵילָן גְּדוֹל וְחֹזֵק
 שִׁירֵשׁ אוֹתָם מִצַּד הָאֵב וְהָאֵם.
 זֶהוּ שְׁפָתוֹב שְׁבֻטֵי יְהוּ, מִיַּפִּי
 הַעֲדוּת שְׁמַעִיד הַבֵּן הַקְּדוֹשׁ,
 (שְׁמַעִיד אַבָּא וְאִמָּא בֶּן הַקְּדוֹשׁ) שְׁפָתוֹב
 שְׁבֻטֵי יְהוּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְהֵם
 נְהָרוֹת עֲמִיקִים שְׁשׁוּפָעִים
 וְנִמְשָׁכִים מִן יְהוּ. וְהַכֹּל (וְכֹל כֹּד
 לְמַח) לְהוֹדוּת לְשֵׁם ה'. כִּי שָׁמָּה
 יִשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת
 לְבֵית דָּוִד, לְרִשְׁתָּ אֶת הַמְּלָכוּת
 הַקְּדוֹשָׁה הוּא וּבְנָיו לְדוּרֵי דוֹרוֹת,
 וְזוּהִי הַשִּׁירָה שְׂאָמֵר דָּוִד עַל
 הַמְּלָכוּת הַעֲלִינָה הַקְּדוֹשָׁה.

רבי חזקיה אָמר, הַכֹּל בְּסוּד
 עֲלִיּוֹן הוּא, לְהִרְאוֹת שְׁמֵי שְׁפּוּגִם
 לְמַטָּה - פּוֹגֵם לְמַעְלָה. עֲרוֹת
 כְּלַתְף לֹא תִגְלֶה, שְׁשֻׁנִינוּ, עוֹנְתָן
 שְׁל תְּלַמְיָדֵי חֲכָמִים מִשְׁבַּת
 לְשַׁבַּת. מִכִּיּוֹן שִׁיּוּדְעִים אֶת סוּד
 הַדְּבַר וִיכוּוּנוּ אֶת הַלֵּב, וְיִמְצָא
 רְצוֹנָם שְׁלָם, וְהַבְּנִים שְׁמוּלִידִים
 נִקְרָאִים הַבְּנִים שְׁל הַמַּלְאָךְ. וְאִם
 אֵלָה פּוֹגֵמִים דְּבַר לְמַטָּה, כְּכִיכוּל
 הֵם פּוֹגֵמִים כְּכֹלָה שְׁלִמְעֵלָה, וְאִז
 כְּתוּב עֲרוֹת כְּלַתְף לֹא תִגְלֶה. זֶה
 בְּשִׁבְלֵי אֵלוּ שִׁיּוּדְעִים אֶת דִּינֵי
 הַתּוֹרָה. שְׂאָר הָעָם אוֹתוֹ
 שְׁבַנְגְלָה, כְּלַתְף מִמֶּשׁ, וּבְחִטָּא
 הִנֵּה הַשְׁכִּינָה מִסְתַּלְקַת מִבְּיַנְיָהֶם.
 לְמַדְנֵנוּ, נִחְקַק הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
 בְּצַדְדִים יְדוּעִים, בְּאוֹתֵיּוֹת
 רְשׁוּמוֹת שְׁל עֵשְׂרִים וּשְׁתַּיִם (י' בָּא/
 א' בִּי, י' כְּב, ב' בִּי, י' בָּא, ב' כְּה, ו' בְּג, י' כְּה,
 י' בְּג, ה' בִּי, ג' כְּה, ה' בְּד) י' בָּא, א' בִּי.
 י' כְּב, ב' בִּי, י' בָּא, ה' בְּג, י'
 יו"ד בְּה"א, יו"ד בְּגִימ"ל, ה"א
 בְּיו"ד גִּימ"ל בְּה"א, ה"א בְּדִל"ת.
 כְּלָן נִחְקַקוֹת בְּיו"ד, יו"ד מַעְלָה
 אוֹתָן.

ה"א כְּלוּלָה בְּיוֹד, מִמְּנוּ יוֹצֵאת, אִזּוּ מַעֲטָרִים אֶת הָאֲבוֹת. נִפְתַּחַת ה"א בְּנִחְלִים שְׁלֵה, וּמַעֲטָרַת אֶת ראש הו', שֶׁשֶׁם שְׂרוּיִים הָאֲבוֹת. ו' כּוֹלֶלֶת שֶׁשׁ אוֹתִיּוֹת, וְאֵת כָּלֶם כּוֹלֶלֶת יו"ד. יו"ד נִחְקַקֶת בְּגִלּוּפִיָּה, וְעוֹלָה לְהִתְעַטֵּר בְּשִׁפְתִים עֲשֶׂרָה אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת, מִמְּנוּ יוֹצֵאוֹת עֲשֶׂר אַמִּירֹת בְּגִלּוּפִים שְׁלוֹ, וְכָלֶם שְׁבִילִים שֶׁל הַדְּרָךְ הַעֲלִיּוֹנָה, (שֶׁל דַּרְכֵי הַתּוֹרָה) הַנִּכְבְּדָה מֵהַכֹּל. אִזּוּ ה"א אַחֲרַת נִכְלָלֶת מִכָּלֶם, חֲקוּקָה מִצַּד מִתּוֹחַ (מִתְיַחֲדָת) טְמִיר לְהוֹלִיד לְמִטָּה. נִחְקְקוּ (נִחְלָקוּ) כָּלֶם בְּאַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וְאֵת כָּלֶם פִּרְשָׁנוּ בְּמִשְׁנַתְנוּ, וְכָלֶם עוֹלִים לְראש הַמֶּלֶךְ.

שְׁבַע שְׁבָתוֹת שְׁלֵמוֹת מִתְּפָרְשׁוֹת בְּשִׁבְעִים אוֹתִיּוֹת. שְׁבַעִים וּשְׁתַּיִם עָלוּ, וְהֵן עָלוּ בְּאוֹת ו' (יו"ד), וְשׁוֹמוֹת בְּפִרְשַׁת וִיְהִי בְּשִׁלַּח פִּרְעָה בְּפָסוּק וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיִּט. כְּשֶׁהִשְׁכִּינָה נוֹטֶלֶת וְשִׁבְעָה וְשׁוֹמִים נִרְשָׁמוּ בָּהּ, מִתְּעַלּוֹת שְׁבַע מִמְּנָה בְּמַעֲשִׂים וְשׁוֹמִים. לְמַדְּנוּ שֶׁהִתְעַלּוּ הָאוֹתִיּוֹת בְּרִשְׁמִים יְדוּעִים וּדְרָכִים סְתוּמוֹת, פָּרַט לְצַדִּיקֵי אָמֶת, עֲמוּדֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא רְאֵה, עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם הָאוֹתִיּוֹת שֶׁחֲקוּקוֹת בְּתוֹרָה, כְּלָן מִתְּפָרְשׁוֹת (מֵאֵלֶּי) בְּעֲשֶׂר הָאֲמִירוֹת הַלָּלוּ, כָּל אַמִּירָה וְאַמִּירָה מֵאוֹתָן הָעֲשָׂר, שֶׁהֵן כְּתוּבֵי הַמֶּלֶךְ, כְּלָן חֲקוּקוֹת בְּאוֹתִיּוֹת יְדוּעוֹת (אֲחֵרוֹת). מִשׁוּם כֶּף הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ מִתְּכַסֶּה בְּאוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת, וְכָל אַמִּירָה מְלוּה לְאַמִּירָה יוֹתֵר עֲלִיּוֹנָה אֶת אוֹתִיּוֹתֶיהָ, מִשׁוּם שֶׁנִּכְלָלוֹת זוֹ עִם זוֹ. וְלָכֵן אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ חֲקְקָנוּ אוֹתוֹ בְּאוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת, מִשׁוּם שֶׁהִתְכַסּוּ זוֹ בְּזוֹ וְזוֹ בְּזוֹ, עַד שֶׁכְּלָן נִקְשְׂרוֹת כְּאַחַת.

ה"א כְּלוּלָה בְּיוֹד, מִיָּנִיָּה נִפְקֶת, כְּדִין מַעֲטָרִין לְאַבְהֵן. אֶתְפַּתַּחַת ה"א בְּנִחְלוּי, וְאַעֲטֵר לְרִישָׁא דו', דִּתְמֵן שְׂרִיין אַבְהֵן.

ו' כְּלוּלָה שִׁית אֲתוּוֹן, וְכִלְהוּ כְּלוּלָה יו"ד. י' אֲתַגְלִיף בְּגִלּוּפֵי, וְסָלִיק לְאַתְעַטֵּרָא בְּתַרְסַר אֲתוּוֹן אַחֲרַנִּין, מִיָּנִיָּה נִפְקוּ עֲשֶׂר אַמִּירֹן בְּגִלּוּפֵי, וְכִלְהוּ שְׁבִילִין דְּאוֹרְחָא עֲלָאָה, (ס"א דְּאוֹרְחָן דְּאוֹרְחָא) יִקְרָא דְכֵלָא. כְּדִין ה"א אַחֲרָא אֲתַכְּלִילַת מִן כְּלוּהוּ, גְּלִיפָא מִסְטָרָא מִתִּיחָא (ס"א מִתְיַחֲדָא) טְמִירָא, לְאוֹלְדָא לְתַתָּא.

אֲתַגְלִיפוּ (ס"א אֲתַפְלִיגוּ) כְּלוּהוּ בְּאַרְבָּעִין וַתְרִין אֲתוּוֹן, וְכִלְהוּ פְּרִישְׁנָא בְּמִתְנִיתָא דִּידָן, וְכִלְהוּ סִלְקוֹן בְּרִישָׁא דְמִלְכָא.

שְׁבַע שְׁבָתִין שְׁלִימִין, מִתְּפָרְשִׁין בְּשִׁבְעִין אֲתוּוֹן. שְׁבַעִין וַתְרִין אֲסִתְלָקוּ, וְאַסְתְּלָקוּ בְּאוֹת ו' (ס"א יו"ד), רְשִׁימָן בְּפ' וִיְהִי בְּשִׁלַּח פִּרְעָה בְּקָרָא וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיִּט. כַּד נוֹטֶלֶת שְׁכִינְתָא, וְשִׁבְעָה רְשִׁימִין אֲתַרְשִׁימוּ בֵּיהּ, שְׁבַעֵה אֲסִתְלָקוּ (דף ע"ח ע"ב) מִיָּנִיָּה, בְּעוֹבְדִין רְשִׁימִין. תָּאנָא, אֲסִתְלָקוּ אֲתוּוֹן בְּרִשְׁמִין יְדִיעֵן, וְאַרְחִין סְתִימִין, בְּר לְזַכְּרָא קְשׁוּט, סְמִכֵי עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזִי, הֲנִי עֲשָׂרִין וַתְרִין אֲתוּוֹן דְּגְלִיפִין בְּאוֹרְיִיתָא, כְּלוּהוּ מִתְּפָרְשֵׁן בְּהִנִּי (נ"א מֵאֵלֶּי) עֲשֶׂר אַמִּירֹן. כָּל אַמִּירָה וְאַמִּירָה מֵאֵלֶּי עֲשֶׂר, דְּאִינוּן כְּתוּבֵי מִלְכָא כְּלוּהוּ גְלִיפִין בְּאַתְוּוֹן יְדִיעֵן (ד"א אַחֲרַנִּין), בְּגִינֵי כֶּף שְׁמָא קְדִישָׁא אֲתַכְּסִיָּא בְּאַתְוּוֹן אַחֲרַנִּין, וְכָל אַמִּירָה, אוֹזִיף לְאַמִּירָה עֲלָאָה מִנָּה אֲתוּוֹי, בְּגִין דְּאַתְכְּלִילַת הָאִי בְּהָאִי. וְעַל דָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, גְּלִיפְנָא לִיהּ בְּאַתְוּוֹן אַחֲרַנִּין, בְּגִין דְּאַתְכְּסִיין דָּא כְּדָא, וְדָא כְּדָא, עַד דִּמְתַּקְשְׂרֵן כְּלוּהוּ כְּחֵדָא.

ומי שרוצה לדעת את צרופי השמות הקדושים, שידע את אותן האותיות הרשומות בכל פתח ופתח, ואז ידע ויתקיים בכל והרי חקקנו אותם בכל אותן האותיות שרשומות וידועות בכל פתח ופתח מהספר העליון של שלמה. וכך עלה בנינו, והחברים חקקו אותם, (ולחברים גלינו אותם) ויפה הוא. שהרי כל פתח ופתח מלווה לחברו את אותיותיו, כמו שבארנו, ולפעמים שלא צריך אלא באותיות אותם שרשומים בו. וכלם ידועים לחברים, והרי בארנו אותם.

אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם ומגלה להם סודות עליונים של שמו הקדוש, שלא גלה לעליונים קדושים, ועל זה יכל משה להתעטר בין קדושים, וכלם לא יכלו להתקרב אליו, כאש יוקדת וגחלי אש. שאם לא כן, מי היה לו למשה לעמד ביניהם? אלא אשרי חלקו של משה, שהרי כשהתחיל לדבר עמו הקדוש ברוך הוא, רצה לדעת את שמו הקדוש (שמותיו הקדושים), נסתר ונגלה בכל אחד ואחד פראוי, ואז נדבק וידע יותר מכל בני העולם.

בא ראה, בשעה שעלה משה לתוף הענן הנכבד, נכנס לבין קדושים. פגע בו מלאך אחד בשלהבות אש, בעינים לוחטות, וכנפיו שורפות. רצה לשאף אותו לתוכו. ושם אותו מלאך גבריאל (גוריא"ל) (גורנא"ל). אז הזכיר משה שם קדוש אחד שהיה חקוק עם שתיים עשרה אותיות, והודיעו והתרגש, עד שעלה משה ביניהם, וכן לכל אחד ואחד. אשרי חלקו, והרי בארנו את הדברים.

ומאן דבעי למנדע צרופי שמחן קדישין, לינדע אינון אתוון דרשימין בכל פתח ופתח, וכדין לינדע ויתקיים בכל. והא גליפנא לון, בכל אינון אתוון דרשימין וידיען בכל פתח ופתח, מספרא עלאה דשלמה. והכי סליק בידן, וחברייא גליפין לון, (ס"א ולחברייא גליפין לון) ושפיר הוא, דהא כל פתח ופתח אוזיף לחבריה אתווי, כמה דאוקימנא, ולזמנין דלא אצטריף אלא, באתווי אינון דרשימין ביה. וכלהו ידיען לגבי חברייא והא אוקימנא לון.

זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי, דקודשא בריך הוא בעי ביקריהון, ומגלי להון רזין עלאין דשמייה קדישא, דלא גלי לעלאין קדישין, ועל דא יכיל משה, לאתעטרא בני קדישין, וכלהו לא יכלי למקרב בהדיה, פנורא יקידתא, וגומרי דאשא. דאי לאו הכי, מאן הוה ליה למשה, למיקם בינייהו. אלא זכאה חולקא דמשה, דהא כד שארי למלא עמיה קדשא בריך הוא, בעא למנדע שמייה קדישא (ס"א שמוי קדישין), סתים וגליא, בכל חד וחד פדקא חזי, וכדין אדבק וידע יתיר מפל בני עלמא.

הא חזי, בשעתא דסליק משה גו עננא יקירא, עאל ביני קדישין. פגע ביה חד מלאכא בשלהובי נורא, בעינין מלהטן, וגדפוי מוקדן, בעא לשאפא ליה בגווייה. וההוא מלאכא גבריאל (ס"א גוריא"ל) (ס"א גורנא"ל) שמייה, פדין אדפר משה חד שמא קדישא. דהנה גליף בתריסר אתוון, ואזדעזע ואתרגש, עד דסליק משה בינייהו. וכן לכל חד וחד, זכאה חולקיה והא אוקימנא מלי.

עָרְוֹת אִשָּׁה, וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה. לְמַדְנֵנוּ, בְּתַקּוּנֵי הַגְּבִירָה בְּאֶרְנוּ אֶת הָעֲרִיּוֹת הַלְלוּ, אַף עַל גַּב שֶׁהֵם (עֲרִיּוֹת הַס) בְּנִגְלָה וּבִכְסוּתָהּ, וְשֵׁם בַּת בְּנָה וּבַת בַּתָּהּ. שֶׁהָרִי הָעוֹלָם צָרִיף אוֹתָם, וְהֵם יִשׁוּבוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאֶרְנוּ. וּמִי שֶׁמְגַלֶּה עָרְוֹה אַחַת מֵהֵן, אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ, שֶׁהָרִי גֹלָה בְּשִׁבִיל זֶה עֲרִיּוֹת אַחֲרוֹת.

וְלְמַדְנֵנוּ, הַדְּבֹר הָאֲחֵרוֹן שֶׁל עֶשֶׂר הָאֲמִירוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה - (שְׁמוֹת) לֹא תַחֲמֹד אֶשֶׁת רֵעֶךָ, כִּי זֶהוּ הַכֶּלֶל שֶׁל כָּלֶם. וּמִי שֶׁחֹמֵד אִשָּׁה אַחֶרֶת כְּאִלוֹ עֵבֶר עַל כָּל הַתּוֹרָה. בְּרַם, אֵין דְּבַר שֶׁעוֹמֵד לְפָנֵי תְּשׁוּבָה, וְכָל שֶׁכֵּן אִם קָבַל עָנְשׁוֹ כְּמוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁנִינֵנוּ, כָּל מִי שֶׁחֵטָא וּפְרַשׁ מֵאוֹתוֹ חֵטָא, הַתְּשׁוּבָה מוֹעִילָה לוֹ יוֹתֵר. וְאִם לֹא, לֹא עוֹלָה בִּידוֹ תְּשׁוּבָה וְלֹא מוֹעִילָה לוֹ. אִם כֵּן, אִזְ אֵיךְ דָּוִד לֹא פָּרַשׁ מִבַּת שֶׁבַע לְאַחַר מִכָּן? אָמַר לוֹ, בַּת שֶׁבַע הִיְתָה שְׁלוֹ, וְאֵת שְׁלוֹ הוּא לָקַח, שֶׁהָרִי מַת בַּעֲלָהּ.

וְהַתְּנָא, אֲזַדְמַנַּת הוֹת בַּת שֶׁבַע לְדָוִד, מִיּוֹמָא דְּאַתְבָּרִי עֲלֵמָא, וּמָה עֶכְבָּא לִיה. דְּנִטְל בְּרַתְיָה דְּשָׂאוּל מִלְּפָא, וְהָהוּא יוֹמָא נִטְל לָהּ אוּרְיָה בְּרַחְמֵי, אַף עַל גַּב דְּלֹא הוֹת דִּילִיה. לְבַתָּר אַתָּא דָּוִד, וְנִטְל דִּילִיה, וְעַל דְּדָוִד דְּחִיק שְׁעַתָּא קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַטְלָא לְאוּרְיָה וּלְמַעַבְדַּד הַכִּי, אֲבָאִישׁ קָמִיה, וְאַעְנֵשׁ לִיה לְדָוִד, דְּהָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַתְבָּא לִיה לְדָוִד, לְקַיִמָא לִיה מְלֻכוּתָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה. וְכַד תָּאב, לְדִידִיה תָּאב.

וְהַתְּנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאִי דְכָתִיב אָנִי יי'. אָנִי יי': עֵתִיד לִיתֵן שְׁכָר טוֹב לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא. אָנִי יי' עֵתִיד לְהַפְרַע מִן הָרָשָׁעִים לְעֵתִיד לָבָא. אֵינּוֹן דְּכָתִיב בְּהוּ (יִשְׁעִיָּה טו)

שְׁלֵמֵנוּ, מְזַמְנַת הִיְתָה בַת שֶׁבַע לְדָוִד מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וּמָה עֶכְבָּא אוֹתוֹ? שְׁנֵשָׂא אֶת בַּתוֹ שֶׁל שָׂאוּל הַמֶּלֶךְ, וְאוֹתוֹ יוֹם נִשָּׂא אוֹתָהּ אוּרְיָה בְּרַחְמֵי, אַף עַל גַּב שֶׁלֹּא הִיְתָה שְׁלוֹ. אַחַר כֵּן בָּא דָּוִד וְנִטְל אֶת שְׁלוֹ. וְעַל שְׁדָוִד דְּחִיק אֶת הַשְּׁעָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַרְג אֶת אוּרְיָה וּלְעֲשׂוֹת כֵּן, הִרַע לְפָנָיו, וְהָעֵנִישׁ אֶת דָּוִד, שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַשִּׁיבָה לְדָוִד, לְקַיֵּם לוֹ אֶת הַמְּלָכוּת הַקְּדוֹשָׁה הַעֲלִיּוֹנָה. וְכִשְׁהַשְׁתַּוְקָה, לְשִׁלּוֹ הַשְׁתַּוְקָה. לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָהוּ שְׁפָתוֹב אָנִי ה' - אָנִי ה' עֵתִיד לִתֵּן שְׁכָר טוֹב לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא. אָנִי ה' עֵתִיד לְהַפְרַע מִן הָרָשָׁעִים

עָרְוֹת אִשָּׁה, וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה. תָּאנָא, בְּתַקּוּנֵי מְטָרוֹנִיתָא אוֹקִימָנָא אֵלִין עָרִיין, אַף עַל גַּב דְּאֵינּוֹן (כ"א עָרִיין אֵינּוֹן) בְּאַתְגְּלִיָּא וּבִכְסוּתִימָא, וְתַמָּן בַּת בְּנָה וּבַת בַּתָּהּ. דְּהָא עֲלֵמָא אֲצַטְרִיף לּוֹן, וְאֵינּוֹן יִשׁוּבָא דְעֲלֵמָא, כְּמָה דְּאוֹקִימָנָא. וּמָאֵן דְּגַלִּי חַד עָרִייתָא מִנִּיְהוּ, וְוִי לִיְה, וְוִי לְנַפְשִׁיה, דְּהָא גַלִּי בְּגִין דָּא עָרִיין אַחֲרֵינוּן.

וְתַנָּיָא מְלָה בְּתַרְאָה דְעֶשֶׂר אֲמִירָן דְּאוּרִייתָא, (שְׁמוֹת כ) לֹא תַחֲמֹד אֶשֶׁת רֵעֶךָ, בְּגִין דְּהָא כָּלְלָא דְכָלְהוּ. וּמָאֵן דְּחֵמִיד אַתְתָּא אַחֲרָא, כְּאִלוֹ אֲעַפְר עַל אוּרִייתָא כְּלָא. בְּרַם לֹא אִית מְלָה דְקַיִימָא קָמִי תְּשׁוּבָה. וְכָל שֶׁכֵּן אִי קָבִיל עוֹנְשִׁיהּ כְּדוֹד מִלְּפָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תְּנִינָן, כָּל מָאֵן דְּחַב וְאַתְפָּרַשׁ מֵהָהוּא חוּבָא, תְּשׁוּבָה קָא מְעֲלִיָּא לִיה טְפִי. וְאִי לָאו, לֹא סָלִיק בִּידִיה תְּשׁוּבָה, וְלֹא מְעֲלִיָּא לִיה. אִי הַכִּי, דָּוִד הִיךְ לֹא אַתְפָּרַשׁ מִבַּת שֶׁבַע לְבַתָּר. אָמַר לִיְה, בַּת שֶׁבַע דִּידִיה הוֹת, וְדִידִיה נִטְל, דְּהָא מִית בַּעֲלָהּ.

וְהַתְּנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאִי דְכָתִיב אָנִי יי'. אָנִי יי': עֵתִיד לִיתֵן שְׁכָר טוֹב לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא. אָנִי יי' עֵתִיד לְהַפְרַע מִן הָרָשָׁעִים לְעֵתִיד לָבָא. אֵינּוֹן דְּכָתִיב בְּהוּ (יִשְׁעִיָּה טו)

וְהַתְּנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאִי דְכָתִיב אָנִי יי'. אָנִי יי': עֵתִיד לִיתֵן שְׁכָר טוֹב לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא. אָנִי יי' עֵתִיד לְהַפְרַע מִן הָרָשָׁעִים לְעֵתִיד לָבָא. אֵינּוֹן דְּכָתִיב בְּהוּ (יִשְׁעִיָּה טו)

לַעֲתִיד לְבֹא, אוֹתָם שְׁפָתוֹב בְּהֵם
הַפְּשָׁעִים בִּי. כְּתוֹב אָנִי ה', וְכְתוֹב
(דברים לב) אָנִי אֲמִית וְאֲחִיָּה. אֶף עַל
פִּי שָׁאֲנִי בְּמִדַּת הַרְחָמִים,
הַרְשָׁעִים הוֹפְכִים אוֹתִי לְמִדַּת
הַדִּין. שְׁלֹמְדָנוּ, שֵׁם מְלֹא - ה'
אֱלֹהִים. זָכוּ - ה', וְאִם לֹא -
אֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
הַרְשָׁעִים עוֹשִׂים פָּגָם לְמַעֲלָה.
אֵיזָה פָּגָם? כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ פָּגָם
מִמָּשׁ, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

לְמַדְנֵנוּ, כְּתוֹב וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַּת
טְמֵאָתָה לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרוּתָה.
שְׁנָה רַבִּי יְהוּדָה, דוֹר שְׁרַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי שְׁרוּי בְּתוֹכוֹ,
כָּלֶם צְדִיקִים, חֲסִידִים, כָּלֶם הֵם
יֵרְאִי חֲטָא, וְשִׁכְנָה שׁוֹרָה
בִּינֵיהֶם, מַה שְׁאִין כֵּן בְּדוֹרוֹת
אַחֲרִים. מִשׁוּם כִּף הַדְּבָרִים הִלְלוּ
מִתְפָּרְשִׁים וְלֹא נִטְמָנִים. בְּדוֹרוֹת
אַחֲרִים לֹא כֵן, וְדְבָרִים שֶׁל סוּדוֹת
עֲלוּנִים לֹא יְכוּלִים לְגַלּוֹת,
וְאוֹתָם שִׁיּוּדְעִים פּוֹחֲדִים.
שֶׁפֶּאֶשֶׁר הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
סוּד הַפְּסוּק הַזֶּה, עֵינֵי כָל
הַחֲבָרִים נִכְעָו דְּמַעוֹת, וְכָל
הַדְּבָרִים שְׁאָמַר הָיוּ בְּעֵינֵיהֶם
גְּלוּיִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (במדבר יב) פֶּה
אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא
בְּחִידוֹת.

שְׁיִים אֶחָד שְׁאֵל רַבִּי יִיסָא, אָמַר,
בִּיצָה שֶׁל אֲמַת (מִדָּה) שִׁיּוּצָה מַעוֹף
שְׁשֵׁרוּי (שְׁנוּרָק) בְּאוּר, וְהַתְּבַקְעָה
לְאַרְבַּעַת צְדָדִים, שְׁנַיִם עוֹלָם
מֵהֶם, וְאֶחָד מִתְּנַמֵּף, וְאֶחָד רוֹבֵץ
בְּמַרְבֵּץ (מִבּוֹעֵי הַמַּעֲזֵן) שֶׁל הַיָּם
הַגְּדוֹל. אָמַר רַבִּי אַבָּא, עֲשִׂיתָ
לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן קֹדֶשׁ חַל, שֶׁהָרִי
כְּתוֹב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ. אָמַר
לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, טָרַם שֶׁתְּתַבְּקַע
הַבִּיצָה, תִּסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם. וְכִף
הָיָה בְּאֲדָרָא שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן.

וְיֵאִירוֹ דְּבַרְיָה. אַחַר שֶׁנִּפְטַר רַבִּי

הַפּוֹשְׁעִים בִּי. כְּתוֹב אָנִי יי', וְכְתוֹב (דברים לב) אָנִי
אֲמִית וְאֲחִיָּה. אֶף עַל פִּי (דף ע"ט ע"א) שְׁאֲנִי בְּמִדַּת
הַרְחָמִים, הַרְשָׁעִים הוֹפְכִים אוֹתִי לְמִדַּת הַדִּין.
דְּתַנְיָא, שֵׁם מְלֹא: יי' אֱלֹהִים. זָכוּ יי', וְאִי לָאו
אֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חִיְיָבִין עַבְדֵי
פְּגִימוֹתָא לְעִילָא. מָאֵי פְּגִימוֹתָא. כְּמָה
דְּאוּקִימָנָא פְּגִימוֹתָא מִמָּשׁ, וְהָא אֲתַמַּר.

הֲתֵאֵנָא כְּתוֹב וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַּת טְמֵאָתָה לֹא תִקְרַב
לְגִלּוֹת עֲרוּתָה, תְּנִי רַבִּי יְהוּדָה, דְּרָא
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי שְׁאִרֵי בְּגִינָה, כְּלָהוּ
זְפִאִין, חֲסִידִין, כְּלָהוּ דְּחֲלֵי חֲטָאָה נִינְהוּ.
שְׁכִינְתָּא שְׁרִיא בִּינֵיהוּ, מַה דְּלִית בֶּן בְּדָרִין
אַחֲרֵינִין. בְּגִינֵי כִף מִילִין אֵינוֹן מִתְפָּרְשִׁין, וְלֹא
אַתְּטַמְרִין. בְּדָרִין אַחֲרֵינִין לָאוּ הָכִי, וּמִלִּין דְּרִזִּי
עֲלָאָה לֹא יְכָלִין לְגַלְּאָה, וְאֵינוֹן דִּידְעֵי מִסְתַּפּוּ.
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן כִּד הָוָה אָמַר רַזָּא דְּהֵאֵי קָרָא,
חֲבַרְיָא כְּלָהוּ עֵינֵיהוֹן נִבְעִין דְּמַעִין, וְכְלָהוּ
מִילִין דְּאָמַר הוּוּ בְּעֵינֵיהוּ גְלִיזִין, כְּמָה דְּכְתוֹב,
(במדבר יב) פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא
בְּחִידוֹת.

דְּיוֹמָא חַד שְׁאִיל רַבִּי יִיסָא אָמַר, בִּיצָא
דְּקוּשְׁטָא (ס"א דְּקוּשְׁטָא), דְּנַפְקָא מַעוֹפָא
דְּשְׁרִיא (ס"א דְּשְׁרִיא) בְּנוֹרָא, וְאַתְּבַקַּע לְאַרְבַּע
סְטָרִין. תְּרִין סְלָקִין מִנֵּיהוּ, וְחַד מֵאִיף, וְחַד
רַבִּיעַ בְּרַבִּיעָא (ס"א נְבִיעֵי נְבִיעָא) דְּיִמָּא רַבָּא. אָמַר
רַבִּי אַבָּא, עַבְדַּת קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, קֹדֶשׁ
חוֹל, דְּהָא כְּתוֹב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ. אָמַר
לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד לָא יִתְבַּקַּע בִּיצָא, תִּסְתַּלַּק
מִמָּלְמָא. וְכִף הָוָה בְּאֲדָרָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן.

הֲתֵאֵנָא, בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה אָמַר בֶּר נֶשׁ
לְחַבְרִיָּה, פֶּתַח פִּיךָ וְיֵאִירוֹ דְּבַרְיָה. בְּתַר

לְמַדְנֵנוּ, בִּימֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה אוֹמֵר אָדָם לְחַבְרָו: פֶּתַח פִּיךָ

דְּשָׁכִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן, הוּוּ אַמְרִי (קהלת ה) אַל תִּתֵּן
אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרְךָ.

תִּנְיָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי בְנֵי עֲלָמָא מְסַתְּפִלָן
בְּמָה דְכְתִיב בְּאוֹרֵייתָא, לֹא יִיתוּן
לְאַרְגָּזָא קָמִי מְאָרִיחוֹן. תָּאנָא, כַּד מִתְעָרִין
דִּינִין קְשִׁיין לְאַחְתָּא בְּעֲלָמָא, וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת
טְמֵאָתָהּ וְגו', הֲכָא כְתִיב (תהלים כה) סוּד יִי
לִירְאִיו, וּבְאֲדָרָא (ס"א וּבְהַאי דְרָא) קְדִישָׁא אַתְּמַר,
הֲכָא אַצְטְרִיכְנָא לְגַלְאָה, דִּהָא לְאַתְרֵי דָא
אֶסְתַּלַּק.

דְּתַנִּין, בְּשַׁעְתָּא דְחוּיָא תְּקִיפָא דְלַעִילָא אַתְעַר,
בְּגִין חוּבֵי עֲלָמָא, שְׂאָרֵי וְאַתְחַבְר עִם
נוֹקְבָא, וְאֵטִיל בֵּה זוֹהֵמָא, אַתְפָּרֵשׁ דְּכוּרָא
מִינָהּ, בְּגִין דִּהָא אֶסְתַּאֲבַת, וְאַתְקְרִיאַת
מְסַאָבָא, וְלֹא אַתְחַזִּי לְדְכוּרָא לְמַקְרַב בִּהְדָּה,
דְּוִי אִי אֶסְתַּאֲבַת הוּא בִּהְדָּה, בְּזַמְנָא דְאִיְהִי
אֶסְתַּאֲבַת.

וְתָאנָא, מָאָה וְעֶשְׂרִין וַחֲמִשׁ זִינֵי מְסַאָבוּתָא
נַחְתוּ לְעֲלָמָא, דְּמִתְאַחְדָן מְסַטְרָא
דְּחוּיָא תְּקִיפָא, וְשַׁבְעָה וְעֶשְׂרִין רַבְרַבִּין
מְנַיְיְהוּ, מִתְאַחְדָן בְּנוֹקְבֵי, וְאַתְדַּבְּקָן בֵּהוּ. וְוִי
לְמָאן דִּיקְרַב בִּהְדָּה בִּהֵהוּא זְמַנָּא, דְּמָאן דִּיקְרַב
בִּהְדָּה, אַחַזִּי פְּגִימוּתָא לְעִילָא, דִּהָא בְּחוּבָא
דָּא, אַתְעַר חוּיָא תְּקִיפָא לְעִילָא, וְאַשְׁדִּי זוֹהֵמָא
בְּאַתְרֵי דְלָא אַצְטְרִיךְ, וְאַתְחַבְר בְּנוֹקְבָא,
וְאַתְרַבֵּי שְׁעָרֵיהּ לְדְכוּרָא, בְּנוֹקְבָא אֶסְתַּאֲבַת,
וְשַׁעְרָהָא רַבָּא, וְטוּפְרָהָא סְגִיאָו, וְכַדִּין דִּינִין
שְׂרִיין לְאַתְעָרָא בְּעֲלָמָא, וְיִסְתַּאֲבוּן פְּלָא. הֲדָא
הוּא דְכְתִיב, (במדבר יט) כִּי אֶת מִקְדָּשׁ יְי' טַמְא,
מִקְדָּשׁ יְי' אֶסְתַּאֲבַת, בְּחוּבֵייהוּ דְכַבֵּי נְשָׂא.

תָּאנָא, מָאִי דְכְתִיב, (בראשית ג) וְאִיבָה אִשִּׁית בִּינְךָ
וּבֵין הָאִשָּׁה, אַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִים זִינֵי
מְסַאָבוּתָא אֵטִיל חוּיָא בְּנוֹקְבָא, כַּד אַתְחַבְר עִמָּה, כַּחוּשְׁבָן וְאִיבָה, וְעֶשְׂרִין

שְׁמַעוֹן, הִיּוּ אוֹמְרִים: (קהלת ה) אַל
תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרְךָ.
דְּמַדְּנֵו, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִם בְּנֵי
הָעוֹלָם מְסַתְּפִלִים בְּמָה שְׁכַתּוּב
בַּתּוֹרָה, לֹא יִבְאוּ לְהַרְגִּזוּ לְפָנֵי
רַבּוֹנָם. לְמַדְּנֵו, כְּשִׁמְתַעוֹרְרִים
הַדִּינִים הַקְּשִׁים לְרַדַת לְעוֹלָם,
וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָהּ וְגו'. כָּאֵן
כְּתוּב (תהלים כה) סוּד ה' לִירְאִיו,
וּבְאֲדָרָא (ובדור הזה) הַקְּדוּשָׁה נֶאֱמַר,
כָּאֵן הַצְּטֻרְכְּנֵו לְגִלּוֹת, שְׁהָרִי
לְמַקּוּם הַזֶּה הַסְּתַלַּק.

שְׁשַׁנְיָו, בְּשַׁעָה שְׁהַנְחֵשׁ הַתְּקִיף
שֶׁל מַעְלָה הַתְּעוֹרֵר בְּשִׁבִיל חֲטָאֵי
בְּנֵי הָאָדָם, הַתְּחִיל לְהַתְחַבֵּר עִם
נְקֵבָה וְהִטִּיל בֵּה זִהְמָה, נִפְרַד
מִמֶּנָּה הַזְּכָר, מִשּׁוּם שְׁהָרִי נְטִמָּאָה
וְנִקְרָאת טְמֵאָה, וְאֵין רְאוּי לְזַכֵּר
לְקַרְב אֵלֶיהָ. שְׂאוּי אִם הוּא נְטִמָּא
עִמָּה בְּזַמֵּן שְׁהִיא טְמֵאָה.

וְלְמַדְּנֵו, מָאָה עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה
מִינֵי טְמֵאָה יִרְדּוּ לְעוֹלָם
שְׁאַחוּזִים מִצְדוֹ שֶׁל הַנְּחֵשׁ הַחֲזוֹק,
וְשַׁבְעָה וְעֶשְׂרִים גְּדוּלִים מֵהֶם
נֶאֱחָזִים בְּנִקְבוֹת וְנִדְבָקִים בָּהֶם.
אוּי לְמִי שִׁיקְרַב אֵלֶיהָ בְּאוֹתוֹ זְמַן,
שְׁמִי שִׁיקְרַב עִמָּה, מְרָאָה פָּגָם
לְמַעְלָה, שְׁהָרִי בְּחֲטָא הַזֶּה
מִתְעוֹרֵר הַנְּחֵשׁ הַקְּשָׁה לְמַעְלָה
וּמִטִּיל זִהְמָה בְּמַקּוּם שְׁלָא צְרִיךְ,
וּמִתְחַבְר עִם הַנְּקֵבָה, וּגְדוּלוֹת
שְׁעָרוֹתֵיו שֶׁל הַזְּכָר, וְהַנְּקֵבָה
נְטִמָּאת, וְשַׁעְרָהּ גְּדוּל וְצַפְרָנִיָּה
גְּדוּלוֹת, וְאִז הַדִּינִים שׁוֹרִים
לְהַתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם וּנְטִמָּאִים הַפֶּל.
זְהוּ שְׁכַתּוּב (במדבר יט) כִּי אֶת מִקְדָּשׁ
ה' טַמְא, מִקְדָּשׁ ה' נְטִמָּא בְּחֲטָאֵי
בְּנֵי הָאָדָם.

דְּמַדְּנֵו, מָה שְׁכַתּוּב (בראשית ג)
וְאִיבָה אִשִּׁית בִּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה,
אַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִים מִינֵי טְמֵאָה
הִטִּיל הַנְּחֵשׁ בְּנִקְבָה כְּשֶׁהַתְחַבְר

מְסַאָבוּתָא אֵטִיל חוּיָא בְּנוֹקְבָא, כַּד אַתְחַבְר עִמָּה, כַּחוּשְׁבָן וְאִיבָה, וְעֶשְׂרִין

עמה, כחשבון ואיבה, ועשרים
וארבעה מינים (דינים) מתעוררים
למעלה, ועשרים וארבעה למטה.
ושער גדול וצפונים גדולות, ואז
מתעוררים הדינים בכל. ולמדנו,
כשרוצה אשה להטהר, צריכה
לספר אותו שער שגדל ביום
שהיא טמאה, ולספר את
צפרניה, וכל אותה זממה שבהן.
שלמדנו בסודות הטמאה,
שזממת הצפונים מעוררת זממה
אחרת, ומשום כך צריכים גניזה,
ומי שמעבירם לגמרי, כאלו העיר
חסד בעולם. שלמדנו, אין צריך
אדם לתת זכר למינים רעים.
ששנינו, אלף וארבע מאות
וחמשה מינים רעים נאחזים
באותה הזממה שהטיל הנחש
החזק, וכלם מתעוררים באותה
זממת הצפונים.

ואפילו מי שרוצה, יעשה בהם
כשפים לבני אדם, משום אותם
שתלויים בהם. ומי שמעבירם,
כאלו הרבה חסד בעולם, ודינים
רעים לא נמצאים, ותעבר אותה
זממה וצפרניה שרשומות בה.
שלמדנו, מי שדורף ברגלו או
בנעלו עליהן, יכול להנזק. ומה
בשיורי השירים של הזממה
שלמעלה כך - אשה שמקבלת
ומתחברת עם הנחש והטיל בה
זממה על אחת כמה וכמה. אוי
לעולם שמקבל ממנה אותה
זממה. משום כך, ואל אשה בנדת
טמאתה לא תקרב.

אמר רבי שמעון, אמר הקדוש
ברוך הוא: הביאו עלי פפרה
בראש חדש. עלי ודאי, כדי
שיעבר אותו הנחש ויתפשם מי
שצריך. עלי, כמו שכתוב (ישעיהו)
שרפים עמדים ממעל לו. ועל זה
כתוב בקרח, (במדבר טו) הנעדים על
ה', שבגללם מתעורר מי
שמתעורר שבא מצדם. אף כאן

וארבע זינין (כ"א דינין) מתערין לעילא, ועשרין
וארבע לתתא. ושערא רבא, וטופרין סגיאוו,
וכדין דינין מתערין בכלא. ותאנא כד בעת
אתתא לאתדכאה, בעיא לספרא ההוא שערא
דרבי ביומא דאיהי מסאבא, ולספרא
טופרהא, וכל ההוא זוהמא די בהון.

דתאנא ברזי דמסאבותא, זוהמא דטופרין,
יתער זוהמא אחרא, ובגיני כף, בעיין
גניזא, ומאן דאעבר לון לגמרי, כאלו אתער
חסד בעלמא. דתניא לא לבעי ליה לאיניש
למיהב דווכרנא לזינין בישין. דתנינן אלה
וארבע מאה וחמש זינין בישין, מתאחדן
בההוא זוהמא, דאטיל חווא תקיפא, וכלהו
מתערין בההוא זוהמא דטופרין.

ואפילו מאן דבעי, יעביד בהו חרשין לבני
נשא, משום אינון דתליין בהו, ומאן
דאעבר (דף ע"ט ע"ב) לון, כאלו אסגי חסד
בעלמא, ודינין בישין לא משתפחין. ויעבר
ההוא זוהמא וטופרהא דרשים ביה. דתניא,
מאן דדריך ברגליה, או במסאניה עליהו,
יכיל לאתזקא. ומה בהאי שיורי דשיורי
דזוהמא דלעילא כף, אתתא דמקבלא
ואתחברת בחווא, ואטיל בה זוהמא, על אחת
כמה וכמה. ווי לעלמא דמקבלא מינה מההוא
זוהמא, בגיני כף ואל אשה בנדת טמאתה לא
תקרב.

אמר רבי שמעון, אמר קדשא בריך הוא,
הביאו עלי פפרה בראש חדש. עלי
ודאי, בגין דיתעבר ההוא חווא, ויתבסם מאן
דבעיא. עלי: כמה דכתיב, (ישעיהו ו) שרפים
עומדים ממעל לו. ועל דא כתיב בקרח, (במדבר
טו) הנעדים על יי', דבגיניהון אתער מאן
דאתער דאתי מסטרייהו. אוף הכא הביאו עלי

כפָּרָה, עָלִי מִמֶּשׁ. בְּגִין דִּיתְבַּסֵּם וַיִּתְעַבֵּר וְלֹא אֲשַׁתְּכַח חוּיָא בְּאַתְר דְּשִׁאֲרֵי. וְכַל כֵּן לְמָה. עַל שְׁמַעְטָתִי אֶת הַיְרֵחַ, וְשִׁלְטָא בָּהּ מֵאֵן דְּלֹא אֲצַטְרִיף. וּבְגִין כֵּן פְּתִיב וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָה לֹא תִקְרַב.

הִבִּיאוּ עָלַי כְּפָרָה, עָלִי מִמֶּשׁ, כְּדִי שְׁיִתְבַּשֵּׁם וַיִּעַבֵּר וְלֹא יִמְצֵא הַנְּחֹשׁ בְּמִקוֹם שְׁשׂוּרָה. וְכַל כֵּן לְמָה? עַל שְׁמַעְטָתִי אֶת הַיְרֵחַ וְשׁוֹלֵט בָּהּ מִי שְׁלֹא צָרִיף. וּמִשׁוּם כֵּן פְּתוּב, וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָה לֹא תִקְרַב.

זְכָאָה דָּרָא, דְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי שִׁאֲרֵי בְּגוּיָה. זְכָאָה עַדְבִּיָּה בֵּין עֲלָאִין וְתַתְּאִין. עָלִיָּה פְּתִיב, (קֹהֶלֶת י) אֲשֶׁרִיף אֶרֶץ שְׁמֵלְכָף בֶּן חוּרִין. מַהוּ בֶּן חוּרִין. דְּזִקְיָה רִישָׁא לְגַלְיָא, וְלִפְרָשָׁא מְלִין וְלֹא דְחִיל. פְּהֵאִי דְאִיהוּ בֶּן חוּרִין, וַיִּימָא מָאִי דְבַעֲיָא וְלֹא דְחִיל. מַהוּ מְלַכָּף. דָּא הוּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, מְאָרִיָּה דְאַוּרִיָּתָא, מְאָרִיָּה דְחַכְמָתָא. דְּכַד הָוָה רַבֵּי אַבְא וְחַבְרֵיָא חֲמָאן לְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, הוּוּ רַהֲטֵי אַבְתְּרִיָּה, וְאַמְרִי, (הוֹשַׁע י) אַחֲרֵי יְיָ יִלְכוּ כְּאֲרִיָּה יִשְׁאַג.

אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שְׂרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ. אֲשֶׁרִי גּוֹרְלוֹ בֵּין עֲלוּיָנִים וְתַתְּחוּנִים. עָלִי פְּתוּב (קֹהֶלֶת י) אֲשֶׁרִיף אֶרֶץ שְׁמֵלְכָף בֶּן חוּרִים. מַהוּ בֶּן חוּרִים? שְׁזוֹקָף רֹאשׁ לְגַלוּת וְלִפְרֹשׁ דְּבָרִים וְאִינוּ פּוֹחַד. כִּנְוָה שְׁהוּא בֶּן חוּרִין, וַיֹּאמֶר מַה שְׁהוּא רוֹצֵה וְלֹא פּוֹחַד. מִי זֶה מְלַכָּף? זֶה הוּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, בְּעַל הַתּוֹרָה, בְּעַל הַחֲכֵמָה. שְׁכֻשְׁהֵיהּ רַבֵּי אַבְא וְהַחֲבָרִים רוֹאִים אֶת רַבֵּי שְׁמַעוֹן, הֵיוּ רָצִים אַחֲרָיו וְאוֹמְרִים: (הוֹשַׁע יא) אַחֲרֵי ה' יִלְכוּ כְּאֲרִיָּה יִשְׁאַג. אֲמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב (יִשְׁעִיָּה טו) וְהִנֵּה מְדֵי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמְדֵי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ. לְמָה שְׁקוּל זֶה בְּזֶה? אֵלָּא הַכֹּל בְּדַרְגָּה אַחַת עוֹלָה. זֶה מְזַדְּגֵג עִם זֶה, וְשִׁמְחָה שֶׁל זֶה עִם זֶה לֹא נִמְצְאָת, אֵלָּא כְּשִׁמְתַּגְלָה הַעֲתִיק הַקְּדוּשׁ, אֲזִי זֹהִי חֲדוּת הַכֹּל. וְשִׁנְיָו, כְּתוּב (תְּהִלִּים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִמֶּשׁ. הַשַּׁבָּח שְׁמִשְׁבַּח הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא, אֲזִי נִמְצְאָת שְׁמִחָה, וְנִשְׁמָה מִתּוֹסַפְת. שְׁהֵרִי הַעֲתִיק הַתַּגְלָה, וְהַזְּוֹג יִזְדַּמֵּן.

אֲמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה טו) וְהִנֵּה מְדֵי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמְדֵי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ, אֲמַאי שְׁקִיל דָּא בְּדָא. אֵלָּא כְּלָא בְּחַד דְּרַגְא סְלִיקוּ, דָּא אֲזִדְּוִיג בְּדָא. וְחֲדוּתָא דְדָא בְּדָא לֹא אֲשַׁתְּכַח, אֵלָּא כַּד אַתְּגַלִּי עֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְכַדִּין חֲדוּתָא דְכְּלָא. וְתַנִּינָן, כְּתִיב (תְּהִלִּים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִמֶּשׁ. שְׁבַחָא דְקָא מְשַׁבַּח קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא. כְּדִין חֲדוּתָא אֲשַׁתְּכַח, וְנִשְׁמָתָא אֲתוּסַפְת. דְּהָא עֲתִיקָא אַתְּגַלִּי וְזוּוֹגָא יִזְדַּמֵּן.

אֲמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב (יִשְׁעִיָּה טו) וְהִנֵּה מְדֵי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמְדֵי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ. לְמָה שְׁקוּל זֶה בְּזֶה? אֵלָּא הַכֹּל בְּדַרְגָּה אַחַת עוֹלָה. זֶה מְזַדְּגֵג עִם זֶה, וְשִׁמְחָה שֶׁל זֶה עִם זֶה לֹא נִמְצְאָת, אֵלָּא כְּשִׁמְתַּגְלָה הַעֲתִיק הַקְּדוּשׁ, אֲזִי זֹהִי חֲדוּת הַכֹּל. וְשִׁנְיָו, כְּתוּב (תְּהִלִּים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מִמֶּשׁ. הַשַּׁבָּח שְׁמִשְׁבַּח הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא, אֲזִי נִמְצְאָת שְׁמִחָה, וְנִשְׁמָה מִתּוֹסַפְת. שְׁהֵרִי הַעֲתִיק הַתַּגְלָה, וְהַזְּוֹג יִזְדַּמֵּן.

אוּף הָכִי בְּחֲדוּתוֹתֵי סִיְהָרָא, דְּהָא נְהִיר לָהּ שְׁמִשָּׁא בְּחֲדוּתָא דְנְהִירוֹ דְעֲתִיקָא לְעִילָא. בְּגִינֵי כֵּן הָאִי קָרְבְּנָא הוּא לְעִילָא, בְּגִין דִּיתְבַּסֵּם כְּלָא, וַיִּשְׁתְּכַח חֲדוּתָא בְּעִלְמָא, וְעַל דָּא הִבִּיאוּ עָלַי כְּפָרָה, דְּיִיקָא מְלָה. הַתְּאֲנָא, כְּתִיב (בַּמְדַּבֵּר כח) עוֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ עַל עוֹלַת הַתְּמִיד, דְּבַעֲי לְכוּוֹנָא לְבָא

אִף כֵּן בְּחֲדוּשׁ הַלְבָּנָה, שְׁהֵרִי מְאִיר הַשְּׁמֶשׁ בְּשִׁמְחַת הָאוֹר שֶׁל הַעֲתִיק לְמַעְלָה. מִשׁוּם כֵּן הַקְּרָבָן הַזֶּה הוּא לְמַעְלָה, כְּדִי שְׁהַכֹּל יִתְבַּשֵּׁם וְתִמְצֵא שְׁמִחָה בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן הִבִּיאוּ עָלַי כְּפָרָה, דְּכַר מְדִיק. כְּמִדְּנוּ, כְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר כח) עֲלַת שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ עַל עֲלַת הַתְּמִיד, שְׁצָרִיף

לְעִילָא לְעִילָא, יְתִיר מְשָׁאר יוּמִין. וְעַל דָּא עַל
 עוֹלַת הַתְּמִיד דִּי יִיקָא. תְּנִיָא, כְּתִיב בְּחִנּוּחַ (שמואל
 א א) וַתִּתְפַּלֵּל עַל יְיָ, עַל דִּי יִיקָא, בְּגִין דְּבִנְיָן
 בְּמִזְלָא קַדִּישָׁא תְלִיין, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא וְלִית
 לָךְ מְלָה בְּאוּרֵייתָא, אוּ אֵת זְעִירָא בְּאוּרֵייתָא.
 דְּלָא רְמִיזָא בְּחֻכְמַתָּא עֲלָאָה, וְתְלִיין מְנִיָה תְלִי
 תְלִין רְזִין דְּחֻכְמַתָּא עֲלָאָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב,
 (שיר השירים ה) קוּוּצוֹתָיו תִּלְתְּלִים, וְהָא אֲתָמַר.

רְבִי יוֹסִי אֲשַׁפְּחִיה לְרַבִּי אַבָּא, דְּהוּהוּ יְתִיב
 וְקֹאֲרִי, הָאִי קָרָא דְכְתִיב, (תהלים נה) הַשְׁלֵךְ
 עַל יְיָ יְהִבְךָ, עַל דִּי יִיקָא, דְּהָא מְזוּנֵי בְּמִזְלָא
 תְלִיין. רְבִי יְהוּדָה הָוֵה קֹאֲרִי, (תהלים לב) עַל זֹאת
 יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצָא. עַל זֹאת
 וְדָאִי. לְעֵת מְצָא, הָא אוּקִימְנָא. אֲבָל לְעֵת
 מְצָא, כְּמָה דְכְתִיב, (ישעיה נה) דְרָשׁוּ יְיָ בְּהַמְצָאוֹ
 קֹאֲרוֹהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוּב. דְּבַר אַחַר לְעֵת מְצָא,
 בְּשַׁעֲתָא דְנִהְרִין נְגִדִין וְאַתְמַשְׁכָּאן, וּמִסְתַּפְּקִי
 אֲבָהֶן, וּמִתְבַּרְכָּאן כְּלָא. רַק לְשִׁטְף מִים רַבִּים,
 מֵאן שִׁטְף מִים רַבִּים, דָּא עַמִּיקָא דְּמַבּוּעֵין
 וְנִהְרִין, דְּמֵאן יִזְכָּה לִיה, וּמֵאן יִזְכָּה לְקַרְבָּא
 וּלְסִלְקָא תַּמָּן. הָדָא הוּא דְכְתִיב בֵּיה, (תהלים לב)
 רַק לְשִׁטְף מִים רַבִּים אֱלִיוֹ לֹא יִגִּיעוּ דְּהָא לָא
 זַכָּאן, וְלֹא יִכְלִין.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, כְּתִיב (תהלים כז) אַחַת שְׂאֵלְתִי
 מֵאֵת יְיָ אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ וְגו'. זַכָּאִין אֵינּוּן
 צְדִיקֵי יִיא, דְּכְמָה גְּנִיזִין עֲלָאִין טְמִירִין לְהוּ
 כְּהוּא עֲלֵמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא מְשַׁתְּעִשְׁע
 בְּהוּ בְּאֵינּוּן עֲלֵמִין, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא בְּנַעַם יְיָ,
 וְהָא אֲתָמַר. רְבִי חִזְקִיָה אָמַר מִהֲכָא, (ישעיה סד)
 עֵין לֹא רָאֵתָה אֱלֹהִים זוֹלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה
 לוֹ. יַעֲשֶׂה, תַּעֲשֶׂה מִיבְעֵי לִיה. אֲלֵא יַעֲשֶׂה
 וְדָאִי, הֵינְנוּ (ישעיה לח) יוֹסִיף עַל יְמִידָה חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה
 לְהִיּוֹת! אֲלֵא יַעֲשֶׂה וְדָאִי. הֵינְנוּ (שם לח) יוֹסִיף עַל יְמִידָה חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְהֵינּוּ הַשְׁלֵךְ עַל ה' יְהִבְךָ.

לְכוּן אֵת הַלֵּב לְמַעְלָה לְמַעְלָה
 יוֹתֵר מְבִשְׂאֵר הַיָּמִים. וְעַל זֶה עַל
 עֲלַת הַתְּמִיד דְּוִקָא. לְמַדְנּוּ, כְּתוּב
 בְּחִנּוּחַ (שמואל א-א) וַתִּתְפַּלֵּל חֲנָה עַל
 ה', עַל דְּוִקָא, מִשּׁוּם שֶׁהַבָּנִים
 תְּלוּיִים בְּמִזְלֵי הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ
 שְׂבָאֲרָנוּ. וְאֵין לָךְ דְּבַר בְּתוֹרָה אוּ
 אוֹת קְטָנָה בְּתוֹרָה שְׁלֵא רְמוּזָה
 בְּחֻכְמָה הַעֲלִינָה, וְתְלוּיִים מִמְּנָה
 תְּלִי תְלִים שֶׁל סוּדוֹת הַחֻכְמָה
 הַעֲלִינָה. זֶהוּ שְׂכָתוּב (שיר ה)
 קוּוּצוֹתָיו תִּלְתְּלִים, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.
 רְבִי יוֹסִי מְצָא אֵת רְבִי אַבָּא שְׁהִיה
 יוֹשֵׁב וְקוֹרָא אֵת הַפְּסוּק שְׂכָתוּב,
 (תהלים נה) הַשְׁלֵךְ עַל ה' יְהִבְךָ, עַל
 דְּוִקָא. שְׁהִרִי מְזוּנוֹת תְּלוּיִים
 בְּמִזְלֵי רְבִי יְהוּדָה הִיָּה קוֹרָא, (שם
 לב) עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהֶיךָ
 לְעֵת מְצָא. עַל זֹאת וְדָאִי. לְעֵת
 מְצָא, הָרִי בְּאֲרָנוּ. אֲבָל לְעֵת מְצָא,
 כְּמוֹ שְׂכָתוּב (ישעיה נה) דְרָשׁוּ ה'
 בְּהַמְצָאוֹ קֹאֲרוֹהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוּב.
 דְּבַר אַחַר לְעֵת מְצָא - בְּשַׁעֲ
 שְׁנֵהֲרוֹת שׁוֹפְעִים וְנִמְשָׁכִים,
 וְהָאֲבוֹת נְהַנִּים, וְהַכֵּל מִתְבַּרְכִּים.
 רַק לְשִׁטְף מִים רַבִּים, מִי זֶה
 הַשִּׁטְף מִים רַבִּים? זֶהוּ עַמְק
 הַנְּחָלִים וְהַנְּהָרוֹת, שְׁמִי יִזְכָּה לוֹ
 וּמִי יִזְכָּה לְהִתְקַרֵּב וְלַעֲלוֹת לְשָׁם.
 זֶהוּ שְׂכָתוּב בּוֹ, (תהלים לח) רַק
 לְשִׁטְף מִים רַבִּים אֱלִיוֹ לֹא יִגִּיעוּ,
 שְׁהִרִי לֹא זוֹכִים וְלֹא יִכּוּלִים.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, כְּתוּב (שם כז) אַחַת
 שְׂאֵלְתִי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ
 וְגו'. אֲשֶׁרִיהֶם הַצְּדִיקִים שְׂכָמָה
 גְּנִזִים עֲלִינָם שְׁמוּרִים לָהֶם
 בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, שְׁהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ
 הוּא מְשַׁתְּעִשְׁע עִמָּם בְּאוֹתָם
 הַעוֹלָמוֹת, כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ בְּנַעַם ה',
 וְהָרִי נִתְבָּאֵר. רְבִי חִזְקִיָה אָמַר,
 מִכָּאן (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאֵתָה
 אֱלֹהִים זוֹלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ.
 יַעֲשֶׂה! תַּעֲשֶׂה הִיָּה צְרִיף
 לְהִיּוֹת! אֲלֵא יַעֲשֶׂה וְדָאִי. הֵינְנוּ (שם לח) יוֹסִיף עַל יְמִידָה חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְהֵינּוּ הַשְׁלֵךְ עַל ה' יְהִבְךָ.

וְכָתוּב וּתְתַפְּלַל עַל ה'. וְהַכֵּל
אָחָד.

אֲשֶׁרֵי חִלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. עֲלֵיהֶם
כְּתוּב (תהלים ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי
בָּךְ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ וְתִסַּף עֲלֵימוֹ
וַיַּעֲלֶצּוּ בָּךְ אֲהַבֵי שְׁמֶךָ. וְכָתוּב
(שם קמ) אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ
יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ. וְכָתוּב (שם
ט) וַיִּבְטְחוּ בָּךְ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא
עֹזֶבֶת דְּרִשְׁיֶךָ ה'. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם
אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

פְּרֻשֵׁת קְדוּשִׁים

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר
אֶל כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי
ה' אֱלֹהֵיכֶם. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח,
(תהלים לב) אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרֶד אֵין
הַבֵּין וְגו'. בְּכֹמָה פְּעָמִים הַתּוֹרָה
מְעִידָה בְּבִנֵי אָדָם, כְּמָה פְּעָמִים
הִיא מְרִימָה קוֹלוֹת לְכָל הַצְּדִיקִים
לְהַעֲרִי אוֹתָם, וְכָלָם רְדוּמִים
בְּשֵׁנָה בַחֲטָאֵיהֶם (בְּחֻרְבָּיהֶם), אֵינָם
מְסַתְּפָלִים וְאֵינָם מְשַׁגְּיחִים
בְּאֵיזָה פָּנִים יַעֲמְדוּ לְיוֹם הַדִּין
הָעֲלִיּוֹן, כְּשִׁיתְּבַע אוֹתָם הַמְּלַךְ
הָעֲלִיּוֹן עַל עֲלֻבוֹן הַתּוֹרָה
שְׂצוּעָקָת כְּנַגְדָם, וְאֵינָם מַחְזִירִים
פְּנֵיהֶם מוּלָהּ, שְׂכָלָם פְּגוּמִים
בְּכָל, שְׂאֵינָם יוֹדְעִים אֶת אֲמוּנַת
הַמְּלַךְ הָעֲלִיּוֹן, אוֹי לָהֶם וְאוֹי
לְנַפְשָׁם!

שְׁהַרֵי הַתּוֹרָה מְעִידָה בּו וְאוֹמַרְתָּ,
(משלי ט) מִי פָתִי יִסֹר הַנֶּה חֶסֶר לִב
(וְאִמְרָה) אֲמָרָה לוֹ. מַה זֶה חֶסֶר לִב?
שְׂאֵין בּו אֲמוּנָה. שְׂמִי שְׂאֵינוֹ
עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אֵין בּו אֲמוּנָה
וּפְגוּם הוּא מִהַכֵּל. (וְאִמְרָה) אֲמָרָה
לוֹ? ! אוֹמְרָה לוֹ הִנֵּה צְרִיף לְהִיּוֹת,
כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (תהלים מב) אוֹמְרָה לֵאל

לֵאל סְלַעִי, מַהוֹ אֲמָרָה. אֶלָּא לֵאכְלֵלָא וּלְאֵתוּסְפָא אוֹרִייתָא דְלַעֲלֵלָא,

שָׁנָה. וְהֵינּוּ הַשְּׁלֹף עַל ה' יְהִבֵּךְ. וְכָתִיב
וּתְתַפְּלַל עַל יי'. וְכֹלָא חַד.

וּבָאָה חוֹלְקֵיהוֹן דְּצְדִיקָיָא, בְּעֲלָמָא דִּין
וּבְעֲלָמָא (דף פ' ע"א) דְּאֵתִי, עֲלֵייהוּ כְּתִיב
(תהלים ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בָּךְ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ וְתִסַּף
עֲלֵימוֹ וַיַּעֲלֶצּוּ בָּךְ אוֹהַבֵי שְׁמֶךָ. וְכָתִיב (תהלים
קמ) אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
פְּנֵיךָ. וְכָתִיב (תהלים ט) וַיִּבְטְחוּ בָּךְ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ
כִּי לֹא עֹזֶבֶת דוֹרְשְׁךָ יי'. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן. יִמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשֵׁת קְדוּשִׁים

וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. (ויקרא ט) דַּבֵּר אֶל כָּל
עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם. רַבִּי
אֶלְעָזָר פֶּתַח, (תהלים לב) אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרֶד אֵין
הַבֵּין וְגו'. בְּכֹמָה זְמַנִּין אוֹרִייתָא אֶסְהִידַת בְּהוּ
בְּבִנֵי נַשָּׂא, כְּמָה זְמַנִּין אַרְיִמַת קְלִין, לְכָל
סְטָרִין לְאֵתְעָרָא לְהוּ, וְכִלְהוּ דְּמִיכִין בְּשִׁינְתָא
בְּחוּבֵיהוֹן (ס"א בְּחֻרְבָּיהוֹן), לֹא מְסַתְּפָלִין, וְלֹא
מְשַׁגְּיחִין, בְּהִיף אַנְפִּין יְקוּמוּן לְיוֹמָא דְּדִינָא
עֲלָאָה, כִּד יִתְבַּע לוֹן מְלָפָא עֲלָאָה עֲלֻבוֹנָא
דְּאוֹרִייתָא, דְּצוּוחַת לְקַבְּלֵיהוֹן, וְלֹא אֶהֱדְרוּ
אַנְפִּין לְקַבְּלָהּ, דְּכִלְהוּ פְּגִימִין בְּכֹלָא, דְּלֹא
יַדְעוּ מְהִימְנוּתָא דְּמְלָפָא עֲלָאָה, וְוִי לוֹן, וְוִי
לְנַפְשָׁהוֹן.

דְּהָא אוֹרִייתָא בִּיה אֶסְהִידַת, וְאִמְרַת (משלי ט) מִי
פָתִי יִסֹר הַנֶּה חֶסֶר לִב (ס"א וְאִמְרָה) אֲמָרָה
לוֹ. מַהוֹ חֶסֶר לִב. דְּלִית לִיה מְהִימְנוּתָא, דְּמֵאֵן
דְּלֹא אֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרִייתָא, לָאו בִּיה מְהִימְנוּתָא,
וּפְגִים הוּא מְפֵלָא (ס"א וְאִמְרָה) אֲמָרָה לוֹ, אוֹמְרָה
לוֹ מִיבְעִי לִיה, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (תהלים מב) אוֹמְרָה
לֵאל סְלַעִי, מַהוֹ אֲמָרָה. אֶלָּא לֵאכְלֵלָא וּלְאֵתוּסְפָא אוֹרִייתָא דְלַעֲלֵלָא,

סלעי. מה זה אמרה? אלא להכליל ולהוסיף את התורה שלמעלה, שהיא קוראת לו חסר לב, פגום מהאמונה.

שכך שנינו, שכל מי שלא משתדל בתורה, אסור לו להתקרב אליו, להשתתף עמו ולעשות עמו סחורה, וכל שפן ללכת עמו בדרך, שהרי אין בו אמונה. (ועל זה) שנינו, כל אדם שהולך בדרך ואין עמו דברי תורה, מתחייב בנפשו. כל שפן מי מתחבר בדרך עם מי שאין בו אמונה, שלא מחשיב את כבוד אדונו ואת שלו, שלא חס על נפשו.

רבי יהודה אומר, מי שלא חס על נפשו, איך ישלף נפש כשרה לבנו? אמר רבי אלעזר, תמהני על הדור, והרי הדבר נאמר וכו'. ועל זה כתוב אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. אשריהם הצדיקים שמשתדלים בתורה ויודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא, ומקדשים את עצמם בקדשת המלך, ונמצאים קדושים בכל, ומשום כף שולפים רוח של קדש מלמעלה, וכל בניהם הם צדיקי אמת, ונקראים בני המלך, בנים קדושים.

אוי להם לרשעים, שכלם חצופים ומעשיהם חצופים, ומשום כף יורשים בניהם נפש חצופה מצד הטמאה, כמו שכתוב ונטמתם בם. בא להטמא - מטמאים אותו. אל תהיו כסוס כפרד, שהם בעלי זנות (של טמאה) על הכל. אין הבין, שלא ישתדלו אנשים בדרך הזו. שאם כף, כתוב כאן אין הבין, וכתוב שם (ישעיה

ו) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רעים לא ידעו הבין.

כלומר, יהיו מזדמנים אותם שנקראים עזי נפש. מה הטעם? משום שלא ידעו הבין.

דהיא קרייה ליה חסר לב, פגים ממהימנותא. דהכי תנינן, כל מאן דלא אשתדל באורייתא, אסיר למקרב לגביה, לאשתתפא בהדיה, ולמעבד ביה סחורתא, וכל שפן למהך עמיה באורחא. דהא לית ביה מהימנותא. (ועל דא) תנינן כל בר נש דאזיל באורחא, ולית עמיה מלי דאורייתא, אתחייב בנפשיה. כל שפן מאן דאזדווג באורחא, עם מאן דלית ביה מהימנותא, דלא חשיב ליקרא דמאריה ודידיה דלא חס על נפשיה.

רבי יהודה אומר, מאן דלא חס על נפשיה, היך ישלוף נפשא דכשרא לבריה. אמר רבי אלעזר, תוהנא על דרא, והא אתמר מלה וכו'. ועל דא כתיב אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. זכאין אינון צדיקיא, דמשתדלי באורייתא, וידעין אורחוי דקודשא בריך הוא, ומקדשי גרמייהו בקדושא דמלכא, ואשתכחו קדישין בכלא, ובגין כן משלפי רוחא דקודשא מלעילא, ובנייהו כלהו זכאי קשוט, ואקרוין בני מלכא בנין קדישין.

וזי להון לרשיעייא, דכלהו חציפין, ועובדייהו חציפין. בגיני כן ירתין בנייהו נפשא חציפא, מסטרא דמסאבא. כמה דכתיב ונטמתם בם, אתא לאסתאבא, מסאבין ליה. אל תהיו כסוס כפרד, דאינון מארי זנותא (פ"א דמסאבותא) על כלא. אין הבין, דלא ישתדלון בני נשא באורחא דא, דאי הכי, פתיב הכא אין הבין, וכתיב התם (ישעיה נ) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רעים לא ידעו הבין. כלומר יהון מזדמנין אינון דאקרוין עזי נפש. מאי טעמא. משום דלא ידעו הבין.

והקמה רועים, מאי (דף פ' ע"ב) רועים, אלין אינון מדברי ומנהגי לבר נש בגיהנם. לא ידעו שבועה, כמה דאת אמר (משלי ל) לעלוקה שתי בנות הב הב. משום כף שהם הב הב, לא ידעו שבועה. כלם לדרכם פנו איש לבצעו מקצהו. שהרי הם תירי הגיהנם. וכל זה מי גרם להם? משום שלא התקדשו בזה באותו זווג כמו שצריך. ועל זה כתוב, קדשים תהיו כי קדוש אני ה'. אמר הקדוש ברוך הוא, מפל שאר העמים לא רציתי להדביק בי אלא רק ישראל, שכתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה. אתם, ולא שאר העמים. (ועל כן כתוב כאן קדוש) משום כף (קדשים תהיו דוקא).

קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. רבי יצחק פתח, (ישעיה יח) הוי ארץ צלצל כנפים וגו'. וכי משום שהיא ארץ צלצל כנפים נמצא בה קנטור, שכתוב הוי ארץ? אלא אמר רבי יצחק, בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם ורצה לגלות עמקות מתוך ההסתור, ואור מתוך החשכה, היו כלולים זה עם זה. ומשום כף מתוך החשכה יצא אור, ומתוך ההסתור יצא והתגלה העמק, וזה יצא מזה. שמתוך הטוב יוצא הרע, ומתוך הרחמים יוצא דין, והכל נכלל זה בזה - יצר טוב ויצר הרע, ימין ושמאל, ישראל ושאר העמים, לבן ושחר, והכל תלוי האחד באחד.

למדנו, אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, כל העולם כלו לא נראה, אלא בעטרה אחת המדבקות (הזוהרת) בקשריו. כשנדון העולם בדין, הוא נדון כליל ברחמים. ואם לא, אין העולם יכול לעמד רגע אחד, והרי בארנו את הדברים, כמו שכתוב (שם כו) כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו

והקמה רועים, מאי (דף פ' ע"ב) רועים, אלין אינון מדברי ומנהגי לבר נש בגיהנם. לא ידעו שבועה, כמה דאת אמר (משלי ל) לעלוקה שתי בנות הב הב, בגין כף דאינון הב הב, לא ידעו שבועה. כלם לדרכם פנו איש לבצעו מקצהו. דהא תירי דגיהנם אינון. וכל דא מאן גרים להו. בגין דלא אתקדשו בההוא זווגא כמה דאצטריך. ועל דא כתיב, קדושים תהיו כי קדוש אני יי'. אמר קדוש ברוך הוא, מפל שאר עמין לא רעיתי לאדבקא בי, אלא ישראל, דכתיב, (דברים ד) ואתם הדבקים בי, אתון, ולא שאר עמין. (ועל דא כתיב הכא קדוש) בגין כף, (קדושים תהיו דייקא).

קדושים תהיו כי קדוש אני יי'. (ויקרא יט) רבי יצחק פתח, (ישעיה יח) הוי ארץ צלצל כנפים וגו'. וכי בגין דהיא ארץ צלצל כנפים, קנטורא ביה אשתכח, דכתיב הוי ארץ. אלא אמר רבי יצחק, בשעתא דקודשא ברוך הוא ברא עלמא, ובעא לגלאה עמיקתא מגו מסתרתא, ונהורא מגו חשוכא, הו' פלילן דא בדא, ובגין כף, מגו חשוכא נפק נהורא, ומגו מסתרתא, נפק ואתגלויי עמיקא, ודא נפקא מן דא. דמגו טב, נפיק ביש. ומגו רחמי, נפיק דינא. וכלא אתפליל דא בדא. יצר טוב ויצר רע, ימינא ושמאלא, ישראל ושאר עמין, חורר ואוכם, וכלא חד בחד תליא.

האנא אמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, כל עלמא כלהו לא אתחזי, אלא בחד עטירא דקוטפא (ס"א דקוטפא) בקיטרוי. כד אתדן עלמא בדינא כליל ברחמי אתדן. ואי לא, לא יכיל עלמא לקיימא, אפילו רגעא חדא, והא אוקימנא מלי, כמה דכתיב, (ישעיה כו) כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושבי תבל.

ישבי תבל.

וְהַמְדַּנּוּ, בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהָדִין תְּלוּי בְּעוֹלָם וְצָדֵק מִתְעַטֵּר בְּדִינָיו, כַּמָּה בְּעָלֵי כְּנָפִים מִתְעוֹרְרִים כַּנֶּגֶד בְּעָלֵי הַדִּין הַקָּשָׁה לְשֵׁלֵט בְּעוֹלָם. פּוֹרְשִׁים כְּנָפִים מֵהַצֵּד הַזֶּה וּמֵהַצֵּד הַזֶּה לְהִשְׁתַּטֵּחַ (לְהַשְׁגִּיחַ) בְּעוֹלָם. אִזּוֹ מִתְעוֹרְרוֹת הַכְּנָפִים לְפָרֵשׁ אוֹתָן וּלְהַשְׁאֵב (וּלְהַשְׁתַּחֲוֶה) בְּדִין הַקָּשָׁה, וּמְשׁוֹטְטוֹת בְּעוֹלָם לְהִרְעֵ. אִזּוֹ כְּתוּב, הוּא אֶרֶץ צֹלָל כְּנָפִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רְאִיתִי בְּנֵי הָעוֹלָם בְּחֻצְפָּה, פָּרֵט לְאוֹתָם צְדִיקֵי הָאֱמֶת. וּמִשׁוּם כֵּן, כְּבִיכּוֹל, הַפֵּל כֵּן נִמְצָא. כֹּא לְהִטָּהֵר - מְסִיעֵין אוֹתוֹ. כֹּא לְהִטָּמֵא - כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ וְנִטְמָתָם בָּם.

רַבִּי יוֹסִי הֵיךְ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, פִּגְשׁ בּוֹ רַבִּי חֲזִיָּא. אָמַר לוֹ, זֶה שֶׁבְּאַרְוֵי הַחֲבָרִים, שֶׁכְּתוּב בְּעָלֵי (שְׁמוּאֵל א-א) וְלִכְנָן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עָלִי אִם יִתְכַפֵּר עִוֹן מִנְחָה עַד עוֹלָם. בְּזָבַח וּמִנְחָה אֵינוֹ מִתְכַפֵּר הוּא בְּדַבְרֵי תוֹרָה. אָמַרְתִּי לְבֵית עָלִי אִם יִתְכַפֵּר עִוֹן מִנְחָה עַד עוֹלָם, בְּזָבַח וּמִנְחָה אֵינוֹ מִתְכַפֵּר, אָבָל מִתְכַפֵּר הוּא בְּדַבְרֵי תוֹרָה. לְמָהּ? מִשׁוּם שֶׁדַּבְרֵי תוֹרָה עוֹלִים עַל כָּל הַקְּרָבָנוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵי שֶׁכְּתוּב, (וִיקָא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לְעֹלָה לְמִנְחָה וּלְחֻטָּאת וּלְאֵשׁ וּלְמִלּוּאִים, שֶׁקוֹלָה הַתּוֹרָה כַּנֶּגֶד כָּל הַקְּרָבָנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. אָמַר לוֹ, כֵּן זֶה וְדָאִי, שֶׁכָּל מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה, אֵף עַל גַּב שְׁנַגְזָר עָלָיו עֲנֵשׁ מִלְּמַעְלָה, נוֹחַ לוֹ מִכָּל הַקְּרָבָנוֹת וְהַעוֹלוֹת, וְאוֹתוֹ הַעֲנֵשׁ נִקְרָע. (וּמִשׁוּם שֶׁעוֹסֵק בָּהּ לְשִׁמּוּהָ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְפַּיֵס עִמּוֹ).

וּבֵּא רָאָה, הַאֲדָם לֹא נִטְהַר לְעוֹלָמִים, אֲלֵא בְּדַבְרֵי תוֹרָה. מִשׁוּם כֵּן דַּבְרֵי תוֹרָה לֹא מְקַבְּלִים טְמָאָה, מִשׁוּם שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת (מְשַׁלֵּי ג) רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׂרָף וְשָׂרָף

וְתֵאנָא בְּהֵוֵא זְמַנָּא דְדִינָא תְּלִיא בְּעֵלְמָא, וְצָדֵק אֲתַעְטָרָא בְּדִינָיו, כַּמָּה מְאָרִי דְגַדְפִּין מִתְעָרִי, לְקַבְּלֵי מְאָרִי דְדִינָא קְשִׁיא, לְשִׁלְטָאָה בְּעֵלְמָא. פָּרְסִין גַּדְפִּין מֵהֵאִי סְטָרָא, וּמֵהֵאִי סְטָרָא, לְאַשְׁתַּטְחָא (כ"א לְאַשְׁתַּחֲוֵי) בְּעֵלְמָא. כְּדִין מִתְעָרִין גַּדְפִּין לְמִפְרַס לֹוֹן, וּלְאַשְׁתַּאֲבָא (כ"א וְלְאַשְׁתַּחֲוֵי) בְּדִינָא קְשִׁיא, וְשִׁאֲטִין בְּעֵלְמָא לְאַבְאָשָׁא. כְּדִין כְּתִיב, הוּא אֶרֶץ צֹלָל כְּנָפִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֲמִינָא בְּנֵי עֵלְמָא בְּחֻצְיֻפוֹתָא, בַּר אֵינּוֹן זְכָאִי קְשׁוּט. וּבְגִין כֵּן, כְּבִיכּוֹל, כֹּלָא הֵכִי אֲשַׁתְּכַח, אֲתָא לְאַתְדַּכְּאָה, מְסִיעֵין לִיה. אֲתָא לְאַסְתַּאֲבָא, כַּמָּה דְאוּקִימָנָא, וְנִטְמָתָם בָּם.

רַבִּי יוֹסִי הֵוֵא אֲזִיל בְּאוֹרְחָא, פִּגְעַע בֵּיה רַבִּי חֲזִיָּא, אָמַר לִיה הֵאִי דְאוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּיא, דְכְּתִיב בְּעָלֵי, (שְׁמוּאֵל א ג) וְלִכְנָן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עָלִי אִם יִתְכַפֵּר עִוֹן בֵּית עָלִי בְּזָבַח וּמִנְחָה עַד עוֹלָם. בְּזָבַח וּמִנְחָה אֵינוֹ מִתְכַפֵּר, אָבָל מִתְכַפֵּר הוּא בְּדַבְרֵי תוֹרָה. אָמַרְתִּי בְּגִין דְדַבְרֵי תוֹרָה, סְלִקִּין עַל כָּל קְרָבָנִין דְעֵלְמָא. כַּמָּה דְאוּקְמוּהָ דְכְּתִיב, (וִיקָא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה לְמִנְחָה וּלְחֻטָּאת וּלְאֵשׁ וּלְמִלּוּאִים, שֶׁקוֹל אוֹרִיָּיתָא לְקַבִּיל כָּל קְרָבָנִין דְעֵלְמָא. אָמַר לִיה, הֵכִי הוּא וְדָאִי, דְכָל מָאֵן דְאַשְׁתְּדַל בְּאוֹרִיָּיתָא, אֵף עַל גַּב דְאַתְגַּזָּר עָלֵיהּ עוֹנֵשׂא מְלַעֲלֵא, נִיחָא לִיה מְכָל קְרָבָנִין וְעֵלְוֹן, וְהֵוֵא עוֹנֵשׂא אֲתַקְרָע. (וּבְגִין דְלַעֲי בַּח לְשִׁמּוּהָ, קְרָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַפְּיִים בְּחֵרִיתָ).

וְתֵא חֲזִי, לֹא אֲתַדְכִּי בַר נֵשׁ לְעֵלְמִין, אֲלֵא בְּמִלִּין דְאוֹרִיָּיתָא. בְּגִינֵי כֵּן מְלִין דְאוֹרִיָּיתָא לֹא מְקַבְּלִין טוּמְאָה, בְּגִין דְאִיְהִי (מְשַׁלֵּי ג) קְרִימָא לְדַכְּאָה לְאַלִּין מְסַאֲבִי, וְאַסְוֹוֹתָא בְּאוֹרִיָּיתָא אֲשַׁתְּכַח. דְכְּתִיב, רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׂרָף לְטַהֵר אֶת אֱלוֹ הַטְּמָאִים, וְהִקְפּוּאָה נִמְצָאת בַּתּוֹרָה, שֶׁכְּתוּב

לְעֲצֻמוֹתֶיךָ. וְהִטְהַרְהָ נִמְצָאת
בַּתּוֹרָה, שְׁפָתוֹב (תהלים יט) יִרְאת ה'
טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד. מִה זֶה
עוֹמֶדֶת לְעַד? שְׁעוֹמֶדֶת תָּמִיד
בְּאוֹתָהּ טְהוֹרָה, וְלֹא זֶזָה מִמֶּנָּה
לְעוֹלָמִים.

אָמַר לוֹ, יִרְאת ה' כְּתוֹב, וְלֹא
תוֹרָה. אָמַר לוֹ, כִּי הוּא וַדָּאִי,
שְׁתַּרְי הַתּוֹרָה בְּאֵה מִצַּד הַגְּבוּרָה.
אָמַר לוֹ, וּמִשָּׁם יֵצֵאֶה?! מִכַּאן
יֵצֵאֶה! שְׁפָתוֹב רֵאשִׁית חֲכָמָה
יִרְאת ה', וְכְתוֹב יִרְאת ה' טְהוֹרָה.
וְתוֹרָה נִקְרָאת קִדְשָׁה, שְׁפָתוֹב כִּי
קִדּוּשׁ אֲנִי ה', וְזוֹ הַתּוֹרָה שֶׁהִיא
הַשֵּׁם הַקִּדּוּשׁ הַעֲלִיּוֹן. וְעַל כֵּן, מִי
שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בִּה נְטוּרָה, וְאַחַר כֵּן
מִתְקַדֵּשׁ, שְׁפָתוֹב קִדְשִׁים תִּהְיֶה.
לֹא כְּתוֹב קִדְשִׁים הֵינּוּ, אֲלֵא תִהְיֶה,
תִּהְיֶה וַדָּאִי. אָמַר לוֹ, כִּי הוּא,
וּמִקְרָא כְּתוֹב, (שמות יט) וְאַתֶּם תִּהְיֶה
לִי מִמְּלַכַת כְּהִנָּם וְגוֹי קִדּוּשׁ,
וְכְתוֹב אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגוֹ'.

לְמַדְנֵנוּ, קִדְשַׁת הַתּוֹרָה קִדְשָׁה
שְׁעוֹלָה עַל כָּל הַקִּדְשׁוֹת.
וְהַקִּדְשָׁה שֶׁל הַחֲכָמָה הַנִּסְתָּרָת
עוֹלָה עַל הַכָּל. אָמַר לוֹ, אֵינן תּוֹרָה
בְּלִי חֲכָמָה, וְאֵינן חֲכָמָה בְּלִי
תּוֹרָה, וְהַכָּל הוּא בְּדִרְגָּה אַחַת
וְהַכָּל אַחֵד. אֲלֵא תּוֹרָה נִמְצָאת
עִם הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה, וּבִהּ הִיא
עוֹמֶדֶת, וּבִהּ נִשְׁעוּ שְׂרָשֵׁיָהּ מִכָּל
הַצְּדָדִים.

בְּעוֹד שֶׁהֵינּוּ הוֹלְכִים מִצְאוּ אִישׁ
אֶחָד בְּלִקְיִטַּת עֲצִים (בְּלִקְיִטַּת יָרְעִים)
רְכוּב עַל סוּסוֹ. הִשְׁמִיט יָדוֹ לְעִנְף
אֶחָד שֶׁל הָאֵילָן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְהַתְקַדְשָׁתֶם וְהִיִּיתֶם
קִדְשִׁים. אָדָם מִקְדֵּשׁ עֲצָמוֹ
מִלְמַטָּה - מִקְדְּשִׁים אוֹתוֹ
מִלְמַעְלָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב קִדְשִׁים
תִּהְיֶה כִּי קִדּוּשׁ אֲנִי ה'.

שָׁנָה רַבִּי אַבְאָה, הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת הִיא
כְּלָלָה שֶׁל תּוֹרָה, וְחוֹתֶם הָאֵמֶת
שֶׁל הַחוֹתֶמֶת הִיא. בְּפָרְשָׁה זוֹ

וְשִׁקּוּי לְעֲצֻמוֹתֶיךָ. וְדְכִיּוֹתָא אֲשַׁתְּכַח
בְּאוֹרֵיִיתָא, דְּכְתִיב, (תהלים יט) יִרְאת יְי' טְהוֹרָה
עוֹמֶדֶת לְעַד. מֵאִי עוֹמֶדֶת לְעַד. דְּקִיָּמָא תְּדִירָא
בְּהֵהוּא דְכִיּוֹתָא, וְלֹא אֲתַעְדִּי מִנִּיה לְעֲלָמִין.

אָמַר לִיה יִרְאת יְי' כְּתִיב, וְלֹא תוֹרָה. אָמַר
לִיה, הֲכִי הוּא וַדָּאִי, דְּהָא אוֹרֵיִיתָא
מִסְטָרָא דְגְבוּרָה קָא אֲתֵיָא. אָמַר לִיה, וּמִהֲתֶם
נְפָקָא, מִהֲכָא נְפָקָא, דְּכְתִיב, (תהלים קיא) רֵאשִׁית
חֲכָמָה יִרְאת יְי', וְכְתִיב יִרְאת יְי' טְהוֹרָה.

וְאוֹרֵיִיתָא קִדְשָׁה אֲתַקְרִי, דְּכְתִיב כִּי קִדּוּשׁ אֲנִי
יְי', וְדָא אוֹרֵיִיתָא, דְּהִיא שְׁמָא
קִדְשָׁה עֲלָאָה. וְעַל דָּא, (דף פ"א ע"א) מָאן
דְּאֲשַׁתְּדֵל בִּיה אֲתַדְכִּי, וְלִבְתַּר אֲתַקְדֵּשׁ, דְּכְתִיב
קִדְשִׁים תִּהְיֶה, קִדְשִׁים הֵינּוּ לָא כְּתִיב, אֲלֵא
תִהְיֶה. תִּהְיֶה וַדָּאִי. אָמַר לִיה הֲכִי הוּא, וּמִקְרָא
כְּתִיב, (שמות יט) וְאַתֶּם תִּהְיֶה לִי מִמְּלַכַת כְּהִנָּם
וְגוֹי קִדּוּשׁ, וְכְתִיב אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגוֹ'.

תְּאֵנָא, קִדְשָׁה דְאוֹרֵיִיתָא, קִדְשָׁה דְסְלִיקַת עַל
כָּל קִדְוִשִׁין. וְקִדְוִשָׁה דְחֲכָמָתָא עֲלָאָה
סְתִימָא, סְלִקָא עַל כָּלָא. אָמַר לִיה לָאו
אוֹרֵיִיתָא בְּלֵא חֲכָמָתָא, וְלָאו חֲכָמָתָא בְּלֵא
אוֹרֵיִיתָא, וְכָלָא בְּחֵד דְרִגָּא הוּא, וְכָלָא חֵד,
אֲלֵא אוֹרֵיִיתָא בְּחֲכָמָה עֲלָאָה אֲשַׁתְּכַחַת, וּבִהּ
קִיָּמָא, וּבִהּ אֲתַנְטְעוּ שְׂרָשֵׁיָהּ מִכָּל סְטָרִין.

עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, אֲשַׁפְּחוּ חֵד בַּר נִשׁ, בְּלִקְיִנְטָא
דְּקוֹסְטָא, (ס"א בְּלִקְיִנְטָא דְקוֹסְטָא) רְכִיב עַל סוּסָא,
אֲשַׁמִּיט יָדוֹי לְחֵד עֲנַפָּא דְאֵילָנָא. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, הָאִי הוּא דְכְתִיב וְהַתְקַדְשָׁתֶם וְהִיִּיתֶם
קִדְשִׁים. אָדָם מִקְדֵּשׁ עֲצָמוֹ מִלְמַטָּה, מִקְדְּשִׁין
אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. הָדָא הוּא דְכְתִיב, קִדְשִׁים
תִּהְיֶה כִּי קִדּוּשׁ אֲנִי יְי'.

תְּאֵנִי רַבִּי אַבְאָה, פְּרָשָׁתָא דָא כְּלָלָא דְאוֹרֵיִיתָא
הִיא, וְחוֹתֶמָא דְקוֹשְׁטָא דְגוֹשְׁפִּנְקָא הִיא.

התחדשו סודות עליונים של התורה בעשר אמירות, וגזרות וענשים, ומצוות עליונות, שכשמיגיעים לפרשה הזו היו שמחים.

אמר רבי אבא, מה הטעם שפרשת עריות ופרשת קדשים תהיו סמוכות זו לזו? אלא כף למדנו, כל מי שנשמר מן העריות הללו, ודאי שנעשה בקדשה. וכל שכן אם מתקדש בקדשת רבנו, ויהי העירו החברים.

מתי היא עונתם של כלם שיתקדש אדם? בא ראה, מי שרוצה להתקדש ברצון רבנו, אל ישמש אלא מחצות הלילה ואילך, או בחצות הלילה. שהרי באותה השעה הקדוש ברוך הוא נמצא בגן עדן, והקדשה העליונה מתעוררת, ואז השעה להתקדש. זה לשאר בני האדם, תלמידי חכמים שיודעים את דרכי התורה, בחצות הלילה שעתם לעמד ולעסק בתורה, להזדווג עם כנסת ישראל, לשבח את השם הקדוש, את המלך הקדוש.

בריר שבת, שנמצא הרצון של הכל, הזיווג שלהם באותה שעה להוציא את רצונו של הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, כמו שנאמר שכתוב, (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. ואלה נקראים קדושים, שכתוב קדשים תהיו פי קדוש אני ה'. וכתוב (תהלים א) והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וגו'.

קדשים תהיו. רבי אבא פתח, (שמואל ב-ז) ומי כעמך פישראל גוי אחד בארץ. בא ראה, בכל עמי העולם לא רצה הקדוש ברוך הוא בהם, פרט לישראל בלבדם,

עמא יחידאה בעלמא, וקרא לון גוי אחד פשמיה. ואעטר לון בכמה

בפרשתא דא אתחדשו רזין עלאין דאורייתא, בעשר אמירן, וגזרין ועונשין, ופקודין עלאין, דכד מטאן חברייה לפרשתא דא, הוו חדאן. אמר רבי אבא, מאי טעמא פרשתא דעריות, ופרשתא דקדושים תהיו, סמוכין דא לדא. אלא הכי תאנא, כל מאן דאסתמר מאלין עריין, בקדושה אתעביד ודאי. וכל שכן אי אתקדש בקדושה דמאריה. והא אתערו חברייה.

אימתי עונתן דכלא, לאתקדש בר נש. תא חזי, מאן דבעי לאתקדשא ברעותא דמאריה, לא לישמש אלא מפלגות ליליא ואילך, או בפלגות ליליא. דהא בההיא שעתא, קדשא בריך הוא אשתכח בגנתא דעדן, וקדושה עלאה אתער, וכדין שעתא היא לאתקדשא. האי לשאר בני נשא, תלמידי חכמים דיידעין אורחוי דאורייתא, בפלגות ליליא שעתא דלהון למיקם למלעי באורייתא, לאזדווגא בכנסת ישראל, לשבחא לשמא קדישא, למלכא קדישא.

בריליא דשבתא, דרעותא דכלא אשתכח, זווגא דלהון בההיא שעתא. לאפקא רעותא דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל, כמה דאתמר דכתיב, (דברים יד) בנים אתם ליי' אלהיכם. ואלין אקרון קדישין, דכתיב קדושים תהיו כי קדוש אני יי'. וכתיב (תהלים א) והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וגו'.

קדושים תהיו, רבי אבא פתח, (שמואל ב ז) ומי כעמך פישראל גוי אחד בארץ, תא חזי, בכל עמין דעלמא, לא אתרעי בהו קדשא בריך הוא, בר פישראל בלחודייהו, ועבד לון עמא יחידאה בעלמא, וקרא לון גוי אחד פשמיה.

ועשה אותם עם יחיד בעולם, וקרא להם גוי אחד בשמו, ועטר אותם בכמה עטרות וכמה מצוות להתעטר בהן. ועל כן תפלין של ראש ותפלין של זרוע שיתעטר בהן בן אדם כמו שלמעלה, ולהמצא אחד שלם בכל.

ובאותה שעה שמתעטר בהן אדם ומתקדש בהן, נעשה שלם ונקרא אחד, שלא נקרא אחד אלא כשהוא שלם. ומי שפגום, לא נקרא אחד. ועל כן הקדוש ברוך הוא נקרא אחד - בשלמות הכל, בשלמות האבות, בשלמות של פנסת ישראל. משום כך ישראל למטה נקראים אחד. שפאשר מניח אדם תפלין ומתכסה בכסוי של מצוה, אזי הוא מתעטר בעטרות קדושות כמו שלמעלה, ונקרא אחד.

ומשום כך, יבא אחד וישתדל עם אחד. הקדוש ברוך הוא הוא אחד וישתדל עם אחד, שיהי אין מלך משתדל אלא במה שראוי לו. ומשום כך כתוב, והוא באחד ומי ישיבנו, אין הקדוש ברוך הוא שורה ולא נמצא אלא באחד. באחד? ! אחד צריך להיות! אלא במי שמתקן בקדשה עליונה להיות אחד, אז הוא שורה באחד, ולא במקום אחר.

ומתי נקרא אדם אחד? בשעה שנמצא זכר ונקבה, ומתקדש בקדשה (בעטרה) עליונה, ומתכונן להתקדש. ובא ראה, בזמן שנמצא אדם בזווג אחד זכר ונקבה ומתכונן להתקדש פראוי, אז הוא שלם, ונקרא אחד בלי פגם.

משום כך צריך אדם לשמח את אשתו באותה שעה, לזמן אותה ברצון אחד עמו. ויתכונן שניהם כאחד לאותו הדבר. וכשנמצאים זה בזה ברצון אחד. ובגוף - כמו

עטרין, וכמה פקודין, לאתעטרא בהו. ועל דא תפילין דרישא ותפילין דדרועא, לאתעטרא בהו בר נש פגוונא דלעילא. ולאשתפחא חד שלים בכלא.

ובההיא שעתא דאתעטר בהו בר נש, ואתקדש בהו, אתעביד שלים, ואקרי אחד, דאחד לא אקרי אלא כד איהו שלים. ומאן דפגים, לא אקרי אחד. ועל דא קדשא בריך הוא אקרי אחד, בשלימו דכלא, בשלימו דאבהו, בשלימו דכנסת ישראל. בגין כך ישראל לתתא אקרון אחד. דכד בר נש אנח תפילין, ואתחפי בכסוייא דמצוה, כדין אתעטר בעטרין קדישין פגוונא דלעילא, ואקרי אחד.

ובגין כך, לייתי אחד, וישתדל באחד. קדשא בריך הוא דאיהו אחד, וישתדל באחד. דהא לית מלכא משתדל, אלא במאי דאתחזי ליה. ובגין כך פתיב, (איוב כג) והוא באחד ומי ישיבנו, לא שארי קדשא בריך הוא ולא אשתכח אלא באחד. באחד, אחד מיבעי ליה אלא במאן דאתתקן בקדושא עלאה למהוי חד. כדין הוא שריא באחד, ולא באתר אחרא. ואימתי אקרי בר נש אחד. בשעתא דאשתכח דכר ונוקבא, ואתקדש בקדושה (פ"א בעטרו) עלאה, ואתפון לאתקדשא. ותא חזי, בזמנא (דף פ"א ע"ב) דאשתכח בר נש בזווגא חד דכר ונוקבא, ואתפון לאתקדשא פדקא יאות. כדין הוא שלים, ואקרי אחד בלא פגיומו.

בגין כך, בעי בר נש למחדי לאתתיה בההיא שעתא, לזמנא לה ברעותא חדא עמיה. ויתפונון תרווייהו כחד לההיא מלה. וכד משתפחי תרווייהו כחד, כדין כלא חד בנפשא שניהם כאחד, אזי הכל אחד בנפש ובגוף. בנפש - להדבק

ש'למדנו ש'אדם שלא נשא הוא כמי ש'נחלק, וכלש'מתחברים ז'כר ונקבה, אז נ'עשים גוף אחד. נמצא שהם נפש אחת וגוף אחד, ונקרא אדם אחד. אז הקדוש ברוך הוא שורה באחד, ומפקיד רוח של קדשה באותו אחד.

ואלו נקראים בנים של הקדוש ברוך הוא, כמו ש'נאמר. ומשום כך קדשים תהיו כי קדוש אני ה'. אש'ריהם יש'ראל שלא באר הדבר הזה במקום אחר, אלא בו ממש, ש'פתיב פי קדוש אני ה', כדי להדבק בו ולא באחר. ועל כן קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. איש אמו ואביו תיראו וגו'. הרי שנינו ש'פרשה זו היא הפלל של התורה. מקיש יראת אב ואם לשבתותי. אלא אמר רבי יוסי, הפל אחד. מי שירא מזה, שומר את זה.

איש אמו, מה הטעם הקדים אמו לאביו ביראה? כמו ש'בארוה. אבל האם שאין רשות בידיה כל כך כמו אביו, (אבל באיראה, אמו - זו כנסת ישראל, ומשום שבה שורה היראה והיא נקראת יראת ה') הקדים את יראתה.

רבי יצחק אמר, מה פתוב למעלה? קדשים תהיו. בא אדם להתקדש עם אשתו כאחד, ממי הוא יותר ש'בח באותה קדשה? הנה אומר מהנקבה. משום כך איש אמו ואביו תיראו.

רבי יהודה אמר, איש אמו ואביו תיראו, כגון זה (בראשית ב) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. ובמקום אחר הקדים שמים לארץ. אלא להראות ש'שניהם כאחד נ'עשו. אף כאן הקדים אם לאב, ובמקום אחר הקדים אב לאם, להראות ש'שניהם כאחד השתדלו בו.

אימא דלית רשו בידיה כל כך פאביו (ס"א אבל תא חוי אמו דא כנסת ישראל ובגין דבה ש'רא יראה ואיהו יראת ה' אתקרי) אקדים דחילו דילה.

רבי יצחק אמר, מה כתיב לעילא, קדושים תהיו. אתי בר נש לאתקדשא באתתיה פחד. ממאן הוא ש'בחא יתיר בההיא קדשה. הוי אימא מנוקבא. בגין כך איש אמו ואביו תיראו.

רבי יהודה אמר, איש אמו ואביו תיראו, פהאי גוונא, (בראשית ב) ביום עשות יי' אלהים ארץ ושמים. ובאתר אתרא, אקדים שמים לארץ. אלא לאחזאה דתרווייהו כחדא אתעבידו. אוף הכא אקדים אימא לאבא, ובאתר אתרא אקדים אבא לאימא, לאחזאה דתרווייהו כחדא אשתדלו ביה.

ובגופא. בנפשא: לאדבקה דא בדא ברעותא חדא. ובגופא: כמה דאוליפנא דבר נש דלא נסיב, הוא כמאן דאתפליג, וכד מתחברין דבר ונוקבא, פדין אתעבידו חד גופא. אשתכח דאינהו חד נפשא, וחד גופא, ואקרי בר נש אחד. פדין קדשא בריין הוא שארי באחד, ואפקיד רוחא דקדושה בההוא אחד.

ואלין אקרון בנין דקודשא בריין הוא, כמה דאתמר. ובגייני כף קדושים תהיו כי קדוש אני יי'. זפאין אינון ישראל דלא אוקים מלה דא באתר אתרא, אלא ביה ממש, דכתיב פי קדוש אני יי'. בגין לאתדבקה ביה, ולא באתרא. ועל דא קדושים תהיו כי קדוש אני יי' אלהיכם.

איש אמו ואביו תיראו וגו'. (ויקרא יט) הא תנינן, דפרשתא דא כללא דאורייתא. מקיש דחילו דאבא ואימא לשבתותי. אלא אמר רבי יוסי, פלא חד, מאן דדחיל מהאי, נטיר להאי. איש אמו, אקדים אמו לאביו בדחילו מאי טעמא. כמה דאוקמוה. אבל

אימא דלית רשו בידיה כל כך פאביו (ס"א אבל תא חוי אמו דא כנסת ישראל ובגין דבה ש'רא יראה ואיהו יראת ה' אתקרי) אקדים דחילו דילה.

רבי יצחק אמר, מה כתיב לעילא, קדושים תהיו. אתי בר נש לאתקדשא באתתיה פחד. ממאן הוא ש'בחא יתיר בההיא קדשה. הוי אימא מנוקבא. בגין כך איש אמו ואביו תיראו.

רבי יהודה אמר, איש אמו ואביו תיראו, פהאי גוונא, (בראשית ב) ביום עשות יי' אלהים ארץ ושמים. ובאתר אתרא, אקדים שמים לארץ. אלא לאחזאה דתרווייהו כחדא אתעבידו. אוף הכא אקדים אימא לאבא, ובאתר אתרא אקדים אבא לאימא, לאחזאה דתרווייהו כחדא אשתדלו ביה.

וְאֵת שְׁבֻתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ. זֶה שְׁקוּל לְזוֹ, וְהַכֹּל כְּאֶחָד נִשְׁקָל בְּמִשְׁקַל אֶחָד, שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת לז) וְשִׁמְרֹתֶם אֶת הַשְּׁבֻת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם, וְכָתוּב (ויקרא כו) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשְּׁבֻת לְקַדְּשׁוֹ. אֲלֵא אֶחָד לְאָב, וְאֶחָד לְאֵם. כְּתוּב כְּאֵן, אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׁבֻתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ. וְכָתוּב שָׁם, אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ. מֵהוּ מִקְדָּשֵׁי? כְּמִשְׁמְעוֹ. עוֹד מִקְדָּשֵׁי - אֵלוֹ אוֹתָם שְׁמִקְדָּשִׁים עֲצָמָם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. כְּמוֹ זֶה, (יחזקאל ט) וּמִמִּקְדָּשֵׁי תִחַלּוּ. אֵל תִּקְרִי מִמִּקְדָּשֵׁי אֲלֵא מִמִּקְדָּשֵׁי. מֵה לְמַעַלָּה מִמִּקְדָּשֵׁי, אֵף כְּאֵן מִמִּקְדָּשֵׁי, שֶׁהֵם הָאֵב וְהָאֵם.

אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁנֹדְבָקִים בּוֹ בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, (הם וְלֹא אֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת) וּמִשׁוֹם שְׁנֹדְבָקִים בּוֹ בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, כֵּלָם נִדְבָקִים כְּאֶחָד זֶה עִם זֶה.

בֹּא רְאֵה, בְּשַׁעַת שְׁאֵדָם מִקְדָּשׁ לְמִטָּה, כְּמוֹ הַחֲבָרִים שְׁמִקְדָּשִׁים אֵת עֲצָמָם מִשְׁבֻּת לְשְׁבֻת, בְּשַׁעַת שְׁהוּוּג הַעֲלִיּוֹן נִמְצָא, שְׁהָרִי בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה נִמְצָא הַרְצוֹן וְהַבְּרָכָה מִזְדַּמְנָת, אִזְ כֵּלָם נִדְבָקִים כְּאֶחָד - הַנֶּפֶשׁ שֶׁל שְׁבֻת, וְהַגּוּף שְׁמִזְדַּמְנָן בְּשְׁבֻת. וְעַל זֶה כְּתוּב אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, שֶׁהֵם זְווג אֶחָד כְּגוֹף בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה לְהַתְקַדֵּשׁ.

הַשְּׁלֵמָה מֵהַשְּׁמֹתוֹת סִימָן ב' שְׁמוֹר אֵת יוֹם הַשְּׁבֻת, הַהוּא בְּמִדָּה שְׁבִיעִית נֶאֱמַר, שְׁכָתוּב אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ. מֵה זֶה מִדָּה שְׁבִיעִית? הִנֵּה אוֹמַר, זֶה מִדַּת טוֹבוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמֵה הַטַּעַם אָמַר שְׁבֻתוֹתֵי וְלֹא אָמַר שְׁבֻתִי?

וְאֵת שְׁבֻתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ, שְׁקוּל דָּא לְדָא, וְכֵלָא כְּחֶדָא אֲתַקְלוּ בְּמִתְקַלָּא חַד. דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת לא) וְשִׁמְרֹתֶם אֵת הַשְּׁבֻת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם, וְכָתִיב (שְׁמוֹת כ) זְכוֹר אֵת יוֹם הַשְּׁבֻת לְקַדְּשׁוֹ. אֲלֵא חַד לְאָבָא, וְחַד לְאִמָּא. כְּתִיב הֵכָא אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׁבֻתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ. וְכָתִיב הָתָם (ויקרא כו) אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ. מֵהוּ מִקְדָּשֵׁי. (דף פ"ב ע"א) כְּמִשְׁמְעוֹ. תּוֹ מִקְדָּשֵׁי אֵלִין אֵינּוֹן דְּמִקְדָּשֵׁי גְרַמְיִיהוּ בְּהֵיחֵיא שְׁעֵתָא. כְּגוֹוְנָא דָּא, (יחזקאל ט) וּמִמִּקְדָּשֵׁי תִחַלּוּ. אֵל תִּקְרִי מִמִּקְדָּשֵׁי, אֲלֵא מִמִּקְדָּשֵׁי. מֵה לְהֵלֶן מִמִּקְדָּשֵׁי, אֵף כְּאֵן מִמִּקְדָּשֵׁי, דְּאֵינּוֹן אָבָא וְאִמָּא.

אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. (ויקרא יט) רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיְי' וְגו'. זְכָאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְדַּבְּקוֹן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (אֵינּוֹן וְלֹא אוֹמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת) וּבְגִין דְּאֵינּוֹן מִתְדַּבְּקוֹן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֵּלָא אֲתַדְבָּקוּ כְּחֶדָא דָּא בְּדָא.

הָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נֶשׁ מִקְדָּשׁ לְתַתָּא, כְּגוֹן חֲבָרִיָּא דְּמִקְדָּשֵׁי גְרַמְיִיהוּ מִשְׁבֻּת לְשְׁבֻת, בְּשַׁעֲתָא דְּזוּוּגָא עֲלָאָה אֲשַׁתְּכַח, דְּהָא בְּהֵיחֵיא שְׁעֵתָא רַעוּא אֲשַׁתְּכַח, וּבְרַכְתָּא אֲזַדְמַנַּת. כְּדִין מִתְדַּבְּקוֹן כֵּלָהוּ כְּחַד, נִפְשָׁא דְשְׁבֻת, וְגוּפָא דְאֲזַדְמַן בְּשְׁבֻת. וְעַל דָּא כְּתִיב, אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, דְּאֵינּוֹן זְווגָא חַד בְּגוּפָא, בְּהֵיחֵיא שְׁעֵתָא דְאֲתַקְדָּשָׁא.

הַשְּׁלֵמָה מֵהַשְּׁמֹתוֹת (סִימָן ב) שְׁמוֹר אֵת יוֹם הַשְּׁבֻת, הַהוּא בְּמִדָּה שְׁבִיעִית נֶאֱמַר דְּכִתְיִב, אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ, מָאי נִיהוּ מִדָּה שְׁבִיעִית הָיִי אוֹמַר זֶה מִדַּת טוֹבוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמָאי טַעְמָא אָמַר שְׁבֻתוֹתֵי וְלֹא אָמַר שְׁבֻתִי.

מִשָּׁר לְמָה הַדָּבָר דּוֹמָה, לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ אִשָּׁה נְאֻה, וְכָל שְׂבוּעַ וְשְׂבוּעַ מִזְמִינָה יוֹם אֶחָד לְהִיּוֹת עִמּוֹ. וְהַמֶּלֶךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים נְאִים וְאוֹהֲבִים, וְאָמַר לָהֶם הוֹאִיל וְכֵן הוּא, שְׂמַחוּ גַם אַתֶּם בְּיוֹם שְׂמַחְתִּי, כִּי אֲנִי בְּשַׁלְּכֶם אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל, וְגַם אַתֶּם הִדְרֹו אוֹתִי. וּמֵאֵי טַעְמָא זְכוֹר וְשִׁמּוֹר. זְכוֹר לְזָכַר וְשִׁמּוֹר לְכַלֵּה. וּמֵאֵי טַעְמָא וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ, שְׁמְרוּ עֲצֻמְכֶם מִן הַהֲרָהוּר, כִּי מִקְדָּשֵׁי קְדוֹשׁ הוּא. לְמָה, כִּי אֲנִי יֵי בְּכָל צַד. (עַד כֵּאן מִהַהֲשַׁמְטוֹת).

מִשָּׁר לְמָה הַדָּבָר דּוֹמָה? לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ אִשָּׁה נְאֻה, וְכָל שְׂבוּעַ וְשְׂבוּעַ מִזְמִינָה יוֹם אֶחָד לְהִיּוֹת עִמּוֹ, וְהַמֶּלֶךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים נְאִים וְאוֹהֲבִים, הוּא, שְׂמַחוּ גַם אַתֶּם בְּיוֹם שְׂמַחְתִּי, כִּי אֲנִי בְּשַׁלְּכֶם אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל, וְגַם אַתֶּם הִדְרֹו אוֹתִי. וּמָה הַטַּעַם זְכוֹר וְשִׁמּוֹר? זְכוֹר לְזָכַר, וְשִׁמּוֹר לְכַלֵּה. וּמָה הַטַּעַם וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ? שְׁמְרוּ עֲצֻמְכֶם מִן הַהֲרָהוּר, כִּי מִקְדָּשֵׁי קְדוֹשׁ הוּא, לְמָה? כִּי אֲנִי ה' בְּכָל צַד:

(ע"כ ממההשמטות)

וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ - זוֹ שַׁבַּת הָעֲלִיּוֹנָה וְשַׁבַּת הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁהֵן מְזֻמְנוֹת אֶת הַנֶּפֶשׁ לְאוֹתוֹ הַגּוֹף מְאוֹתוֹ הַזּוּיָג הָעֲלִיּוֹן. וְעַל כֵּן, וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ - שְׁנַיִם, וְהַכֵּל נִדְבֵק זֶה עִם זֶה. אֲשֶׁרִי חִלַּקְם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחֵר וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ, לְאַזְהָרָה לְאֵינּוֹן דְּמַחְכֵן לְזוּיָגֵייהוּ מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת, וְהָא אֻקְיָמָנָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה נב) לְסַרְיִסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתֵי. מֵאֵן סַרְיִסִים. אֵלִיָן אֵינּוֹן חֲבַרְיָא דְמִסְרֶסֶן גְּרַמִייהוּ כָּל שְׂאָר יוֹמִין, בְּגִין לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא. וְאֵינּוֹן מַחְכְּאָן מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת. הָדָא הוּא דְכְּתִיב אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתֵי, כְּמָה דְאֵת אָמַר (בראשית לו) וְאָבִיו שְׁמַר אֶת הַדָּבָר. וּבְגִין כֵּן וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ. אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִירָאוּ, דָּא גּוֹפָא. וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ, דָּא נֶפֶשָׁא. וְכָלֵא אַתְּדַבֵּק דָּא בְּדָא. זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

רעיא מהימנא

אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִירָאוּ וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ. פְּקוּדָא דָּא, שְׁקִיל דָּא לְדָא. שְׁקִיל יְקָרָא דְאָב וְאָם, לִיקְרָא דְשַׁבַּת. לְאָפָא אֶקְדִים כְּבוֹד, וְהָאֵי אִיהוּ דְאָמַר קָרָא, (מלאכי כב), וְזֶהוּ שְׂאָמַר הַכְּתוּב (מלאכי א) וְאָם אָב אֲנִי אִיהוּ כְבוֹדִי וְאָם אָדוֹנִים אֲנִי אִיהוּ מוֹרְאִי. כְבוֹדִי

רְעִיָא מְהִימְנָא
אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִירָאוּ וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תִשְׁמְרוּ. מְצוּנָה זוֹ שְׁקוּלָה זוֹ לְזוֹ. שְׁקוּל כְּבוֹד אָב וְאָם לְכְבוֹד הַשַׁבַּת. לְאָב הַקְּדִים כְּבוֹד, וְזֶהוּ שְׂאָמַר הַכְּתוּב (מלאכי א) וְאָם אָב אֲנִי אִיהוּ כְבוֹדִי וְאָם אָדוֹנִים אֲנִי אִיהוּ מוֹרְאִי. כְבוֹדִי

עולה כחשבון עשר אמירות,
ול"ב אלהים של מעשה
בראשית.

ובכ"ד מקום (משלי א) כבוד חכמים
ינחלו, ופרשה רבותינו, אין
כבוד אלא תורה. משום שהם
ל"ב אלהים של תורה, הכבוד
שלו. ואלו (הם) החכמים של
התורה, חכמים בחכמה יורשים
את הכבוד הזה ולא טפשים,
שעליהם נאמר וכסילים מרים
קלון. ומנין לנו שמי שאינו מכיר
את התורה נקרא כסיל? שפתוב
(תהלים צב) וכסיל לא יבין את זאת.
ואין זאת אלא תורה, שפתוב
(דברים ד) וזאת התורה אשר שם
משה.

רועה הנאמן, משום שחלוש
אפה פתחתי את הפרשה במצוות
הללו, להיות לך מעט לעזר.
התחזק בך, שהרי המצוות של
הישיבות באים אליך, במצוה
אחר זו, שהיא מצוה להעמיד
עליך מלך למעלה. והקדוש ברוך
הוא יעמיד אותך מלך בעליונים
ובפתחונים בדיוקנו, משום
שרבותינו מהישיבה, עליהם
שכינה ותחוננה. והקדוש ברוך
הוא מלך באמצע, אוחז
בעליונים ובפתחונים. כך אפה
תהיה בדיוקנו, הבן שלו, עמד
לכבוד המלך.

עמד הרועה הנאמן, והרים נדיו
למעלה ואמר: יהי רצונך, עלת
העלות, שאפה מתעלה מעלוי
לעלוי, עד אין עלוי, אלא שאפה
מעל לכל עלוי, (למח) לי כח לעשות
את רצונך בדרגותיך, שהן אב
ואם, ואני הבן שלהם, וביחוד
שליך שניהם אחד. ואפה השוית
את יראת אב ואם ליראתך, אחר שאפה באמצע, אחד ולא שנים, בלי שתפות, אף על גב שהם
בשתפות שלך, אבל אפה אחד בלי שתפות של שני. ומשום זה נאמר בך, ואין אלהים עמדי.
תן לי כח להתעורר בכבודך בראשונה, ואחר כך בכבוד אבי ואמי שבשמים, שעליהם בארו,

ואם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי.
כבודי סליק בחושבון עשר אמירן, ול"ב אלהים דעובדא
דבראשית.

ובכל אתר (משלי ג) כבוד חכמים ינחלו, ואוקמוה רבנן,
אין כבוד אלא תורה. בגין דאינון ל"ב אלהים
דתורה, יקרא דיליה. ואלין (אינון) חכמים דאורייתא,
חכמים בחכמה, ירתין האי כבוד ולא טפשי, דעליהו
אתמר, (משלי ג) וכסילים מרים קלון. ומנלן דמאן דלא
ידע באורייתא אקרי כסיל, דכתיב, (תהלים צב) וכסיל לא
יבין את זאת. ואין זאת, אלא תורה, דכתיב, (דברים ד)
וזאת התורה אשר שם משה.

רעיא מהימנא. בגין דחלישתא, פתחנא לפרשתא באלין
פקודין, למהוי מעט עזר לך. אתתקף בך, דהא
משריין דמתיבתאן אתאן לגבך, בפקודא בתר דא, דאיהו
פקודא להעמיד עליך מלך לעילא. וקודשא בריך הוא
יוקים לך מלך בעלאין ותמאין בדיוקניה. בגין דרבנן
דמתיבתא, עליהו שכינתא עלאה ותתאה. וקודשא בריך
הוא מלך באמצעיתא, אחיד בעלאין ותמאין הכי אנת
תהא בדיוקניה, ברא דיליה, קום ביקרא דמלכא.

קום רעיא מהימנא, וסליק ידוי לעילא, ואמר, יהא רענא
דילך עלת העלות, דאנת מתעלה מעלוי לעלוי, עד
דלית עלוי. אלא דאנת לעילא מפל עלוי. (למיהב) לי
חילא, למעבד רעותך בדרגין דילך, דאינון אבא ואימא,
ואנא ברא דלהון. וביחודך תרווייהו אחד. ואנת שקלת
דחילו דאבא ואימא, לדחילו דילך, בתר דאנת
באמצעיתא חד, ולא תרין, בלא שותפו, אף על גב דאינון
חד בשותפו דילך, אבל אנת חד בלא שותפו דתניינא.
ובגין דא אתמר בך, (דברים לב) ואין אלהים עמדי.

הב לי חילא, לאתערא ביקרך בקדמיתא. ולבתר ביקרא
את יראת אב ואם ליראתך, אחר שאפה באמצע, אחד ולא שנים, בלי שתפות, אף על גב שהם
בשתפות שלך, אבל אפה אחד בלי שתפות של שני. ומשום זה נאמר בך, ואין אלהים עמדי.
תן לי כח להתעורר בכבודך בראשונה, ואחר כך בכבוד אבי ואמי שבשמים, שעליהם בארו,

דָּאָבִי וְאִמִּי דְבִשְׁמִיָּא, דְּאוּקְמוּהָ עַל־יְהוּ, (משלי כח) גּוֹזֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ וְאוֹמֵר אֵין פֶּשַׁע חֵבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית. וְאוּקְמוּהָ מְתַנִּיתִין, אֵין אֲבִיו, אֶלֶּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֵין אִמּוֹ, אֶלֶּא כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל. וַיִּקְרָא דִּילָךְ אֲבָא חֲכָמָה, דְּכָלִּיל עֶשֶׂר סְפִירוֹת מִתְתַּא דִּילִיה לְעִילָא, וְתַרוּוֹיִיהוּ אֵינוּן כּוֹרְסִיָּא סְפָסֵל תַּחוּתָךְ לִיקְרָךְ.

וְהָכִי תְקִינּוּ, לְמַהוּי קָטָן מְכַבֵּד לְגָדוֹל דְּלְעִילָא מְגִיה. אֲבָא, אִיהוּ חֲכָמָה, הֵלֵא אֲב אֶחָד לְכַלְנֹ, לְמַהוּי מִשְׁמַשׁ תַּחוּתָךְ, וְאַנְתָּ כְּתָר עַלְיוֹן עַל רִישִׁיה. וְלִית כְּתָר עֵלְךָ, וְלִית אֱלֹהָא אַחְרָא. וְאִימָא, לְשִׁמְשָׁא לְאַבָּא. דְּאִיהוּ תַּחוּתִיה לְמַהוּי כֶּסֶף תַּחוּתִיה.

וַיֹּאמֶר אִיהוּ, בְּכָל מְאָמֵר, עַד תְּלַתִּין וְתַרְיִין, יְהִי כֵן, וַיְהִי כֵן. וְאִיהִי, עֵבִידַת מְאָמְרִיה מִיַּד. וּבְגִין דְּעֵבִידַת מְאָמְרִיה וְצוּוּיָה בְּלֹא עֲפוּבָא כָּלֵל, בַּל"ב שְׁבִילִין דְּבַהוֹן אַתְּבְּרִי כָּל עוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית, אַתְּקְרִיאַת כְּבוֹד, (תהלים כט) וּבְהִיכְלוּ כְּלוּ אוֹמֵר כְּבוֹד. (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד יי' מִמְּקוֹמוֹ. אִיהּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ.

וְתַרְגּוּם כְּבוֹד אֲבִיו, יִקְרָא דְּאַבּוּהִי. וְדָא (תהלים ט) תּוֹרַת יי' תְּמִימָה, עֵלְהָ אַתְּמֵר (משלי א) יִקְרָה הִיא מְפֻנִינִים.

וַיִּשְׂרָאֵל דְּאַתְּקְרִיאוּ בְּנִים, בְּכָלֵל בֵּן וּבַת, מִסְטָרָא דְּתַפְאָרַת וּמַלְכוּת. דְּאֵינוּן בֵּן וּבַת, יִקְרָא דְּאֲבִיו וְאִמּוֹ, לְמַעַבְד צוּוּיָה, וְצוּוּי דִּילִיה, אֵינוּן פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה. וְהָא אוּקְמוּהָ מְאִרִי מְתַנִּיתִין, יֵשׁ מְצוּהָ וְעוֹשָׂה. וּבְגִין כְּךָ אִיהוּ נַעֲשָׂה וְנִשְׁמָע. וְהָאִי אִיהוּ כְּבוֹד דְּאַבָּא וְאִימָא, דִּיצוּהָ לְבְרִיה דִּיעַבְד הָכִי וְאִיהוּ עֵבִיד מִיַּד, בְּלֹא עֲפוּבָא כָּלֵל.

וְעֵלְתָּ עַל כְּלָא, אֲנָא כְּעִי לְאַשְׁתְּדִלָּא בִּיקְרָךְ, לְתַמְנָן מִדּוֹת דְּאַבָּא וְאִימָא, לִיקְרָךְ. תְּהָא בְּעֲזָרִי לְסַדְרָא כְּלָא כְּדָקָא יֵאוֹת. וְאַנְתָּ תְּסַדֵּר לִי, וְלְכָל מְאִרִי מְתִיבְתָּאן עִילָא

גּוֹזֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ וְאוֹמֵר אֵין פֶּשַׁע חֵבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית. וְאוּקְמוּהָ מְתַנִּיתִין, אֵין אֲבִיו אֶלֶּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין אִמּוֹ אֶלֶּא כְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל. וְהַכְּבוֹד שְׁלָךְ, אֲבָא, חֲכָמָה, שְׁפוּלְלַת עֶשֶׂר סְפִירוֹת מִמְטָה שְׁלוֹ לְמַעְלָה, וְשְׁנֵיהֶם הֵם כֶּסֶף תַּחוּתִךְ לְכַבּוֹדְךָ.

וְכִךְ תְּקִינּוּ, שְׁיִהִי קָטָן מְכַבֵּד אֶת הַגָּדוֹל שְׁלִמְעֵלָה מִמֶּנּוּ. אֲב הוּא חֲכָמָה, הֵלֵא אֲב אֶחָד לְכַלְנֹ, לְהִיזוֹת מִשְׁמַשׁ תַּחוּתִךְ, וְאַתְּהָ כְּתָר עַלְיוֹן עַל רִאשׁוֹ. וְאֵין עֵלְיךְ כְּתָר, וְאֵין אֱלֹהָ אַחֵר. וְהָאֵם לְשִׁמְשׁ אֶת הָאֲב, שְׁהִיא תַּחוּתִיו, לְהִיזוֹת כֶּסֶף תַּחוּתִיו.

וַיֹּאמֶר הוּא בְּכָל מְאָמֵר עַד שְׁלִשִׁים וּשְׁנַיִם, יְהִי כֵן, וַיְהִי כֵן. וְהִיא עֵשְׂתָה מְאָמְרוֹ מִיַּד. וּמִשׁוּם שְׁעֵשְׂתָה מְאָמְרוֹ וְצוּוּיָו בְּלִי עֲפוּבָא כָּלֵל בַּל"ב שְׁבִילִים שְׁבָהֶם נִבְרָא כָּל מַעֲשָׂה בְּרָאשִׁית, נִקְרָאת כְּבוֹד, (תהלים כט) וּבְהִיכְלוּ כְּלוּ אוֹמֵר כְּבוֹד. (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ. אִיהּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ.

וְתַרְגּוּם כְּבוֹד אֲבִיו - יִקְרָא דְּאַבּוּהִי. וְזֶה (תהלים ט) תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, עֵלְיָהָ נֹאמֵר (משלי ו) יִקְרָה הִיא מְפֻנִינִים.

וַיִּשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאוּ בְּנִים, בְּכָלֵל בֵּן וּבַת, מִצַּד שֵׁל תַּפְאָרַת וּמַלְכוּת, שְׁהֵם בֵּן וּבַת, הַכְּבוֹד שֵׁל אֲבִיו וְאִמּוֹ לְעֵשׂוֹת אֶת הַצּוּוּי שְׁלוֹ, וְהַצּוּוּי שְׁלוֹ אוֹתָן מְצוּוֹת עֵשָׂה. וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ בְּעֵלֵי הַמְּשֵׁנָה, יֵשׁ מְצוּהָ וְעוֹשָׂה. וּמִשׁוּם כְּךָ הוּא נַעֲשָׂה וְנִשְׁמָע. וְזֶהוּ כְּבוֹד אֲב וְאִם, שְׁיִצוּהָ אֶת בְּנוֹ שְׁיַעֲשֶׂה כְּךָ, וְהוּא עוֹשָׂה מִיַּד בְּלִי עֲפוּבָא כָּלֵל. וְעֵלְתָּ עַל הַכָּל, אֲנִי רוּצָה

לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכַבּוֹדְךָ, לְתַמְנָן אֶת הַמְּדוֹת שֵׁל אֲבָא וְאִמָּא לְכַבּוֹדְךָ. תְּהִיָּה בְּעֲזָרִי לְסַדֵּר הַכָּל כְּרָאוּי, וְאַתְּהָ תְּסַדֵּר אוֹתִי וְאֶת כָּל רְאשֵׁי הַיְשִׁיבוֹת מַעְלָה וּמַטָּה, וּמַחְנֹנֹת הַמְּלָאכִים הַעֲלִינִים וְהַתַּחוּתֹנִים,

להיות מתקנים ומסדרים לכבודך ולכבוד אבא ואמא, להיות ספסל תחת רגליו, ולעשות צווייו בכל מצוותיו, ולירא ממנו בכל המצוות של לא תעשה.

וזהו איש אמו ואביו תיראו, וסמך לו ואת שבתותי תשמרו. ובפסוק אחר ואת מצוותי תעשו. מצד של מצוות עשה שהם כבוד, הקדים אב לאם, וזה י"ה. מצד של לא תעשה הקדים אם לאב, וזה ה"י, והינו (משלי כח) כבוד אלהים הסתר דבר. לאלו שאינם משתדלים בכבוד הזה, הסתר דבר מהם.

ועל־יהם נאמר, (משלי א) וכסילים מרים קלון. אלו הם עמי הארץ, מאחר שאינם משתדלים בכבוד הזה של התורה, ואיך אומרים, אבינו שבשמים שמע קולנו חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו? הרי הוא יאמר להם: ואם אב אני איה כבודי? איה השתדלותכם בתורה ובמצוותי לעשות את הצוויים שלי? שמי שאינו מכיר את הצווי של אדונו, איך יעשה אותו?

פרט למי ששומע מחכמים ועושה, וזהו שקבל נעשה ונשמע. ועם כל זה, מי שלא קבל מאדונו, אלא משלוהו, יש הבדל. ואיזה הבדל יש בין זה לזה? שהרי כתוב, משה קבל תורה מסיני, ואחר כך מסרה ליהושע. אני קבלתי, ואחר כך מסרתי לכלם. וכך מי שמקבל מאחר, כקבלת הלבנה והכוכבים מן השמש, ובקבול הזה הוא מתמלא. ומי שמקבל, יכולה להסתלק ממנו הנביעה, כמו שראיתי בשמש ובלבנה, שמתלק האור שלהם בלילה, שאין השמש מאיר, אלא ביום. והלבנה בלילה.

ואם תאמר שאותו אור של הלבנה הוא מן השמש, שאף על גב שהתפנס, הוא מאיר בלבנה ובכוכבים, הרי ראינו מצד אחר בלקוי הלבנה והשמש שמתלק אורם, ונשארים כמו גוף בלי

ותתא, ומשריין דמלאכין עלאין ותתאין, למנהוי מתקנין ומסדרין ליקרא דילך, וליקרא דאבא ואימא, למנהוי ספסל תחות רגלוי. ולמעבד צווייה בכל פקודין דיליה. ולמדחל מניה בכל פקודין דלא תעשה.

והאי איהו (דף פ"ב ע"א) איש אמו ואביו תיראו, וסמך ליה ואת שבתותי תשמרו. ובקרא אחרנא ואת מצוותי תעשו. מסטרא דפקודין דעשה דאינון כבוד, אקדים אבא לאימא, ודא י"ה. מסטרא דלא תעשה, אקדים אימא לאבא, ודא ה"י. והינו כבוד אלהים הסתר דבר. לאלין דלא משתדלי בהאי כבוד, הסתר דבר מנייהו.

ועל־יהו אתמר, (משלי א) וכסילים מרים קלון. אלין אינון עמי הארץ, פתר דלא משתדלין בהאי כבוד דאורייתא, ואיך אמרין אבינו שבשמים שמע קולנו חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו. הא איהו לימא לון, ואם אב אני איה כבודי, איה אשתדלותא דלכון באורייתא, ובפקודין דילי, למעבד צוויי, דמאן דלא ידע בצווייה דמאריה, איך יעביד ליה.

בר ממאן דשמע מחכמים ועביד, והאי איהו דקביל נעשה ונשמע. ועם כל דא, מאן דלא קביל ממאריה, אלא משלוחיה, איכא אפרשותא. ומאי אפרשותא אית בין דא לדא. דהא כתיב, משה קבל תורה מסיני, ולבתר ומסרה ליהושע. אנא קבילנא, ולבתר מוסרנא לכלהו. והכי מאן דמקבל מאחרא, כקבלת סיהרא וככבייא משמשא, ובהאי קבול אתמלי. ומאן דמקבל יכיל לאסתלקא מניה נביעו, כמה דחזינא בשמשא וסיהרא, דאסתלקת נהורא דלהון, בליליא, דלא נהיר שמשא, אלא ביממא. וסיהרא בליליא.

ואי תימא דההוא נהורא דסיהרא משמשא איהו, דאף על גב דאתפניש, נהיר בסיהרא וככבייא, הא חזינן

נְשִׂמָה, שֵׁשׁ עֲלֵיהֶם אָדוֹן
שִׁמְחִשִּׁיךְ אֶת מְאֹרֵיהֶם. אָבֶל
עֵקֶר הָאוֹר אוֹתוֹ מְקוֹם שְׂנוּבֵעַ,
שֶׁאֵין הַפֶּסֶק לְאוֹר שְׁלוֹ, וְאֵין עֲלָיו
אֵלּוּה אַחַר לְהַפְסִיק מִמֶּנּוּ אֶת
מְאוֹרוֹ.

וְעֵלְתָּ הָעֲלוֹת, מֵאֲחַר שֶׁאַתָּה שָׁם,
אֵין הַפֶּסֶק לְנִבְיַעַת אוֹר הַתּוֹרָה.
יְהִי רְצוֹנְךָ שְׁלֵא תְּזוּז מֵאֲבָא וְאֲמָא
שְׁלִי וְלֹא מִבְּנָיו. וְכֵךְ מִי שֶׁמְמִית
עֲצָמוֹ עַל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא יְקָרָה,
מִתְקַיֶּמֶת בּוֹ וְאֵינָה מִפְּסִיקָה
מִמֶּנּוּ. מֵה שֶׁאֵין פֶּן מִי שֶׁאֵינוֹ
מִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, אֲלֵא אֶף עַל גַּב
שְׁעוֹשֶׂה צְוִי חֻכְמִים, הוּא שֶׁמֶשׁ
שְׁלָהֶם, עֶבֶד וְלֹא בֶן. אָבֶל אִם
הוּא נֶאֱמָן, אָדוֹנוֹ מְשַׁלֵּט אוֹתוֹ
בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ.

אֲבָרָ מִי שְׁלֵא מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה
וְלֹא מִשְׁמֵשׁ חֻכְמִים לְשִׁמְעַ מֵהֶם
מִצְוֹת, לְקִיָּם נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, אֲלֵא
שֶׁסֶרַח וְעֶבֶר עַל לֹא תַעֲשֶׂה, הוּא
שֶׁקוֹל לְאֲמוֹת הָעוֹלָם עוֹבְדֵי
עֲבוּדָה זָרָה, בְּנֵי סַמְא"ל וְנַחֲשׁ,
שֶׁנֶּאֱמָר בָּהֶם (מִשְׁלֵי א) וְכִסְיִלִּים
מְרִים קְלוֹן, שְׁלֵא רְצוֹ לְקַבֵּל אֶת
הַתּוֹרָה, שֶׁכָּל שֶׁאֵין בּוֹ תּוֹרָה, אֵין
בּוֹ כְּבוֹד, שֶׁנֶּאֱמָר בָּהֶם (שם) כְּבוֹד
חֻכְמִים יִנְחָלוּ.

וְעַם כָּל זֶה, רֵאשִׁי הִיְשִׁיבָהּ, לֹא
כָּל כְּבוֹד שְׁוֵה, שֶׁהָרִי בֶן יִכְבֵּד אֶב
וְעֶבֶד אָדוֹנָיו. בֶּן יִכְבֵּד, עַל מְנַת
שְׁלֵא לְקַבֵּל שְׂכָר, אָבֶל הוּא מְצֻנָה
בְּכַבּוּד אֶב וְאִם. וְאִם לֹא רוֹצֶה
לַעֲשׂוֹת צְוִיו, יִכּוּ אוֹתוֹ הָאֵב
וְהָאֵם עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּעַל פְּרָחוֹ. וְאִם
הָיָה בֶּן גְּדוֹל, בֵּית דִּין כּוֹפִים
אוֹתוֹ. שֶׁאִם אֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת,
מֵה כְּתוּב בּוֹ? (דְּבָרִים כ) בְּגִנוּ זֶה
סוֹרֵר וּמְרָה אֵינְנוּ שִׁמְעַ בְּקַלְנוּ,
וְדָנִים אוֹתוֹ בְּסִקְלָה. אָבֶל עֶבֶד

שֶׁמֶשֶׁשׁ עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, אִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה אֶת צְוִי רַבּוֹ, אָדוֹנוֹ מְעַבֵּר אוֹתוֹ מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וְיִקַּח
אַחַר, מֵה שְׁלֵא הָיָה יְכוֹל לַעֲשׂוֹת כֶּף לְבָנוּ, אֲלֵא אוֹ שִׁיעֲשֶׂה אֶת הַצְּוִי שְׁלוֹ, אוֹ שִׁיְהַרְגֵה אוֹתוֹ.

מִסְטָרָא אַחְרָא בְּלִקוּתָא דְסִיְהָרָא וְשִׁמְשָׁא דְאַסְתִּילָק
נְהוּרִיָּהוּ, וְאַשְׁתָּאֵרוּ כְּגוֹפָא בְּלֵא נִשְׁמַתָּא, דְאִית אָדוֹן
עֲלֵיהֶם מִחֲשִׁיךְ מְאֹרֵיהֶם. אָבֶל עֵקֶרָא דְנְהוּרָא, הֵהוּא
אַתֵּר דְנִבְיַעַת דְלִית פֶּסֶק לְנְהוּרָא דִילֵיה, וְלֹא אִית עֲלֵיה
אַלְהָא אַחְרָא לְמַפְסֵק מְנִיָה נְהוּרִיָּה.

וְעֵלְתָּ הָעֲלוֹת, בְּתֵר דְאַנְתָּ תַּמָּן, לִית פֶּסֶק לְנִבְיַעַת דְנְהוּרָא
דְאוּרִיָּתָא. יְהֵא רַעְנָא דִילְךָ דְלֵא תְּזוּז מֵאֲבָא
וְאֵימָא דִילִי, וְלֹא מִבְּנָיו. וְהֵכִי מָאן דְאֵמִית גְּרַמִּיָה עַל
אוּרִיָּתָא, דְהִיא יְקָרָה, אֶתְקַיֶּמֶת בֵּיה, וְלֹא מִפְּסִיקָתָּ מְנִיָּה.
מֵה דְלֵאוֹ הֵכִי, מָאן דְלֵא יִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, אֲלֵא אֶף עַל גַּב
דְּעֶבֶד צְוִי חֻכְמִים, אִיהוּ שֶׁמֶשׁ דְלֵהוֹן, עֶבֶד וְלֹא בֶן,
אָבֶל אִי אִיהוּ מְהִימְנָא, מְאֵרִיָה אֲשֶׁלִּיט לִיָּה בְּכָל דִילֵיה.
אָבֶל מָאן דְלֵא אֲשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִיָּתָא, וְלֹא מִשְׁמֵשׁ חֻכְמִים,
לְמִשְׁמַע מְנִיָּהוּ פְקוּדִין, לְקִיָּים נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע. אֲלֵא
דְסֶרַח וְעֶבֶר עַל לֹא תַעֲשֶׂה, אִיהוּ שֶׁקוֹל לְאוּמִין דְעֵלְמָא
עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, בְּנֵי דְסַמְא"ל וְנַחֲשׁ, דְאַתְמַר בְּהוּ,
(מִשְׁלֵי א) וְכִסְיִלִּים מְרִים קְלוֹן, דְלֵא פְעוּ לְקַבֵּל אוּרִיָּתָא,
דְכָל דְלִית בֵּיה תּוֹרָה, לִית בֵּיה כְּבוֹד, דְאַתְמַר בָּהֶם (מִשְׁלֵי
א) כְּבוֹד חֻכְמִים יִנְחָלוּ.

וְעַם כָּל דָּא מְאֵרִי מְתִיבְתָא, לֹא כָּל כְּבוֹד שְׁוֵה, דְהֵא
(מִלְאכֵי א) בֶּן יִכְבֵּד אֶב וְעֶבֶד אָדוֹנָיו. בֶּן יִכְבֵּד, עַל מְנַת
דְלֵא לְקַבֵּל אוּרִיָּתָא, אָבֶל מְצוּנָה הוּא בְּכַבּוּד אֲבָא וְאֵימָא.
וְאִי לֹא בְעֵי לְמַעַבְד צְוִיָּה, יִכְתֵּשׁ לִיָּה אֲבָא וְאֵימָא, עַד
דִיעֶבֶד עַל פְּרַחִיָּה. וְאִי הוּי בְרָא רְבֻכָא, בֵּית דִּין כּוֹפִין
לִיָּה. דְאִי לֹא בְעֵי לְמַעַבְד מֵה כְּתִיב בֵּיה, (דְּבָרִים כ) בְּגִנוּ
זֶה סוֹרֵר וּמְרָה אֵינְנוּ שִׁמְעַ בְּקוֹלְנוּ, וְדָנִין לִיָּה בְּסִקְלָה.
אָבֶל עֶבֶד דְמִשְׁמֵשׁ עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, אִי לֹא עֶבֶד
צְוִיָּה דְרַבִּיָּה, מְאֵרִיָה אֲעֶבֶר לִיָּה מְגוּ בִיתִיָּה, וְיִטוּל
אַחְרָא. מֵה דְלֵא הָוֵה יְכִיל לְמַעַבְד הֵכִי לְבְרִיָּה, אֲלֵא אוֹ
נְעִבִיד צְוִיָּה אוֹ יְקַטוּל לִיָּה.

שֶׁמֶשֶׁשׁ עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, אִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה אֶת צְוִי רַבּוֹ, אָדוֹנוֹ מְעַבֵּר אוֹתוֹ מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וְיִקַּח
אַחַר, מֵה שְׁלֵא הָיָה יְכוֹל לַעֲשׂוֹת כֶּף לְבָנוּ, אֲלֵא אוֹ שִׁיעֲשֶׂה אֶת הַצְּוִי שְׁלוֹ, אוֹ שִׁיְהַרְגֵה אוֹתוֹ.

אמר לו המנורה הקדושה, גם שלא יעשה את צווי, הואיל ובנו הוא? אמר הרועה הנאמן, ודאי תערכת של רע, וסוד זה גם לישראל לחטא לאביהם שבשמים. וסוד זה - (תהלים ק) ויתעברו בגוים. וזה גם הרג לישראל, והחריב את בית המקדש. ומשום זה אין מקבלים גרים לימות המשיח, אלא - (דברים לב) ה' בָּדַד יִנְחֵנוּ וְאִין עִמּוֹ אֵל נִכְר.

שישראל הם מעץ החיים, עבד טוב ועבד רע. מצד של מטטרו"ן עבד טוב, עבד נאמן לרבו. עבד רע - סמא"ל. מי שהוא מעץ החיים, הוא בן העולם הבא, בן מצד של בן י"ה, בינה. ויורש את המלכות שהיא ה'. ואיך יורש אותה? אם עושה את הצווי של אבא ואמא, משום שהיא מלכות מצות המלך, ועליו נאמר (אסתר א) מדוע אתה עובר את מצות המלך. היא מצנה, וצווי של המלך על עשה ולא תעשה.

מצנה מן התורה, שהיא תפארת. וכאן אין שם פרוי, הקדוש ברוך הוא אמת, תורתו אמת, הוא תורתו ומצותו. כמו שבינה, תורתו ומצותו של חכמה. שיש תורה של בריאה, וחכמה של בריאה, ובינה של בריאה, וכך בכל המדות. בזה יכול בן בתורה הזו להיות בלי מצנה, ומצנה בלי תורה בפרוי. ומכאן בן סורר ומורה. אבל מצד של אצילות אין הבדל שם, וכן משם אין חטא בא על ידו, ואין בו ענש ולא שכר ולא מיתה.

ומשום כך, התורה זה עץ החיים, שכר העולם הבא, והאילן הזה נקרא עץ החיים, ונקרא העולם הבא, ולא נקרא בו שכר, משום שהוא בן. משם לא משתדל בתורה לקבל שכר, לא במעשה ולא בדבור ולא במחשבה.

אמר ליה בוצינא קדישא, מאן גרים דלא יעביד צווייה, הואיל ובריה הוא. אמר רעיא מהימנא, ודאי תערוכת דרע, ורזא דא גרם לישראל, למחטי גבי אבוהון דבשמיא. ורזא דא, (תהלים ק) ויתעברו בגוים. ודא גרם קטולא לישראל, וחריב בי מקדשא. ובגין דא, אין מקבלים גרים לימות המשיח, אלא (דברים לב) יי' בָּדַד יִנְחֵנוּ וְאִין עִמּוֹ אֵל נִכְר.

וישראל אינון מאילנא דחיי, עבד טוב ועבד רע, מסטרא דמטטרו"ן עבד טוב, עבד נאמן לרביה. עבד רע סמא"ל. מאן דאיהו מאילנא דחיי, איהו בן העולם הבא, בן מסטרא דבן י"ה, בינה. וירית מלכותא דאיהו ה'. ואיך ירית לה. אי עביד צווייה דאבא ואמא, בגין דאיהו מלכותא מצות המלך, ועליה אתמר, (אסתר א) מדוע אתה עובר את מצות המלך. איהי מצנה, וצווייה דמלכא על עשה ולא תעשה.

מצנה מדאורייתא, דאיהי תפארת. והכא לית תמן פרוי, קדשא בריך הוא אמת, תורתו תורת אמת, איהו תורתו ומצותו. כגוונא דבינה, תורתו ומצותו דחכמה. דאית תורה דבריאה, וחכמה דבריאה, ובינה דבריאה, והכי בכל מדות. בהאי, יכול בן בהאי אורייתא, למהוי בלא מצנה, ומצנה בלא תורה בפרוי. ומחכא, (דף ע"ג א) בן סורר ומורה. אבל מסטרא דאצילות, לית אפרשותא תמן, וכן מתמן אין חטא בא על ידו ולית בה עונש ולא שכר ולא מיתה.

ובגין דא, אורייתא דא אילנא דחיי, שכר העולם הבא, ואילנא דא, אילנא דחיי אתקרי, ואתקרי העולם הבא, ולא אתקרי ביה שכר. בגין דאיהו בן. מתמן, לא אשתדל באורייתא לקבלא אגרא, לא במעשה ולא בדבור ולא במחשבה.

בא המנורה הקדושה לנשק את ידו. אמר, ודאי אתה הוא בן משם, בדיוקן של בנו בכורו, תפארת בן של אבא ואמא העליונים, האצילות שלו בלי הפסקה, לא קדם אותך בן אחר, לא במחשבה, ולא בדבור, ולא במעשה. אמר הרועה הנאמן, ואתה והחברים, וראשי מורי הישיבות, שזמנים לכאן עמי בלי הפסקה כלל ובלי תערכת. נשקו כלם זה לזה, והכירו באחיהם ובכו.

פתח רבי שמעון ואמר, עם כל זה, בן בכור חכים כל אחיו בכבודו, שהרי כתוב (שמות א) כבוד את אביך, ופרשוה רבותינו, את לרבות אחיך הגדול. ואפלו מכל צד הוא מפרש עליך בתורה, בשג"ם - זה הכל. ולא היה לאדם הראשון בן קדמון ממנו, ופרשוה רבותינו, בשג"ם - זה משה. שכן המלך בכל מקום, אתה הבכור מצד של עץ החיים של טוב ורע, אתה הוא טוב. זהו שכתוב (בראשית א) ויבא אלהים את האור פי טוב, (שמות ב) ויתרא אתו פי טוב הוא.

ומשם קרא אותך הקדוש ברוך הוא עבד נאמן. אחר כך עלית להיות מלך. זהו שכתוב (דברים ל) ויהי בישרון מלך. אחר כך בן בית למעלה. מלך מצד של מלכות של בריאה, בן בית מצד של בינה של בריאה. פעת אתה מלך מצד של עץ המלכות של אצילות. בן בית מצד של ב"ן י"ה. תפארת של אצילות, אשרי חלקך. ומי גרם לך את זה? משום

השתדלותך בתורה ובמצוה, ליחד את הקדוש ברוך הוא ושכינתו, להעלות את המלך על מקומו ועל מחנותיו למעלה ועל ישראל למטה.

ומשום כך (ובגלגלף) כלם יורשים נשמות של אצילות ממנו, ונקראים בנים שלו, משום יהו"ה של

אתה בוצינא קדישא, לנשקא ליה ידיה. אמר, ודאי אנת הוא בן מתמן. בדיוקנא דברא בוכרא דיליה, תפארת ברא דאבא ואימא עלאה, אצילות דיליה בלא הפסקה, לא קדמך ברא אחרא, לא במחשבה, ולא בדבור, ולא במעשה. אמר רעיא מהימנא, ואנת, וחברייא, וראשי מארי מתיבתאן, דמזמנין הכא, אחי, בלא הפסקה כלל, ובלא תערוכת. נשקו פלהו דא לדא, ואשתמודעו באחיהם, ובכו.

פתח רבי שמעון ואמר, עם כל דא, ברא בוכרא חייבין כל אחוי ביקריה, דהא כתיב (שמות ב) כבוד את אביך, ואוקמוה רבנן, את לרבות אחיך הגדול. ואפילו מכל סטרא איהו מפרש עלך באורייתא, בשג"ם זה הכל. ולא היה לאדם קדמאה ברא קדמאה מגיה, ואוקמוה רבנן, בשג"ם, זה משה. דברא דמלכא בכל אתר, אנת בוכרא מסטרא דאילנא דחיי דטוב ורע, אנת הוא טוב. (בוכרא) הדא הוא דכתיב, (בראשית א) ויבא אלהים את האור פי טוב, (שמות ב) ויתרא אתו פי טוב הוא.

ומתמן קרא יתך קדשא בריך הוא עבד נאמן. לבתר סליקת למהוי מלכא, הדא הוא דכתיב, (דברים ל) ויהי בישרון מלך. לבתר בן בית לעילא. מלך מסטרא דמלכות דבריאה. בן בית, מסטרא דבינה דבריאה. פען אנת מלך, מסטרא דאילנא דמלכות דאצילות. בן בית, מסטרא דב"ן י"ה, תפארת דאצילות, זכאה חולקך. ומאן גרים לך דא, בגין דאשתדלותך בתורה ובמצוה, ליחדא קדשא בריך הוא ושכינתיה, לאעלא מלכא על אתריה, ועל משרייתיה לעילא, ועל ישראל לתתא.

ובגין כך (ס"א ובגינה) ירתין פלהו נשמתין דאצילות מגיה, ואתקריאו בנין דיליה, משם יהו"ה דאצילות,

השתדלותך בתורה ובמצוה, ליחד את הקדוש ברוך הוא ושכינתו, להעלות את המלך על מקומו ועל מחנותיו למעלה ועל ישראל למטה.

ומשום כך (ובגלגלף) כלם יורשים נשמות של אצילות ממנו, ונקראים בנים שלו, משום יהו"ה של

אצילות שאין שם פרוד וקצוץ. שבראשונה נאמר בהם בנים לקדוש ברוך הוא ושכינתו, מצד יהו"ה של בריאה, שנאמר בו בראתיו וצרתיו אף עשיתיו, כגון בנים ליהו"ה של אצילות.

ובך התקיימה המצוה, שהיא מצוה על ישראל להעמיד להם מלך. זהו שכתוב, (שם י) שום תשים עליך מלך. והתקיים בך (שם) ויהי בישראל מלך, כבראשונה. וכלם מתנהגים אחריו, כמו איברים שכלם מתנהגים בתנועת הנשמה שמתפשטת על כל איבר. משום שכתר עליון אתה תהיה מעטר בו, שבו עלת העלות הוא כתר על הכל, טמיר וגנוז מבפנים ממנו. וממנו מתפשט על כל הספירות, ומסדר אותם להיות זה גדול, וזה קטן, וזה בינוני, ומנהיג אותם לרצונו ומאיר בהם, ומקשר אותם ומיחד אותם.

בכה אתה תהיה מנהיג לישראל בכל המדות הטובות שלו, ותסדר כל אחד פראוי לו - הבכור פככותו, והצעיר כצעירותו, והבינוני כפי דרגתו. ותקשר אותם קשר אחד לאביהם שבשמים, להיות כלם בשפה ברורה, ולקדשו וליחדו בדרגה שלך, במחשבה שלך, באצילות שלך, שהתקיים בך (במדבר יא) ואצלת מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם. קיום התעורר במצוה, להכרית זרעו של עמלק. איש אמו ואביו תיראו וגו'. מצוה זו לכבד אב ואם, שצריך בן אדם לירא מאביו ומאמו ולכבד אותם. כמו שצריך בן אדם לכבד את הקדוש ברוך הוא ולירא ממנו, כך צריך לכבד את אביו ואת אמו מצד של הגוף שלו ולירא מהם, שהרי הם משתתפים עם הקדוש ברוך הוא ועושים לו גוף. והואיל והם שתפים במעשה, יהיו שתפים ביראה וכבוד.

דלית תמן פרוד וקצוץ. דבקדמיתא אתמר בהו בנין לקודשא בריה הוא ושכינתיה, מצד יהו"ה דבריא, דאתמר ביה בראתיו וצרתיו אף עשיתיו, כגון בנים ליהו"ה דאצילות.

ובך אתקיים פקודא, דאיהי מצוה על ישראל, להעמיד עליהם מלך. הדא הוא דכתיב, (דברים יז) שום תשים עליך מלך. ואתקיים בך (דברים לג) ויהי בישראל מלך, כד בקדמיתא. וכלהו מתנהגין אבתר, כאברין דמתנהגין בלהו בתנועה דנשמטא, דאתפשטא על כל אבר. כגין דכתר עליון אנת תהא מעוטר ביה, דביה עלת העלות איהו כתר על כלא, טמיר וגניז מלגיו מניה. ומניה אתפשט על כל ספירן, ומסדר לון למהוי דא רב, ודא זעיר, ודא בינוני, ואנהיג לון לרעותיה, ונהיר בהו, ומקשר לון, ומיחד לון.

הכי אנת תהא מנהיג לישראל, בכל מדות טבין דיליה, ותסדר כל חד פדחזי ליה, הבכור כבכורתו, והצעיר כצעירתו, ובינוני כפום דרגיה. ותקשר לון קשר אחד לגבי אבוהון דבשמיא. למהוי כלהו בשפה ברורה, לברכא לקודשא בריה הוא. ולקדשיה, ולייחדיה, בדרגא דילך, במחשבה דילך, באצילות דילך, דאתקיים בך (במדבר יא) ואצלת מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם. קום אתער בפקודא, להכרית זרעו של עמלק.

איש אמו ואביו תיראו וגו' (ויקרא ט) פקודא דא, לכבד אב ואם, דאצטריך בר נש למדחל מאבוי ומאמיה, ולאוקיר לון. כמה דאצטריך בר נש לאוקיר ליה לקודשא בריה הוא. מסטרא דרוחא דיהב בגויה. ולמדחל מניה. הכי אצטריך ליה לאוקיר לאבוי ולאמיה, מסטרא דגופא דיליה, ולמדחל מנהון, דהא אינון משתתפין בקודשא בריה הוא, ועבדי ליה גופא, והואיל ואינון שותפין בעובדא, ליהו שותפין בדחילו ויקרא.

את הקדוש ברוך הוא מצד הרוח שנתן בתוכו ולירא ממנו, כך צריך לכבד את אביו ואת אמו מצד של הגוף שלו ולירא מהם, שהרי הם משתתפים עם הקדוש ברוך הוא ועושים לו גוף. והואיל והם שתפים במעשה, יהיו שתפים ביראה וכבוד.

בגוונא דא, תלת שותפין אשתכחו לעילא ברזא דאדם. אדם קדמאה, אף על גב דגופא דיליה הנה מעפרא, לאו מעפרא דהקא הנה אלא מעפרא דבי מקדשא דלעילא. אבא ואימא אשתכחו, ומלכא עלאה אשתתף בהדייהו, ושדר ביה רוחא דחיי, ואתברי. וכגוונא דא, אשתתף פלא עילא ותתא. ועל דא אצטריף ליה לבר נש למדחל לקודשא בריה הוא, ולמדחל לאבוי ולאמיה.

בסתרי תורה, אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום. חד צדיק עבד שמושא בנוקביה, ואתעביד מההוא שמושא גופא חדא, דנהירו דיליה נתיר מפל אינון מלאכין שליחן לעילא. וכד אתברי ההוא גופא מלכא עלאה, שדר בההוא צדיק תרין ועשרין אתוון, ואשתתף בהדייהו, ונפק לעלמא.

ביון דנפק, חמו ליה שמשא וסיהרא, ואסתימו (דף ט"ג ע"ב) נהורייהו, דתפוחא דרגליה אחשיף נהורא דלהון. מאי טעמא. בגין דמעובדא דשמשא וסיהרא עלאה נפק. ביון דחטא, אתחשף, ואזעיר גרמיה, ואצטריף לגופא אחרא במשכא ובבשרא. דכתיב, (בראשית א) ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו פתנות עור וילבישם. כההוא שמושא דעבד ההוא צדיק בנוקביה, לא אשתתח מקדמת דנא, ולבתר דנא, דהא עד לא נפק לצורף אומנא.

עד דאתא חנוף, ונטיל ליה קדשא בריה הוא מארעא, ואבריר פסולת וקסטורא מכספא, וכן בכל אינון צדיקייא די בארעא. לבתר אתתקן ההוא אתר, ואתעבידו רוחין ונשמתין בשמושייהו וגופא מתתא בארעא. ועל דא בשותפו דלעילא ותתא, בר נש אתי לעלמא, ואצטריף למדחל לאינון שותפין, ולאוקיר לון, כמה דאתמר (ע"כ רעיא מהימנא).

בשמושיהם והגוף מלמטה בארץ. ועל כן, בשתפות שלמעלה ולמטה בא האדם לעולם, וצריף לירא מאותם השתפים ולכבד אותם, כמו שנתבאר. (עד כאן רעיא מהימנא).

בסתרי תורה, אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום. חד צדיק עבד שמושא בנוקביה, ואתעביד מההוא שמושא גופא חדא, דנהירו דיליה נתיר מפל אינון מלאכין שליחן לעילא. וכד אתברי ההוא גופא מלכא עלאה, שדר בההוא צדיק תרין ועשרין אתוון, ואשתתף בהדייהו, ונפק לעלמא.

ביון דנפק, חמו ליה שמשא וסיהרא, ואסתימו (דף ט"ג ע"ב) נהורייהו, דתפוחא דרגליה אחשיף נהורא דלהון. מאי טעמא. בגין דמעובדא דשמשא וסיהרא עלאה נפק. ביון דחטא, אתחשף, ואזעיר גרמיה, ואצטריף לגופא אחרא במשכא ובבשרא. דכתיב, (בראשית א) ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו פתנות עור וילבישם. כההוא שמושא דעבד ההוא צדיק בנוקביה, לא אשתתח מקדמת דנא, ולבתר דנא, דהא עד לא נפק לצורף אומנא.

עד דאתא חנוף, ונטיל ליה קדשא בריה הוא מארעא, ואבריר פסולת וקסטורא מכספא, וכן בכל אינון צדיקייא די בארעא. לבתר אתתקן ההוא אתר, ואתעבידו רוחין ונשמתין בשמושייהו וגופא מתתא בארעא. ועל דא בשותפו דלעילא ותתא, בר נש אתי לעלמא, ואצטריף למדחל לאינון שותפין, ולאוקיר לון, כמה דאתמר (ע"כ רעיא מהימנא).

בשמושיהם והגוף מלמטה בארץ. ועל כן, בשתפות שלמעלה ולמטה בא האדם לעולם, וצריף לירא מאותם השתפים ולכבד אותם, כמו שנתבאר. (עד כאן רעיא מהימנא).

זהר:

אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלֹהִים וְאֵלֵהי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ
לָכֶם. (ויקרא ט) רַבִּי חֲזִיא פִּתְחָ, (דברים ט) אֵל
תִּפְּן אֶל קָשִׁי הָעַם הַזֶּה וְגו'. אֵל תִּפְּן. וְכִי מֵאֵן
הוּא דִּימָא לְמַלְכָּא, אֵל תִּפְּן. וְהָא כְּתִיב (איוב
לד) כִּי עֵינָיו עַל דְּרָכֵי אִישׁ. וְכְתִיב (ירמיה כג) אִם
יִסְתַּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יי',
וְהָא בְּכֹלָא אֲשַׁגַּח קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכֹל עוֹבְדֵין
מִסְתַּפְּל, וְעֵייל בְּדִינָא עַל פְּלֵהוּ, אִם טַב וְאִם
בִּישׁ, פְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר, (קהלת יב) הָאֱלֹהִים יִבְיֵא
בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל נַעֲלָם אִם טוֹב וְאִם רָע. וּמִשָּׁה
אָמַר אֵל תִּפְּן.

אֲרָא, פְּמָה בְּעֵי בַר נָשׁ לְאִסְתַּמְרָא מְחֻבּוּי,
בְּגִין דְּלֹא יַחֲטִי קָמִי מְלַכָּא קִדְשָׁא. תָּא
חֲזִי, בַר נָשׁ דְּעַבִּיד מַצְוָה, הֵהִיא מַצְוָה סְלֵקָא,
וְקִימָא קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמְרָה אֲנָא
מְפֻלְגֵינִיא דְּעַבִּיד לִי. וְקִוְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנִי
לָהּ קָמִיָה, לְאֲשַׁגַּח בָּהּ כָּל יוֹמָא לְאוֹטָבָא
לִיָּה בְּגִינָה. עֲבַר עַל פִּתְגָמֵי אוֹרִייתָא, הֵהִיא
עֲבִירָה סְלֵקָא קָמִיָה, וְאָמְרָה אֲנָא מְפֻלְגֵינִיא
דְּעַבִּיד לִי, וְקִוְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנִי לָהּ, וְקִימָא
תִּמְן לְאֲשַׁגַּח בָּהּ, לְשִׁיזְעָאָה לִיָּה. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (דברים לב) וַיֵּרָא יי' וַיִּנְאֹץ מִכַּעַס בְּנֵיו
וּבְנוֹתֵיו. מַהוּ וַיֵּרָא. הֵהוּא דְּקִימָא קָמִיָה.

הֵב בְּתֻשׁוּבָה, מַה כְּתִיב. (שמואל ב יב) גַּם יי' הָעֵבִיר
חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. דְּאֲעַבְרָ הֵהוּא חוֹבָא
מִקָּמִיָה, בְּגִין דְּלֹא יִסְתַּפְּל בִּיָּה. לְאוֹטָבָא לִיָּה.
וְעַל דָּא אֵל תִּפְּן אֶל קָשִׁי הָעַם הַזֶּה וְאֵל רִשְׁעוֹ
וְאֵל חַטָּאתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכֵן מְהֵכָא מְשֻׁמַּע,
דְּכְתִיב, (ירמיה ב) נִכְתָּם עֲוֹנְךָ לְפָנַי.

רַבִּי יוֹסִי זְעִירָא, עָאל קָמִיָה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן יוֹמָא
חַד, אֲשַׁפְּחִיָה דְּהָוָה יְתִיב וְקִאָרִי, פְּתִיב,

זהר

אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלֹהִים וְאֵלֵהי
מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. רַבִּי חֲזִיא
פִּתְחָ, (דברים ט) אֵל תִּפְּן אֶל קָשִׁי
הָעַם הַזֶּה וְגו'. אֵל תִּפְּן, וְכִי מִי
שִׂיאֵמַר לְמַלְךְ אֵל תִּפְּן? וְהָרִי
כְּתוּב (איוב לד) כִּי עֵינָיו עַל דְּרָכֵי
אִישׁ. וְכְתוּב (ירמיה כד) אִם יִסְתַּר
אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ
נְאֻם ה', וְהָרִי כְּכֹל מְשַׁגִּיחַ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וּמִסְתַּכֵּל עַל כָּל
הַמַּעֲשִׂים, וּמְכַנֵּס בְּדִין עַל כָּלֵם,
אִם טוֹב וְאִם רָע, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
(קהלת יב) הָאֱלֹהִים יִבְאֵ בְּמִשְׁפָּט עַל
כָּל נַעֲלָם אִם טוֹב וְאִם רָע, וּמִשָּׁה
אוֹמֵר אֵל תִּפְּן! ?

אֲרָא פְּמָה צְרִיךְ אָדָם לְהַשְׁמַר
מִחַטָּאוֹ כְּדִי שְׁלֵא יַחֲטֵא לְפָנֵי
הַמְּלִיךְ הַקְּדוֹשׁ. בַּא רְאָה, בֵּן אָדָם
שְׁעוֹשֵׂה מַצְוָה, אוֹתָהּ מַצְוָה עוֹלָה
וְעוֹמְדָת לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְאוֹמְרָת: אֲנִי מְפֻלְגֵינִי שְׁעֵשָׂה
אוֹתִי. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹנֵה
אוֹתָהּ לְפָנָיו, לְהַשְׁגִּיחַ בָּהּ כָּל יוֹם,
לְהִיטִיב לוֹ בְּשִׁבְלֵיהָ. עֲבַר עַל
דְּבָרֵי תוֹרָה - אוֹתָהּ עֲבָרָה עוֹלָה
לְפָנָיו וְאוֹמְרָת: אֲנִי מְפֻלְגֵינִי
שְׁעֵשָׂה אוֹתִי. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מוֹנֵה אוֹתָהּ, וְעוֹמְדָת שָׁם
לְהַשְׁגִּיחַ בָּהּ, לְכַלּוֹת אוֹתוֹ. זְהוּ
שְׁפָתוֹב (דברים לב) וַיֵּרָא ה' וַיִּנְאֹץ
מִכַּעַס בְּנֵיו וּבְנוֹתֵיו. מַה זֶה וַיֵּרָא?
אוֹתוֹ שְׁעוֹמֵד לְפָנָיו.

שָׁב בְּתֻשׁוּבָה - מַה פְּתוּבָ?
(שמואל ב יב) גַּם ה' הָעֵבִיר חַטָּאתְךָ
לֹא תָמוּת. שְׁהָעֵבִיר אוֹתוֹ חַטָּא
מְלַפְּנֵיו כְּדִי שְׁלֵא יִסְתַּפְּל בּוֹ,
לְהִיטִיב לוֹ. וְעַל כֵּן, אֵל תִּפְּן אֶל
קָשִׁי הָעַם הַזֶּה וְאֵל רִשְׁעוֹ וְאֵל
חַטָּאתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכֵן מְכַאֵן
מְשֻׁמַּע, שְׁפָתוֹב (ירמיה ב) נִכְתָּם
עֲוֹנְךָ לְפָנַי.

רַבִּי יוֹסִי הִקְטָן נִכְנַס לְפָנֵי רַבִּי
שְׁמַעוֹן יוֹם אֶחָד, מְצָא אוֹתוֹ שְׁהָה יוֹשֵׁב וְקוֹרָא, פְּתוּב (בראשית ב)

וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאֵשָׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

שהמה לגעל נפש לכל המסתכלים בהם. ויש מהם שיפליגו עוד לעלות על ראש הפסגה, ולוקחים להם מקום הראוי לראשי הדורות, שעושים עצמם כיודעים לבָרר בין ספרי הקדמונים והראשונים זכרונם לברכה, להורות לצבור איזה ספר ראוי להגות בו ואיזה ספר שאינו כדאי לטפל בו משום שמלא דברי הַזְהָר, חס ושלום, וכדי בזיון וקצף.

לימוד היומי - כ אייר

כי עד עתה היתה מלאכת הברור הזאת מיחסת ומגבלת רק לאחד מעשרה ראשי דורות, ועתה נבערים יתעללו בה. ולפיכך נשתבשה מאד דעת הצבור בתפיסת הענינים האלה, ועוד נוסף כי נוצרה אוירה של קלות דעת וכל אחד חושב לעצמו אשר די לו בסריקה אחת בשעת הפנאי להתבונן ולבקר בדברים נשגבים אלו, ועוברים ביעף על כל עולם החכמה הגבוה ומקוריות נשמת היהדות בטיסה אחת כמו המלאך הנודע, ומוציאים מסקנות כל אחד לפי הלב רוחו.

ואלה הן הסבות שהוציאו אותי מחוץ לגדרי, והחלטתי כי עת לעשות להשם ולהציל מה שאפשר עוד להציל. וקבלתי על עצמי לגלות שעור מסים מהמקוריות הנוגעת לסוג האמור ולהפיצו בקרב העם.

(הרב הקדוש רבי יהודה אשגל זכר צדיק לברכה, מאמר עת לעשות)

מב) רשב"י זכרונו לברכה היה בו פח להלביש הדברים ולדרשם, באפן שאף אם ידרשם לרבים, לא יבינם אלא מי שראוי להבינם, לכן נתן לו "רשות" לכתב ספר הזהר

הנה דבר זה מבאר בספר שער מאמרי רשב"י להאר"י זכרונו לברכה, בפרשת משפטים זהר, דף ק'. וזה לשונו: דע, כי נשמות הצדיקים יש מהם מבחינת אור המקיף. ויש מהם שהם מבחינת אור פנימי. וכל אותם שהם מצד אור מקיף, יש בהם פח לדבר בנסתרות וסודות התורה דרך כסוי והעלם גדול, כדי שלא יובנו אלא למי שראוי להבינם.

והנה רבי שמעון בר יוחאי עליו השלום, היתה נשמתו מצד אור המקיף. ולכן היה בו פח להלביש הדברים ולדרשם, באפן שאף אם ידרשם לרבים, לא יבינם אלא מי שראוי להבינם. ולכן נתן לו "רשות" לכתב ספר הזהר. ולא נתן "רשות" לרבותיו או לראשונים אשר קדמו לו, לכתב ספר בחכמה הזאת, עם היות שודאי היו יודעים בחכמה הזאת יותר ממנו. אבל הטעם הוא שלא היה בהם פח להלביש הדברים כמוהו.

— לימוד היומי - כא אייר —

(מג) גדל העלמות ספר הזהר שאין כל מוח ומוח יכול להבין דבריו – מזמן רשב"י ותלמידיו בעלי הזהר עד זמנו של האר"י זכרונו לברכה, לא היה אף אחד מהמחברים שיבין דברי הזהר והתקונים כמו האר"י זכרונו לברכה

וזהו מה שכתוב: בריה דיוחאי ידע לאסתמרא ארחוי, (בנו של יוחאי ידע לשמור דרכיו). ובזה תבין גדל העלם ספר הזהר, אשר כתב רשב"י, שאין כל מוח ומוח יכול להבין דבריו.

תמצית דבריו: אשר ענין באורי דברים בחכמת האמת אינו תלוי כלל בגדלותו וקטנותו של החכם המקבל, אלא הוא ענין הארת הנשמה המיוחדת לדבר זה, אשר הארת נשמה זאת היא בחינת נתינת "רשות" מהשמים לגלות חכמה העליונה. ונמצינו למדים, אשר מי שלא זכה לרשות הזאת, אסור לו לבאר באורים בחכמה זו, משום שאינו יכול להלביש הדברים הדקים ההם במלים המתאימים לדבר, באפן שלא יפשלו המעינים בה.

שמשום זה לא מצינו שום ספר מסדר בחכמת האמת מלפני ספר הזהר של רשב"י. כי כל הספרים שקדמוהו באותה החכמה, אינם מגדרים בשם באורים בחכמה, אלא רק רמזים בעלמא, וגם בלי סדר של קודם ונמשך, כנודע למוצאי דעת. עד כאן הבנת דבריו זכרונו לברכה.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף כְּפִי מֵה שֶׁקִּבַּלְתִּי מִפִּי סוֹפְרִים וּמִפִּי סִפְרִים, אֲשֶׁר מִזְמַן רִשְׁבִּי וְתִלְמִידָיו בְּעֲלֵי הַזֵּהר, עַד זְמַנּוֹ שֶׁל הָאֵר"י זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה, לֹא הָיָה אִף אֶחָד מֵהַמַּחְבְּרִים שֶׁיְבִינן דְּבַרֵי הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים כְּמוֹ הָאֵר"י זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה. וְכָל הַחַבּוּרִים הָאֵלוֹ שֶׁקִּדְמוּהוּ, אֵינָם אֶלָּא בְּבַחֲנֵינָת בְּעֲלֵי רְמוֹ בְּחֻכְמָה זוֹ. וְגַם סִפְרֵי הַחֻכָּם הַרַמ"ק זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּכָלֵלִים.

וְגַם עַל הָאֵר"י זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה עֲצֻמוֹ רְאוּי לִזְמַר אוֹתָם הַדְּבָרִים שֶׁאָמַר עַל רַבֵּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאִי. דְּהֵינּוּ, אֲשֶׁר לְקוֹדְמֵי שֶׁל הָאֵר"י זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה לֹא נִתְּנָה רְשׁוּת מֵהַשָּׁמַיִם לְגִלוֹת בְּאוּרֵי הַחֻכְמָה, וְלִהְיֵה אֵר"י זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה נִתְּנָה הַרְשׁוּת הַזֹּאת. בְּאִפְסָן שֶׁאֵין לְהַבְחִין כָּאֵן מִשׁוּם גְּדֻלוֹת וְקִטְנוֹת כָּלֵל, כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת שִׁמְעֵלַת הַקּוֹדְמִים לוֹ הֵיטֵה לְאֵין עֲרוֹךְ גְּדוּלָה מִמְעֵלַת הָאֵר"י זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה. אֲמַנָּם לָהֶם לֹא נִתְּנָה הַרְשׁוּת לְדַבֵּר זֶה. וּלְפִיכֹךְ נִשְׁמְרוּ מִלְּכַתֵּב הַבְּאוּרִים הַשִּׁיכִים לְעֵצָם הַחֻכְמָה, אֶלָּא הִסְתַּפְּקוּ בְּרַמְזִים קְצָרִים, שֶׁאֵינָם נִקְשָׁרִים זֶה בְּזֶה כָּלֵל.

— לימוד היומי - כב אייר —

(מד) יַמְעַת שְׁנַתְגַּלוֹ סִפְרֵי הָאֵרִיז"ל בְּעוֹלָם, כָּל הָעוֹסְקִים בְּחֻכְמַת הַקְּבֵלָה הַנִּיחֹו יְדִיהֶם מִכָּל סִפְרֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְהַגְּאוּנִים שֶׁקִּדְמוֹ לְהָאֵרִיז"ל, וְכָל חַיֵּי רוּחָם הַדְּבִיקוּ רַק בְּכַתְבֵי הָאֵרִיז"ל בְּלִבָּד

(מה) עֲקָרֵי הַחַבּוּרִים בְּחֻכְמַת הָאֵמֶת, אֵינָם אֶלָּא סִפְרֵי הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים, וְאַחֲרֵיהֶם סִפְרֵי הָאֵרִיז"ל

וּמִטַּעַם זֶה, יַמְעַת שְׁנַתְגַּלוֹ סִפְרֵי הָאֵר"י זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּעוֹלָם, כָּל הָעוֹסְקִים בְּחֻכְמַת הַקְּבֵלָה הַנִּיחֹו יְדִיהֶם מִכָּל סִפְרֵי הַרַמ"ק זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה, וּמִכָּל הָרֵאשׁוֹנִים וְהַגְּאוּנִים שֶׁקִּדְמוֹ לְהָאֵר"י זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה, כְּמִפְרָסָם בֵּין הָעוֹסְקִים בְּחֻכְמָה זוֹ. וְכָל חַיֵּי רוּחָם הַדְּבִיקוּ רַק בְּכַתְבֵי הָאֵר"י זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּלִבָּד. בְּאִפְסָן אֲשֶׁר עֲקָרֵי הַחַבּוּרִים הַנְּחָשְׁבִים בְּבַחֲנֵינָת בְּאוּרִים בְּחֻכְמָה זוֹ כְּרֵאוּי

להיות, אינם אלא ספרי הזהר והתקונים, ואחריהם ספרי האר"י זכרונו לברכה.

(הרב הקדוש רבי יהודה אשלג זכר צדיק לברכה, גלוי טפח וכסוי טפחים)

מו) כל התורה כלה נאגרת על שם השם

ידע כי כל התורה כלה היא כמו פרוש לשם השם יתברך, וזה סוד "תורת השם" בודאי... כל התורה כלה נאגרת על הפנויים, על השמות. והשמות הקדושים כלם תלויים על שם השם וכלם מתאחדים בו. נמצאת כל התורה כלה נאגרת על שם השם.

(רבי יוסף בן אברהם ג'יקטילה, שערי אורה)

מז) למוד ספר הזהר כשאינו מבין מאי קאמר

אבל בתורה שבעל פה אם אינו מבין הפרוש: לענין למוד ספר הזהר כשאינו מבין מאי קאמר. עין צפון שמיר סימן ב' או מ"ד: למוד ספר הזהר מרומם על כל למוד בשגם לא ידע מאי קאמר ואף שיטעה בקריאתו. והאריך בזה במגדל עז (כפר חב"ד תשמ) עמוד תלח מכמה וכמה מקורות שאפילו לא ידע מאי קאמר מכל מקום נחשב למוד. ועין להלן הערה 9 ממעבר יבק.

ואולי לפי מה שכתבנו לעיל (סימן א' הערה 52/א מלקוטי תורה), שלמוד הזהר בכלל שליש במקרא. מובן שדינו כמקרא לגמרי, ויוצא אפילו אינו מבין פרוש המלות. וכדלעיל (הערה 2/7) לענין אגדות.

(הערות על שלחן ערוך הרב של הגאון רבי זלמן, להרב מרדכי שמואל אשכנזי ראב"ד כפר חב"ד, 2/ה)

מח) פי לדברי הזהר, ספרו הוא המלאך הגואל אותנו, ואפלו אם תטעה באיזה מקום אין שגגתך עולה זרין

והביא מאמרי הזהר, שבדור האחרון קדם משיח תתגלה החכמה הזאת, וכתב וזה לשונו: עת הזמיר הגיע דלזמר אינש כד יזיל באורחא סודות התורה לקיים ובלכתך בדרך כו'. פי לדברי הזהר ספרו הוא המלאך הגואל אותנו, ואפלו אם תטעה באיזה

מקום אין שגגתך עולה זדון. עד כאן לשונו. ולמה אינו נזכר, כי בשעה שלומדים חלוקים שהוא יותר קשה, שאף בחלוקים יש קלפה ופרי כו', ועין בספרו שהאריך למעניתם בבטול דברי המקטרגים על למוד הקבלה. והגדול שבאחיו הרב מוריני הרב חיים ויטאל שכתב בספרו הקדוש עץ חיים, שמי שלא למד הנסתר הוא כגוף בלא נשמה ויצטרך לבוא בגלגול לתקון, ועין רבינו משה זכותא פרשת קדושים שהאריך בזה שכתב מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אור התורה מחיה, דוקא הנסתר שנקרא אור התורה.

❖ לימוד היומי - כג אייר ❖

מט) בזהר הקדוש רואים השכר והענש – רבינו חיים ויטאל: מצוה ושמחה לפני הקדוש ברוך הוא שיתגלה החכמה הזאת פי בזכותה יבוא משיח

ומה שכתוב בזהר ענש על המגלה חכמה הזאת, הכל היו לאותן הדורות, אבל בדורות הללו כתב הרב רבי חיים ויטאל: מצוה ושמחה לפני הקדוש ברוך הוא שיתגלה החכמה הזאת, כי בזכותה יבוא משיח, וחס ושלום לומר שיש סכנה בדבר. אף מי שיש טינא בלבו ואפיקורסות נזרקה בו, לזה הוא סמא דמותא, כמו שקרה לכת הידוע שנתפקרו ויצאו מן הדת ודרשו דרשות של דפי בזהר הקדוש הואיל ונתפקרו תחלה. וזה קרה גם כן לצדוקים וביתוסי' שפקרו הואיל ששמעו מרבים "אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס", ועל זה אמרו למשמאילים בה סמא דמותא.

נ) אין שום למוד שיביא יראת אלקים בלבו כמו למוד הזהר, בראותו גדל הענשים ועד היכן מגיע פגם של עברה

אבל מי שלבו תמים עם השם הוא סמא דחייא להחיות את נפשו, כי אין שום למוד שיביא יראת אלקים בלבו כמו למוד הזהר, בראותו גדל הענשים ועד היכן מגיע פגם של

עברה, כמו שהאריך במאמרי החסיד בעל ראשית חכמה. והמשפיל ישיג בלמודו יראת הרוממות יראת בשת, שיכיר גדלת יוצר בראשית מרב העולמות והיכלות ומלאכים הנזכרים בזהר הקדוש. וזהו תכלית בריאת האדם להכיר את בוראו, כהלשון הזהר בגין לאישתמודע ליה. רק לשמש בשמות הקדושים הנקרא קבלת מעשיות והשבעת המלאכים בעולם העשיה זהו אסור גדול.

וכתב האר"י זכרונו לברכה בספר "טעמי המצוות" פרשת שמות אזהרות וענשים רבים למשתמשים בזה, ויש סכנה בדבר מפני שיש תערובות רע בעולם העשיה, ומי שאינו יודע להזהר או שלא נזדכך נפשו בתכלית להיות מפשט הגשמיות, אפטר להחטיאו או להזיקו, כמו שקרה לכמה אנשים ששמעו בזה, אבל בלמוד לחוד לא ידע דבר רע...

צא ולמד מחכם גדול שכתב לתלמידיו בספר שושן סודות ומיחס אגרת להרמב"ם וזה לשון האגרת: פי רב זמני הייתי נבוך בתקנות הנמצאות בו, אבל כאשר השגתי חכמת הקבלה נודע לי כל ספקות העצומות שנסתפקתי בהם כל ימי ונפתחו לפני דלתות הנבוכות ונמסר בידי מפתחות החכמה והבאור על כל ניעלם. עד כאן לשונו בקצור, עין שם.

— לימוד היומי - כד אייר —

ועתה, אחי, ראה גם ראה לחכם שבחכמים, הרמב"ם זכרונו לברכה, הגם שהיה צדיק גדול כאשר העיד עליו האר"י זכרונו לברכה בספר הגלגולים בשרש נשמתו, שהיה בו ניצוץ שמואל ירחינאה, ולכן היה חכם בכל החכמות ודגמאות כשמואל שהיה בקי בקביעות דירחא והיה אסיא דרבי פיודע, ואף על פי כן טעה בכמה דברים שהשיג בשכל האנושי, כמו שכתב הרב יוסף גיקטאלי בספר גנת אגוז, שמה שכתב הרמב"ם שהשמות הם הסכמי, שגה בזה. גם מה שכתב שהמלאכים גבוהים מנשמת האדם, לא כן האמת על פי קבלה, ודי בזה לאון שומעת.

וימה שכתב רבינו שלמה לוריא, ואף שבני אדם אינן מניחים תפלין בחל המועד וכו', שתפסו סברת רבינו יוסף בעל הבית יוסף בסימן ל"א העיד הפוך דבריו, שבתחלה היו מניחים תפלין בחל המועד ואחר כך מצאו שכתב הרשב"י במאמר אחד שאסור להניח בחל המועד, ועל כן נמנעו מלהניח. עד כאן לשונו. ועל הבית יוסף יש לסמוך יותר, שהיה בארץ ישראל וראה בעצמו סבת מנהגם, מה שאין כן הרב שלמה לוריא שמע שמועה רחוקה ואינו דומה שמיעה לראיה.

(וכותא רבה - הרב בנימין זאב מסלאנים והרב יוסף מנעמירוב)

* * *

[ונכתב בספר - הגאון הצדיק רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א תשנ"ח]

**נא) על ידי הזהר תבוא הגאלה ברחמים - וכמה בני
נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילך, כד יתגלי
לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה וקראתם דרור
בארץ**

בתקוני זהר (סוף תקון ששי, דף כד.): וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילך, כד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה (ויקרא כה, י) וקראתם דרור בארץ. עד כאן. [וכמה בני אדם למטה יתפרנסו, רוצה לומר יעסקו ויחיו, מזה החבור שלך, כאשר יתגלה למטה בדרור האחרון, בסוף הימים, ועל ידי זה יקום "וקראתם דרור בארץ"], וכתב שם הגר"א בבאורו: שיגאלו על ידי למוד הזהר, עד כאן לשונו.

— לימוד היומי - כה אייר —

נב) בהאי חבורא דאיהו ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא

וכן בזהר (חלק ג' דף קכ"ד): "בהאי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא" - וסיום לשון הזהר הוא: יפקון ביה מן גלותא "ברחמי". כי יש חלוק גדול בין אם יוצאים מהגלות שלא על ידי רחמים חס

ושלום, לבין אם יוצאים מהגלות ברחמי. וככל הנראה, שלמוד הזהר הקדוש הוא סגלה לצאת מהגלות ברחמים, בכללות ובפרטות, כל אחד מהגלות שלו הגשמי והרוחני [כידוע הרעיון אודות שני סוגי קנין משיכה בפרה, האחד קורא לה והיא באה, והשני מכישה במקל (כדאיתא בקדושין כ"ב)], ואנו מבקשים מהשם יתברך שיקרבנו אליו בחסד וברחמים, בבחינת קורא לה והיא באה, כמו שכתוב בשיר השירים "משכני אחריו ורוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך" (עין תפארת שלמה פרשת ויחי) ולא בבחינת הכישה במקל חס ושלום.

נג) המעלה הגדולה בלמוד הזהר – גם ללא הבנה

החיד"א כותב בספר שם הגדולים (מערכת ספרים ערך ב', דבור המתחיל בהיר), שאין למוד גבוה נעלה יותר מלמוד הזהר, המאיר את הנפש ומזכר ומטהר את הנשמה, אפלו אינו מבין ולא ידע מאי קאמר, עין שם.

נד) אפלו גרסת לשון הזהר, כאלו עוסק עם צדיקים בגן ערן

והרמ"ק זכרוננו לחיי העולם הבא כתב בספרו אור נערב (חלק ה' פרק ב') וזה לשונו: "וזה בדוק, כי אפלו גרסת לשון הזהר יראה אל האדם שמחה בנפש ביראת השם, כאלו עוסק עם צדיקים בגן עדן. ואם גברא לא חזי, מזליה חזי, עין שם.

נה) אפלו מאמר אחד יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת – ומבטח שהוא בן עולם הבא

ובספר פסא מלך על תקוני זהר (תקון מ"ב) כתב וזה לשונו: "כי למוד הזהר הקדוש בגירסא בעלמא בונה עולמות, וכל שכן אם יזכה להבין אפלו מאמר אחד, יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת (עין שם דבר מבחיל) ומבטח שהוא בן עולם הבא", עד כאן.

נו) פי מה יגן עלינו מן המקטרגים, אם לא קריאתנו
בַּחֲכָמָה זֹאת הַנִּפְלְאָה וְהַעֲמָקָה

וְהַגָּאוֹן רַבִּי צֶמַח זְכוּרוֹנוֹ לַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא (מבוא בסוף ההקדמה לעץ
חיים) כותב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "כִּי מַה יִּגַן עֲלֵינוּ מִן הַמִּקְטָרְגִים, אִם לֹא
קְרִיאָתֵנוּ בַּחֲכָמָה זֹאת הַנִּפְלְאָה וְהַעֲמָקָה, וּמִכָּל שָׁכֵן בְּדוֹר הַזֶּה,
וּמִכָּל שָׁכֵן סָפֵר הַתְּקוּנִים, אֲשֶׁר מוּבָא מֵהָאָר"י הַקְּדוֹשׁ שֶׁנַּעֲשָׂה
לְתַקּוּן עוֹלָם עֲשִׂיָה", ע"ד כָּאן.

נז) לְלַמֵּד לַפְּנֵי כָּל תְּפִלָּה מֵאָמַר אֶחָד מֵהַזְהָר הַקְּדוֹשׁ
אוּ מֵהַתְּקוּנִים

ובלקוטי תורה מהרב הקדוש מטשערנוביל זכותו יגן עלינו
(בהדרכה ז'), מביא מהבעל שם טוב זכותו יגן עלינו: לְלַמֵּד לַפְּנֵי
כָּל תְּפִלָּה מֵאָמַר אֶחָד מֵהַזְהָר הַקְּדוֹשׁ אוּ מֵהַתְּקוּנִים.

— לימוד היומי - כו אייר —

נח) בְּכָל לַיְלָה קִדְּם הַשָּׁנָה מִמֶּשֶׁ, תְּלַמֵּד מֵאָמַר אֶחָד
מֵהַתְּקוּנֵי זֶהָר

ובמכתב מהבעל שם טוב להרב הקדוש רבי דוד מניקולייאב
זכותו יגן עלינו כתוב, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "אֲבָל אֵינְךָ וְיְהִי אֱלֹקִים אֵתְךָ,
בְּכָל לַיְלָה קִדְּם הַשָּׁנָה מִמֶּשֶׁ, תְּלַמֵּד מֵאָמַר אֶחָד מֵהַתְּקוּנֵי זֶהָר וְכוּ".
ועוד רבים אשר מפליגים בגדל למוד וקריאת הזהר הקדוש
והתקונים בעקבתא דמשיחא דא, כמה תועלת יש בה לנפש
להאירה, לְתַקְנָה וּלְזַכְכָּהּ, וּבְזֶהָר דָּא יִפְקוֹן בֵּיהּ מַגְלִיתָא
"בְּרַחֲמֵי".

נט) רַבִּי לִוִי יִצְחָק בְּנֵדָר עָלָיו הַשְּׁלוֹם (מַחֲסִידֵי בְּרִסְלָב)
אָמַר לִי פַעַם, שְׂמֵאֵז שְׂבָא לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁךְ שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה, הַסְפִּיק לַעֲבֹר אֶת הַזְהָר לְמַעַלָּה מִשְׁלֹשִׁים פְּעָמִים –
הָיָה מְחַלֵּק לְעֲצָמוֹ כָּל פְּרִשָּׁה לְשִׁבְעָה חֻלְקִים, וּבְכָל יוֹם
לְלַמֵּד חֵלֶק אֶחָד, כְּגוֹן בְּפִרְשָׁה שִׁישׁ בְּהַ עֶשְׂרִים דְּפִים זֶהָר,
הָיָה מְחַלֵּק לְשִׁבְעָה הַחֻלְקִים, וְהָיָה לוֹמֵד כְּשִׁלְשָׁה דְּפִים

ליום, ואלו פרשה של ארבעה דפים בלבד, הִיָּה לומד
מעט יותר מעמוד זהר ליום

הרב החשוב רבי לוי יצחק בנדר עליו השלום אמר לי פעם,
שמאז שבא לארץ ישראל במשך שלשים שנה, הספיק לעבר
את הזהר למעלה משלשים פעמים! היות שמדי שנה בשנה הִיָּה
מסים את כל הזהר. בגדל הישוב הדעת שבו, וסדרו הקפדני – סדר
לעצמו את למוד הזהר באפן כזה, שיוכל לסיים מדי שבוע בשבוע
את הזהר של הפרשה הזו, והִיָּה מחלק לעצמו כל פרשה לשבעה
חלקים, ובכל יום למד חלק אחד, כגון בפרשה שיש בה עשרים
דפים זהר, הִיָּה מחלק לשבעה החלקים, והִיָּה לומד פשלה
דפים ליום, ואלו פרשה של ארבעה דפים בלבד, הִיָּה לומד
מעט יותר מעמוד זהר ליום.

ס) בשלומדים כל יום דף אחד, אזי במשך שנים ספורות
זוכים לעבר על כל הזהר ועל תקוני זהר והזהר חדש –
זה מחדיר באדם הרבה יראת שמים בנעם ובזיו מיחד,
כנראה בחוש

ואף אלו שאינם בעלי סדר כל כך, בכל זאת צריכים לקבוע
ללמוד מדי יום לפחות דף אחד של זהר, כגון לפני קריאת שמע שעל
המטה, או בזמן מסים אחר. ובאפן כזה, כשלומדים כל יום דף
אחד, אזי במשך שנים ספורות זוכים לעבר על כל הזהר ועל
תקוני זהר והזהר חדש, ויש הרבה עניינים שמבינים בהם מעט,
ובפרט בדברי אגדה שבהם, המאירים את היהדות. ואחר כך,
כשלומדים פעם שניה, זוכים להבין מעט יותר. וזה מחדיר באדם
הרבה יראת שמים בנעם ובזיו מיחד, כנראה בחוש.